

Bundel – Algemeen Bestuur ODZOB van 19 december 2024

- 1 Opening, vaststelling agenda
- 2 Ingekomen stukken, mededelingen en actualiteiten
- 2.a Resultaten onderzoek provincie naar bedrijfsvoering Brabantse Omgevingsdiensten, de heer Van Bree
 - Bijlage 2.a.1 brief PNB aan directeuren en bestuursvoorzitters van de omgevingsdiensten
 - Bijlage 2.a.2 Provincie NBR – onderzoek overhead OD's 240917
- 2.b Visitatierapport ODZOB, de heer Van Bree
 - Bijlage 2.b Visitatierapport ODZOB
- 3 Hamerstukken (besluitvorming)
- 3.a Financiële verordening 2024, de heer Van den Berkmortel
 - Bijlage 3.a.1 AB-voorstel Financiële Verordening 2024
 - Bijlage 3.a.2 Financiële verordening Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2024
- 4 Bespreekpunten (discussie en besluitvorming)
- 4.a Nieuwe dienstverleningsovereenkomst en Algemene voorwaarden ODZOB, de heer Van Bree
 - Bijlage 4.a.1 AB-voorstel Nieuwe dienstverleningsovereenkomst (DVO) en Algemene voorwaarden ODZOB
 - Bijlage 4.a.2 Dienstverleningsovereenkomst 2025 aangepast
 - Bijlage 4.a.3 Algemene voorwaarden ODZOB 2025 aangepast
 - Bijlage 4.a.4 Format collegevoorstel DVO en AV ODZOB
- 4.b Meerjaren ontwikkelaanpak ODZOB 2025–2027 inclusief regionale samenwerking collectieve taken programma 2026, de heer Van de Noort
 - Bijlage 4.b.1 AB-voorstel Meerjaren ontwikkelaanpak
 - Bijlage 4.b.2 Rapport Meerjaren ontwikkelaanpak
 - Bijlage 4.b.3 Meerjaren ontwikkelaanpak Bijlage 1 Uitwerking
 - Bijlage 4.b.4 Meerjaren ontwikkelaanpak Bijlage 2 Regionale samenwerking Collectieve taken toelichting programma 2025
- 4.c Kaderbrief 2026, de heer Van den Berkmortel
 - Bijlage 4.c.1 AB-voorstel Kaderbrief 2026
 - Bijlage 4.c.2 Kaderbrief 2026
- 5 Ter informatie
- 5.a Wijziging rechtsvorm vereniging Omgevingsdienst NL, de heer Van Bree (zie ook agendapunt 8.c)
- 6 Rondvraag
- 7 Sluiting
- 8 Ter informatie
- 8.a AB-vergadering 28 oktober 2024 verslag, besluitenlijst en actielijst
 - Bijlage a AB-vergadering 28 oktober 2024 verslag besluitenlijst actielijst
- 8.b DB-vergadering 26 september 2024 verslag, besluitenlijst en actielijst
 - Bijlage b DB-vergadering 26 september 2024 verslag besluitenlijst actielijst
- 8.c Wijziging rechtsvorm vereniging Omgevingsdienst NL, de heer Van Bree
 - Bijlage c.1 AB-voorstel Wijziging rechtsvorm vereniging Omgevingsdienst NL
 - Bijlage c.2 Rapport Toekomstige vormgeving ODNL
 - Bijlage c.3 Schema voor de keuzes voor vormgeving Omgevingsdienst NL en planning traject

Aan de directeuren en de bestuursvoorzitters van de 3 omgevingsdiensten
ODBN, OMWB en ODZOB

Brabantlaan 1
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch
Telefoon (073) 681 28 12
Fax (073) 680 76 80
www.brabant.nl
IBAN NL86INGB0674560043

Bereikbaarheid
openbaar vervoer en fiets:
www.brabant.nl/route

Onderwerp

Verzoek agenderen onderzoek van Van de Laar op aankomende DB vergadering

Datum

17 oktober 2024

Ons kenmerk

C2326859/5996011

Uw kenmerk

-

Contactpersoon

E.J.G. (Emiel) Broere

Telefoon

(06) 18 30 32 76

Email

ebroere@brabant.nl

Bijlage(n)

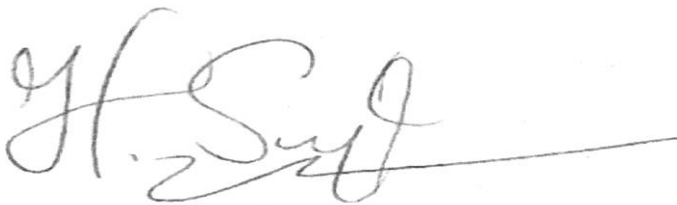
Geachte directeuren en bestuursvoorzitters,

In bijlage vindt u de eindrapportage van Van de Laar over het door hen uitgevoerde besparingsonderzoek bij de Brabantse omgevingsdiensten. Hierbij doen wij u het verzoek om deze te agenderen op de aankomende DB-vergadering. Waar wenselijk is Van de Laar beschikbaar voor een nadere toelichting, u kunt dit aanvragen via Emiel Broere.

Bij eventuele (pers)vragen over dit onderzoek verzoeken wij u te verwijzen naar de woordvoeringslijn van de Provincie, woordvoerder is Pieter Meulman (te bereiken met nummer 06 25007531).

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,
namens deze,



H. Sijbring,
programmamanager Vergunningen, Toezicht en Handhaving

In verband met geautomatiseerd verwerken is dit document digitaal ondertekend.

Bijlage: R-2024-227, Provincie NBR-onderzoek overhead OD's, 240917

Eindrapport

Robuuste en doelmatige Brabantse omgevingsdiensten

**Onderzoek naar concrete en specifieke
besparingskeuzes in de bedrijfsvoeringskosten
van de Brabantse omgevingsdiensten**

& Van de Laar
Versie: Definitief
Eindhoven, 17 september 2024

Managementsamenvatting



In de provincie Noord-Brabant zijn de Omgevingsdiensten Zuidoost-Brabant, Midden- en West-Brabant en Brabant Noord verantwoordelijk voor de uitvoering van de vergunningverlening, toezicht en handhaving ten aanzien van de milieutaken. In opdracht van de provincie Noord-Brabant is onderzocht welke concrete besparingskeuzes mogelijk zijn in de posten management, staf en huisvesting van de drie organisaties.

Omgevingsdiensten staan landelijk in de spotlights. Het versterken van omgevingsdiensten is cruciaal volgens de Commissie van Aartsen en het interbestuurlijk programma VTH. Er is dan ook landelijke druk op het verder professionaliseren van de diensten om daarmee de effectiviteit en impact te vergroten. Tegelijkertijd is sprake van verschillende maatschappelijke en financiële ontwikkelingen die impact hebben óf naar verwachting gaan hebben op de bedrijfsvoering van de diensten. Zoals de krappe arbeidsmarkt en de druk op gemeentefinanciën. De omgevingsdiensten zijn nog relatief jonge organisaties, die ieder hun eigen ontwikkeling hebben doorgemaakt. Vanuit die ontwikkeling zijn ook andere keuzes gemaakt in de inrichting van de organisaties. Dit maakt een onderlinge vergelijking van de drie omgevingsdiensten complex.

Wij concluderen dat in alle drie de onderzochte posten in theorie besparingen mogelijk zijn. Echter zien wij op basis van ons onderzoek concrete besparingen op deze posten als onwenselijk. Er is ten aanzien van het management namelijk al sprake van een hoge span of attention bij de drie diensten. Verder afbouwen van de managerial overhead zien wij als onwenselijk omdat dit risico's met zich meebrengt voor de taakuitvoering en het aantrekkelijk werkgeverschap. De staffunctie is ingericht met functionarissen die van groot belang zijn voor de continuïteit en doorontwikkeling van de diensten. Ten aanzien van de huisvestingskosten constateren wij dat deze relatief laag zijn. Uiteraard is mogelijk om (op termijn) te verhuizen naar een goedkopere locatie. Tegelijkertijd brengt dit weer hoge incidentele lasten én risico's met zich mee ten aanzien van het aantrekkelijk werkgeverschap. Daarmee zien wij deze interventie ook als onwenselijk.

Bovenstaande constatering nemen niet weg dat de komende jaren een (nog) groter kostenbewustzijn van de diensten wordt gevraagd. Uit het onderzoek blijkt dat ten aanzien van de personeelslasten van staf en management de ODBN en OMWB in 2022 en 2023 ruimer begroot hebben dan gerealiseerd. Hoewel hier op deze posten in latere begrotingen scherper is geraamd, blijft het wenselijk om de gehele begroting kritisch te (blijven) beschouwen op het zo realistisch mogelijk ramen. Bij de ODZOB is sprake van hogere gerealiseerde kosten door het inzetten van (structurele) inhuur in 2022 en 2023. Ook vragen in onze optiek de huidige financiële ontwikkelingen in het binnenlands bestuur (financiële krapte) erom dat de diensten nóg scherper dan voorheen extra uitgaven in de bedrijfsvoering (en de organisatie in zijn geheel) onderbouwen. Hierbij dient ook de P&C cyclus scherp benut te worden om deelnemers in positie te brengen een zienswijze in te brengen om daarmee enige grip op deze beoogde uitgaven te houden.

Inhoudsopgave



1. Achtergrond, vraagstelling en aanpak
2. Context van de Brabantse omgevingsdiensten
3. Onze bevindingen over de efficiency in de overhead van de Brabantse omgevingsdiensten
4. Onze conclusies en aanbevelingen

Bijlagen

- A. Deelnemers omgevingsdiensten
- B. Begrotings- en realisatiecijfers
- C. Geraadpleegde documenten en personen



1. Achtergrond, vraagstelling en aanpak

1a. Achtergrond en vraagstelling

Context en aanleiding

- In de provincie Noord-Brabant zijn drie omgevingsdiensten verantwoordelijk voor de uitvoering van de vergunningverlening, toezicht en handhaving ten aanzien van de milieutaken met als doel zorg te dragen voor een schone, duurzame en veilige leefomgeving. Het gaat hierbij om de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, Midden- en West-Brabant en Brabant Noord.
- In het bestuursakkoord van de provincie Noord-Brabant is opgenomen dat er een onderzoek dient plaats te vinden naar het efficiënter werken van de Brabantse omgevingsdiensten. In de resumptie van het dossier VTH-opdracht 2024 van de provincie is hiervoor ook aandacht gevraagd.

Uw vraagstelling aan bureau & Van de Laar

- U geeft de volgende onderzoeksvraag aan ons mee als hoofdvraag:

“Welke concrete besparingskeuzes zijn mogelijk in de bedrijfsvoeringskosten van de omgevingsdiensten op de onderdelen huisvesting, management en staf?”

- Subvragen binnen het onderzoek zijn:
 1. Wat zijn deze kosten in 2022 en 2023 (realisatie) en begroot (2024)?
 2. Welke mogelijke besparingen zijn er in de kosten van de bedrijfsvoering op de onderdelen:
 1. Huisvesting
 2. Management
 3. Staf
 3. Wat zijn de voor- en nadelen van deze keuzemogelijkheden?
 4. Wat is er nodig om hier keuzes over te maken?
 5. Welke besparingsmogelijkheden zien omgevingsdiensten in andere bedrijfsvoeringsonderdelen?

1b. Onze bij de vraagstelling horende aanpak

Gehanteerde aanpak

- Het onderzoek is gestart met een uitgebreide documentstudie van de feitelijke situatie van de omgevingsdiensten. Aanvullend is een vragenlijst uitgezet bij de omgevingsdiensten om de feitelijke situatie ten aanzien van de door ons onderzochte posten in kaart te brengen.
- Om de feiten te verrijken met meningen en om de input uit de vragenlijsten aan te scherpen, zijn verdiepende gesprekken gevoerd binnen de provincie en met de omgevingsdiensten.
- Alle input uit de eerdere onderzoeksstappen is gebundeld en geanalyseerd. Vervolgens zijn de bevindingen en eerste denklijn voor advies ter reflectie op juistheid en volledigheid besproken in twee spiegelsessies met respectievelijk de ambtelijke begeleidingsgroep van de provincie en met de hoofden bedrijfsvoering van de drie omgevingsdiensten.
- Dit eindrapport is in concept besproken met de begeleidingsgroep van de provincie en voor wederhoor en feitelijke verificatie gedeeld met de omgevingsdiensten.

Definities onderzochte posten

- Huisvestingskosten: de materiële kosten voor huisvesting van personeel van de omgevingsdiensten.
- Management: de aansturingsfuncties van de organisatie, inclusief directie en management van de uitvoering en bedrijfsvoering.
- Staf: adviserende functies die niet rechtstreeks betrokken zijn bij de VTH-uitvoering en in een separate stafeenheid in nabijheid van de directie zijn ondergebracht. En daarmee niet rechtstreeks betrokken zijn bij de VTH-uitvoering.



2. Context van de Brabantse omgevingsdiensten

2a. Hoge verwachtingen omtrent functioneren van omgevingsdiensten

Versterken omgevingsdiensten een 'must' volgens Commissie van Aartsen en interbestuurlijk programma versterking VTH

- De omgevingsdiensten staan momenteel landelijk in de spotlights, onder andere door het rapport opgesteld door de Commissie van Aartsen uit 2021. In dit rapport wordt ingegaan op de werking van het huidige VTH-stelsel, tekortkomingen en de mogelijke verbeterpunten.
- In het rapport komt naar voren dat het huidige VTH-stelsel nog niet goed functioneert. Het rapport zet aan tot het verstevigen van de omgevingsdiensten om daarmee de maatschappelijke impact verder te vergroten.
- Als reactie op het rapport van Commissie van Aartsen is het interbestuurlijk programma versterking VTH opgericht. Deze werkgroep heeft zes pijlers met aanbevelingen opgesteld. De eerste pijler 'Robuuste omgevingsdiensten en financiering' vraagt doorontwikkeling van de omgevingsdiensten op meerdere vlakken.
- Onderdeel hiervan zijn de robuustheidscriteria. Deze vragen om een verdere ontwikkeling van de omgevingsdiensten om daarmee kwaliteit, efficiëntie en effectiviteit sterker te waarborgen.
- De andere pijlers vragen onder andere om versterken van de handhaving, betere informatievoorziening, meer en betere kennisdeling en kwalitatief betere monitoring. Al deze verwachte verbeteringen creëren hoge (landelijke) verwachtingen ten aanzien van de professionalisering van de omgevingsdiensten. Logischerwijs heeft dit ook zijn weerslag op de benodigde verdere professionalisering van de bedrijfsvoering van de omgevingsdiensten. Deze dient zich namelijk ook hiertoe te verhouden.

2b. Taakuitvoering in een complex speelveld, met grote opgaven

Tegelijkertijd met deze landelijke druk op professionalisering is sprake van verschillende maatschappelijke en financiële ontwikkelingen die impact hebben óf gaan hebben op de bedrijfsvoering van de diensten:

- Druk op financiën
Een korting op het gemeentefonds vanaf 2026 creëert financiële druk bij veel gemeenten. Dit heeft mogelijk gevolgen voor de omgevingsdiensten als uitvoeringsorganisaties voor de gemeenten.
- Gespannen arbeidsmarkt
De huidige krapte op de arbeidsmarkt vraagt erom dat werkgevers investeren in aantrekkelijk werkgeverschap. Dit is des te meer het geval voor omgevingsdiensten, wiens medewerkers specifieke expertise hebben die lastig in de markt te vinden is.
- Wetswijzigingen, jurisprudentie, beleidswijzigingen en uitstel van wetgeving
De uitvoering van taken door omgevingsdiensten is sterk afhankelijk van wetten en beleid, en wijzigingen daarvan. Vertraging van wetswijzigingen of beleidsaanpassingen beïnvloeden de taakuitvoering van omgevingsdiensten. Recent voorbeeld is natuurlijk de Omgevingswet die aan de kern ligt van de taakuitvoering van de diensten.

- Digitalisering
De inzet van digitale tools en data-analyse wordt steeds belangrijker. De inzet van deze nieuwe middelen kan er in de toekomst toe leiden dat het werk efficiënter wordt uitgevoerd waardoor kosten worden bespaard, echter vraagt het ook om grote investeringen.
- AI en robotisering
Een aankomende ontwikkeling die steeds intensiever wordt benut bij omgevingsdiensten en breder in de publieke sector is de inzet van AI en robots om bijvoorbeeld administratieve processen over te nemen. Dit vraagt naast een financiële investering ook om investering in vaardigheden van personeel.

2c. Brabantse omgevingsdiensten afgelopen jaren doorontwikkeld, met ieder daarin eigen uitdagingen

De omgevingsdiensten zijn nog relatief jonge organisaties, die ieder hun eigen ontwikkeling hebben doorgemaakt. Met bijbehorende ‘ups en downs’

- De Brabantse omgevingsdiensten zijn opgericht in 2013 en daarmee nog relatief jonge organisaties. Alle drie de omgevingsdiensten hebben hun eigen ontwikkeling meegemaakt, inclusief bijbehorende financiële uitdagingen (tekorten).
 - i. OMWB in 2016.
 - ii. ODBN in 2017 en 2018.
 - iii. ODZOB in 2022 en 2023.

Vanuit die doorgemaakte ontwikkeling, binnen een eigen context (andere regio's en andere omvang), zijn ook andere keuzes gemaakt in de inrichting.

Dit maakt de onderlinge vergelijking complex

- De drie omgevingsdiensten zijn logischerwijs gevormd in verschillende regio's in Brabant, met een verschil in omvang van deelnemers én met een eigen organisatieontwikkeling. De visie op de organisatieontwikkeling verschilt namelijk per dienst.
- Logischerwijs zijn, als gevolg hiervan, andere keuzes gemaakt in de

organisatie-inrichting. Oftewel in de structuur, sturing en hiermee samenhangende managerial overhead. Maar ook in de inrichting van de staf en de bedrijfsvoering in zijn geheel. Hierover volgt logischerwijs verderop in dit hoofdstuk meer.

- Wat de drie diensten wél met elkaar gemeen hebben, is dat ze alle drie voornamelijk gericht zijn op het leveren van output (als uitvoeringsorganisatie). Tegelijkertijd constateren wij ook dat er in de huidige context steeds meer van de diensten wordt verwacht ten aanzien van innovatie en inhoudelijke kennisdeling in het fysieke domein. Niet alleen samen maar ook richting deelnemers en andere maatschappelijk partners. Dit heeft uiteraard ook invloed op welke wijze de diensten hun taken uitvoeren.

2d. Zelforganisatie als leidend principe inrichting ODZOB

Zelforganisatie als managementconcept om individuele medewerker in kracht te zetten. Met bijbehorende span of attention management en directie

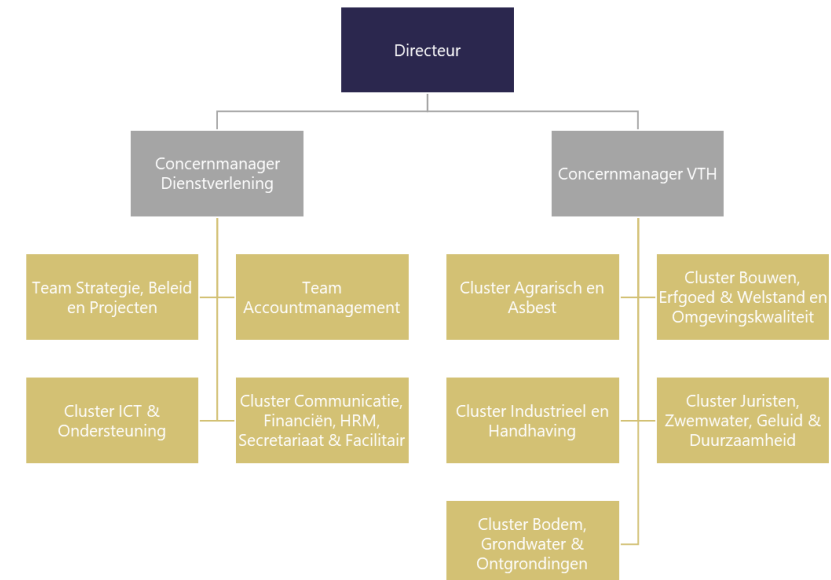
- De ODZOB zet in op zelforganisatie met als doel medewerkers maximale ruimte te bieden, binnen de door het management vastgestelde kaders, om naar eigen inzicht te handelen. Besluitvorming en verantwoordelijkheden liggen zo laag mogelijk in de organisatie.
- Om de organisatiedoelstellingen te realiseren zet de ODZOB in op een aantal speerpunten binnen de ontwikkeling van de organisatie:
 - Samenwerken door van elkaar te leren en elkaar te helpen.
 - Werkplezier en talent benutten om zo het beste in iedereen boven te halen.
 - Omgevingsbewust te zijn door te weten wat er speelt.
 - Betrokkenheid, verantwoordelijkheid en eigenaarschap.
 - Permanente aandacht voor kwaliteit.

Directieteam bestaande uit een directeur en twee concernmanagers

- De directeur vormt samen met de concernmanager Dienstverlening en de concernmanager VTH de directie van de ODZOB. Sinds april 2024 is ook een programmamanager ontwikkeling actief die zich richt op het opbouwen en werkend krijgen van de meerjarige samenhangende verbeter- en ontwikkelaanpak. Deze is tijdelijk toegevoegd omdat door het uitvallen van de directeur de

concernmanager dienstverlening ook de taken van secretaris/algemeen directeur op zich heeft genomen. De concernmanagers richten zich primair op het integraal leiding geven aan een deel van de organisatie dat overwegend specialistisch van aard is. De concernmanager dienstverlening geeft hiërarchisch leiding aan de medewerkers in de twee teams Strategie en Accountmanagement.

- Aanvullend zijn er 7 clustermanagers in de inrichting:
 - 5 managers op VTH-taakuitvoering (primair proces)
 - 2 managers op bedrijfsvoering



2d. Zelforganisatie als leidend principe inrichting ODZOB (2)

- De span of attention van management en directie van de ODZOB is hieronder weergegeven. Met span of attention wordt het aantal mensen bedoeld dat hiërarchisch wordt aangestuurd door een leidinggevende.
- Gezien de grote ontwikkelopgaven die er liggen bij de ODZOB is wél besloten extra ondersteuning te regelen door inhoudelijke coördinatietaken te beleggen bij medewerkers in de teams.

	Span of attention
Directie	25
Management	32

- De staffuncties van de ODZOB bestaan uit de volgende functies met onderstaande taken op hoofdlijnen:

Functie	FTE	Taakomschrijving
Directie-en bestuurssecretaris	1,00	Rol directieadviseur en directie/bestuurssecretaris gecombineerd binnen een functie. Taken binnen deze functie omvatten: - Adviseren over vraagstukken op complexe vakgebieden. - Signaleren, onderzoeken en rapporteren van risico's, verbeter- en knelpunten en ontwikkelingen. - Ontwikkelen van beleids- en beheerinstrumenten ter implementatie en uitvoering.
Concerncontrole	1,00	Taken in deze functie omvatten: - Soortgelijke taken als bovenstaande. - Verantwoordelijk voor de coördinatie van P&C cyclus. - Opstellen van verantwoordingsrapportages en financiële analyses.
Juridisch bestuurlijk adviseur	1,00	Taken in deze functie omvatten: - Ontwikkelt het juridisch instrumentarium en evalueert de toepasbaarheid en adviseert in juridisch complexe situaties. - Leidt complexe integrale projecten en bewaakt juridische procedures. - Verder voert de juridisch bestuurlijk adviseur complexe repressieve handhavingstaken uit.
Organisatieadviseur	0,67	Taken in deze functie omvatten: - Gericht op de structuur, cultuur en ontwikkeling van de organisatie. - Binnen de ODZOB wordt deze taak niet belegd binnen de staf maar binnen HRM in nauw overleg met de concernmanager bedrijfsvoering.

- De span of attention van de directie wordt verklaard doordat de concernmanager dienstverlening de medewerkers van twee teams aanstuurt. De span of attention van het management is een gemiddelde.
- De span of attention binnen de ODZOB sluit aan op het principe zelforganisatie. De nadruk ligt hierin namelijk op de kracht van het individu en het benadrukken van samenwerken. Dit impliceert dan ook dat een leidinggevende vooral coacht en minder inhoudelijk aanstuurt. Hierdoor kan deze meer mensen hiërarchisch aansturen dan in een meer traditionele managementfilosofie.

2e. Ontwikkeling medewerkers stimuleren staat centraal in organisatievisie OMWB

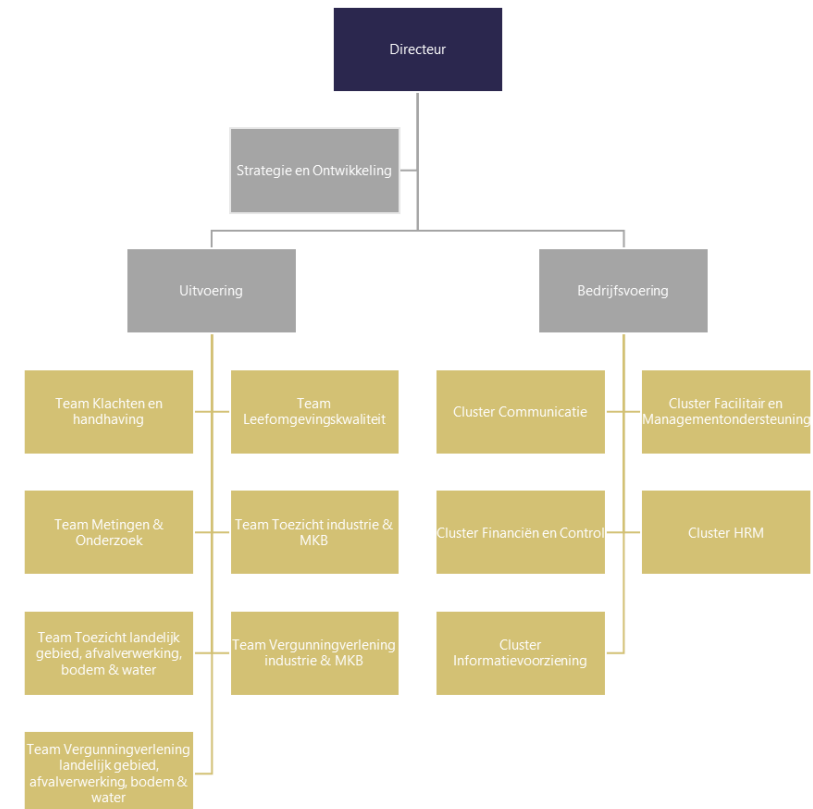
OMWB investeert in vitaliteit en ontwikkeling medewerkers

- De OMWB geeft in haar organisatievisie aan dat medewerkers het grootste en belangrijkste kapitaal van de OMWB zijn. Medewerkers worden gestimuleerd in hun ontwikkeling en de onderlinge synergie wordt versterkt. Dit legt een fundament voor een toekomstbestendige organisatie, die succesvol, innovatief en aantrekkelijk is om voor te werken. Om dit te bereiken wordt geïnvesteerd in: de vitaliteit en ontwikkeling van medewerkers (duurzame inzetbaarheid), continue instroom van voldoende kwalitatief personeel en een samenwerkings-, omgevings- en ontwikkelingsgerichte OMWB-cultuur.

Directeur en twee afdelingshoofden geven leiding aan de organisatie

- De directeur bij de OMWB geeft integraal leiding aan de gehele organisatie, levert advies aan het dagelijks bestuur en is eindverantwoordelijke voor de organisatie. Verder is de directeur eindverantwoordelijke voor de continue doorontwikkeling en innovatie van de organisatie.
- De bedrijfsvoering staat onder leiding van een afdelingshoofd die de medewerkers in de verschillende bedrijfsvoeringsclusters hiërarchisch aanstuurt. Functionele aansturing vindt in grote mate plaats door een 'senior'

in het cluster. Het afdelingshoofd 'Uitvoering' geeft leiding aan het onderdeel van de organisatie dat verantwoordelijk is voor de primaire processen. In dit deel van de organisatie zijn teammanagers actief. Zij geven leiding aan de medewerkers die aan de lat staan voor de uitvoering van de primaire processen.



2e. Ontwikkeling medewerkers stimuleren centraal in organisatievisie OMWB (2)

- De span of attention van management en directie van de OMWB is hieronder weergegeven.
- De staffuncties van de OMWB bestaan uit de volgende functies met onderstaande taken op hoofdlijnen:

	Span of attention
Directie	8
Management	44

- Hierin wordt de span of attention van de directie verklaard doordat de directeur ook verantwoordelijk is voor de aansturing van de stafeenheid 'Strategie en Ontwikkeling'.

Stafeenheid Strategie en Ontwikkeling bestaat uit programmamanagers en een juridisch bestuurlijk adviseur

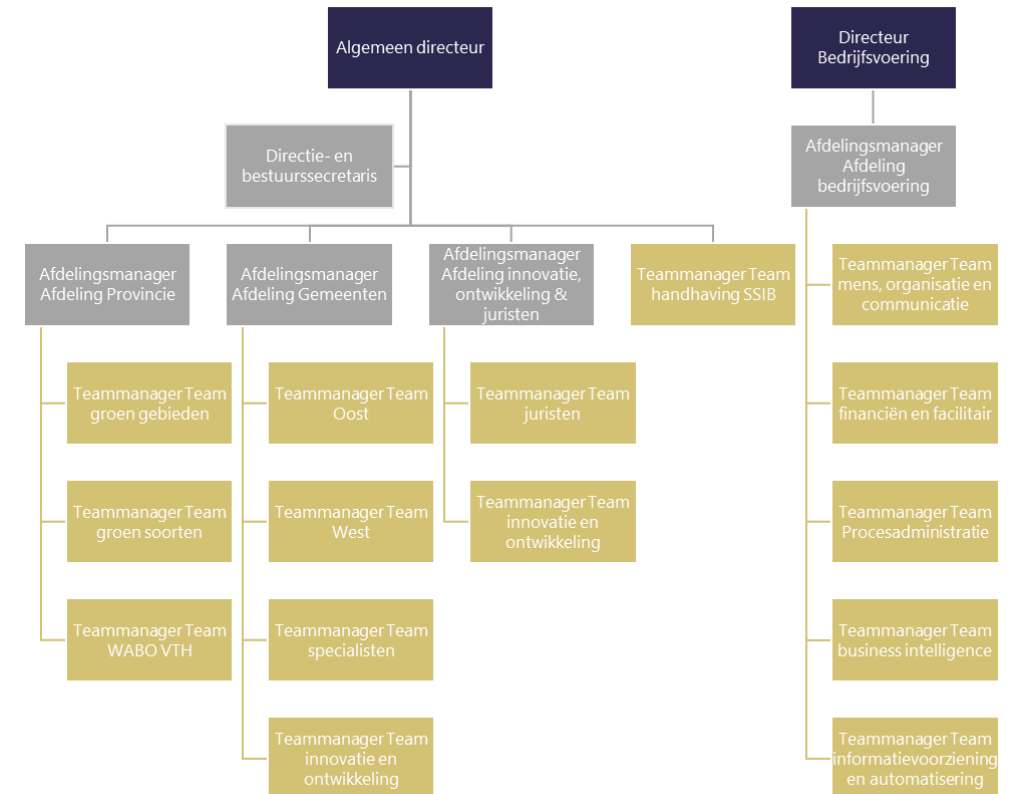
- De staf van de OMWB is in grote mate gericht op het geven van strategisch advies aan directie en management én op het realiseren van organisatiebrede programma's.

Functie	FTE	Taakomschrijving
Juridisch bestuurlijk adviseur	1,00	- Gericht op het geven van juridisch en bestuurlijk advies en ontwikkeling van beleid op meerdere complexe en brede vakgebieden op concern- en breder managementniveau. - Verder helpt de juridisch bestuurlijk adviseur bij de implementatie van multidisciplinaire vraagstukken en processen. - Secretarisrol richting AB en DB
Programma-manager	3,00	Programmanagers zijn verantwoordelijk voor het uitvoering geven aan de volgende programma's binnen de OMWB: - Implementatie Omgevingswet - Kwaliteitsmanagement - Datagedreven werken
Strategisch adviseur	3,00	Strategisch adviseurs zijn strategisch inhoudelijk adviseurs op deze vakgebieden: - Bodem - GUK (gemeenschappelijk uitvoeringskader) - VTH-instrumenten

2f. ODBN zet in visie in op continue verbetering kwaliteit en deskundigheid medewerkers

ODBN werkt met tweehoofdige directie die samen sturing geven aan de dienst

- Bij de ODBN is er sprake van een tweehoofdige directie: een algemeen directeur en een directeur bedrijfsvoering. De algemeen directeur geeft sturing aan de verschillende afdelingsmanagers in het primair proces. De directeur bedrijfsvoering is verantwoordelijk voor het bedrijfsvoeringproces en de daarbij behorende ondersteunende diensten. Verder stuurt de directeur bedrijfsvoering het team procesadministratie aan dat wel behoort tot het primaire proces.
- De directeuren vormen samen met de afdelingsmanagers het MT van de organisatie. De functie van afdelingsmanager Bedrijfsvoering wordt in de praktijk niet ingevuld. De directeur bedrijfsvoering stuurt de teammanagers bedrijfsvoering direct aan. De afdelingsmanagers zijn verantwoordelijk voor verschillende 'accounts' en sturen daartoe teammanagers aan in hun afdelingen binnen het primair proces.



2f. ODBN zet in visie in op continue verbetering kwaliteit en deskundigheid medewerkers (2)

- De span of attention van de ODBN is weergegeven in onderstaande tabel.

	Span of attention
Directie	10
Management	27

- De span of attention verschilt veel binnen het management. Sommige managers in de primaire processen hebben een span of attention van meer dan 40 medewerkers. Vooral de managers binnen het primair proces hebben een grote span of attention in vergelijking met de teammanagers binnen bedrijfsvoering.
- Dit grote verschil in span of attention is verklaarbaar doordat de managers binnen de bedrijfsvoering ook verantwoordelijk zijn voor inhoudelijke advisering van de directie. De managers binnen bedrijfsvoering zijn gedeeltelijk verantwoordelijk voor de staftaken van de omgevingsdienst. De ODBN belegt staftaken binnen het management en heeft geen aparte staf. Uitzondering is de directie- en bestuurssecretaris.

De ODBN heeft geen separate stafeenheid. Teammanagers bedrijfsvoering zijn voor circa helft van de tijd werkzaam als 'stafadviseurs'

- De ODBN heeft een directie- en bestuurssecretaris die onder directe aansturing van de directeur valt. De andere 'staftaken' worden ingevuld door de teammanagers bedrijfsvoering. Zij zijn circa voor de helft van hun tijd actief in deze rol. De andere helft vervullen zij de leidinggevende rol voor hun team.

Functie	FTE	Taakomschrijving
Directie-adviseur	1	- Adviseert over en ontwikkelt beleid op meerdere complexe en brede vakgebieden op concern- en breder managementniveau. - Zorgt voor organisatie brede afstemming en samenhang ten aanzien van vraagstukken en processen die strategisch dan wel tactisch van aard zijn. - Zorgt voor de uitvoering en implementatie van multidisciplinaire vraagstukken en processen. Bij de ODBN is er geen sprake van een aparte staf, deze functies en taken vallen onder de verantwoordelijkheid van het managementteam.
Concern-controller	0,5	
Juridisch bestuurlijk adviseur	0,5	
Directie/ bestuurssecretaris	0,5	
Strategisch adviseur (concernstrateg)	0,5	
Organisatieadviseur	0,5	



3. Onze bevindingen over de efficiency in de overhead van de Brabantse omgevingsdiensten

3a. OD's fors gegroeid de afgelopen jaren, overhead relatief sober georganiseerd

Aanzienlijke groei in de formatie over de afgelopen jaren bij de drie omgevingsdiensten

- In onderstaand overzicht is de ontwikkeling in het aantal begrote FTE van de omgevingsdiensten weergegeven.
- Het aantal begrote fte's bij de drie omgevingsdiensten is over de afgelopen jaren aanzienlijk gegroeid. Over de periode 2021-2025 is de ODBN gegroeid met ongeveer 15%, de OMWB met circa 20% en de ODZOB met ongeveer 16%.

	ODZOB	OMWB	ODBN
2021	205 (waarvan primair proces 165)	289 (waarvan primair proces 228)	282 (waarvan primair proces 219)
2022	205 (waarvan primair proces 164)	294 (waarvan primair proces 240)	257 (waarvan primair proces 198)
2023	227 (waarvan primair proces 181)	294 (waarvan primair proces 240)	288 (waarvan primair proces 222)
2024	238 (waarvan primair proces 191)	306 (waarvan primair proces 247)	318 (waarvan primair proces 245)
2025	237 (waarvan primair proces 191)	342 (waarvan primair proces 274)	321 (waarvan primair proces 250)

Aandeel overhead bij omgevingsdiensten ligt onder het landelijk gemiddelde van gemeentelijke organisaties. Overhead sober georganiseerd

- Het aandeel overhead (bedrijfsvoering en management) als percentage van het totaal aantal begrote FTE bij de drie diensten in 2024 (en 2025) bedraagt:
 - ODZOB: 20%
 - OMWB: 20%
 - ODBN: 23%
- Ervaringscijfers bij gemeenten laten zien dat het gemiddelde percentage van overhead t.o.v. de totale bezetting ca. 25% - 30% bedraagt. Dit percentage is afhankelijk van de omvang van de gemeentelijke organisatie. Uit onderzoek van Vensters voor Bedrijfsvoering blijkt een landelijk gemiddelde van circa 26%.
- Hiermee kan gesteld worden dat de overhead van de drie diensten in deze vergelijking sober is georganiseerd.

3b. Hoge span of attention management en directie omgevingsdiensten valt op

Span of attention leidinggevend kader bij omgevingsdiensten erg hoog

- In het overzicht hieronder is de span of attention van de drie diensten weergegeven. Hierbij hoort de opmerking dat een onderling vergelijk van deze drie diensten in de praktijk complex is omdat de drie diensten een andere inrichting kennen als gevolg van een verschil in organisatievisie.

Span of attention	ODZOB	OMWB	ODBN
Directie	25	8	10
Managementteam	32	44	27

- Wij constateren dat de span of attention van alle drie de diensten erg hoog is. Waarbij deze wellicht bij de ODBN nog enigszins overzichtelijk lijkt, is er ook bij de ODBN sprake van teams van meer dan 40 mensen die worden aangestuurd door één teammanager. Ook speelt hierin mee dat de teammanagers bedrijfsvoering bij de ODBN ook inhoudelijke taken kennen (strategisch adviseur).
- Deze hoge span of attention is een opvallende constatering. Wij zien namelijk dat binnen de lokale overheid een trend gaande is waarbij wordt ingezet op het verminderen van de span of attention van leidinggevendenden. Een lagere span of attention leidt namelijk tot meer aandacht voor de individuele medewerker en diens ontwikkeling. Een belangrijke voorwaarde in een krappe

arbeidsmarkt. Een te hoge span of attention, zonder bijbehorend instrumentarium, is een risico voor het behoud van personeel.

Ook in vergelijking met gemeenten is aandeel management laag

- Deze span of attention valt ook op in een vergelijk met gemeentelijke organisaties. Ervaringscijfers in den lande laten zien dat het aandeel management als percentage van het totaal aantal fte gemiddeld tussen de 4,5% en 5% ligt.
- Zowel de ODZOB als OMWB liggen onder dit percentage. De ODBN zit aan de onderkant van deze bandbreedte. Hierbij hoort ten aanzien van de OMWB de kanttekening dat er twee managers bijkomen op basis van de begroting 2025. Dit zal logischerwijs het percentage omhoog brengen.

Aantal fte	ODZOB	OMWB	ODBN
Management als % van FTE	4,2%	3,3%	4,6%

3c. Onderschrijdingen personeelslasten management OMWB en ODBN, overschrijdingen ODZOB

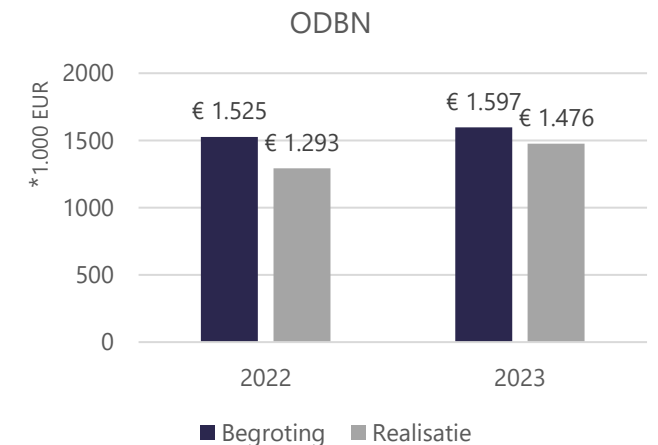
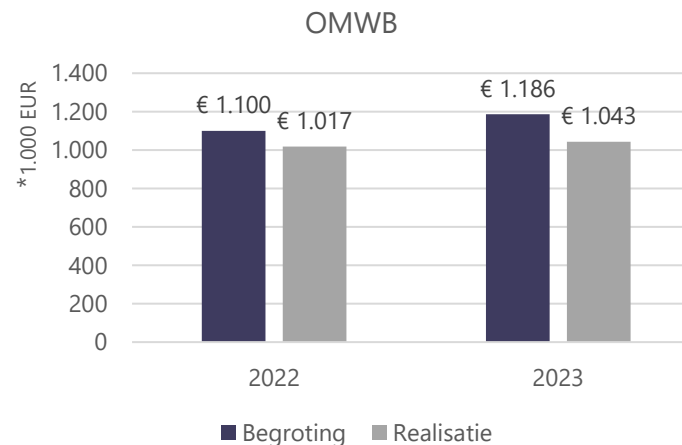
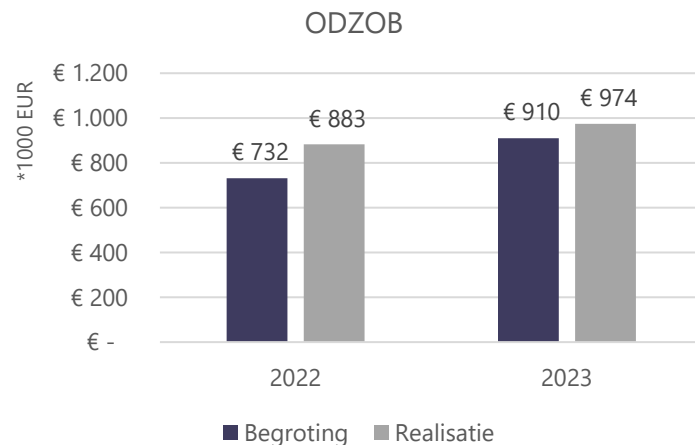
Onderschrijdingen in personeelslasten van management OMWB en ODBN

- Onderstaande grafieken geven de begrotings- en realisatiecijfers weer voor het management van de drie diensten. Bij zowel de ODBN en OMWB valt op dat voor 2022 en 2023 sprake is van een onderschrijding van de begroting. Dit heeft te maken met de begrotingssystematiek van de diensten in deze jaren.
- Zowel de OMWB als de ODBN begroten in deze jaren loonkosten op de maximale trede binnen de schaal waarbinnen de medewerker zich bevindt. Als managers in lagere treden vallen, betekent dit vanzelf dat er sprake is van een lagere realisatie. Bovendien was er in het management van beide diensten amper sprake van externe inhuur in beide jaren.

- Beide diensten hebben dit ook geconstateerd en begroten vanaf de begroting 2024/2025 deze personeelslasten realistischer.

Overschrijdingen bij ODZOB als gevolg van externe inhuur

- Bij de ODZOB is de realisatie van loonkosten hoger dan begroot. De ODZOB heeft in zowel 2022 als 2023 te maken gehad met inhuur van management, waardoor de kosten hoger zijn uitgevallen dan begroot.



3d. Sprake van verschillen in inrichting staf

Qua organisatie-inrichting en bezetting verschillen de diensten veel van elkaar

- Staffuncties zijn normaliter behouden aan functionarissen met een kaderstellende, strategische rol, die vanuit die rol nabij bestuur en directie zijn gepositioneerd.
- Geconstateerd kan worden dat de functies die de omgevingsdiensten inzetten binnen hun staf vallen binnen deze beschrijving van staffuncties. De beschreven functies zijn allemaal essentiële rollen ten behoeve van de ontwikkeling van de organisatie, strategische advisering óf ten behoeve van het bestuurlijk proces.
- De drie omgevingsdiensten hebben hun staffunctie anders ingericht, afhankelijk van hun eigen specifieke context. Daarmee is onderlinge vergelijkbaarheid vrijwel niet mogelijk. Het aantal fte in staffuncties is het hoogst bij de OMWB. Hierbij hoort de kanttekening dat binnen de OMWB een aantal inhoudelijk strategisch adviseurs in de staf is ondergebracht die bij andere diensten niet zo expliciet in de staf zijn ondergebracht, maar op andere plekken in de organisatie.
- Alle drie de omgevingsdiensten investeren binnen de staf in een juridisch-bestuurlijk adviseur. Dit wordt als noodzakelijk geacht vanwege de complexere juridische context waarin de diensten opereren, maar ook omwille van het

borgen van het bestuurlijk proces (voorbereiding AB en DB, P&C cyclus).

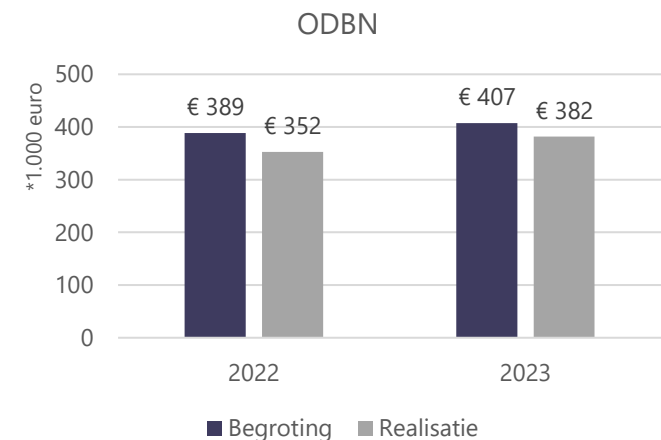
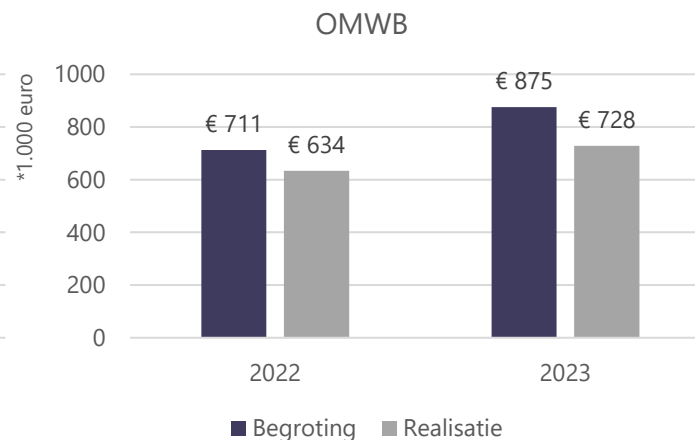
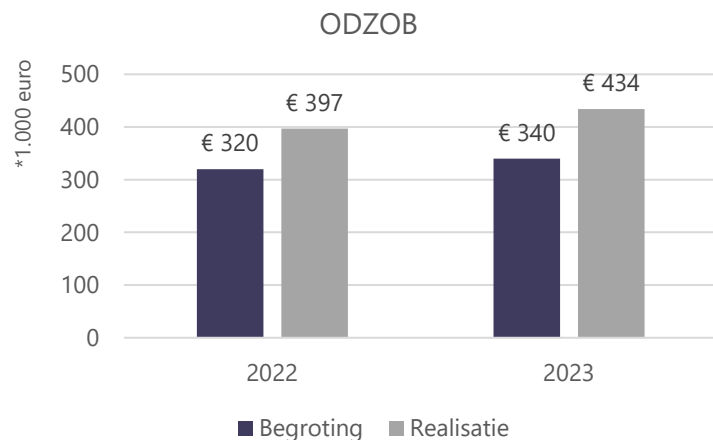
- Gegeven dat alle functies in onze optiek 'passend' zijn voor een staffunctie, zijn deze verschillen niet direct een aanleiding om een bepaalde inrichting aan te passen. Het belang van deze functies voor het functioneren van de organisatie hebben wij eerder geadresseerd.

Aantal fte staffuncties	ODZOB	OMWB	ODBN
Directieadviseur	1	0	1
Concerncontroller	1	0	0,5
Juridisch bestuurlijk adviseur	1	1	0,5
Directie/bestuursecretaris	0	0	0,5
Strategisch adviseur (concernstrateeg)	0	6	0,5
Organisatieadviseur	0,67	0	0,5
Totaal fte in staffuncties	3,67	7	3,5

3e. Zelfde patroon in begroting versus realisatie zichtbaar bij de staffunctionarissen

Wij constateren een zelfde patroon in het verschil tussen realisatie en begroting bij de loonkosten van de staffunctie als bij het management

- Ook voor de staffuncties van OMWB en ODBN valt de realisatie lager uit dan de begroting, terwijl bij de ODZOB sprake is van een overschrijding.
- Dit wordt wederom verklaard door de begrotingssystematiek van de OMWB en ODBN in deze jaren. Dit is in de begroting 2024/2025 gecorrigeerd.
- Ook bij de staffuncties is sprake geweest van een overschrijding bij de ODZOB als gevolg van externe inhuur.



3f. Huisvesting belangrijke randvoorwaarde voor binden en boeien in complexe arbeidsmarkt

Bindend en boeiend werkconcept van groot belang als ‘secundaire’ arbeidsvoorwaarde en om een hoge productiviteit te borgen

- In een krappe arbeidsmarkt is een boeiend en bindend werkconcept essentieel om medewerkers te werven en te behouden. De werklocatie is een steeds belangrijkere factor voor (potentiële) medewerkers om ergens wel of niet te gaan werken. Zeker als er keuze is tussen verschillende werkgevers. Bovendien kan een prettige – en goed bereikbare – werklocatie productiviteit van medewerkers bevorderen.
- Het stimuleren van ambtenaren om met het openbaar vervoer naar het werk te reizen is Rijksbeleid. Omgevingsdiensten hebben hier ook mee te maken. Daarmee is de bereikbaarheid van de werklocatie gebonden aan de nabijheid van openbaar vervoer. Voor alle drie de omgevingsdiensten is dit momenteel het geval.

Totale huisvestingskosten aanzienlijk lager dan gebruikelijk voor de overheid

- Er is een groot verschil in de huisvestingskosten van de drie omgevingsdiensten. Voornamelijk de huisvestingskosten van de OMWB liggen een stuk hoger dan de huisvestingskosten van de andere twee omgevingsdiensten. Waar de andere twee diensten huisvestingskosten van circa EUR 2.500 per fte laten zien is dit aanzienlijk hoger voor de OMWB, namelijk EUR 3.382 per fte.
- Ondanks het grote onderlinge verschil liggen de huisvestingskosten van de drie omgevingsdiensten nog altijd lager dan de huisvestingskosten van veel gemeenten. Ervaringscijfers in den lande voor gemeentelijke organisaties laten gebruikelijke bedragen zien die variëren van EUR 3.500 tot meer dan EUR 7.500. In de handleiding overheidstarieven 2024 liggen de gemiddelde huisvestingskosten voor het Rijk op EUR 7.600. Hoewel deze laatste niet volledig vergelijkbaar zijn met de door ons opgestelde uitvraag, geven deze wel de duidelijke indicatie dat bij de diensten sprake is van relatief lage huisvestingskosten.

Jaar	ODZOB	OMWB	ODBN
2022 (realisatie)	€492.000	€916.000	€670.000
2023 (realisatie)	€653.000	€1.104.000	€678.000
2024 (begroting)	€616.000	€1.035.000	€802.000
2024 per fte	€2.588	€3.382	€2.522

3g. Diensten houden huisvestingsmogelijkheden continu kritisch tegen het licht

De diensten in continu proces om optimale huisvestingsmogelijkheden in kaart te brengen

- Alle drie de omgevingsdiensten maken gebruik van marktverkenningen bij het afsluiten van nieuwe huisvestingscontracten. Op deze manier worden alle beschikbare mogelijkheden in de markt meegenomen. Zowel prijs, bereikbaarheid en duurzaamheid van het pand spelen een belangrijke rol in de afweging.
- De ODZOB heeft in 2023 de opdracht uitgezet tot het uitvoeren van een marktverkenning, ten aanzien van een aflopend huurcontract. Uit de marktverkenning is naar voren gekomen dat verlengen van het huidige contract met vijf jaar (tot 1 januari 2031) voordelig is wanneer prijzen worden vergeleken met de markt. Wanneer prijzen en bereikbaarheid worden meegenomen zitten ze in het huidige pand op een relatief goedkope locatie.
- De OMWB heeft per 1-1-2023 zijn huurcontract verlengd. Dit is gedaan na het uitvoeren van onderzoeken naar diverse scenario's door de samengestelde projectgroep.
- Bij de ODBN zijn op dit moment geen beïnvloedbare kostenbesparingsmogelijkheden te zien wanneer het gaat om huisvesting. Dit is voornamelijk het gevolg van lopende contracten met daaraan verbonden kosten. Het huidige contract loopt nog tot juli 2029 en een nieuwe marktverkenning staat gepland voor 2026. Hierbij is wel een aandachtspunt dat de ODBN met de huidige huisvesting en organisatieomvang tegen de grenzen aanloopt. Verdere groei van de organisatie vraagt mogelijk op termijn om investeringen in de huisvesting.

3h. Mogelijkheden op andere bedrijfsvoeringsonderdelen beperkt

Wij zien beperkte mogelijkheden op andere bedrijfsvoeringsonderdelen om kosten te besparen zonder risico's voor de continuïteit van de taakvoering

- Zoals eerder geschetst is de formatieve overhead van de drie diensten relatief sober ingericht. Deze ligt reeds ruim onder het gemiddelde van gemeentelijke organisaties. Daarin zien wij dan ook geen realistische besparingsmogelijkheden zonder risico's op de continuïteit in de taakuitvoering. Bovendien staan forse besparingen in de bedrijfsvoering haaks op de landelijke druk tot het versterken van diensten vanuit het interbestuurlijk programma VTH.
- Er zijn wel mogelijkheden tot het vergroten van de efficiency in en vanuit de bedrijfsvoering. Een voorbeeld hiervan is verdere digitalisering van primaire processen en bedrijfsvoering. Tegelijkertijd zal deze zich met name vertalen in een grotere output en effectiviteit en naar verwachting niet direct tot minder-meerkosten leiden. Bovendien vragen dergelijke initiatieven om investeringen en daarbij horende aanloopkosten.
- Deelnemers kunnen ook meewerken aan het vergroten van de efficiency door mee te gaan in het uniformeren van de werkwijzen over alle deelnemers en het beperken van uitzonderingen daarop voor een of enkele deelnemers. Dit is iets waar alle diensten in de praktijk tegenaan lopen.

Wél ruimte voor versterken onderbouwing voor financiële én kritisch (blijven) kijken naar 'lucht in de begroting'

- Wij constateren dat de OMWB en ODZOB in de begroting 2025 budget vrijmaken om te investeren in de eigen organisatie. De OMWB investeert in de huisvesting en het vergroten van het management. De ODZOB zet in op het uitvoering geven aan een ontwikkelagenda. Deze ontwikkelingen vragen logischerwijs om het beschikbaar stellen van aanvullende middelen door de deelnemers of het door de dienst laten vasthouden van de aanwezige financiële ruimte in de begroting.
- Gegeven de (verwachte) financiële krapte van veel gemeenten is het wenselijk in de begroting bij extra uitgaven in de bedrijfsvoering solide onderbouwingen te geven. Dit kan in de huidige praktijk op onderdelen sterker. Denk hierbij aan de verwachte resultaten (return on investment) of hoe deze bedragen zijn opgebouwd. Hierbij dient ook de P&C cyclus benut te worden zodat deelnemers in staat zijn om zienswijzen te kunnen formuleren bij extra (structurele) uitgaven waarbij keuzes mogelijk zijn.
- In dit onderzoek constateerden wij dat er in de begroting 2022 en 2023 sprake was van 'lucht' in de begroting van de personeelslasten bij de OMWB en ODBN en dat realisatie op deze posten achterbleef, met overschrijdingen als gevolg

3h. Mogelijkheden op andere bedrijfsvoeringsonderdelen beperkt (2)

Vervolg vorige pagina

- Voor de OMWB constateerden wij dat dit ook het geval was bij de post 'advieskosten' (die in de begroting onder huisvesting en organisatie; algemeen beheer valt). Hierbij is voor zowel 2022 en 2023 sprake van een te ruime raming ten opzichte van realisatie (circa 3 ton). Deze post is wel aantoonbaar verlaagd in de begroting 2025. De lucht is daarmee uit deze post gehaald.
- Hoewel wij slechts een beperkt deel van de organisaties hebben onderzocht, is het gegeven deze constatering wenselijk dat er continu aandacht blijft bij de diensten voor het zo realistisch mogelijk begroten van de lasten voor de taakuitvoering. Zeker gezien de verwachte krapte van veel deelnemers aan de diensten, die zelf ook allemaal zeer kritisch naar hun eigen begroting (moeten) kijken.



4. Onze conclusies en aanbevelingen

4a. Onze conclusie: geen concrete “wenselijke” besparingsmogelijkheden in onderzochte posten

In alle drie de onderzochte posten zijn in theorie besparingen mogelijk. Echter zien wij op basis van ons onderzoek concrete besparingen op deze posten als onwenselijk

- Wij constateren dat op de drie onderzochte posten in dit onderzoek in theorie mogelijkheden zijn om tot kostenbesparingen te komen. Er kan namelijk voor gekozen worden om de formatie van het management en staf af te bouwen. Bij de huisvesting kan gekozen worden voor goedkopere huisvestingsmogelijkheden op andere locaties.
- Wij zien het afbouwen van de formatie van management en directie als onwenselijk. De span of attention van de drie diensten is al behoorlijk fors en in feite zelfs groter dan gewenst. Verder afbouwen van deze formatie gaat in onze optiek onvermijdelijk leiden tot risico's in de continuïteit van de taakuitvoering. Door een verminderde sturing op de organisatie en door het minder aandacht kunnen geven aan het personeel.
- Het afbouwen van de staffuncties zien wij eveneens als onwenselijk. Deze staffuncties zijn van groot belang voor de continuïteit en ontwikkeling van de drie diensten. Bovendien staat een deel van de staf aan de lat voor het soepel laten verlopen van de bestuurlijke processen bij de diensten. Er is hierin dan ook zeker geen sprake van “overdaad” door de diensten.
- Ten aanzien van de huisvesting kan uiteraard (op termijn) ervoor gekozen worden voor een minder aantrekkelijke locatie om daarmee kosten te besparen. Tegelijkertijd brengt verhuizen aanzienlijke incidentele lasten met zich mee, inclusief het risico dat het aantrekkelijk werkgeverschap van de diensten afneemt. Een onwenselijke ontwikkeling in een krappe arbeidsmarkt. Bovendien zien wij dat de kosten van de diensten voor huisvesting reeds aan de lage kant liggen in vergelijking met ander overheidsorganisaties.
- Tegelijkertijd vragen de huidige tijden van financiële krapte van deelnemers om een (nog) groter kostenbewustzijn van de diensten. Wij hebben geconstateerd dat er in de begrotingen 2022 en 2023 lucht in de begroting zat van tenminste de OMWB en ODBN. Hoewel hier op de door ons onderzochte posten in latere begrotingen realistischer is geraamd, blijft het wenselijk om de gehele begroting kritisch te (blijven) beschouwen op het zo realistisch mogelijk ramen.
- Bij de ODZOB was in 2022 en 2023 sprake van een hogere realisatie op de personeelslasten door het meerjarig inzetten van externe inhuur. Hoewel in het geval van de ODZOB daarmee geen sprake is van een mogelijkheid om de lasten in de begroting te verlagen, brengt dit natuurlijk wel in de realisatie hogere kosten met zich mee.

4a. Onze conclusie: geen concrete “wenselijke” besparingsmogelijkheden in onderzochte posten (2)

Vervolg vorige pagina

- Ook vragen in onze optiek de huidige financiële ontwikkelingen in het binnenlands bestuur erom dat de diensten nóg scherper dan voorheen hun investeringen in de bedrijfsvoering (en de organisatie in zijn geheel) onderbouwen. Veel gemeenten (en de provincie) zullen de komende jaren zeer kritisch zijn op hun uitgaven en wat het nut en de noodzaak van de uitgaven is.
- Dit vraagt dan ook logischerwijs erom dat de diensten duidelijk maken wat de “return on investment” is van investeringen in de bedrijfsvoering en hoe deze zijn opgebouwd. Hierbij is het van belang ook de P&C cyclus zodanig te benutten zodat deelnemers in staat zijn om zienswijzen te kunnen formuleren bij extra (structurele) uitgaven waarbij keuzes mogelijk zijn. Oftewel, grotere (structurele) uitgaven aankondigen in kadernota en (ontwerp)begroting om daarmee de deelnemers in positie te brengen een zienswijze in te brengen om daarmee enige grip op deze uitgaven te houden.

4b. Onze aanbevelingen: zet in op realistisch mogelijk ramen én continu zoeken naar efficiencywinsten

1. Wij adviseren géén formatieve interventies te plegen in het management en de staf van de omgevingsdiensten. Blijf wel kritisch kijken naar de omvang van de management en staf op natuurlijke momenten

- Zoals eerder toegelicht zien wij formatieve interventies in management en staf als onwenselijk. Wél is het aan te bevelen om op natuurlijke momenten (bijvoorbeeld bij verloop) kritisch te kijken naar wat op dat moment gevraagd wordt ten aanzien van het directiemodel, lijnmanagement en de inrichting van de stafeenheid.

2. Pleeg geen interventies ten aanzien van de huisvesting van de diensten. Blijf als diensten kritisch in kostenbewustzijn

- Zoals eerder toegelicht zijn de huisvestingskosten van de drie diensten relatief laag. Hierbij wordt in de huidige huisvesting een balans gevonden tussen kosteneffectiviteit en bereikbaarheid voor de medewerkers. Hierbij is het uiteraard wel van belang dat de diensten kritisch hierin blijven en hun mogelijkheden continu kritisch tegen het licht blijven houden.

3. Blijf als diensten continu zoeken naar efficiencywinsten in de bedrijfsvoering. Kijk hiertoe als diensten naar de mogelijkheden om realistischer te ramen

- Hoewel wij in de door ons onderzochte posten geen concrete, realistische besparingsmogelijkheden hebben kunnen onderscheiden, is het uiteraard wenselijk dat de diensten wel zo efficiënt mogelijk blijven werken om daarmee de kosten zo laag mogelijk te houden.
- Het is hiertoe aan te bevelen dat de drie diensten kritisch (blijven) kijken naar hun eigen begroting om waar mogelijk realistischer te ramen. Daarmee kunnen effectief kosten worden bespaard voor de deelnemers zonder impact op de taakuitvoering van de diensten. Ten aanzien van de ODZOB adviseren wij om in te zetten op het verlagen van de meerjarige externe inhuur in staf en management. Hoewel dit niet tot een lagere begroting leidt, brengt dit in de realisatie lagere kosten met zich mee.

4b. Onze aanbevelingen: zet in op realistisch mogelijk ramen én continu zoeken naar efficiencywinsten (2)

4. Zet als diensten in op het zo solide mogelijk onderbouwen van benodigde financiële impulsen in de organisatie, in lijn met de P&C cyclus

- Zoals eerder benoemd kan de onderbouwing van benodigde aanvullende middelen in de bedrijfsvoering van de diensten in onze optiek sterker. Wij adviseren de diensten om waar mogelijk scherper te onderbouwen hoe bepaalde financiële claims zijn opgebouwd en de “return on investment” scherper inzichtelijk te maken. Daarbij is van belang om bij beoogde extra uitgaven zorgvuldig de P&C cyclus te benutten (kadernota, begroting, tussentijdse rapportages). Dit helpt de diensten, maar ook de deelnemers, in het continue gesprek over nut en noodzaak van het toekennen van aanvullende middelen. Dit is in onze optiek des te belangrijker in de aankomende periode van verwachte financiële krapte bij veel deelnemers van de diensten.



Bijlagen

- A. Gemeenten per omgevingsdienst
- B. Begrotings- en realisatiecijfers
- C. Geraadpleegde documenten en personen

A. Gemeenten per omgevingsdienst

Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB)		Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)		Omgevingsdienst Brabant-Noord (ODBN)
Altena	Hilvarenbeek	Asten	Nuenen	Meierijstad
Alpen-Chaam	Loon op Zand	Bergeijk	Oirschot	Land van Cuijk
Baarle-Nassau	Moerdijk	Best	Reusel-De Mierden	Maashorst
Bergen op Zoom	Oisterwijk	Bladel	Someren	Boekel
Breda	Oosterhout	Cranendonck	Son en Breugel	Bernheze
Dongen	Roosendaal	Deurne	Valkenswaard	Vught
Drimmelen	Rucphen	Eersel	Veldhoven	Boxtel
Etten-Leur	Steenbergen	Eindhoven	Waalre	's-Hertogenbosch
Geertruidenberg	Tilburg	Geldrop-Mierlo		Sint-Michielsgestel
Gilze en Rijen	Waalwijk	Gemert-Bakel		Oss
Goirle	Woensdrecht	Heeze-Leende		
Halderberge	Zundert	Helmond		
Heusden		Laarbeek		

B. Begrotings- en realisatiecijfers

ODZOB	2022 (gerealiseerd)	2023 (gerealiseerd)	2024 (begroot)
loonkosten staf	€ 397.035	€ 434.086	€ 495.000
loonkosten management	€ 737.010	€ 862.681	€ 938.000
kosten huisvesting	€ 492.000	€ 653.000	€ 616.000
OMWB	2022 (gerealiseerd)	2023 (gerealiseerd)	2024 (begroot)
loonkosten staf	€ 634.064	€ 728.109	€ 916.327
loonkosten management	€ 1.017.417	€ 1.043.088	€ 1.243.282
kosten huisvesting	€ 916.211	€ 1.103.784	€ 1.035.000
ODBN	2022 (gerealiseerd)	2023 (gerealiseerd)	2024 (begroot)
loonkosten staf	€ 352.475	€ 381.638	€ 420.600
loonkosten management	€ 1.293.129	€ 1.475.636	€ 1.649.200
kosten huisvesting	€ 670.266	€ 678.488	€ 802.132

- In bovenstaande tabel worden de gegevens weergegeven die horen bij de eerste deelvraag (Wat zijn de kosten in 2022 en 2023 (realisatie) en begroot (2024) op de onderdelen staf, management en huisvesting?).
- De getallen in de rijen 'loonkosten management' corresponderen met de loonkosten specifiek opgegeven voor het managementteam en laten loonkosten voor de directie buiten beschouwing.

B. Begrotings- en realisatiecijfers (2)

huisvestingskosten	ODZOB 2022		ODZOB 2023		OMWB 2022		OMWB 2023		ODBN 2022		ODBN 2023	
huur gebouwen	€	272.000	€	292.000	€	634.945			€	264.898	€	222.464
onderhoud gebouwen en inventaris	€	31.000	€	41.000	€	28.676			€	17.991	€	31.250
belastingen en wettelijke heffingen	€	5.000	€	6.000	€	7.898			€	5.581	€	5.847
gas, energie en water	€	113.000	€	211.000	€	207.536			€	27.427	€	37.738
schoonmaak	€	42.000	€	50.000	€	60.432			€	81.812	€	95.627
servicekosten	€	21.000	€	29.000	€	11.638			€	32.913	€	27.427
beveiliging	€	8.000	€	9.000	€	11.100					€	4.140
overige huisvestingskosten			€	15.000	€	-46.014			€	109.907	€	123.604
afschrijvingen									€	129.737	€	130.391
totaal	€	492.000	€	653.000	€	916.211	€	-	€	670.266	€	678.488

Voor de OMWB zijn de uitgesplitste realisatiecijfers voor 2023 nog niet bekend. Dit komt doordat de verhuurder van het pand nog geen eindafrekening voor 2023 heeft toegestuurd. Aangegeven wordt dat deze naar verwachting in het verlengde liggen van de cijfers voor 2022.

C. Geraadpleegde personen

Provincie Noord-Brabant

- Marc Oudenhoven (gedeputeerde provincie Noord-Brabant)
- Emiel Broere (Business Strateeg Financiën programma VTH)
- Alex Casarotto, Mevr. Gerdy van den Burgt-van Berlo, Louis de Gier, Willem-Jan Looijmans (accounthouders OD's en adviseur bedrijfsvoering van de provincie Noord-Brabant)

OMWB

- Maarten van Asten (DB-lid OMWB – portefeuille financiën)
- Alfred Arbouw (directeur OMWB)
- Edwin van Dongen (afdelingsmanager bedrijfsvoering/concerncontroller OMWB)

ODBN

- David Solez (DB-lid ODBN – portefeuille financiën)
- Jan Lenssen (directeur ODBN)
- Wilko Remmits (directeur bedrijfsvoering)

ODZOB

- Theo Geldens (DB-lid ODZOB – portefeuille financiën)
- Frank Piepers (directeur a.i., concernmanager dienstverlening) en Alexander van de Meeberg (P&O)
- Kees van Daal (concerncontroller a.i.)

C. Geraadpleegde documenten

- Bestuursakkoord provincie Noord-Brabant
- Om de leefomgeving. Omgevingsdiensten als gangmaker voor het bestuur
- (rapport commissie van Aartsen)
- Eindnotitie pijler 1 Robuuste omgevingsdiensten (IBP VTH)
- Programmaplan Interbestuurlijk programma Versterking VTH-stelsel
- Rapport Omgevingsdiensten in beeld 2023

ODZOB

- Ontwerpbegroting 2025
- Begroting 2024-2022 (incl. wijzigingen)
- Jaarrekening 2023, 2022
- Kaderbrief 2025-2022
- Overdrachtdossier bestuursperiode 2018-2022
- Organogram ODZOB
- Memo huisvesting duurzaamheid ODZOB
- Intern onderzoek besparingsmogelijkheden huisvesting
- Visie op organisatieontwikkeling ODZOB
- Ordeningsprincipes organisatiestructuur
- Verbeterplan waterverbruik
- Sturingsdocument ODZOB
- Onderzoek opties huisvesting ODZOB

ODBN

- Ontwerpbegroting 2025
- Begroting 2024-2022 (incl. wijzigingen)
- Jaarrekening 2023, 2022
- Kaderbrief 2025-2022
- Organogram ODBN
- Missie, visie en ambitie ODBN
- Documentatie concrete acties volgend uit missie, visie en ambitie

OMWB

- Ontwerpbegroting 2025
- Begroting 2024-2022 (incl. wijzigingen)
- Jaarrekening 2023, 2022
- Kaderbrief 2025-2022
- Visie OMWB
- Kernwaarden OMWB
- Organogram
- Functiebeschrijvingen onderzochte functies
- Opties vernieuwde huisvesting OMWB

Aanvullend op de aangeleverde en bestudeerde documenten is een uitgebreide vragenlijst uitgezet bij de drie diensten om feitelijke informatie te verzamelen voor dit onderzoek.

& Van de Laar. Organisatieadviesbureau met denkers én doeners voor de publieke sector.

Resultaatgericht, betrokken en met energie. Zo maken wij impact op maatschappelijke opgaven, bestuurlijke ambities en organisatorische uitdagingen. In de rol van adviseur, onderzoeker, procesbegeleider of door tijdelijk in uw organisatie te stappen, brengen wij beweging. Zo dragen onze ervaren adviseurs en jonge talenten bij aan een weerbare en wendbare publieke sector.

Wij kraken onze hersens op complexe vragen. Daarbij zijn we scherp in onze analyses. En bieden we concreet handelingsperspectief in onze advisering. We steken ook graag onze handen uit de mouwen om samen met u resultaat te boeken.

Dat doen we bijvoorbeeld door het ontwerpen van passende organisatiestructuren en sturingsconcepten. Door het versterken van leiderschap en het werken aan gewenst gedrag van medewerkers.

& Van de Laar is in vriendschap verbonden met GNGMKRS, ons label voor interim-bemiddeling, executive search & werving en selectie.

& Van de Laar B.V.

Emmasingel 29-11
5611 AZ Eindhoven
085 – 747 06 18

info@en-vdl.nl
en-vandelaar.nl

Lid van de Raad van Organisatieadviesbureaus (ROA).

Wij helpen bij het verkennen van toekomstscenario's voor publieke organisaties. En we begeleiden processen om organisaties te vitaliseren. Samenwerking of fusie tot stand brengen? Wij helpen bij de vorming, evaluatie en doorontwikkeling. Wij doen kwalitatief en kwantitatief onderzoek naar de effecten van beleid en naar de sterke en verbeterpunten in organisaties en samenwerkingsverbanden.

Onze passie om direct maatschappelijk impact te maken zetten wij in binnen het sociaal domein. Onder andere door het 'vertalen' van de Hervormingsagenda Jeugd. Ook helpen wij bij de realisatie van de transities op het gebied van klimaat en energie.

Staat uw vraagstuk er niet tussen? Verras ons. Wij laten ons graag uitdagen op andere thema's in het publieke domein!



Omgevingsdienst NL

Visitatierapport

Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant

24 en 25 september 2024

Visitatierapport Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant

Versie:	Definitief
Datum:	12 november 2024

Inhoudsopgave

Visitatierapport Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant	2
Inhoudsopgave	3
Inleiding	5
Sterke punten en aanbevelingen	7
Sterke punten	7
Aanbevelingen	7
Bevindingen per aandachtsgebied van het Visitatiekader	10
A. Kwaliteitsankers wet- en regelgeving	10
A1 Kwaliteitscriteria 2.2 of opvolgers	10
A2 Regionale risicoanalyse	10
A3 Uniform Regionaal VTH-beleidskader	10
A4 LHS(O)	11
A5 BBT en LRSO	11
A6 Actualisatieprogramma vergunningen bedrijven	11
A7 BTP	11
B. Ontwikkelkracht en innovatieruimte	13
B1 Ontwikkelkracht en innovatieruimte	13
B2 Financiële middelen voor ontwikkeling en innovatie	13
B3 Investeren in informatiemanagement en digitalisering	13
B4 Ruimte voor landelijke en inhoudelijke afstemming	14
B5 Ruimte voor kennisontwikkeling en deskundigheidsbevordering personeel	14
B6 Betrokkenheid bij- en voorbereid zijn op wijzigingen wet- en regelgeving	14
B7 Outcome-gerichte sturing	14
B8 Aanbeveling Adviescommissie VTH	14
C. Ketensamenwerking en Strafrecht	16
C1 Strafrechtelijke handhaving	16
C2 Samenspel strafrecht omgevingsdienst/OM/Politie/RIEC	16
C3 Samenwerking met veiligheidsregio, waterschap en overige (Rijks)handhavingspartners	16
C4 Ketentoezicht	16

C5	Informatie-uitwisseling en kennisontwikkeling tussen ketenpartners	17
D.	Onafhankelijkheid	18
D1	Mandatering	18
D2	Afwijking van advies omgevingsdienst	18
D3	Aandachtsbedrijvenlijst	18
D4	Balans tussen onafhankelijkheid en nabijheid	18
E.	Prioritering en Uitvoeringsprogramma's	19
E1	Plaats van regionale milieurisico's, niet-inrichtingsgebonden risico's en trend in uitvoeringsprogramma's	19
E2	Kwaliteit van analyse en prioritering	19
F.	Governance	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
	Vervolgstappen	21
	Bijlage 1 – Lijst van afkortingen	22
	Bijlage 2 – Procesbeschrijving visitatie	24
	Fase 0 – Voorbereiding en zelfevaluatie	24
	Fase 1 – Visitatie	25
	Fase 2 – Opvolging en evaluatie	27
	Bijlage 3 – Instructie zelfevaluatie visitatie Omgevingsdienst NL	28
	Aanleiding en doel	28
	Doel zelfevaluatie	28
	Toelichting & instructies	28

Inleiding

Het versterken van het VTH-stelsel is vormgegeven in het interbestuurlijk programma (IBP) Versterking VTH-stelsel. Dit programma is opgesteld naar aanleiding van het rapport en de adviezen van de commissie Van Aartsen: Om de leefomgeving. Omgevingsdiensten als gangmaker voor het bestuur (maart 2021).

Omgevingsdienst NL heeft in 2022 het initiatief genomen om een methodiek voor visitatie van omgevingsdiensten op te zetten. De programmadoelen met betrekking tot visitatie zijn opgenomen onder pijler 6 van het (inmiddels afgeronde) IBP: Monitoring kwaliteit milieutoezicht. Omgevingsdienst NL is verantwoordelijk voor de visitaties en heeft zich in afstemming met de betrokken partijen ten doel gesteld om eind 2024 alle omgevingsdiensten te hebben gevisiteerd.

Het doel van de visitaties is om volgens een landelijk dekkende aanpak te komen tot een continue verbetering van de uitvoering van de VTH-taken, het verhogen van bestuurlijke betrokkenheid bij omgevingsdiensten en het leveren van input voor het jaarlijkse rapport "Staat van het VTH-stelsel". De omgevingsdiensten nemen zelf de verantwoordelijkheid om de kwaliteit waar nodig te verbeteren.

Voorafgaand aan het visitatiebezoek stelt de omgevingsdienst die wordt gevisiteerd een zelfevaluatie op aan de hand van het door Omgevingsdienst NL ontwikkelde visitatiekader.

Deze rapportage gaat over de visitatie bij de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (hierna: ODZOB). ODZOB is een gemeenschappelijke regeling van 22 overheden: 21 gemeenten en één provincie.

De visitatie bij ODZOB is uitgevoerd door een visitatiecommissie bestaande uit de volgende personen:

- Ronald Stevens, voorzitter (Stevens Consultancy)
- Petra van Oosterbosch, visitator (directeur OD Achterhoek)
- André Mutter, visitator (directeur OD Midden-Holland)
- Astrid Poppelaars, visitator (senior beleidsadviseur DCMR Milieudienst Rijnmond)
- Anique Heemstra, rapporteur (milieutoezichthouder en -handhaver OD Achterhoek)
- Marieke Schreuder, secretaris (senior beleidsadviseur DCMR Milieudienst Rijnmond)

Op 2024 heeft ODZOB de zelfevaluatie aangeleverd aan de visitatiecommissie. De uitkomst van de beoordeling van de zelfevaluatie door de visitatiecommissie is een "go" geweest. De zelfevaluatie is een consistent en coherent geheel, als goed leesbaar waarbij ODZOB transparant en reflectief is over het eigen handelen. ODZOB heeft de visitatiecommissie naast de zelfevaluatie, voor de reguliere taken in zeer ruime mate voorzien van aanvullende documenten.

Op 24 en 25 september 2024 heeft de visitatiecommissie van Omgevingsdienst NL een tweedaags bezoek gebracht aan ODZOB. Tijdens deze twee dagen heeft de commissie in 13 interviews openhartige en warme gesprekken kunnen voeren met bestuur, directie, management en medewerkers van de dienst. Er zijn interviews gehouden met personen in de volgende rollen (aantal):

- Accounthouder (4)
- Ambtelijk opdrachtgever (7)
- Bestuurder (3)
- coördinator en agrarisch vergunningverlener, jurist, beleidsadviseur landelijk gebied en clustermanager Team agrarisch & asbest
- adviseur VTH, handhavingsregisseur, toezichthouder bodem, handhavingsjurist, Boa en vergunningverlener industrieel complexe bedrijven
- Directie (2)
- Directiesecretaris, concernjurist & controller
- Adviseur Informatievoorziening & adviseur procesbeheer (2) en clustermanager
- Ketenpartner (7)
- Clustermanager VTH (5) en concernmanager VTH
- Medewerker HR (4) en clustermanager
- Voorzitter Ondernemingsraad

Ook is tijdens de lunchpauze met een aantal medewerkers informeel gesproken. Op basis van al deze gesprekken heeft de commissie zich een goed beeld kunnen vormen van de dienst en antwoorden kunnen vinden op de vragen die vanuit het visitatiekader waren opgesteld.

Verificatie

Het visitatierapport is door de dienst gecheckt op feitelijke onjuistheden voorafgaand aan oplevering van de definitieve versie.

Leeswijzer

Eerst worden de uitkomsten van de visitatie samengevat in sterke punten en aanbevelingen. Daarna volgt aan de hand van het visitatiekader een beschrijving van de kern van de bevindingen. Hierbij worden per sub-thema de bevindingen van de commissie weergegeven. Het visitatierapport eindigt met een weergave van de verwachtingen van Omgevingsdienst NL ten aanzien van de vervolgstappen van de dienst. Een lijst met afkortingen is opgenomen in bijlage 1. Verder is in bijlage 2 een procesbeschrijving visitatie opgenomen. Deze beoogt inzicht te geven in de stappen die de visitatiecommissie volgt om te komen tot haar bevindingen. In bijlage 3 is de instructie opgenomen ten behoeve van het opstellen van de zelfevaluatie door de dienst en de beoordeling ervan door de visitatiecommissie.

Sterke punten en aanbevelingen

“Alles begint geleidelijk samen te komen”

De visitatiecommissie ziet de volgende sterke punten:

1. De richting voor de transitie is een mooie basis

Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB) is na een onrustige periode volop in ontwikkeling. De meerjarenvisie, “het verhaal van ODZOB” en de zelfevaluatie getuigen van een grondige zelfevaluatie en geven inzicht in wat er moet gebeuren om ‘het fundament op orde te brengen’ en ODZOB gereed te maken voor de uitdagingen en vragen van nu en de toekomst. Samen bieden zij een helder richtinggevend kader voor de transitie van ODZOB.

2. Een positieve ervaring van de werkcultuur

De meeste medewerkers zijn positief over de huidige richting, beoogde verbeteringen en eerste interventies om de werkcultuur te verbeteren (‘broodje van de zaak’, meer persoonlijke aandacht, meer informele contactmomenten). Zo geven medewerkers aan dat de leiding meer en vaker verbinding zoekt, er beter naar elkaar wordt geluisterd en men intensiever betrokken wordt bij de plannen. Kortom, men ervaart sinds een jaar een positieve *vibe*. Medewerkers ervaren bovendien steeds meer eigenaarschap en professionele ruimte. Werkte men voorheen vooral binnen het eigen team/specialisme, tegenwoordig wordt vaker samengewerkt met andere teams en wordt daar bewuster op gestuurd. Voorbeelden zijn: accountmanagement, aanpak van complexe cases (innovatieve stallen).

3. De eerste stappen voor een betere bedrijfsvoering zijn gezet

ODZOB onderneemt gerichte acties en interventies om de bedrijfsvoering op orde te brengen voor de toekomst (informatiemanagement, o.a. Dash portaal, outcome-gericht werken, aanpak complexe dossiers zoals innovatieve stallen, accountmanagement). Men wil alle lopende en beoogde programma’s, projecten en verbeteringen eind 2024 samenbrengen in een programma-portfolioboard om op deze manier gericht te kunnen sturen op onderlinge samenhang en voortgang.

4. Deelnemers en ketenpartners herkennen de positieve ontwikkeling

De deelnemers (ambtelijke opdrachtgevers) en het bestuur (als opdrachtgever), zien een positieve ontwikkeling binnen ODZOB. Zo merken zij dat sinds dit jaar tijdiger en beter gecommuniceerd wordt en zij in een eerder stadium betrokken worden bij de plannen en uitvoering. Een voorbeeld hiervan is dat de deelnemers in het GPO (Gemeenschappelijk Platform Omgevingsdienst) actief betrokken zijn en hun inbreng hebben gehad, onder andere bij het samenstellen van het ROK – VTH (Regionaal Operationeel Kader Milieutoezicht en Handhaving 2025-2028).

Een goed voorbeeld van samenwerking op ambtelijk en bestuurlijk vlak is het WAL: Werkprogramma Agrofood en Leefomgeving. Hier wordt met ambtenaren en bestuurders succesvol het beleids- en ontwikkelgesprek gevoerd. Stevige verankering en intensieve samenwerking is gewenst.

Aanbevelingen

De visitatiecommissie doet de volgende aanbevelingen:

1. Breng het fundament verder op orde

ODZOB is zich ervan bewust dat er ondanks de gesignaleerde ontwikkeling nog veel te doen is. Het huis is nog niet op orde en de doelstellingen (landelijk en regionaal) voor de komende jaren zijn ambitieus. Zo moet het fundament van de organisatie op orde worden gebracht door onder andere locatiedossiers, het bedrijvenbestand en vergunningen te actualiseren, een uniform beleidskader te hanteren en mandaten op orde te brengen. Hiervoor zijn samenwerking intern, binnen en tussen de teams, met deelnemers en ketenpartners en meer inspanning en acties noodzakelijk. Toekomstgerichte doelstellingen bouwen immers voort op dit basisfundament.

2. Versterk en verbreed het gewenste gedrag en handelen

Het verbeteren van de werkcultuur vraagt om samen te sturen op het gewenste gedrag en handelen. Voorbeeldgedrag van het management, investeren in medewerkers, bevorderen van de onderlinge samenwerking, successen vieren, transparante dialoog zijn hierin belangrijk. De verandering dient gedragen te worden door meer schouders wil ze beklijven. Nu is de beoogde verandering nog te kwetsbaar en sterk afhankelijk van de huidige interim-directeur.

Een aantal gemeenschappelijke spelregels kan behulpzaam zijn om het gesprek over het voorgaande te voeren en de gewenste ontwikkeling te richten. "Hoe werken wij met elkaar en wat voor sfeer willen wij neerzetten". De leiding heeft hierin als collectief een belangrijke voorbeeldrol.

3. Verbeter de verstandhouding met de deelnemers en ketenpartners

De collegiale verstandhouding en werkrelatie tussen ODZOB en de gemeenten kan op een aantal cruciale punten worden verbeterd om de effectiviteit van de dienst te vergroten. Regelmatig komt het voor dat het bevoegd gezag voor een aanpak kiest die niet overeenkomt met de interventie-matrix of koers vanuit het LHSO-casusoverleg of verbeurde dwangsommen niet geïnd worden waardoor het gezag en de effectiviteit van de dienst ondermijnd wordt en de facto de Landelijke Handhavingsstrategie (LHSO) niet wordt toegepast! En adviezen van de dienst worden regelmatig niet (op)gevolgd waardoor voorbij wordt gegaan aan milieurisico's.

Ketenpartners willen graag een kwaliteitsslag binnen de regio maken samen met ODZOB. Dat betekent dat ze voorstander zijn van structureel overleg, om samen beleid en plannen te ontwikkelen en te monitoren op realisatie. Ook willen ze betrokken worden bij ROK-VTH, risicoanalyse en stevig inzetten op LHSO. Het vraagt van ODZOB om de relatie met GGD, Veiligheidsregio, politie, OM en waterschappen te intensiveren en te versterken. Hier ligt een kans voor ODZOB.

De leden van het GPO waarderen de versterking van het accountmanagement, tegelijkertijd geven zij aan dat het GPO zich nog meer samen met ODZOB kan richten op de voorbereiding van "de bestuurlijke en regionale tafel".

4. Verbreed eerste succes op gebied van informatiegericht werken

Het ODZOB Dash portaal is een mooi voorbeeld van informatiegericht werken. Dit verdient verdere verbreding naar alle VTH-domeinen en implementatie binnen de organisatie. Ketenpartners worden in deze ontwikkeling graag betrokken.

5. Zorg voor bestuurlijk draagvlak en commitment

Het bestuur ervaart dat ODZOB zich positief ontwikkelt en onderschrijft de focus. Tegelijkertijd zal het zich samen met de directie sterk moeten maken om voor de plannen commitment te krijgen en te behouden van het algemeen bestuur. Gezien de diverse samenstelling van het algemeen bestuur en de historie, denkt de commissie dat dit nog extra aandacht en inspanning vraagt van het DB en de directie.

Tot slot

De commissie onderschrijft de beweging die ODZOB aan het maken is en ziet dat de organisatie zeer goed in staat is om te reflecteren op de huidige situatie en aan te geven wat er moet verbeteren om een stevige positie binnen Zuidoost-Brabant in te nemen. De commissie is wel van mening dat de in gang gezette verbetering van de organisatie nog kwetsbaar is en nog (te) sterk afhangt van de interim-directie. De ontwikkelingen om de organisatie te verbeteren en gereed te maken voor de toekomst vragen dat het leiderschap op cruciale (management)posities wordt versterkt en professionaliseert en ODZOB duidelijk de verbeteringen prioriteert en gefaseerd uitvoert. De ingeslagen weg dient namelijk meer collectief geborgd, verankerd en uitgedragen te worden met steun van het bestuur.

Het vertrouwen in ODZOB als partner in de regio is zich aan het herstellen, maar vraagt eveneens van ODZOB om die regionale positie waar te maken en partijen op de maatschappelijke, regionale opdracht nog beter te verbinden. De ingeslagen weg biedt perspectief.

Als het ODZOB lukt om meer als collectieve eenheid te opereren en zijn regionale positie stevig in te vullen, krijgt de ambitie “veilige, gezonde en duurzame leefomgeving” nog meer betekenis.

We wensen ODZOB veel succes met de volgende stappen.

Bevindingen per aandachtsgebied van het Visitatiekader

A. Kwaliteitsankers wet- en regelgeving

A1 Kwaliteitscriteria 2.2 of opvolgers

ODZOB voldoet, zoals vastgesteld door bureau Libereaux, aan de Kwaliteitscriteria 2.3 (KC2.3) voor 20 van de 27 deskundigheidsgebieden. Voor de overige 7 deskundigheidsgebieden zijn deze taken bij andere overheidsorganisaties belegd (bron: Zelfevaluatie). ODZOB heeft aangegeven dat de kwaliteitscriteria voor de dienst een belangrijke rol spelen bij het doorontwikkelen van de ODZOB voor zowel de organisatie als de medewerkers in het licht van de robuustheid van de dienst.

De visitatiecommissie constateert dat er landelijk interpretatieverschillen bestaan als het gaat om de toepassing en beoordeling van de KC2.3. Dit kan resulteren in verschillen in zowel het toepassen als het beoordelen van de kwaliteitscriteria bij de omgevingsdiensten. De visitatiecommissie ziet dit als een ongewenste ontwikkeling en beveelt daarom aan om in de rode dradenanalyse (eindrapportage) van ODNL op deze constatering in te gaan.

A2 Regionale risicoanalyse

ODZOB borgt de toepassing van de regionale risicoanalyse in het Regionaal Operationeel Kader VTH (ROK-VTH). Dit kader is samen met de deelnemende gemeenten opgesteld en vastgesteld in het Algemeen Bestuur. Daarnaast beschikt de ODZOB over een aparte ROK voor Bodem en één voor Asbest. Het ROK-VTH is gebaseerd op een regionale probleemanalyse, die is opgebouwd uit twee onderdelen: een regionale omgevingsanalyse en een regionale risicoanalyse. Voor vergunningverlening hanteert ODZOB de Landelijke Vergunningen Strategie (LVS). De LVS maakt vanaf 2025 onderdeel uit van het ROK-VTH. De commissie concludeert dat de ketenpartners intensiever betrokken willen worden bij de regionale risicoanalyse.

A3 Uniform Regionaal VTH-beleidskader

ODZOB werkt met het ROK-VTH, ROK Bodem en ROK Asbest en voor de provincie Noord-Brabant met het Brabant-breed VTH-kader. De provincie ziet het ROK-VTH als een minimaal uitvoeringsniveau en streeft naar een hoger uitvoeringsniveau, voor de drie Brabantse omgevingsdiensten. Hiermee is er dus niet één uniform regionaal VTH-beleidskader, maar een gemeentelijke, een provinciale en twee thematische. De ODZOB streeft naar het integreren van deze vier tot één regionaal operationeel VTH-kader, wat de commissie onderschrijft.

Per deelnemer wordt de voortgang van de VTH-afspraken op toepassing en uitvoering gemonitord (onder andere met een dashboard) en waar nodig bijgestuurd. Dit wordt eveneens besproken in het Gemeenschappelijk Platform Omgevingsdienst (GPO). Er wordt nog niet op thema, per branche, op per (deel) regio integraal gerapporteerd (bijvoorbeeld de veiligheid in de gemeente of regio).

ODZOB dient aandacht te besteden aan een steviger draagvlak en commitment bij alle deelnemers voor het ROK-VTH. Het GPO en de ketenpartners geven aan meer betrokken te willen zijn bij de (door)ontwikkeling van o.a. ROK-VTH, vanaf het begin.

A4 LHS(O)

De LHS(O) is jaren geleden geïmplementeerd door de ODZOB. Er zijn trainingen georganiseerd voor medewerkers om te werken met de LHSO en LHSO maakt structureel onderdeel uit van het werk van de toezichthouder, door het gebruik van de interventiematrix in het VTH-systeem. Ook streeft ODZOB ernaar om dezelfde overtredingen met bijna gelijke omstandigheden op dezelfde manier te beoordelen.

Wekelijks is er een LHSO-casusoverleg, om de juiste aanpak te definiëren bij lopende en nieuwe handhavingssaken, en over uitvoering en monitoring. In het LHSO-casusoverleg blijkt soms dat de grondslag voor een bestuurlijke of strafrechtelijke aanpak niet voldoende (wettelijk) is onderbouwd. In dat geval wordt een alternatieve aanpak voorgesteld, vaak verlengd toezicht. Dit levert soms weerstand op bij deelnemers, die wensen dat er eerder gehandhaafd werd.

Bij discussies met de deelnemer zet ODZOB in op het overnemen van het onafhankelijk ambtelijk advies van ODZOB in het collegevoorstel. Als nodig, is er een intern escalatiemodel tot aan de directeur, om de besluitvorming door het bevoegd gezag zo goed mogelijk te begeleiden. De commissie adviseert dat er meer gestuurd dient te worden op het overnemen van het ambtelijk advies en dat voor betrokkenen inzichtelijk gemaakt wordt wanneer en waarom wordt afgeweken.

A5 BBT en LRSO

BBT en LRSO zijn bij ODZOB goed verankerd in het vergunningsproces. ODZOB wijkt alleen af van BBT als daar objectief aanleiding toe is. Reflectie laat zien dat door het toepassen van een (digitale) checklist verbetering mogelijk is, onder andere in het registreren en vastleggen van afwijkingen (zeker bij maatwerk vergunningen). In een enkel geval loopt de LRSO achter op de geldende wetgeving. De commissie adviseert ODZOB dit signaal af te geven aan de LRSO-werkgroep.

A6 Actualisatieprogramma vergunningen bedrijven

ODZOB beschikt niet over een volledig overzicht van de verleende vergunningen en de datum daarvan. Het kost nu te veel tijd om de benodigde gegevens voor het behandelen van aanvragen en het actualiseren van vergunningen te verzamelen. Gebrek aan menskracht en kennis speelt hierbij een rol. Wel heeft men inmiddels de methodiek opgenomen in het ROK-VTH en wordt in de praktijk de actualisatie meegenomen bij de behandeling van vergunningaanvragen. Het actualiseren van gemeentelijke vergunningen gebeurt niet systematisch en vraagt versneld aandacht en actie

Het actualiseren van provinciale vergunningen gebeurt wel systematisch, op basis van aparte projecten aanvullend op het werkprogramma, in afstemming met de andere Brabantse Omgevingsdiensten. Vierjaarlijks actualiseren kan nu niet door gebrek aan capaciteit. Of de vergunningen voldoen aan BBT, is duidelijk voor de provinciale inrichtingen. Voor de gemeentelijke vergunningen is dit minder het geval. Dat is een aandachtspunt.

A7 BTP

In het plan van aanpak Robuustheid is geconcludeerd dat alle deelnemers de basistaken hebben overgedragen aan de ODZOB. Een enkele keer constateert de ODZOB dat deelnemers incidenteel een basistaak zelf uitvoeren, bijvoorbeeld het gedeeltelijk afhandelen van een juridische handhavingsskwestie. (Zie ook mandaat) Uit de interviews blijkt dat naast het mandaat met deelnemers aparte werkafspraken worden overeengekomen. Dit heeft

geresulteerd in een grote diversiteit aan werkafspraken die gemanaged moeten worden. Het terugbrengen van en herijken van deze werkafspraken is gewenst.

De uitvoering van taken op het vlak van indirecte lozingen is niet specifiek georganiseerd en is onvoldoende geborgd en heeft nog geen prioriteit in het ROK-VTH. Dit moet in het implementatieplan ROK-VTH opgenomen worden. Daarnaast moet er beter en meer afgestemd worden met de rioolbeheerders over wat er aan ondersteuning nodig is.

B. Ontwikkelkracht en innovatieruimte

B1 Ontwikkelkracht en innovatieruimte

De inhoudelijke ontwikkeling en innovatie vindt vooral zijn weg in het collectief programma en het ROK-VTH. Informatie-gestuurd werken is belangrijk en daarvoor zijn de doorontwikkeling en verbetering van de informatiehuishouding en de beschikbaarheid en ontsluiting van data essentieel.

Er wordt een Innovatie- en Ontwikkelagenda opgesteld die van voldoende middelen is voorzien (gereserveerd is € 800.000, - structureel). Aandachtspunt is hoe ODZOB toe kan groeien naar een beleidscyclus die in staat is de doelen, activiteiten en resultaten te verbinden met de landelijke, regionale en lokale doelen zodat het beleidsgesprek in de regio goed kan worden gevoerd. Dat vraagt een doorontwikkeling van de huidige werkwijze, waarbij de landelijke, regionale en lokale doelen richtinggevender zijn voor de bedrijfsvoering en rapportages naar de deelnemers.

Uit de bespreking van enkele complexe dossiers (onder andere Innovatieve stallen) blijkt dat een meer gemeenschappelijke aanpak en interventies gevraagd wordt van betrokken partijen (binnen en buiten ODZOB). De complexe dossiers hebben inzichtelijk gemaakt dat een meer structurele werkwijze van dergelijke dossiers gewenst is, omdat ze een beroep doen op afstemming en samenwerking tussen landelijke, regionale en lokale spelers over vergunningen, handhaving en toezicht. ODZOB onderkent dit, maar er is actie nodig om het structureler te organiseren en te faciliteren.

B2 Financiële middelen voor ontwikkeling en innovatie

Naast een ontwikkelbudget van 800.000 euro structureel, is het budget voor I&O verspreid over allerlei budgetten en uren. Innovatie en ontwikkeling is nu versnipperd over verschillende budgetten en activiteiten, waardoor het niet inzichtelijk is hoeveel er aan innovatie en ontwikkeling wordt gedaan. Het scherper definiëren van innovatie (programma's) en reguliere verbetering van bedrijfsvoering (programma bedrijfsvoering) helpt in de sturing (programma-portfoliomanagement) op onderlinge relaties en prioriteiten.

De commissie concludeert dat er duidelijkheid moet komen over de financiering van ontwikkeling en innovatie, zodat er beter verantwoording over kan worden afgelegd en op gestuurd kan worden.

B3 Investeren in informatiemanagement en digitalisering

ODZOB heeft de afgelopen jaren belangrijke stappen gezet op ICT-gebied: de kernapplicaties zijn vervangen en met het Datawarehouse en met Power BI kan informatie-gestuurd gewerkt worden. Er is een ontwikkelbudget beschikbaar, waarmee het bestuur integraal kan afwegen of er meer middelen beschikbaar moeten komen. Een aandachtspunt is om in goed overleg met de deelnemer tot uniformere werkprocessen te komen.

De commissie is onder de indruk van het Dash Portaal, waar het onderwerp Veehouderijen is gepresenteerd. Dash Portaal vraagt om verdere uitwerking, invulling en implementatie, ook naar andere onderwerpen. Hiermee is een goede start gemaakt, maar de informatievoorziening (zie ook volledigheid bedrijvenbestand) is nog niet compleet en dat is zorgelijk.

B4 Ruimte voor landelijke en inhoudelijke afstemming

ODZOB neemt actief deel in landelijke en provinciale samenwerkingen op veel onderwerpen. Hiervoor beschikt ODZOB, volgens eigen zeggen, over voldoende ruimte in budget en uren, om op basis van wederkerigheid deel te nemen en een bijdrage te leveren aan landelijke en provinciale inhoudelijke afstemming. Via het regionaal programma kan het gesprek gevoerd worden met bestuur en er is flexibiliteit om de inzet bij te sturen.

B5 Ruimte voor kennisontwikkeling en deskundigheidsbevordering personeel

ODZOB geeft aan te beschikken over voldoende opleidingsbudget, maar er wordt als gevolg van werkdruk en declarabiliteit te weinig gebruikt van gemaakt om een opleiding te volgen. Met het meerjarig opleidingsprogramma wil ODZOB niet alleen inzichtelijk maken wat nodig is in geld en uren, maar ook maatregelen voorstellen om ruimte te creëren voor opleiding en bijscholing. Bijvoorbeeld verplichte bijscholing, aandacht voor het Goede Gesprek en aan de hand van de aanbevelingen uit Pijler 1 van het IBP bepalen hoe dit onderwerp te financieren.

B6 Betrokkenheid bij en voorbereid zijn op wijzigingen wet- en regelgeving

ODZOB is via diverse overlegsgremia aan de voorkant betrokken bij de voorbereiding van wet- en regelgeving en levert een bijdrage door de consequenties voor de uitvoeringspraktijk inzichtelijk te maken. Vanuit het gevormde team Strategie Beleid en projecten kan de coördinatie worden versterkt en het netwerk worden onderhouden.

B7 Outcome-gerichte sturing

ODZOB ziet een blijvende opgave in het outcome gericht sturen, rapporteren en daarin investeren met de deelnemers. Er is een mooie start gemaakt met het ODZOB Dash Portaal, wat daarvoor een goede basis is. Hoewel er nog basisinformatie ontbreekt om in de breedte inzicht te hebben en te sturen, willen deelnemers graag meekijken in het ODZOB Dash Portaal.

B8 Aanbeveling Adviescommissie VTH

Hieronder is per pijler van het IBP-VTH aangegeven hoe ODZOB opvolging geeft. De commissie herkent deze opvolging. Deze komen op andere plekken in deze rapportage terug.

Pijler 1: Robuuste omgevingsdiensten en financiering

ODZOB voldeed eind 2023 niet aan de robuustheidscriteria. De verwachting is dat dit uiterlijk 1 april 2026 wel zo zal zijn. De financieringssystematiek biedt een kans om van een bureau met 22 aparte klanten naar een collectieve voorziening voor de fysieke leefomgeving te groeien.

Pijler 2: Bestuursrechtelijke en strafrechtelijke handhaving en vervolging

In Brabant werkt ODZOB samen met de andere partners aan het implementeren van de LHSO. Er wordt een apart handhavingsteam ingericht en de ketenaanpak wordt verder uitgewerkt om de aanpak van milieucriminaliteit te verbeteren. Dit vraagt wel inspanning van alle betrokken partijen om daadwerkelijk een slag te maken (onder andere samenwerking met OM, politie).

Pijler 3: Informatie-uitwisseling en datakwaliteit

Een grote uitdaging voor ODZOB is het op orde brengen van de informatiehuishouding. ODZOB haakt aan op de landelijke roadmap hiervoor. Daarnaast komt er een strategisch beleidsplan informatievoorziening (Novius), dat een goede start biedt.

Pijler 4: kennisinfrastructuur

ODZOB sluit zich aan bij de landelijke ontwikkeling op kennis en kennisinfrastructuur. Daarnaast staat ODZOB positief tegenover de ODNL Academie, die terugkomt in het opleidingsprogramma.

Pijler 5: Onafhankelijke uitvoering van toezicht en handhaving

ODZOB is in staat om onafhankelijk toezicht en handhaving uit te voeren. ODZOB werkt steeds meer op basis van een volledig mandaat. Er wordt hard gewerkt om dit helemaal compleet te maken. ODZOB heeft voorgesteld een landelijke gedragscode voor vergunningverleners, toezichthouders en handhavers op te stellen, die landelijk zal worden gedeeld via ODNL.

Pijler 6: Monitoring kwaliteit milieutoezicht

ODZOB neemt informatie uit het onderzoek 'Omgevingsdiensten in beeld' mee in de meerjarige verbeteraanpak. De zelfevaluatie visitatie wordt gebruikt om te reflecteren en spiegelen waar de organisatie stappen moet zetten en de uitvoering verder kan optimaliseren.

C. Ketensamenwerking en Strafrecht

C1 Strafrechtelijke handhaving

ODZOB heeft drie (grijze) Boa's (2 fte) in dienst en voldoet daarmee aan de kwaliteitscriteria. De vereiste kwaliteit en competenties worden geborgd door verplichte permanente her- en bijscholing. In Brabant zijn de provinciale taken verdeeld over de drie Omgevingsdiensten, de groene (handhavings-)taken liggen bij ODBN.

ODZOB wil het handhavingstraject verder professionaliseren door het vormen van een handhavingsteam vanaf 1 januari 2025, met daarbij een goed overdrachtsmoment van toezicht naar handhaving. Verder wil men werken volgens een duidelijk werkproces met een eenduidige registratie van het handhavingsproces en de resultaten daarvan en wil men periodiek evalueren. De commissie vindt het organiseren van een apart handhavingsteam een goede ontwikkeling.

C2 Samenspel strafrecht omgevingsdienst/OM/Politie/RIEC

De wil om samen effectief op te treden tegen milieucriminelen is aanwezig bij alle partijen. Waar het in Oost-Brabant volgens ODZOB aan ontbreekt is een eenduidige en vooral gezamenlijke sturing op de resultaten. Op operationeel en tactisch niveau weten de partners elkaar goed te vinden, maar op strategisch (management) niveau is niet duidelijk wat de gezamenlijke doelstellingen en prioriteiten zijn en welke resultaten deze samenwerking concreet moet opleveren. ODZOB wil de strategische overlegstructuur, zoals voorgesteld in het IBP-VTH, snel inrichten. Hiervoor ziet de ODZOB een coördinerende taak voor de provincie. De drie omgevingsdiensten in Brabant hebben afgesproken proactief aan dit thema te gaan werken. De commissie concludeert dat dit samenspel versneld opgepakt moet worden en dat ODZOB de rol van de provincie actief moet bespreken met de provincie en de handhavingspartners.

C3 Samenwerking met veiligheidsregio, waterschap en overige (Rijks)handhavingspartners

ODZOB en de partners zien de afgelopen twee jaar een verbetering, maar er liggen nog genoeg kansen om de samenwerking te versterken. Voor risicobedrijven worden gezamenlijke toezichtplannen opgesteld en uitgevoerd. Op dossierniveau weten de medewerkers elkaar te vinden. Om stappen vooruit te zetten is intensiveren en op elkaar afgestemde samenwerking met ILT, NVWA en FIOD nodig als het gaat om uitwisselen van informatie en afstemmen van prioriteiten en capaciteitsinzet. De ketenpartners krijgen geleidelijk aan meer vertrouwen in ODZOB en constateren dat de samenwerking met medewerkers op de werkvloer en in de uitvoering goed is, maar strategisch overleg gewenst is om de belangen van de ketenpartners duidelijker mee te nemen in de beleidsplannen en risicoanalyses (ROK-VTH) en zouden ze graag willen zien dat ODZOB zijn rol als strategisch sparringpartner oppakt (kennis en data inbrengen). De politie krijgt te weinig signalen van toezicht ODZOB. Hier ligt de komende periode een kansrijke rol voor ODZOB om meer regie op de samenwerking te voeren.

C4 Ketentoezicht

De ketenaanpak is nog in ontwikkeling. Er wordt samengewerkt op basis van programmering met de drie Brabantse omgevingsdiensten. Vooral voor Asbest is daar ervaring mee, binnen het Zuidelijk Keten casusoverleg. ODZOB wil in navolging van IBP-VTH pijler 2 meer naar een landelijke aanpak, omdat ketens meestal niet lokaal zijn. ODZOB ziet de volgende aandachtspunten:

- Intensivering samenwerking bij de programmering en uitvoering van diverse handhavingspartners, inclusief het afstemmen van uitvoering.
- Ontwikkelen van specifieke instrumenten, werkvormen en kennis over ketenaanpak (op basis van kwaliteitscriteria). Zoals: ketenanalyses, barrièremodellen, diepgaand administratief toezicht. Deze expertise is nog niet aanwezig bij ODZOB en vraagt extra ondersteuning landelijk of met ODNL.

C5 Informatie-uitwisseling en kennisontwikkeling tussen ketenpartners

ODZOB is samen met de handhavingspartners steeds op zoek naar nieuwe informatiebronnen en het optimaliseren van de kwaliteit en ontsluiting van bestaande informatiebronnen. ODZOB neemt deel aan de verschillende overlegvormen op landelijk en provinciaal niveau waar vrijwel alle omgevingsdiensten, landelijke inspecties, politie en OM aanwezig zijn. ODZOB ziet de volgende aandachtspunten:

- Het borgen in werkprocessen dat toezichthouders LMA systematisch toepassen.
- Bevorderen dat vanuit LMA (of ILT) standaardanalyses en rapportages over bulkgegevens van het LMA beschikbaar komen. Investeren in analysecapaciteit om de informatie uit het LMA beter te ontsluiten ten behoeve van toezicht en handhaving.

De commissie ondersteunt ODZOB in het signaleren van dit laatste punt richting landelijke partijen.

D. Onafhankelijkheid

D1 Mandatering

ODZOB heeft nog niet het volledige mandaat van alle deelnemers. De gemeente Helmond heeft ODZOB nog niet gemandateerd voor Bodemtaken. De Kempengemeenten hebben een eigen samenwerking op VTH-taken, die nu voor een deel is beëindigd, maar het nemen van besluiten is nog niet gemandateerd aan ODZOB. ODZOB gaat op 19 december 2024 het algemeen bestuur vragen ons opdracht te geven om met concrete voorstellen te komen voor de opvolging van de aanbevelingen vanuit het IBP, waaronder het verstrekken van modelmandaat. Daarna gaat ODZOB in nauw overleg met het ambtelijk voorportaal GPO de afzonderlijke aanbevelingen opvolgen met concrete voorstellen. Dit is een van de ontwikkelopgaven in de portfolioaanpak van de meerjarige ontwikkelaanpak.

De commissie geeft aan dat voldoen aan het modelmandaat prioriteit heeft.

D2 Afwijking van advies omgevingsdienst

Over het algemeen wordt het advies van ODZOB goed ontvangen en meegenomen in de besluitvorming. Voor uitzonderingssituaties waarin dit niet gebeurt, is binnen ODZOB afgesproken hoe kan worden geëscaleerd. ODZOB ziet ontwikkelkansen om onafhankelijk adviseren te verbeteren:

- Opstellen gedragscode voor alle betrokkenen waarin wordt vastgesteld wat in het kader van onafhankelijk adviseren van elkaar mag worden verwacht (ODZOB - bevoegd gezag, ambtelijk en bestuurlijk).
- Training/workshop over werken in de gemeente in algemene zin en onafhankelijk adviseren in bestuurlijk context in het bijzonder.

De commissie steunt deze aanpak van ODZOB.

D3 Aandachtsbedrijvenlijst

ODZOB gebruikt een lijst met aandachtbedrijven vanuit het ROK-VTH. In de leidraad voor deze lijst is uitgewerkt welke doelstellingen en activiteiten hiervoor gelden. Hierbij wordt ook gebruik gemaakt van het inzicht in de klachten en meldingen van bewoners. De lijst met aandachtbedrijven wordt tussen relatiehouders van ODZOB en de deelnemers afgestemd.

D4 Balans tussen onafhankelijkheid en nabijheid

ODZOB vindt samen met zijn deelnemers over het algemeen een goede balans tussen onafhankelijkheid en nabijheid. Als er spanning komt in bepaalde casuïstiek, weten ODZOB en deelnemers elkaar steeds vaker, eerder en beter te vinden zodat het bestuur een zorgvuldige afweging kan maken. Waar nodig wordt geëscaleerd naar het management.

De deelnemers geven aan dat ze soms eerder betrokken en ingelicht willen worden over lopende zaken, zodat bestuurders beter geïnformeerd en voorbereid kunnen worden. Gebruik de bestaande overleggen en ambtelijke connecties, zoals accounthouders en GPO.

De commissie concludeert dat er stevig is ingezet om verbetering van het accountmanagement. Er is een bereidwillig en gemotiveerd accountteam. Een mooi voorbeeld is de ODZOB on tour, wat zeer gewaardeerd wordt door de deelnemers. Zij zijn tevreden over de kwaliteit van de medewerkers en de uitvoering. Opvallend is wel dat ODZOB on tour niet bij alle deelnemers plaatsvindt.

E. Prioritering en Uitvoeringsprogramma's

E1 Plaats van regionale milieurisico's, niet-inrichtingsgebonden risico's en trend in uitvoeringsprogramma's

De regionale milieurisico's krijgen bij ODZOB voldoende aandacht en ruimte, in goede afstemming met deelnemers en andere partners. Daarbij is er aandacht voor het aansluiten op landelijk gesignaleerde risico's. Omdat de ontwikkelingen snel gaan, vraagt het continu aandacht om proactief in te kunnen spelen op de ontwikkelingen en de gevolgen daarvan.

E2 Kwaliteit van analyse en prioritering

Het ROK-VTH is gebaseerd op een risicoanalyse. Dit is een statistische analyse die voor nu voldoende richting geeft. Voor de verbetering van de kwaliteit van de risicoanalyse, moet er een informatie gestuurd risicoanalyse model komen dat dynamisch is en een koppeling legt met de Mba's volgens de Omgevingswet. Dit is een meerjarige ontwikkeling, die gelijk zal oplopen met het informatie-gestuurd werken.

De commissie ziet dat er een goede start is gemaakt met het programma- en portfoliomanagement en het prioriteren in het werk. Er is veel behoefte aan meer informatiegerichte rapportages. Verken dit met het GPO. De ketenpartners (water, politie, andere omgevingsdiensten) willen graag meedenken over planning, capaciteit en prioritering in werk en samenwerking en in de analyse.

F. Governance

Het bestuur is positief over de ontwikkelingen die in gang gezet zijn binnen ODZOB en voelt zich betrokken bij de ontwikkelingen. Tegelijkertijd wordt onderschreven dat veel verbeteringen nog pril en kwetsbaar zijn en vragen om een betere fundering. Een professionele werkhouding en –structuur is belangrijk. Verdere verankering en doorontwikkeling vragen aandacht van de directie, het managementteam en het bestuur. Niet alleen door het professionaliseren van het managementteam en uitvoerende VTH-teams, maar ook door binnen het algemeen bestuur te werken aan een meer gemeenschappelijke visie over ODZOB die kan rekenen op daadwerkelijk commitment, zodat alle AB leden zich eigenaar voelen en niet alleen opdrachtgever. Het samen opstellen van ijkpunten voor het bestuurlijk en management handelen kan dit ondersteunen.

De afgelopen onrustige periode heeft geleid tot een afwachtende en kritische houding van de deelnemers. ODZOB werkt voortvarend aan het opbouwen van hernieuwd vertrouwen. Dit blijkt vooral op ambtelijk niveau te zijn verbeterd. Het Dagelijks Bestuur en de directie samen hebben een rol om het vertrouwen binnen het Algemeen Bestuur weer te verstevigen.

Vervolgstappen

Omgevingsdienst NL verwacht van ODZOB de volgende vervolgstappen:

- De directie agendeert het Visitatierapport binnen een redelijke termijn* in het DB, publiceert het meteen daarna op zijn website en stelt Bureau Omgevingsdienst NL daarvan in kennis.
- De directie stelt ter opvolging van de aanbevelingen een verbeterplan op. Geadviseerd wordt dit plan gelijktijdig met het Visitatierapport in het DB te agenderen. In het verbeterplan wordt aangegeven welke verbeteracties in gang worden gezet, op welke wijze, met welke resultaatdoelen en binnen welke termijnen de verbeteringen worden doorgevoerd. Het plan geeft aan met welke frequentie de voortgang van de verbeteracties wordt gerapporteerd in het DB.
- Het verbeterplan wordt binnen 4 maanden na oplevering van het definitieve Visitatierapport vastgesteld door het DB en vervolgens direct gedeeld met Bureau Omgevingsdienst NL. De dienst verleent Omgevingsdienst NL toestemming om het verbeterplan op de website van Omgevingsdienst NL te plaatsen.
- In overleg besluiten het DB en de directeur van de OD gezamenlijk hoe en wanneer het visitatierapport en het verbeterplan worden besproken in het AB.

** Drie maanden na oplevering van het definitieve Visitatierapport plaatst Bureau Omgevingsdienst NL het rapport op de website van Omgevingsdienst NL.*

In het kader van de nieuwe wet op de Gemeenschappelijke Regelingen geldt ook een actieve informatieplicht voor de OD. De OD kan dit benutten om gemeenteraden en Staten te informeren.

Uitgangspunt voor de opvolging van de aanbevelingen is dat de verantwoordelijkheid ligt bij het DB/AB van de dienst.

Met bovengenoemde werkwijze wil Omgevingsdienst NL transparantie borgen en betrokken partijen in het VTH-stelsel -waaronder Omgevingsdienst NL zelf- in staat stellen om vanuit de eigen positie zich op de hoogte te stellen van de voortgang. De werkwijze biedt ook de mogelijkheid in gesprek te gaan over de verbeteracties en over de vraag wie welke rol daarin bekleedt.

Ten minste eenmaal per 2 jaar maakt Omgevingsdienst NL een overzicht van de voortgang van de verbeteracties ten behoeve van de Staat van VTH.

Nadat de eerste visitatiecyclus een feit is, wordt in het kader van de reguliere cyclus bij de volgende visitatie de opvolging van de aanbevelingen c.q. uitvoering van het verbeterplan geagendeerd en besproken.

Bijlage 1 – Lijst van afkortingen

6.

Afkorting	Betekenis
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBT	Best beschikbare technieken
BI	Business Intelligence
Boa	Buitengewoon Opsporingsambtenaar
BTP	Basistakenpakket
DB/AB	Dagelijks Bestuur / Algemeen Bestuur
FP	Functioneel Parket
FTE	Fulltime Equivalent
GR	Gemeenschappelijke regeling
IBP	Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel
ICT	Informatie- en Communicatietechnologie
ILT	Inspectie voor Leefomgeving & Transport
IPPC	Integrated Pollution Prevention and Control
KC	Kwaliteitscriteria
LAVS	Landelijk Asbestvolgsysteem
LHS	Landelijke handhavingsstrategie
LHSO	Landelijke handhavingsstrategie omgevingsrecht
LRSO	Landelijke redactie standaardteksten omgevingsvergunningen
mba's	Milieubelastende Activiteiten
MTO	Medewerkerstevredenheidsonderzoek
OM	Openbaar Ministerie
OW	Omgevingswet
PDCA	Plan-Do-Check-Act
P&C-cyclus	Planning- & Controlcyclus
RIEC	Regionale Informatie- en Expertisecentra
RO	Ruimtelijke Ordening

SPUK	Specifieke Uitkering
U&H-strategie	Uitvoerings- en Handhavingsstrategie
VTH	Vergunningverlening, toezicht en handhaving
ZZS	Zeer zorgwekkende stoffen

Bijlage 2 – Procesbeschrijving visitatie¹

Dit hoofdstuk beschrijft op hoofdlijnen het proces bij de uitvoering van een visitatie bij een Omgevingsdienst. Deze procesbeschrijving is gebaseerd op de beschrijving van het conceptprogramma visitatie (Bijlage II uit de rapportage van TG/SPPS²), waarin gebruik is gemaakt van de geleerde lessen uit de visitatiemethodiek bij de veiligheidsregio's. Deze procesbeschrijving is verder uitgewerkt op basis van nadere afstemming en de afspraken zoals gemaakt tijdens de mini-conferentie van 23 september 2022.

Voor de visitaties wordt de geldende versie (zie hoofdstuk 3: Wijzigingenbeheer) gevolgd.

Fase 0 – Voorbereiding en zelfevaluatie

Startoverleg

Het visitatieproces start met een startoverleg tussen een vertegenwoordiger van de directie van de omgevingsdienst en een vertegenwoordiger van het visitatiebureau van Omgevingsdienst NL. Hierin worden de scope, inhoud en proces van de visitatie besproken en wordt de gevraagde voorbereiding (in de vorm van een zelfevaluatie) toegelicht. Dit betekent dus onder andere dat de inhoudelijke thema's van de visitatie (zie hoofdstuk 1: Vragenlijst zelfevaluatie) worden toegelicht en verkend. Afsproken wordt, wie voor de visitatie bij de betreffende omgevingsdienst als secretaris van de visitatiecommissie van Omgevingsdienst NL optreedt. Tot slot worden gezamenlijke basisafspraken gemaakt over de randvoorwaarden.

Zelfevaluatie

Aan de hand van het geldende handboek visitatie (zie hoofdstuk 3: Wijzigingenbeheer) voert de te visiteren omgevingsdienst een zelfevaluatie uit. Deze zelfevaluatie is een zelfreflectie aan de hand van de vragenlijst zelfevaluatie (zie hoofdstuk 1) en wordt ondersteund door documentatie en waar mogelijk dossiers/voorbeelden uit individuele zaken.

Het doel van de uit te voeren zelfevaluatie is dat de organisatie zelf een globaal en veelal gedeeld beeld construeert over het functioneren van de organisatie en de resultaten op gebied van de genoemde visitatiethema's en op basis hiervan sterke punten, ontwikkelpunten en verbeterkansen benoemt.

De zelfevaluatie wordt vijf weken (dan wel een in goed overleg met de voorzitter van de visitatiecommissie afgesproken aantal weken) voor het visitatiebezoek opgeleverd aan de secretaris van de visitatiecommissie.

Go/No-go

De voorzitter en secretaris van de visitatiecommissie beoordelen in afstemming met de visitatiecommissie of de ontvangen zelfevaluatie voldoende inzicht geeft in het functioneren van de omgevingsdienst om als visitatiecommissie de visitatie voldoende te kunnen voorbereiden en behouden het recht voor om vóór of uiterlijk tijdens het intakegesprek mee te delen dat een verbeterde versie van de zelfevaluatie dient te worden aangeleverd (No-Go), waarna de volgende stappen (intakegesprek, visitatiebezoek) opnieuw dienen te worden gepland. Blijft deze mededeling achterwege dan betekent dit impliciet een Go voor de volgende processtappen.

¹ Handboek visitatie Omgevingsdienst NL, versie 3.1, 2 maart 2023 Hoofdstuk 2

² TwynstraGudde/SPPS (30 juni 2022). Rapportage visitatie omgevingsdiensten - Bijlage II Conceptprogramma visitatie.

Uitgangspunt hierbij is dat de omgevingsdienst en de visitatiecommissie streven naar een gedegen zelfevaluatie respectievelijk beoordeling, in het belang van de goede voortgang van het visitatieproces.

Intakegesprek

Het intakegesprek vindt vier weken (dan wel een in goed overleg met de voorzitter van de visitatiecommissie afgesproken aantal weken) voor het visitatiebezoek plaats en wordt gevoerd door de onafhankelijke externe voorzitter van de visitatiecommissie en de secretaris samen met een vertegenwoordiging van de directie van de omgevingsdienst. Op basis van de ontvangen zelfevaluatie wordt in samenspraak bezien welke onderdelen van de VTH-taakuitvoering eventueel extra aandacht behoeven tijdens de interviews, en waar de inhoudelijke focus/verdieping komt te liggen. Daarnaast worden de visitatie agenda doorgenomen, waarbij zoveel mogelijk per interview het thema/onderwerp en de te interviewen personen/rollen door de secretaris worden ingevuld in het interviewschema van de concept agenda. In dit kader wordt specifiek aandacht besteed aan de deelname van bestuurders. De visitatiecommissie behoudt zich het recht voor hier tijdens de visitatie van af te wijken en functionarissen toe te voegen.

Voorbereiding visitatiecommissie

De leden van de visitatiecommissie ontvangen van de secretaris vier weken (dan wel een in goed overleg met de voorzitter van de visitatiecommissie afgesproken aantal weken) voor het visitatiebezoek de visitatiemethodiek, de zelfevaluatie en het visitatieplan incl. concept agenda (incl. interviewschema). Na het intakegesprek vindt de inhoudelijke voorbereiding door de commissieleden plaats. Hierbij worden de visitatieleden door de secretaris van de commissie gevraagd de punten die hen opvallen en/of de zaken die zij bij de visitatie aan de orde willen stellen te noteren. In aanloop naar de visitatie zijn de commissieleden geïnformeerd over de visitatiemethodiek en hebben zij een training gehad om de rol als commissielid te kunnen vervullen.

Fase 1 – Visitatie

Visitatiebezoek

Het visitatiebezoek bestaat uit een voorbereidingsdag en een visitatiedag (ook wel aangeduid als 'visitatiedag 1' en 'visitatiedag 2'). Op beide dagen is de visitatiecommissie te gast bij de omgevingsdienst en worden de nodige ruimten ter beschikking gesteld. Tijdens de voorbereidingsdag bereidt de visitatiecommissie tijdens de ochtend en het eerste deel van de middag het visitatiebezoek voor; hierbij wordt geen deelname vanuit de omgevingsdienst verwacht. Aan de hand van de thema's en de zelfevaluatie van de omgevingsdienst wordt besproken welke zaken aan bod komen, waar de focus wordt gelegd en hoe de interview gesprekken worden gevoerd. Aan het eind van de voorbereidingsdag zijn er een kennismakingsgesprek en interview(s) tussen de visitatiecommissie, de directie en een vertegenwoordiging van het bestuur van de omgevingsdienst. Gedurende de tweede dag van de visitatie vinden interviews plaats. De tweede dag wordt afgesloten in een korte bijeenkomst met in elk geval de directie. Ook is er de mogelijkheid om geïnterviewde personen en verdere betrokken hierbij aanwezig te laten zijn.

Kenmerken

In aansluiting op de kenmerken van de visitatie zoals verwoord in de visitatiemethodiek³, zijn tijdens de mini-conferentie van 23 september 2022 de volgende kenmerken van het visitatiebezoek onderstreept:

- Leren, ook leren van elkaar;
- Stimuleren, niet naming & shaming;
- Interviews op diverse organisatieniveaus t.b.v. meervoudig perspectief op het functioneren van de organisatie;
- In elke visitatie van het visitatieprogramma monitoren/bevragen op dezelfde parameters/thema's;
- Doorvragen, gericht op onderbouwing;
- Aandacht voor het ambtelijk-bestuurlijk samenspel;
- Transparantie.

De voorzitter van de visitatiecommissie stuurt erop om in gezamenlijkheid hieraan invulling te geven, in het belang van een gedegen visitatieproces en -rapportage.

Visitatie-agenda

In onderstaande afbeelding vindt u het format voor de agenda van het visitatiebezoek:

Agenda visitatiebezoek				
Dag 1 - Locatie:		[naam en adres van hotel in nabijheid van te visiteren OD]		
Tijd	Activiteit	Ruimte	Opmerking	
09:00 - 12:00	Bespreking zelfevaluatie			
12:00 - 13:00	Lunch			
13:00 - 15:00	Vorbereiding interviews directie en bestuur			
15:00 - 17:00	Kennismaking en interviews directie en bestuur		Exact tijdstip ntb	
17:00 - 20:30	Vorbereiding visitatiedag 2 en diner		Tijdstip diner ntb	
Dag 2 - Locatie:		[naam en adres van te visiteren OD]		
Tijd	Activiteit	Ruimte	Thema/onderwerp	Wie: Visitatiecommissie / OD
09:00 - 10:00	1e ronde, interview A			
09:00 - 10:00	1e ronde, interview B			
10:00 - 10:30	Afstemmingsoverleg visitatiecommissie			Voltallige visitatiecommissie
10:30 - 11:30	2e ronde, interview A			
10:30 - 11:30	2e ronde, interview B			
11:30 - 12:00	Afstemmingsoverleg visitatiecommissie			Voltallige visitatiecommissie
12:00 - 12:45	3e ronde, interview A			
12:00 - 12:45	3e ronde, interview B			
12:45 - 13:30	Lunch			
13:30 - 14:00	Afstemmingsoverleg visitatiecommissie			Voltallige visitatiecommissie
14:00 - 15:00	4e ronde, interview A			
14:00 - 15:00	4e ronde, interview B			
15:00 - 15:30	Afstemmingsoverleg visitatiecommissie			Voltallige visitatiecommissie
15:30 - 16:30	5e ronde, interview A			
15:30 - 16:30	5e ronde, interview B			
16:30 - 17:00	Vorbereiding afsluiting visitatiecommissie			Voltallige visitatiecommissie
17:00 - 17:30	Terugkoppeling en afsluiting visitatiebezoek			Voltallige visitatiecommissie / directie

³ TwynstraGudde/SPPS (30 juni 2022). Rapportage visitatie omgevingsdiensten, Hoofdstuk 2.

Rapportage

De visitatiecommissie stelt een rapportage op, daarbij geassisteerd door de secretaris van Omgevingsdienst NL. Dit wordt gedaan op basis van de zelfevaluatie van de omgevingsdienst, aanvullende documenten, de gevoerde gesprekken gedurende de visitatie én het beeld van de visitatiecommissie. De rapportage bevat een representatieve weerslag van de observaties, zowel 'wat gaat goed' als 'wat kan beter'. De zelfevaluatie maakt geen integraal deel uit van het visitatierapport. Het conceptrapport wordt ter beoordeling op feitelijke onjuistheden voorgelegd aan de directie. Op basis hiervan wordt door de visitatiecommissie een definitieve rapportage opgesteld. Deze rapportage wordt gedeeld met de directie van de omgevingsdienst. De directie presenteert de rapportage aan het bestuur en draagt zorg voor actieve openbaarmaking en communicatie met haar partners.

Fase 2 – Opvolging en evaluatie

Opvolging Visitatie

Met het opleveren van het visitatierapport komen voor de omgevingsdienst een aantal ontwikkelthema's beschikbaar die een vorm van opvolging nodig hebben en vervolgens geborgd moeten worden. In zijn algemeenheid worden na het visitatieproces:

- verbeter- of ontwikkeldoelen geformuleerd;
- verbeter- of ontwikkelprojecten opgestart;
- verbeteringen doorgevoerd;
- verbeteringen geborgd (in processen, programma's, P&C-cyclus etc.).

De wijze waarop de omgevingsdienst dit verbeter- of ontwikkelproces inricht is aan de organisatie zelf.

Uitgangspunt van de visitatiemethodiek⁴ is dat elke omgevingsdienst via de x-jarige reguliere cyclus periodiek opnieuw wordt gevisiteerd, zodat in de volgende visitatie kan worden beoordeeld hoe invulling is gegeven aan de verbeterpunten.

Evaluatie

Om de kwaliteit van het visitatieproces te verbeteren evalueert de visitatiecommissie na iedere visitatie haar werkzaamheden. Het visitatiebureau van Omgevingsdienst NL faciliteert dit. Hiervoor wordt ook input gevraagd vanuit de omgevingsdienst waar de commissie op bezoek is geweest. De uitkomsten worden als leer- en verbeterpunten gebruikt om het proces en de inhoud van visitaties te professionaliseren.

⁴ TwynstraGudde/SPPS (30 juni 2022). Rapportage visitatie omgevingsdiensten, Hoofdstuk 2.

Bijlage 3 – Instructie zelfevaluatie visitatie Omgevingsdienst NL⁵

Aanleiding en doel

Ter voorbereiding van het visitatiebezoek wordt de dienst gevraagd een zelfevaluatie uit te voeren. Dit document is bedoeld om instructie en praktische toelichting te geven ten behoeve van het uitvoeren van de zelfevaluatie en het opstellen van een zelfevaluatie. Het voorliggende document dient als aanvulling op het Handboek visitatie van ODNL. Het is bedoeld als een levend document, zodat steeds een geactualiseerde versie kan worden uitgebracht wanneer aanpassing van de werkwijze of behoefte aan toelichting daarom vragen.

Status Handboek visitatie

Handboek visitatie versie 3.1⁶ blijft de komende tijd gelden, in elk geval gedurende 2023. Dit is de uitkomst van bespreking in de ALV van ODNL dd. 10 en 11 mei 2023 op basis van de uitkomsten van de evaluatie van de pilotfase, zoals verwoord in de Evaluatienotitie⁷.

Doel zelfevaluatie

Het visitatiehandboek, par. 2.1 omschrijft het doel van de zelfevaluatie als volgt:

Het doel van de uit te voeren zelfevaluatie is dat de organisatie zelf een globaal en veelal gedeeld beeld construeert over het functioneren van de organisatie en de resultaten op gebied van de genoemde visitatiethema's en op basis hiervan sterke punten, ontwikkelpunten en verbeterkansen benoemt.

Toelichting & instructies

Scope zelfevaluatie

Alle in het Handboek visitatie genoemde thema's en vragen vallen binnen de scope van de zelfevaluatie.

Gewenste mate van detaillering en uitgebreidheid zelfevaluatie

- Geef per vraag een duidelijk en onderbouwd antwoord. Hierbij is het in principe niet nodig in details te treden.
- Verwijs in de antwoorden naar de bijlagen (waar van toepassing).
- Zorg wel dat het zelfevaluatiedocument zelf een consistent en coherent geheel vormt. Dit betekent dat het zelfstandig te begrijpen is, dus zonder de bijlagen te hoeven raadplegen.
- Leg verbanden tussen thema's die raakvlakken hebben.
- Toon zelfreflectie en laat zien hoe en op welke onderwerpen in de organisatie wordt geleerd.
- Geef bij het beantwoorden van de vragen bij voorkeur een korte beschrijving van praktijkvoorbeelden.

⁵ Versie 20 juni 2023

⁶ ODNL, Handboek visitatie 3.1, 2 maart 2023

⁷ ODNL, Evaluatie visitatiemethodiek n.a.v. pilotfase visitatie omgevingsdiensten, maart 2023

Bijlagen zelfevaluatie

Uit de evaluatie van de pilotfase dd. 23 februari 2023 is naar voren gekomen dat het wenselijk is, de zelfevaluatie te voorzien van bijlagen.

Voeg bijlagen toe met de volgende informatie:

- Mandaat
- Begroting
- Beleidsplan
- Regionale risicoanalyse
- Voorbeeld van jaarprogramma en rapportage
- Schematisch overzicht van de overlegstructuur
- Organisatie-inrichting
- MTO

Uiteraard is het ook mogelijk naar de betreffende informatie te verwijzen door een link op te geven.

Evaluatie element

Zorg dat het zelfevaluatiedocument niet alleen beschrijft hoe het functioneert, maar ook weergeeft hoe de dienst vindt dat het functioneert. Besteed in de zelfevaluatie aandacht aan het evaluatie element; benoem sterke punten, ontwikkelpunten en verbeterkansen. Het is immers een zelfevaluatie. Benut het proces van opstellen van de zelfevaluatie om de visitatiethema's te bespreken in de organisatie.

Beoordeling of informatie voldoende is

Aan de hand van bovengenoemde elementen beoordeelt de visitatiecommissie of de zelfevaluatie de benodigde informatie biedt om de visitatie te kunnen voorbereiden en neemt op basis daarvan de go/no-go beslissing (Handboek Visitatie, par. 2.1).

Actuele thema's

Maak gebruik van de gelegenheid om in het zelfevaluatiedocument aan te geven in hoeverre een visitatiethema actueel en relevant is voor de dienst. En om desgewenst thema's aan te dragen die voor de dienst actueel en relevant zijn maar niet in het visitatiekader zijn opgenomen. Tijdens het intakegesprek kan dan worden besproken of en hoe zo'n thema in de visitatie kan worden meegenomen.

Ook kunnen vanuit ODNL via een nieuwe versie van dit document wijzigingen in het visitatiekader worden doorgevoerd, zodat het kader gericht is op de actuele en relevante thema's.

Betrokkenheid partners bij visitatie

De scope van de visitatie is de omgevingsdienst. Dit neemt niet weg, dat de visitatiecommissie van ODNL tijdens het visitatiebezoek ook bestuurders interviewt. Dit is van belang om na te kunnen gaan welk effect de (bestuurlijke) omgeving waarin de dienst functioneert, heeft op de mogelijkheden van de dienst om te functioneren en te werken aan verbeteringen en toekomstige opgaven. De commissie gaat ervan uit dat de betreffende bestuurders vooraf door de dienst worden geïnformeerd over de visitatie. De suggestie vanuit ODNL is om het zelfevaluatiedocument te delen met de partners zodat zij zich kunnen voorbereiden op de visitatie.

Vergadering algemeen bestuur Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant d.d. 28 oktober 2024

Agendapunt : 3.a

Vertrouwelijk : Nee

Onderwerp : Financiële Verordening 2024

Beslispunten :

1) De Financiële Verordening 2024 Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant vast te stellen.

Aanleiding

Als gevolg van de bij de jaarrekening 2023 geïntroduceerde rechtmatigheidsverantwoording is het van belang om de financiële verordening aan te passen. Vooral om nader af te bakenen hoe omgegaan moet worden met begrotings(on)rechtmatigheden in formele en acceptabele zin.

Toelichting

De VNG heeft de model financiële verordening al aangepast naar de laatste inzichten over de rechtmatigheidsverantwoording. Dit model is ook voor gemeenschappelijke regelingen goed toepasbaar. De huidige verordening die door het algemeen bestuur werd vastgesteld in december 2022 is in bepaalde opzichten verouderd.

De voornaamste wijzigingen zijn doorgevoerd op onderstaande thema's:

Artikel 6 (tussentijdse rapportage)

Het doel, de reikwijdte en de gevolgen van deze (bestuurs-)rapportage zijn expliciet omschreven.

Artikel 8 (jaarstukken)

Er is een afzonderlijk artikel opgenomen over de vaststelling van de jaarstukken en de bestemming van het rekeningresultaat.

Artikel 9 (EMU-saldo)

Er is een nieuwe artikel opgenomen over hoe gehandeld dient te worden in geval van een (landelijk) EMU-tekort.



Hoofdstuk 3 (artikelen 10, 11, 12 en 13)

Hoofdstuk 3 (rechtmatigheidsverantwoording) is ingevoegd ten opzichte van de bestaande verordening. Artikel 10 richt zich op de rapportagegrenzen van de rechtmatigheidsverantwoording. Artikel 11 gaat in op het voorwaarden criterium.

Artikel 12 besteedt uitgebreid aandacht aan het begrotingscriterium. Dit is nodig om een duidelijk onderscheid te maken tussen begrotingsonrechtmatigheden in de strikte zin en praktische zin en om af te bakenen wanneer begrotingswijzigingen wel of geen meerwaarde hebben. Het laatste artikel (13) van dit nieuwe hoofdstuk gaat in op het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium.

Artikel 22 (interne controle)

In dit artikel is nu ook omschreven op welke wijze invulling gegeven wordt aan de interne toetsing op financiële beheershandelingen (in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording).

Verordeningen en financiële beleidsnota's in 4GR-verband

Tot nu toe hebben de 4GR (Veiligheidsregio, GGD, MRE en ODZOB) telkens samen opgetrokken bij het opstellen en actualiseren van verordeningen en financiële beleidsnota's. Uitgangspunt is dat deze samenwerking blijft bestaan en in de toekomst wordt voortgezet. Voor wat betreft (het actualiseren van) de Financiële Verordening zijn de routes enigszins uiteen gaan lopen. Dit is het gevolg van de onduidelijke situatie die eind 2023 ontstond over het thema begrotings(on)rechtmatigheid. Hierdoor ontstonden er verschillen van inzicht tussen de Commissie Bbv, accountants en publieke organisaties. Het is overigens nog onzeker of de uitgangspunten die de Commissie Bbv tot nu toe hierover publiceerde ongewijzigd blijven. Het is niet uit te sluiten dat er nog nadere interpretaties en daarmee samenhangende aanwijzingen komen. Het is, zo bleek uit overleg tussen de 4GR, niet haalbaar om de financiële verordeningen nog in 2024 integraal te harmoniseren. Het is de bedoeling om bij de volgende integrale herijking van het financieel beleid van de 4GR ook de financiële verordeningen weer met elkaar in de pas te laten lopen.

Relevante ontwikkelingen

De ODZOB deed eerder dit jaar mee aan een pilot over horizontale (inhoudelijke) verantwoording bij omgevingsdiensten. Adviesbureau Berenschot bracht onlangs het eindrapport "versterking horizontale verantwoording omgevingsdiensten" over uit. Op korte termijn leidt dit naar verwachting niet tot noodzakelijke wijzigingen in de financiële verordening.

Beoogd effect

De ODZOB wil beschikken over actuele en passende verordeningen welke voldoen aan landelijke wet- en regelgeving.

Financiën / Personeel

Er zijn geen financiële en/of personele gevolgen die voortvloeien uit dit voorstel.

Vervolg / Communicatie

Na vaststelling van de verordening door het algemeen bestuur dient deze bekendgemaakt te worden in het Blad gemeenschappelijke regelingen (overheid.nl). De verordening treedt na bekendmaking, met terugwerkende kracht, in werking op 1 januari 2024 en de huidige financiële verordening wordt gelijktijdig op deze datum ingetrokken.

Bijlagen

- Financiële verordening ODZOB 2024

Het algemeen bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant;

Gezien voorgaand voorstel van het dagelijks bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant

BESLUIT

1. de Financiële Verordening 2024 Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2024 vast te stellen.

Aldus besloten bij vergadering van het algemeen bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant
d.d. 19 december 2024.

J.C.J. van Bree
Voorzitter

F.A.H. Piepers
Secretaris



OMGEVINGSDIENST
ZUIDOOST-BRABANT

Financiële verordening Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2024

Het algemeen bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant,

Gelet op:

- artikel 212 van de Gemeentewet;
- artikel 216 van de Provinciewet;
- artikel 57 Wet gemeenschappelijke regelingen;
- de Gemeenschappelijke regeling Zuidoost-Brabant 2024;

Gelezen:

- het voorstel van het dagelijks bestuur van d.d. 21 november 2024

B E S L U I T:

Vast te stellen de: De Financiële verordening Omgevingsdienst Zuidoost Brabant 2024.

1 Algemene bepalingen

Artikel 1: begripsbepaling

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a. Administratie:
het systematisch verzamelen, vastleggen, verwerken en verstrekken van informatie ten behoeve van het besturen, functioneren en beheersen van de organisatie en de verantwoording die daarover moet worden afgelegd.
- b. Rechtmatigheidsverantwoording:
de rapportage van het dagelijks bestuur waarbij aangegeven wordt in welke mate de totstandkoming van de financiële beheershandelingen en de vastlegging daarvan overeenstemmen met relevante wet- en regelgeving.
- c. Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (Bbv):
wettelijke regels ten aanzien van de inhoud en samenstelling van begrotings- en verantwoordingsdocumenten voor gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen.

2 Begroting en verantwoording

Artikel 2: programma-indeling

Middels het vaststellen van de begroting stelt het algemeen bestuur:

1. De programma-indeling vast.
2. De taakvelden vast.
3. De verplichte beleidsindicatoren, zoals bedoeld in artikel 25, tweede lid, onder a, van het Bbv vast, voor zover deze betrekking hebben op de taakvelden die van toepassing zijn bij de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant vast.

Artikel 3: inrichting begroting en jaarstukken

1. In de begroting en de jaarstukken wordt voor elk van de programma's, de algemene dekkingsmiddelen en de overhead de baten, lasten en het saldo weergegeven.
2. Door middel van kengetallen wordt aandacht besteed aan de financiële positie.
3. Bij de uiteenzetting van de financiële positie in de begroting wordt van de nieuwe investeringen het benodigde investeringskrediet weergegeven.
4. In de jaarrekening wordt van de investeringen de geautoriseerde investeringskredieten en de actuele stand van de totale uitgaven en inkomsten per investering weergegeven.

Artikel 4: kaders begroting

1. Het dagelijks bestuur biedt het algemeen bestuur een kadernota aan met een voorstel voor het beleid en de financiële kaders van de begroting en de meerjarenraming voor het jaar volgend op het volgende begrotingsjaar. Het algemeen bestuur stelt deze nota vast.
2. De kadernota wordt uiterlijk 31 december ter informatie toegezonden aan de gemeenteraden en Provinciale Staten van de deelnemers.
3. De bijdragen deelnemersbijdragen worden jaarlijks geïndexeerd. De percentages die hiervoor worden gehanteerd betreffen een gewogen index (gemiddelde van de loonindex en de prijsindex) welke volgens de volgende methodiek bepaald wordt:
 - Voor de begroting van het jaar t worden de percentages gehanteerd die in de Macro Economische Verkenning t-1 (uitgebracht in jaar t-2) zijn opgenomen voor het jaar t-1.
Het gaat om de *Loonvoet sector overheid* voor de index van de lonen en de *Prijs netto materiële overheidsconsumptie (imoc)* voor de index van de prijzen.
 - De wegingspercentages worden bepaald door de samenstelling van de begroting (looncomponent versus overige kosten).

Artikel 5: aanbidding en vaststelling begroting

1. De ontwerpbegroting wordt uiterlijk 15 maart in het jaar voorafgaande aan het begrotingsjaar door het dagelijks bestuur vastgesteld en voor zienswijze aangeboden aan de gemeenteraden en Provinciale Staten.
2. De gemeenteraden en Provinciale Staten wordt gevraagd om uiterlijk 8 juni van het jaar voorafgaande aan het begrotingsjaar hun zienswijze in te dienen.
3. Het algemeen bestuur stelt vóór 15 september van het jaar voorafgaande aan het begrotingsjaar de begroting definitief vast.

Artikel 6: autorisatie begroting en investeringskredieten

1. Het algemeen bestuur autoriseert met het vaststellen van de begroting de baten en de lasten per programma. Tevens autoriseert het algemeen bestuur met het vaststellen van de begroting de investeringsbegroting, tenzij het algemeen bestuur anders aangeeft.
2. Indien het dagelijks bestuur verwacht dat de baten en/of de lasten van een programma zodanig muteren dat het saldo van baten en lasten van een programma met meer dan € 50.000 of 10% van de begrote lasten verslechtert wordt dit door het dagelijks bestuur in de eerstvolgende vergadering van of rapportage aan het algemeen bestuur gemeld. Ook wanneer een overschrijding verwacht wordt van een geautoriseerd investeringskrediet met méér dan €15.000 en 10% wordt dit door het dagelijks bestuur in de eerstvolgende vergadering/rapportage aan het algemeen bestuur gemeld. Het dagelijks bestuur voegt hierbij een voorstel tot begrotingswijziging of voor het bijstellen van het beleid.
3. Het dagelijks bestuur is gemachtigd om in uitzonderingsgevallen, zonder voorafgaande rapportage aan het algemeen bestuur of een besluit van het algemeen bestuur de in lid 2 genoemde bedragen te overschrijden om de belangen van de organisatie naar de inzichten op dat moment, zo goed mogelijk te behartigen. Deze omstandigheden zijn aan de orde indien het organisatiebelang in een bepaalde situatie (mogelijk) nadelig gevolgen zou ondervinden indien geen beslissing kan worden genomen en ingrijpen geen uitstel duldt. Deze uitzonderingsgevallen worden betiteld als brandzaak en terstond na het besluit van het dagelijks bestuur met een begrotingswijziging gemeld aan het algemeen bestuur.

Artikel 7: tussentijdse rapportage

1. Het dagelijks bestuur informeert minimaal éénmaal per jaar (na het zomerreces) het algemeen bestuur door middel van een tussenrapportage.
2. Doel van de tussenrapportage is het in beeld brengen van het verwachte resultaat over het lopende jaar.
3. De inrichting van de tussenrapportage sluit aan bij de indeling van de begroting.
4. In de tussenrapportage worden afwijkingen op de ramingen van de baten en lasten van programma's toegelicht.
5. De tussenrapportage gaat ten minste in op afwijkingen van groter dan €50.000, zowel voor wat betreft de baten als de lasten. Daarnaast wordt, indien van toepassing, aandacht besteed aan afwijkingen van deelnemersbijdragen, subsidies, projecten en investeringskredieten.
6. Het algemeen bestuur stelt aan de hand van de tussenrapportage, indien zij dit nodig acht, een of meerdere begrotingswijzigingen vast.

Artikel 8: jaarstukken

1. Het dagelijks bestuur legt, binnen de hiervoor van toepassing zijnde wettelijke termijnen, verantwoording af aan het algemeen bestuur over de uitvoering van de begroting en het gevoerde beleid.
2. Het dagelijks bestuur doet een voorstel tot het bestemmen van het rekeningresultaat.
3. Het algemeen bestuur stelt de jaarstukken en de bestemming van het rekeningresultaat vast.

Artikel 9: EMU-saldo

1. Indien het Rijk de gemeenschappelijke regelingen bericht dat alle gemeenschappelijke regelingen samen het collectieve aandeel van gemeenschappelijke regelingen in het EMU-tekort, bedoeld in artikel 3, zesde lid, van de Wet houdbare overheidsfinanciën, hebben overschreden, informeert het dagelijks bestuur het algemeen bestuur of een aanpassing van de begroting nodig is.
2. Als het dagelijks bestuur een aanpassing nodig acht, doet het dagelijks bestuur een voorstel voor het wijzigen van de begroting.

3 Rechtmatigheidsverantwoording

Artikel 10: verantwoordings- en rapportagegrens rechtmatigheidsverantwoording

1. Het algemeen bestuur stelt vast op welke wijze hij door middel van de paragraaf bedrijfsvoering van de begroting en de jaarstukken, naast de verplichte onderdelen van deze paragraaf, wil worden geïnformeerd over rechtmatigheid.
2. In de rechtmatigheidsverantwoording bij de jaarrekening rapporteert het dagelijks bestuur aan het algemeen bestuur over afwijkingen met een verantwoordingsgrens van 1% van de totale lasten van de gemeenschappelijke regeling, inclusief de dotaties aan de reserves.
3. In de paragraaf bedrijfsvoering worden de geconstateerde afwijkingen (fouten of onduidelijkheden) groter dan € 50.000 nader toegelicht.

Artikel 11: voorwaardencriterium

1. Het voorwaardencriterium is het criterium van rechtmatigheid, dat betrekking heeft op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen/voorwaarden zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving en hebben betrekking op aspecten als doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur.
2. Het dagelijks bestuur biedt het algemeen bestuur jaarlijks, ter vaststelling, een normenkader rechtmatigheid aan. Dit kader bestaat uit de relevante wet- en regelgeving waaruit financiële beheershandelingen kunnen voortvloeien.

Artikel 12: begrotingscriterium

1. Het begrotingscriterium is een criterium van rechtmatigheid dat betrekking heeft op de grenzen van de baten en lasten in de door het algemeen bestuur geautoriseerde begroting en de hiermee samenhangende programma's, waarbinnen de financiële beheershandelingen tot stand moeten zijn gekomen.
2. De begrotingsrechtmatigheid wordt beoordeeld op het niveau waarop de begroting door het algemeen bestuur is geautoriseerd, zoals is opgenomen in artikel 6.
3. Bij investeringsprojecten wordt de begrotingsrechtmatigheid beoordeeld op het niveau van het gevoteerde kredietbedrag. Een overschrijding van het jaarbudget, passend binnen het totaalbedrag van het krediet, wordt daarmee als rechtmatig beschouwd.
4. Uitgangspunt is dat iedere afwijking van de begroting als onrechtmatig wordt beschouwd. Afwijkingen worden als acceptabel aangemerkt indien:
 - a) Er is sprake van een overschrijding waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren.
 - b) Er is sprake van een overschrijding op een open-einde regeling.
 - c) Er sprake is van significante onvoorziene personele omstandigheden zoals in geval van langdurige ziekte.
 - d) De afwijking is geautoriseerd middels een (ter vaststelling) aan het algemeen bestuur gerichte rapportage of een in de P&C-cyclus opgenomen document (kadernota, begroting, bestuursrapportage en jaarstukken).

5. Begrotingsafwijkingen zijnde overschrijdingen van baten en/of onderschrijdingen lasten en baten zijn niet onrechtmatig indien deze tijdig zijn gemeld aan het algemeen bestuur. Het melden van deze afwijkingen aan het algemeen bestuur bij de jaarstukken wordt als tijdig beschouwd.
6. Begrotingsonrechtmatigheden die passen binnen het bestaande beleid van het algemeen bestuur, worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording (voor zover de verantwoordingsgrens voor afzonderlijke fouten of onduidelijkheden is overschreden), maar worden niet nader toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.
7. Begrotingsonrechtmatigheden die ontstaan na het opstellen van de laatste rapportage aan het algemeen bestuur worden door het dagelijks bestuur gemeld en toegelicht in de jaarstukken.

Artikel 13: misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium

1. Het misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium is het criterium van rechtmatigheid, dat betrekking heeft op het voorkomen, detecteren en corrigeren van misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsmiddelen en eigendommen van gemeenschappelijke regelingen bij financiële beheershandelingen.
2. Het dagelijks bestuur zorgt voor en legt vast de regels voor het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik van regelingen en eigendommen.

4 Financieel beleid

Artikel 14: waardering en afschrijving vaste activa

1. Het algemeen bestuur kan in een afzonderlijke nota nadere regels stellen voor het beleid over waardering, activering en afschrijving.
2. Deze nota wordt minimaal 1x in de 4 jaar beoordeeld en eventueel geactualiseerd.

Artikel 15: reserves en voorzieningen

1. Het algemeen bestuur kan in een afzonderlijke nota nadere regels stellen voor het beleid betreffende reserves en voorzieningen.
2. Deze nota wordt minimaal 1x in de 4 jaar beoordeeld en eventueel geactualiseerd.
3. In de begroting en de jaarrekening wordt een toelichting gegeven op het doel en de stand van de reserves en voorzieningen.

Artikel 16: risicomanagement en weerstandsvermogen

1. Het algemeen bestuur kan in een afzonderlijke nota nadere regels stellen voor het beleid betreffende risicomanagement en weerstandsvermogen.
2. Deze nota wordt minimaal 1 x in de 4 jaar beoordeeld en eventueel geactualiseerd.
3. In de begroting en de jaarrekening wordt een toelichting gegeven op het weerstandsvermogen: welke risico's worden gelopen en welke weerstandscapaciteit staat hiertegenover.

Artikel 17: financieringsfunctie

1. Het algemeen bestuur kan in een afzonderlijk treasurystatuut nadere regels stellen ten aanzien van het beleid betreffende de treasuryfunctie.
2. Dit statuut wordt minimaal 1x in de 4 jaar beoordeeld en eventueel geactualiseerd.
3. Het dagelijks bestuur geeft uitvoering aan de financieringsfunctie binnen de kaders van het treasurystatuut.

Artikel 18: kostprijsberekening

1. Voor het bepalen van de geraamde kostprijs waarmee kosten in rekening worden gebracht, en van goederen en diensten die worden geleverd, wordt een stelsel van kostentoerekening gehanteerd. Bij deze kostentoerekening worden naast de directe kosten ook de indirecte kosten betrokken.
2. De methode voor toerekening van de directe kosten en indirecte kosten wordt toegelicht in de begroting danwel in een aparte nota door het algemeen bestuur vastgesteld.

Artikel 19: paragrafen

1. Bij de begroting verstrekt het dagelijks bestuur de informatie als bedoeld in de artikelen 9 tot en met 16 van het Bbv in afzonderlijke paragrafen voor zover van toepassing.
2. In het jaarverslag legt het dagelijks bestuur verantwoording af over wat in de overeenkomstige paragrafen in de begroting is opgenomen.

5 Financiële organisatie en financieel beheer

Artikel 20: administratie

De administratie is zodanig van opzet en werking, dat zij in ieder geval dienstbaar is voor:

1. Het sturen en het beheersen van activiteiten en processen in de organisatie als geheel en in de organisatieonderdelen afzonderlijk.
2. Het verstrekken van informatie over ontwikkelingen in de omvang van activa, voorraden, vorderingen, schulden, enzovoorts.
3. Het verschaffen van informatie aan budgethouders en voor het maken van kostencalculaties.
4. Het bevorderen van en afleggen van verantwoording over de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde bestuur in relatie tot de gestelde beleidsdoelen, de begroting en relevante wet- en regelgeving.
5. De controle van de registratie van gegevens als zodanig en van de daaraan ontleende informatie, alsmede voor de controle op de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde bestuur in relatie tot de gestelde doelen, de begroting en relevante wet- en regelgeving.

Artikel 21: financiële organisatie

Het dagelijks bestuur draagt zorg voor:

1. Een adequate scheiding van taken, functies, bevoegdheden en verantwoordelijkheden.
2. De verlening van mandaten en volmachten voor het aangaan van verplichtingen.
3. De te maken afspraken met de organisatie over de te leveren prestaties, de daarvoor beschikbare middelen en de wijze en frequentie van rapportage over de voortgang van de activiteiten en uitputting van middelen.
4. Het beleid en de interne regels voor de inkoop en de aanbesteding van goederen en diensten.
5. Het beleid en de interne regels voor het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik van regelingen en eigendommen van de organisatie, opdat aan de eisen van rechtmatigheid, controle en verantwoording wordt voldaan.

Artikel 22: interne controle

1. Het dagelijks bestuur draagt zorg voor de jaarlijkse interne toetsing van de getrouwheid van de informatieverstrekking en de rechtmatigheid van de beheershandelingen. Bij afwijkingen rapporteert het dagelijks bestuur daarover in de rechtmatigheidsverantwoording, zoals beschreven in artikel 10 lid 2. Daarnaast informeert het dagelijks bestuur het algemeen bestuur over genomen maatregelen tot herstel van de tekortkomingen.
2. Het dagelijks bestuur zorgt voor de systematische controle van de administratie en de ontwikkeling van de bezittingen en het financieel vermogen van de gemeenschappelijke regeling met dien verstande dat de waardepapieren, de voorraden, de uitstaande leningen, de debiteurenvorderingen, de liquiditeiten, de opgenomen leningen, de kortlopende schulden en de vorderingen van crediteuren jaarlijks worden gecontroleerd. Bij afwijkingen in de administratie neemt het dagelijks bestuur maatregelen tot herstel van de tekortkomingen.

6 Slotbepalingen

Artikel 23: inwerkingtreding, intrekken oude verordening, citeertitel en overgangsrecht

1. Deze verordening treedt een dag na bekendmaking in werking en werkt terug tot en met 1 januari 2024.
2. De financiële verordening 2023, vastgesteld door het algemeen bestuur op 8 december 2022, wordt per gelijke datum ingetrokken.

Artikel 24: citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: Financiële verordening Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2024.

Ondertekening

Aldus vastgesteld bij de openbare vergadering van het algemeen bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant d.d. 19 december 2024,

De voorzitter,

De secretaris,

Vergadering Algemeen Bestuur Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant d.d. 19 december 2024

Agendapunt : 4.a

Vertrouwelijk : nee

Onderwerp : Nieuwe Dienstverleningsovereenkomst en Algemene voorwaarden ODZOB

- Beslispunten** :
1. De Dienstverleningsovereenkomst waarop de nieuwe Algemene voorwaarden van toepassing worden verklaard, aan de deelnemers te zenden om deze aan te gaan met behulp van bijgevoegd format B&W-voorstel;
 2. De nieuwe Algemene voorwaarden ODZOB 2025 vast te stellen;
 3. De Algemene Voorwaarden ODZOB (februari 2018) in te trekken.

Aanleiding

De deelnemers van de Gemeenschappelijke Regeling ODZOB zijn per 2019 een Dienstverleningsovereenkomst (DVO) aangegaan met de organisatie ODZOB. Deze DVO bevat belangrijke kernbepalingen over zaken zoals leveringsafspraken, werkafspraken, afspraken over archivering, facturering en tarieven.

Daarnaast zijn er Algemene voorwaarden (AV) van toepassing verklaard op de dienstverlening. Er bestaan eveneens Algemene voorwaarden voor partijen die niet deelnemen aan de gemeenschappelijke regeling.

Naar aanleiding van de nieuwe Gemeenschappelijke regeling ODZOB (GR ODZOB) zijn de DVO en AV geactualiseerd.

Toelichting

In 2022 is de DVO 2019-2022 met een addendum verlengd tot 1 juli 2024 wegens het proces van de totstandkoming van de nieuwe GR ODZOB op basis van de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

In mei 2024 is de DVO - in afwachting van een geheel nieuwe en geactualiseerde versie van de DVO - nogmaals verlengd met een addendum tot 1 juli 2025. De Algemene voorwaarden zijn tussentijds niet gewijzigd. De huidige DVO heeft de initiële looptijd ruim overschreden en mede naar aanleiding van de nieuwe GR ODZOB is actualisatie ter hand genomen.

In de nieuwe GR ODZOB is een bepaling opgenomen voor een keuzeoptie, te weten: we gaan in het vervolg ofwel werken met een DVO ofwel met algemene leveringsvoorwaarden.

Gebleken is dat we met beide documenten moeten werken, zodat we een DVO hebben voor de kernbedingen/specifieke bepalingen en alle algemene bepalingen in de AV zijn opgenomen.

Er is van de gelegenheid gebruik gemaakt de bestaande documenten inhoudelijk te herijken met nieuwe wet- en regelgeving zoals de Omgevingswet en daarnaast tekstueel te actualiseren.

Beoogd effect

Voldoen aan artikel 2.4 uit de nieuwe GR ODZOB waardoor er een nieuw gezamenlijk afsprakenkader tussen opdrachtgevers (zijnde de deelnemers) en de opdrachtnemer (zijnde de ODZOB) voor de uitvoering van taken en diensten is.

Argumenten en onderbouwing

1.1 Hiermee wordt voldaan aan de eisen uit de nieuwe GR ODZOB.

In artikel 2.4 van de GR staat dat in de algemene leveringsvoorwaarden of dienstverleningsovereenkomst, in ieder geval wordt vastgelegd:

- a. welke producten en diensten de omgevingsdienst aan de deelnemers zal leveren;
- b. bij beëindiging van de taken, genoemd in artikel 2.2:
 - 1°. de afwikkeling van de financiële gevolgen;
 - 2°. de compensatie voor de overige rechten en verplichtingen.

Hieraan is voldaan.

2.1 Met deze actualisering brengen we uniformiteit in de algemene voorwaarden.

Op de dienstverlening worden de Algemene voorwaarden van toepassing verklaard. Er bestaan ook Algemene voorwaarden voor partijen die niet deelnemen aan de GR ODZOB. Deze voorwaarden voor deelnemers en niet-deelnemers kennen deels verschillende bepalingen. Een vernieuwde set aan Algemene voorwaarden komt tegemoet aan de behoefte om uniformiteit en eenheid te brengen en nog slechts één verzameling Algemene voorwaarden te hanteren voor alle opdrachtgevers al dan niet deelnemend aan de gemeenschappelijke regeling.

2.2 en 1.2 Beide documenten zijn voldoende uitgekristalliseerd en inhoudelijk voor besproken.

Met de GPO-werkgroep zijn alle inhoudelijke discussiepunten besproken. Er is binnen deze afvaardiging overeenstemming over de inhoud en formulering bereikt, resulterend in deze documenten. Ook heeft de juristen-achterban en daarna het gehele GPO de mogelijkheid gehad inhoudelijke feedback te geven op deze stukken.

Kanttekening en onderbouwing

1.1 Het niet aangaan van de DVO is vanuit de GR geen optie.

De DVO is een verdere uitwerking van de gemeenschappelijke regeling ODZOB. Alle deelnemers dienen dan ook hetzelfde afsprakenkader te hebben. De afspraken zijn voor draagvlak regionaal uitgewerkt. Het besluit om de DVO aan te gaan is aan de colleges van B&W, respectievelijk het college van GS.

Financiën en personeel

De inhoud van de financiële bepalingen zijn intern bij de ODZOB afgestemd met de controller en extern voorbesproken met de financiële werkgroep en de DVO-werkgroep van het GPO. Met de nieuwe financiële bepalingen in de DVO kan de ODZOB naar verwachting verdere efficiency bereiken in de facturering. Er zijn geen personele consequenties verbonden aan de nieuwe DVO en de AV.

Vervolg en communicatie

De DVO met de AV wordt naar de colleges van B&W en het GS verzonden om deze met de ODZOB aan te gaan. Een begeleidend format B&W voorstel is bijgevoegd.

De algemene voorwaarden worden op de website van de ODZOB geplaatst.

Bijlagen

- Dienstverleningsovereenkomst ODZOB 2025
- Algemene voorwaarden ODZOB 2025
- Format collegevoorstel

Het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant;

Gezien voorgaand voorstel van het Dagelijks Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant

BESLUIT

1. De Dienstverleningsovereenkomst waarop de nieuwe Algemene voorwaarden van toepassing worden verklaard, aan de deelnemers te zenden om deze aan te gaan met behulp van bijgevoegd format B&W-voorstel;
2. De nieuwe Algemene voorwaarden ODZOB 2025 vast te stellen;
3. De Algemene Voorwaarden ODZOB (februari 2018) in te trekken.

Zo vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant d.d. 19 december 2024.

J.C.J. van Bree
voorzitter

F.A.H. Piepers
secretaris



DIENTVERLENINGSOVEREENKOMST

2025

OMGEVINGSDIENST
ZUIDOOST-BRABANT



DIENSTVERLENINGSOVEREENKOMST

2025

Opgesteld door

Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant
Postbus 8035
5601 KA Eindhoven

Documentnummer

Z. /D.

Versiebeheer

Versie	Status	Datum	Naam	Functie
0.1	Concept	28 mei 2024	mr. K.T.J. Hendriks-Horstman	Concernjurist a.i.
0.2	Concept	18 juni 2024	mr. K.T.J. Hendriks-Horstman	Concernjurist a.i.
0.3	Concept	25 juni 2024	mr. K.T.J. Hendriks-Horstman	Concernjurist a.i.
0.4	Concept	3 juli 2024	mr. K.T.J. Hendriks-Horstman	Concernjurist a.i.
0.5	Concept	12 augustus 2024	mr. K.T.J. Hendriks-Horstman	Concernjurist a.i.
0.6	Concept	29 augustus 2024	mr. K.T.J. Hendriks-Horstman	Concernjurist a.i.
0.7	Concept	3 september 2024	mr. K.T.J. Hendriks-Horstman	Concernjurist a.i.
0.8	Concept	22 oktober 2024	mr. K.T.J. Hendriks-Horstman	Concernjurist a.i.
0.9	Concept	4 november 2024	mr. K.T.J. Hendriks-Horstman	Concernjurist a.i.
1.0	Definitief	27 november 2024	mr. K.T.J. Hendriks-Horstman	Concernjurist a.i.
1.1	Definitief	11 december 2024	mr. K.T.J. Hendriks-Horstman	Concernjurist a.i.

INHOUDSOPGAVE

PARTIJEN

OVERWEGINGEN

I ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1	Begripsbepalingen
Artikel 2	Duur
Artikel 3	Opdracht
Artikel 4	Wijzigingen en aanvullingen
Artikel 5	Opzegging
Artikel 6	Ontbinding

II UITVOERING VAN TAKEN

Artikel 7	Werkprogramma
Artikel 8	Verzoektaken buiten Werkprogramma
Artikel 9	Uitvoering
Artikel 10	Informatie en archiefbeheer
Artikel 11	Regeling terbeschikkingstelling archiefbescheiden
Artikel 12	Algemene Verordening Gegevensbescherming
Artikel 13	Afstemming en contact
Artikel 14	Wijzigingen
Artikel 15	Rapportage en verantwoording uitvoering Werkprogramma

III FINANCIËLE BEPALINGEN

Artikel 16	Tarieven
Artikel 17	Facturering en betaling

IV SLOTBEPALINGEN

Artikel 18	Algemene Voorwaarden
Artikel 19	Volgorde afspraken tussen Partijen
Artikel 20	Evaluatie

ONDERTEKENING

DIENSTVERLENINGSOVEREENKOMST 2025

Partijen:

1. **De publiekrechtelijke rechtspersoon [gemeente/provincie]** ¹,
gevestigd aan de te ²,
ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder ³,
te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door ⁴,
handelende ter uitvoering van het besluit van het [college van burgemeester en wethouders /
college van gedeputeerde staten] d.d. ⁵,

hierna te noemen : “Opdrachtgever”

en

2. **Het openbaar lichaam van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant,**
gevestigd aan Wal 28, 5611 GG te Eindhoven,
ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder 57159815,
te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer J.C.J. van Bree, voorzitter,
handelende ter uitvoering van het besluit van het Dagelijks Bestuur d.d. 21 november 2024,

hierna te noemen : “Opdrachtnemer”;

hierna gezamenlijk te noemen : “Partijen”

¹ Vul in: naam Deelnemer ‘gemeente’ of ‘Provincie Noord-Brabant’.

² Vul in: toevoegen vestigingsplaats, postcode, plaatsnaam.

³ Vul in: Kamer van Koophandel nummer.

⁴ Vul in: voorletters, achternaam en functie van bevoegd ondertekenaar.

⁵ Vul in: datum besluit in B&W of GS.

Overwegende, dat:

- De Regeling een bestuursrechtelijk samenwerkingsverband is van regionale gemeenten en de provincie Brabant, zoals bedoeld in artikel 8, lid 1, van de Wet gemeenschappelijke regelingen;
- De regionale gemeenten en de provincie dus individueel Deelnemer zijn van deze Regeling;
- Dit het juridisch fundament is van de onderlinge samenwerking;
- De Regeling bepaalt dat alle individuele Deelnemers als Opdrachtgever een DVO met Opdrachtnemer aangaan;
- Opdrachtnemer er in voorziet, dat hij ten behoeve van de Opdrachtgever taken uitvoert op het gebied van het omgevingsrecht en een bijdrage levert aan een leefbare en veilige werk- en woonomgeving van de regio Zuidoost-Brabant;
- Opdrachtgever als Deelnemer verantwoordelijk is, en zich gezamenlijk verantwoordelijk voelt met de overige Deelnemers voor de kwaliteit en continuïteit van de Regeling en daarmee voor de omvang van de opdrachtverlening;
- Opdrachtgever dan ook de intentie heeft om werkzaamheden die aansluiten bij de taken van de Opdrachtnemer, zo veel mogelijk bij Opdrachtnemer te beleggen;
- Opdrachtnemer zich realiseert dat het leveren van een goede kwaliteit van de uit te voeren werkzaamheden en het bestendigen van een goede relatie met Opdrachtgever, bijdraagt aan het vertrouwen in de organisatie.
- Opdrachtgever zich realiseert dat het verstrekken van opdrachten leidt tot continuïteit in en kwaliteit van de dienstverlening bij Opdrachtnemer;
- Deze DVO wordt aangegaan en onlosmakelijk verbonden is met het Deelnemerschap van de Regeling;
- Een DVO in dezen een bijzonder karakter heeft, omdat het als uitwerking van de Regeling kan worden aangemerkt;
- Deelnemers de wijze waarop en de voorwaarden waaronder Opdrachtnemer genoemde taken uitvoert schriftelijk wensen vast te leggen in een DVO in overeenstemming met artikel 2.4 uit de Regeling;
- Deelnemers behoefte hebben om afspraken te maken over eventuele afname van opdrachtvolume ten aanzien van zogenaamde Verzoektaken;
- Partijen de intentie hebben om als goed Opdrachtgever, respectievelijk goed Opdrachtnemer, te fungeren en Opdrachtgever beschouwt Opdrachtnemer hierin als zijnde een collectieve voorziening die voor haar/hem invulling geeft aan toegekende wettelijke en verzoektaken;
- Op basis van ervaringen van Partijen, de inhoud en werking van deze DVO periodiek zal worden geëvalueerd en waar nodig verbeterd;

Verklaren te zijn overeengekomen als volgt:

I ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze DVO wordt verstaan onder:

- Algemeen Bestuur : het Algemeen Bestuur, zoals bedoeld in artikel 3.1 van de Regeling.
- AVG : Algemene Verordening Gegevensbescherming.
- Algemene Voorwaarden : de Algemene Voorwaarden zoals die door het Algemeen Bestuur op 19 december 2024 zijn vastgesteld.
- Basistaken : het landelijk Basistakenpakket zoals beschreven in artikel 2.1 van de Regeling en waarvoor een verplichting tot opdrachtverstrekking geldt voor de desbetreffende Deelnemer, en zoals bedoeld in artikel 18.22 Omgevingswet jo. artikel 13.12 Omgevingsbesluit.
- Betrokkene : een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon, zoals beschreven in artikel 4, onder 1, van de AVG.
- Bijlage : het aan deze overeenkomst gehecht document dat integraal onderdeel van de overeenkomst vormt en waarin de in de overeenkomst vastgelegde afspraken worden gedetailleerd.
- BW : Burgerlijk Wetboek.
- Collectieve Taken : de taken die zien op het collectieve belang van de Deelnemers - zoals die door het Algemeen Bestuur zijn vastgesteld in het collectief programma - en die alle Deelnemers gezamenlijk bij Opdrachtnemer kunnen beleggen. Deze taken worden bekostigd vanuit het collectieve budget.
- Dagelijks Bestuur : het Dagelijks Bestuur, zoals bedoeld in artikel 4.1 van de Regeling.
- Datalek : inbreuk in verband met persoonsgegevens, zoals bedoeld in artikel 4, onder 12, van de AVG.
- DVO : deze dienstverleningsovereenkomst, zijnde een specifieke vorm van een overeenkomst van opdracht zoals bedoeld in artikel 7:400 van het BW.
- Deelnemers : de gemeenten en de provincie aangesloten bij de Regeling.
- Directie : de directeur, zoals bedoeld in artikel 5.2 en 5.3 van de Regeling.
- MDTO : Metagegevens voor duurzaam toegankelijke overheidsinformatie. Dit is een landelijke norm voor het vastleggen en uitwisselen van eenduidige metagegevens om de duurzame toegankelijkheid van overheidsinformatie mogelijk te maken.
- Milieubelastende Activiteit : zoals bedoeld in artikel 4.3 van de Omgevingswet en artikel 4.1 van het Besluit activiteiten leefomgeving.
- Opdrachtgever : het aan de Regeling deelnemende individuele college van burgemeester en wethouders respectievelijk college van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant.
- Opdrachtnemer : de rechtspersoonlijkheid bezittende gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant.
- Partijen : Opdrachtgever en Opdrachtnemer tezamen.
- PDC : Productencatalogus, zijnde het totaaloverzicht aan producten en diensten die de ODZOB in een bepaald jaar aanbiedt.
- Regeling : de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2024

- (en eventuele opvolgende regelingen hiervan).
- Werkprogramma : overzicht van de door Opdrachtnemer te leveren diensten en producten die in een bepaald jaar zijn overeengekomen door Partijen.
- Verordeningen c.a. : dit betreft de modelverordening kwaliteitscriteria van VNG en IPO, waarbij elk bevoegd gezag zelf verantwoordelijk is voor doorvertaling daarvan (inclusief betiteling van betreffende verordening).
- Verzoektaken : de taken als bedoeld in artikel 2.2 van de Regeling die in aanvulling op de taken uit het Landelijk Basistakenpakket op verzoek van een of meer Deelnemers worden verricht.

Artikel 2 Duur

- 2.1 Deze DVO is onlosmakelijk verbonden met deelname aan de Regeling.
- 2.2 De DVO treedt in werking per 1 maart 2025 en wordt aangegaan voor onbepaalde tijd. De bepalingen uit artikel 17 van deze DVO hebben terugwerkende kracht tot en met 1 januari 2025.
- 2.3 De DVO is de opvolger van de DVO 2019-2022 en het Addendum bij de Dienstverleningsovereenkomst 2019 – 2022 (inzake verlenging 1 juli 2024 – 1 juli 2025). Dit Addendum wordt gelijktijdig beëindigd met de ingangsdatum van deze DVO.
- 2.4 Deze DVO eindigt uitsluitend:
 - a. door opzegging overeenkomstig artikel 5,
 - b. door ontbinding overeenkomstig artikel 6 en artikel 6:258 van het BW, of
 - c. met wederzijds goedvinden van beide Partijen.

Artikel 3 Opdracht

- 3.1 De opdracht houdt in dat gedurende de looptijd van deze DVO, Opdrachtgever aan Opdrachtnemer de uitvoering van de Basistaken opdraagt.
- 3.2 Opdrachtgever kan gedurende de looptijd van deze DVO aan Opdrachtnemer eveneens de uitvoering van Verzoektaken opdragen.
- 3.3 Opdrachtgever kan gezamenlijk met de Deelnemers, gedurende de looptijd van deze DVO aan Opdrachtnemer de uitvoering van Collectieve Taken opdragen.
- 3.4 Het opdragen van taken c.q. de uitvoering van de taken als genoemd in het eerste en tweede lid, gebeurt door het jaarlijks overeenkomen van het Werkprogramma door Partijen.

Artikel 4 Wijzigingen en aanvullingen

Wijzigingen en aanvullingen van deze DVO hebben slechts rechtskracht:

- a. indien deze schriftelijk overeengekomen zijn tussen Partijen, en
- b. voorzien van handtekeningen van rechtsgeldige vertegenwoordigers van Partijen;
- c. als deze zijn afgestemd met alle deelnemers van de Regeling.

Artikel 5 Opzegging

- 5.1 Opzegging van deze DVO door Opdrachtgever is niet mogelijk.
- 5.2 De DVO eindigt van rechtswege als de Opdrachtgever uit de Regeling treedt.

Artikel 6 Ontbinding

- 6.1 Deze DVO kan met onmiddellijke ingang, zonder gerechtelijke tussenkomst, geheel of gedeeltelijk worden ontbonden:
 - a. door één der Partijen indien de andere Partij ophoudt te bestaan als zelfstandige

- rechtspersoon, of
 - b. door één der Partijen in de gevallen dat op grond van bijzondere omstandigheden verdere nakoming van deze DVO door deze Partij redelijkerwijs niet kan worden verlangd.
- 6.2 Ontbinding als bedoeld in het eerste lid geschiedt uitsluitend bij aangetekende brief.

II UITVOERING VAN DE TAKEN

Artikel 7 Werkprogramma

- 7.1 Opdrachtgever levert elk boekjaar uiterlijk op 15 november van het voorafgaande boekjaar het concept-Werkprogramma voor de uitvoering van Basistaken en Verzoektaken voor het navolgende boekjaar aan.
- 7.2 Partijen komen jaarlijks vóór 1 december het definitieve Werkprogramma overeen. In dit Werkprogramma zijn de in het komende kalenderjaar door de Opdrachtnemer te leveren prestaties vastgelegd, met de daarop van toepassing zijnde tarieven.
- 7.3 Indien Opdrachtgever voorziet dat de omvang van het totaal aan Verzoektaken in het Werkprogramma in jaar x, met 25% of meer afneemt ten opzichte van begroot in jaar x-2, dan dient de Opdrachtgever bij de kadernota van het jaar x dit aan te geven en kan de afname met ingang van jaar x in minimaal 2 jaar van jaarlijks 50% van de verwachte afname plaatsvinden.
- 7.4 Opdrachtnemer voert de in het Werkprogramma door haar te leveren prestaties uit binnen de in het Werkprogramma opgenomen kaders en uurtarieven, en met inachtneming van de geldende wettelijke termijnen.
- 7.5 Indien per 1 januari van het jaar een overeengekomen Werkprogramma voor dat jaar ontbreekt, start Opdrachtnemer met het uitvoeren van werkzaamheden zoals dit ambtelijk reeds is overeengekomen dan wel zoals opgenomen in het concept-Werkprogramma. De eventuele gevolgen van het te laat aanleveren van een Werkprogramma liggen bij de Opdrachtgever.

Artikel 8 Aanvullende opdrachten buiten het Werkprogramma

- 8.1 Opdrachtgever kan Opdrachtnemer verzoeken de uitvoering van Verzoektaken, die niet zijn opgenomen in het voor het betreffende jaar overeengekomen Werkprogramma, uit te voeren, als vooraf over de inhoud en omvang van dit verzoek tussen Partijen overeenstemming is bereikt.
- 8.2 In het geval van het verlenen van een opdracht door Opdrachtgever aan Opdrachtnemer voor een Verzoektaak buiten het Werkprogramma, volstaat het geven van een opdracht middels een opdracht(formulier), zoals die jaarlijks wordt vastgesteld.

Artikel 9 Uitvoering

Opdrachtnemer verbindt zich om voor Opdrachtgever de Basistaken en, voor zover van toepassing, de Verzoektaken uit te voeren overeenkomstig:

- a. Het mandaat van Opdrachtgever aan de directeur van Opdrachtnemer voor de uitvoering van Basistaken en Verzoektaken, een en ander voor zover Opdrachtgever mandaat heeft verleend;
- b. De in de Verordeningen c.a. van de Opdrachtgever vastgestelde landelijk geldende wettelijke kwaliteitscriteria VTH krachtens de Omgevingswet;
- c. De door Opdrachtgever vastgestelde uitvoering op basis van (het) regionale uitvoeringskader(s).
- d. Overige ter zake geldende afspraken tussen Partijen.

Artikel 10 Informatie-, gegevens- en archiefbeheer

- 10.1 De archiefbescheiden die voortvloeien uit de door de Opdrachtnemer uitgevoerde taken, vallen onder het zorgdragerschap en archiefbeheer van Opdrachtgever. Het beheer van deze bescheiden berust dan ook standaard bij de Opdrachtgever.
- 10.2 Na het voltooien van een opdracht, dient de archiefbeherende Opdrachtgever van de Opdrachtnemer de archiefbescheiden die bij een afgesloten zaak behoren, digitaal te ontvangen.
- 10.3 Opdrachtnemer vormt bij uitvoering van alle werkzaamheden een zaak in haar zaaksysteem. Het zaaksysteem is ingericht conform de huidige wet- en regelgeving rondom informatie- en archiefbeheer.
- 10.4 Ten behoeve van toezicht- en handhavingstaken stellen Partijen altijd het onherroepelijke besluit ter beschikking aan elkaar.
- 10.5 Om de uitwisseling van archiefbescheiden tussen Opdrachtnemer en Opdrachtgever te bevorderen, wordt er bij Opdrachtnemer gewerkt met een gegevensset op basis van de MDTO.
- 10.6 Opdrachtnemer zorgt in het zaaksysteem voor het vastleggen van de basisgegevens die horen bij Milieubelastende Activiteiten.
- 10.7 Indien Opdrachtgever ervoor kiest het archiefbeheer te beleggen bij Opdrachtnemer, gebeurt dit door middel van een aanvullende schriftelijke overeenkomst/geaccordeerde opdrachtverstrekking.

Artikel 11 Regeling terbeschikkingstelling archiefbescheiden

- 11.1 Opdrachtgever stelt op verzoek van Opdrachtnemer archiefbescheiden beschikbaar die nodig zijn voor een goede taakuitvoering van de opdrachten.
- 11.2 Indien de opgevraagde archiefbescheiden niet digitaal beschikbaar zijn, zorgt Opdrachtgever ervoor dat deze binnen twee weken vanaf het opvraagmoment zijn gedigitaliseerd.
- 11.3 De kosten voor het digitaal ter beschikking stellen van archiefbescheiden komen ten laste van de Opdrachtgever.

Artikel 12 AVG

- 12.1 Partijen gelden elk als verwerkingsverantwoordelijke in de zin van artikel 4, onder 7, van de AVG, ten aanzien van een deel van het proces van verwerking van persoonsgegevens die zij verwerken en uitwisselen in het kader van deze DVO, namelijk:
 - Opdrachtgever geldt als verwerkingsverantwoordelijke voor alle verwerkingen van de persoonsgegevens tot en met de verstrekking van persoonsgegevens aan Opdrachtnemer.
 - Opdrachtnemer geldt als verwerkingsverantwoordelijke voor de verwerking van de persoonsgegevens voor zover Opdrachtnemer deze persoonsgegevens zelf verwerkt tot en met de verstrekking aan Opdrachtgever.
- 12.2 Opdrachtnemer verwerkt persoonsgegevens conform het bepaalde in de AVG en overige op de verwerking van persoonsgegevens toepasselijke regelgeving. In dit verband heeft Opdrachtnemer voorzien in passende technische en organisatorische maatregelen voor de zorgvuldige verwerking van persoonsgegevens.
- 12.3 Opdrachtnemer beschikt over een adequate procedure om bij een Datalek actie te ondernemen conform de bepalingen van de AVG. In het geval van een Datalek informeert Opdrachtnemer de Opdrachtgever over een geconstateerd Datalek en de afhandeling ervan, als dit persoonsgegevens betreft die worden verwerkt in het kader van een door Opdrachtgever opgedragen taak.
- 12.4 Opdrachtgever en Opdrachtnemer verlenen elkaar over en weer volledige medewerking opdat zij ieder kunnen voldoen aan de op hen rustende wettelijke verplichtingen als een Betrokkene zijn rechten uitoefent op grond van de AVG, waarbij Partijen Betrokkenen tevens zullen informeren over de onderlinge uitwisseling van de persoonsgegevens.

Artikel 13 Afstemming en contact

- 13.1 Partijen wijzen elk een relatiebeheerder aan ten behoeve van de uitvoering van de dienstverlening zoals bedoeld in deze DVO.
- 13.2 De relatiebeheerders voeren tenminste vier maal per jaar overleg over de voortgang van de dienstverlening.

Artikel 14 Wijzigingen

- 14.1 Indien één van de Partijen tijdens de uitvoering van deze DVO constateert dat het voor een behoorlijke uitvoering van de dienstverlening wenselijk dan wel noodzakelijk is om wijzigingen aan te brengen in het Werkprogramma, dan wel deze aan te vullen, zal deze Partij de andere Partij terstond inlichten en treden Partijen in overleg.
- 14.2 Partijen kunnen in overleg wijzigingen in het Werkprogramma overeenkomen, die schriftelijke worden vastgelegd door Partijen voor akkoord moeten worden ondertekend. In het geval van het verlenen van een opdracht door Opdrachtgever aan Opdrachtnemer voor een Verzoektaak volstaat het geven van een opdracht middels een opdracht(formulier), zoals deze jaarlijks wordt vastgesteld.

Artikel 15 Rapportage en verantwoording uitvoering Werkprogramma

- 15.1 Partijen geven elkaar inzicht over de voortgang van de werkzaamheden.
- 15.2 Opdrachtnemer rapporteert binnen twee maanden na afloop van elk kalenderjaar aan Opdrachtgever omtrent de in dat kalenderjaar verrichte werkzaamheden en bestede uren.

III FINANCIËLE BEPALINGEN

Artikel 16 Tarieven

- 16.1 Het Algemeen Bestuur stelt jaarlijks in de begroting het gemiddelde tarief vast waar de tarieven voor de Basis- en Verzoektaken op gebaseerd worden.
- 16.2 De Directie stelt jaarlijks een PDC vast.

Artikel 17 Facturering en betaling

- 17.1 Op basis van het Werkprogramma verstrekt Opdrachtgever voor de uitvoering van de Basistaken en de Verzoektaken per 1 januari, per 1 april en per 1 augustus van het kalenderjaar een voorschot ter grootte van respectievelijk 35, 35 en 30 procent van het jaarbudget in het Werkprogramma. Achteraf vindt verrekening plaats op basis van feitelijk uitgevoerde werkzaamheden. De Opdrachtgever ontvangt een factuur van deze afrekening, met verwijzing naar deze DVO en het betreffende jaar.
- 17.2 Voor de Verzoektaken buiten het Werkprogramma, verstuurt Opdrachtnemer voor opdrachten met een opdrachtwaarde van meer dan € 10.000,- een voorschotfactuur ter grootte van 50 procent van deze opdrachtwaarde. Opdrachtgever en Opdrachtnemer bepalen gezamenlijk of, en zo ja welke, er opdrachten geclusterd kunnen worden, waarbij er voor dit cluster een voorschotnota wordt opgesteld. Achteraf vindt verrekening plaats op basis van feitelijk uitgevoerde werkzaamheden.
- 17.3 In geval van langlopende c.q. meerjarige Verzoektaken buiten het Werkprogramma wordt aan het einde van enig jaar (tussentijds) afgerekend tegen de geldende condities van het betreffende jaar. Voor de resterende opdrachtwaarde wordt, na afstemming met Opdrachtgever, in het nieuwe jaar een nieuwe voorschotfactuur ter grootte van 50 procent van de resterende opdrachtwaarde verstuurd. Achteraf vindt verrekening plaats op basis van feitelijk uitgevoerde werkzaamheden.

- 17.4 In uitzonderlijke situaties, waarbij de aard van de Verzoektaken buiten het werkprogramma zodanig is dat het werken met een voorschotfactuur niet passend is, kan worden afgeweken van het bepaalde in artikel 17.2. Hiervoor is instemming van Opdrachtgever en Opdrachtnemer noodzakelijk.
- 17.5 Binnen vier weken na afloop van enig kalenderjaar doet Opdrachtnemer aan Opdrachtgever de voorlopige eindafrekening toekomen over de prestaties van dat kalenderjaar.
- 17.6 Binnen zes weken na ontvangst van de voorlopige eindafrekening neemt Opdrachtgever een beslissing over de acceptatie hiervan. Na acceptatie ontvangt Opdrachtgever zo nodig een extra (credit)factuur van Opdrachtnemer.
- 17.7 Betaling door Opdrachtgever houdt op geen enkele wijze afstand van recht in.

IV SLOTBEPALINGEN

Artikel 18 Algemene Voorwaarden

- 18.1 Op de dienstverlening zoals bedoeld in deze DVO worden enkel en alleen van toepassing verklaard de Algemene Voorwaarden Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, zoals deze door het Algemeen Bestuur zijn of worden vastgesteld. Eventuele voorwaarden aan de zijde van de Opdrachtgever worden uitdrukkelijk van de hand gewezen.
- 18.2 De Algemene Voorwaarden worden door Opdrachtnemer voorafgaand aan het aangaan van de DVO, aan Opdrachtgever ter hand gesteld en maken onlosmakelijk onderdeel uit van de rechtsverhouding tussen Partijen.
- 18.3 Hetgeen is opgenomen in de considerans maakt integraal onderdeel uit van deze DVO.

Artikel 19 Volgorde afspraken tussen Partijen

Partijen beogen met deze DVO de rechtsbetrekkingen tussen hen eenduidig te regelen. Indien er desalniettemin sprake is van enige twijfel, dan geldt onderstaande rangorde in documenten:

- I. de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant;
- II. deze DVO;
- III. de Algemene Voorwaarden.
- IV. de afspraken gemaakt in het kader van het jaarlijkse Werkprogramma.

Artikel 20 Evaluatie

- 20.1 Partijen evalueren de werking van deze DVO als daartoe aanleiding bestaat, doch in ieder geval iedere vier jaar.
- 20.2 Op basis van de uitkomsten van een evaluatie die een wijziging behoeven van deze DVO, kan door Partijen een addendum op deze DVO worden aangegaan.

Ondertekening

Aldus overeengekomen te ⁶ op ⁷ en opgemaakt
in tweevoud,

De Opdrachtgever

.....⁸
namens deze,

.....⁹
.....¹⁰

De Opdrachtnemer

Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant
namens deze,

J.C.J. van Bree
voorzitter

⁶ Vul in: plaatsnaam waar document ondertekend wordt.

⁷ Vul in: datum van ondertekening.

⁸ Vul in: naam Deelnemer 'gemeente' of 'Provincie Noord-Brabant'.

⁹ Vul in: voorletter en achternaam ondertekenaar.

¹⁰ Vul in: functienaam ondertekenaar.

Algemene voorwaarden dienstverlening ODZOB 2025

De algemene voorwaarden dienstverlening van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB),

Vastgesteld door het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant d.d. 19 december 2024,

Gedeponeerd op de website van de ODZOB, www.odzob.nl/algemenevoorwaarden

Bedrijfsgegevens en bereikbaarheid

ODZOB		
Wal 28	Telefoonnummer	: (088) – 369 0 369
5611 GG Eindhoven	E-mailadres	: info@odzob.nl
Postbus 8035	KvK-nummer	: 57159815
5601 KA Eindhoven	Btw-nummer	: 8524.62.578.B.01

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze algemene voorwaarden wordt verstaan onder:

- a. Algemeen Bestuur: het Algemeen Bestuur, zoals bedoeld in artikel 3.1 van de Regeling.
- b. Awb: Algemene wet bestuursrecht.
- c. Basistaken: het landelijk Basistakenpakket als bedoeld in artikel 2.1 van de Regeling waarvoor een verplichting tot Overeenkomstverstrekking geldt voor de desbetreffende deelnemer en zoals bedoeld in artikel 18.22 Omgevingswet jo. artikel 13.12 Omgevingsbesluit.
- d. BW: Burgerlijk Wetboek.
- e. Collectieve taken: de taken die zien op het collectieve belang van de Deelnemers - zoals die
- f. door het Algemeen Bestuur zijn vastgesteld in het collectief programma - en die alle Deelnemers gezamenlijk bij Opdrachtnemer kunnen beleggen. Deze taken worden bekostigd vanuit het collectieve budget.
- g. Dagelijks Bestuur: het Dagelijks Bestuur, zoals bedoeld in artikel 4.1 van de Regeling.
- h. ODZOB: Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant.
- i. Opdracht: een overzicht van de door Opdrachtnemer te leveren diensten en producten die in een bepaald jaar zijn overeengekomen door Partijen. Voor de Opdrachtgever bedoeld onder artikel 1, onder j, sub I, wordt met dit overzicht, het werkprogramma bedoeld.
- j. Opdrachtgever:
 - I. de aan de Regeling deelnemende individuele gemeente dan wel provincie in de regio Zuidoost-Brabant;
 - II. een buiten de Regeling individuele gemeente of provincie.
- k. Opdrachtnemer: de rechtspersoonlijkheid bezittende ODZOB.

- l. Overeenkomst: een Overeenkomst van Opdracht in de zin van artikel 7:400 e.v. BW, zijnde een Overeenkomst waarbij Opdrachtnemer voor Opdrachtgever producten en diensten levert ten aanzien van in van Basistaken, Verzoektaken of Collectieve taken.
- m. Overmacht: naast wat er in de wet en jurisprudentie wordt verstaan onder Overmacht, wordt hier ook onder verstaan alle van buiten komende oorzaken, voorzien of niet voorzien, waarop geen invloed uitgeoefend kan worden, en waardoor niet of niet tijdig invloed op uitgeoefend kan worden. Onder Overmacht wordt in ieder geval niet verstaan liquiditeits- cq. solvabiliteitsproblemen, gebrek aan personeel, stakingen of uitval van hulpmaterialen.
- n. Partijen: Opdrachtgever en Opdrachtnemer tezamen.
- o. Regeling: de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2024 (en eventuele opvolgende regelingen hiervan).
- p. Schriftelijk: waar in deze algemene voorwaarden wordt gesproken over Schriftelijk, wordt ook bedoeld elektronische communicatie.
- q. Verzoektaken: de taken als bedoeld in artikel 2.2 van de Regeling die in aanvulling op de taken uit het Landelijk Basistakenpakket op verzoek van een of meer Deelnemers worden verricht.

Artikel 2 Toepasselijkheid van deze voorwaarden

- 1. Deze algemene voorwaarden zijn van toepassing op iedere Overeenkomst ten aanzien van de uitvoering van Basistaken, Verzoektaken en Collectieve taken. Daaronder wordt ook verstaan alle daaruit voortvloeiende dan wel daarmee samenhangende Overeenkomsten tussen Opdrachtnemer en Opdrachtgever, respectievelijk hun rechtsopvolgers, tenzij in de desbetreffende bepaling uitdrukkelijk is vermeld, dat deze slechts van toepassing is op Basistaken, Verzoektaken of Collectieve taken.
- 2. Van deze algemene voorwaarden kan slechts worden afgeweken, indien Partijen dit Schriftelijk met elkaar zijn overeengekomen.
- 3. Opdrachtnemer wijst uitdrukkelijk de toepasselijkheid van bestaande voorwaarden van Opdrachtgever van de hand.
- 4. Indien enige bepaling van deze algemene voorwaarden nietig is of vernietigd wordt, blijven de overige bepalingen onverkort en volledig van kracht. Partijen treden met elkaar in overleg teneinde een nieuwe bepaling ter vervanging van de nietige of vernietigde bepaling overeen te komen. Hierbij houden Partijen zoveel als mogelijk het doel en de strekking van de nietige of vernietigde bepaling in acht.
- 5. In geval van strijdigheid tussen een bepaling in een Overeenkomst, met een bepaling in deze algemene voorwaarden, prevaleert de bepaling in de Overeenkomst.

Artikel 3 Totstandkoming Overeenkomst

- 1. De Overeenkomst komt tot stand op het moment dat deze Schriftelijk door Opdrachtnemer is aanvaard. De uitvoering van de Overeenkomst begint op het moment dat de op basis van wet- en regelgeving noodzakelijke gegevens en informatie door de Opdrachtnemer zijn ontvangen.
- 2. Het bepaalde in de artikelen 7:404, 7:407 en 7:409 van het BW zijn niet van toepassing.
- 3. Opdrachtnemer zal de Overeenkomst laten uitvoeren door de aan haar verbonden (rechts)personen. Onder aan Opdrachtnemer verbonden (rechts)personen worden begrepen alle (rechts)personen die door Opdrachtnemer zijn ingeschakeld voor het uitvoeren van de aan Opdrachtnemer verstrekte Overeenkomst, waaronder maar niet beperkt tot de werknemers en vertegenwoordigers van Opdrachtnemer.
- 4. Een door Opdrachtnemer uitgebrachte offerte heeft een geldigheid van ten minste 30 dagen, tenzij in de offerte anders is aangegeven.

Artikel 4 Terbeschikkingstelling van informatie, medewerkers en werkruimte

1. Opdrachtgever draagt er zorg voor dat alle gegevens en informatie, waarvan Opdrachtnemer aangeeft dat deze noodzakelijk zijn of waarvan Opdrachtgever redelijkerwijs behoort te begrijpen dat deze noodzakelijk zijn voor het uitvoeren van de Overeenkomst, tijdig in de vorm en op de wijze als gevraagd aan Opdrachtnemer worden verstrekt.
2. Indien de voor de uitvoering van de Overeenkomst benodigde gegevens en informatie niet, niet tijdig of niet behoorlijk aan Opdrachtnemer zijn verstrekt, heeft Opdrachtnemer het recht de uitvoering van de Overeenkomst op te schorten dan wel de uit de vertraging voortvloeiende extra kosten volgens de gebruikelijke tarieven aan Opdrachtgever in rekening te brengen.
3. Partijen zijn gehouden elkaar onverwijld te informeren over feiten en omstandigheden die in verband met de uitvoering van de Overeenkomst van belang kunnen zijn.
4. Partijen staan in voor de juistheid, de volledigheid en de betrouwbaarheid van de door of namens hen aan de andere Partij verstrekte gegevens en informatie.
5. Partijen kunnen overeenkomen dat medewerkers van Opdrachtgever de werkzaamheden van Opdrachtnemer op enigerlei wijze faciliteren. Indien Partijen dit overeenkomen, dan brengt Opdrachtgever aan Opdrachtnemer hiervoor geen kosten in rekening.
6. Indien het noodzakelijk is dat Opdrachtnemer werkzaamheden uitvoert op de locatie van Opdrachtgever, dan stelt Opdrachtgever Opdrachtnemer kosteloos een werkruimte en de overige faciliteiten die nodig zijn om op locatie een Overeenkomst uit te kunnen voeren ter beschikking.

Artikel 5 Geheimhouding

1. Partijen leggen elkaar over en weer een geheimhoudingsplicht op van vertrouwelijke informatie. Van vertrouwelijke informatie is sprake als een der Partijen dit aan de andere Partij zo mededeelt.
2. Partijen zullen alles in het werk stellen om te voorkomen dat vertrouwelijke informatie van de andere Partij ter kennis of in handen van derden komt, tenzij:
 - a. openbaarmaking verplicht is op grond van wet- en regelgeving;
 - b. een der Partijen zich voor de rechter moet verdedigen of openbaarmaking berust op een bindende uitspraak van de rechter;
 - c. een der Partijen de andere Partij van de geheimhoudingsplicht heeft ontheven, of
 - d. de betreffende informatie via openbare bronnen is verkregen.

Voor zover mogelijk zal de openbaarmakende Partij voor openbaarmaking met de andere Partij overleggen over de vorm en de inhoud van de openbaarmaking.
3. Partijen nemen, ook na afloop van de Overeenkomst, jegens derden die niet bij de uitvoering van de Overeenkomst zijn betrokken, zorgvuldigheid en geheimhouding in acht van alle vertrouwelijke gegevens dan wel concurrentiegevoelige informatie van de andere Partij die in het kader van die Overeenkomst ter kennis is gekomen.
4. Opdrachtnemer neemt alle in het kader van de Overeenkomst noodzakelijke voorzorgsmaatregelen ter bescherming van de belangen in dezen van Opdrachtgever.
5. Opdrachtgever doet, zonder toestemming van Opdrachtnemer, geen mededeling aan derden over de aanpak, de werkwijze, of opinies van Opdrachtnemer, noch stelt hij zijn rapportage of ander al dan niet Schriftelijk materiaal ter beschikking of maakt die anderszins openbaar, tenzij op Opdrachtgever een wettelijke plicht tot openbaarmaking rust of het doel van de Overeenkomst mede was het delen van de bewuste informatie met derden.
6. Opdrachtnemer legt een zelfde geheimhoudingsplicht als krachtens op hemzelf rust op aan door hem ingezette werknemers en ingeschakelde derden en staat ervoor in dat zij zich aan deze

geheimhoudingsplicht houden.

Artikel 6 Gegevensverstrekking

1. Verzending van documenten en gegevensdragers, waaronder tekeningen - zulks in de meest brede zin van het woord - door Opdrachtnemer geschiedt voor risico van Opdrachtgever. Tenzij anders bepaald, vindt verzending digitaal plaats.
2. De door Opdrachtnemer vervaardigde rapporten, verslagen, overige documenten, kostenopstellingen en dergelijke worden door Opdrachtgever alleen gebruikt voor het doel waarvoor zij zijn vervaardigd.
3. Opdrachtgever vrijwaart Opdrachtnemer voor alle aanspraken van derden, die gebaseerd zijn op het gebruik dat Opdrachtgever heeft gemaakt van door Opdrachtnemer vervaardigde onderzoeksrapporten.
4. Publicaties op basis van uitgevoerde Overeenkomsten vermelden de naam van Opdrachtgever en Opdrachtnemer, tenzij anders overeengekomen.

Artikel 7 Intellectueel eigendom

1. Modellen, technieken, geluid-, tekst- en beeldmateriaal, instrumenten, waaronder ook software en overige voorwerpen en diensten waarop intellectueel eigendom kan worden gevestigd, die zijn gebruikt voor de uitvoering van de Overeenkomst dan wel in het advies of onderzoeksresultaat zijn opgenomen, zijn en blijven het eigendom van Opdrachtnemer, voor zover deze niet reeds aan derden toekomen.
2. Openbaarmaking, verder gebruik of verdere verspreiding kan derhalve alleen geschieden na uitdrukkelijk verkregen Schriftelijke toestemming van Opdrachtnemer, onverminderd het bepaalde in artikel 6, vierde lid.
3. Opdrachtgever heeft het recht stukken te vermenigvuldigen voor gebruik in zijn eigen organisatie, voor zover passend binnen het doel van de Overeenkomst. Ingeval van tussentijdse beëindiging van de Overeenkomst, is het voorgaande van overeenkomstige toepassing.
4. Gebruik van door Opdrachtnemer vervaardigde stukken voor een ander dan het in het vorige lid bedoelde doel, is uitsluitend mogelijk met Schriftelijke toestemming van Opdrachtnemer, Opdrachtnemer zal zijn toestemming alleen weigeren indien het doel in strijd is met de wet, de goede zeden of de openbare orde.

Artikel 8 Uitvoering van de Overeenkomst

1. De Overeenkomst wordt naar beste inzicht en vermogen alsmede naar de eisen van professionaliteit en goed Opdrachtnemerschap uitgevoerd door of namens Opdrachtnemer.
2. Opdrachtnemer draagt er zorg voor dat de dienstverlening, voor zover van toepassing, voldoet aan de in Nederland geldende wet- en regelgeving waaraan de Opdrachtgever is onderworpen en/of dient te voldoen.
3. Opdrachtnemer draagt er zorg voor dat haar ten behoeve van de dienstverlening in te schakelen werknemers voldoende gekwalificeerd zijn.
4. De verplichting bedoeld in het eerste lid, heeft het karakter van een inspanningsverplichting. Dit heeft ermee te maken dat het bereiken van het beoogde resultaat niet kan worden gegarandeerd, tenzij:
 - Opdrachtnemer en Opdrachtgever vóór het aanvaarden van de Overeenkomst expliciet en Schriftelijk overeenstemming bereiken over het te behalen resultaat, en
 - indien tussen Partijen vaststaat dat de omschrijving van het te behalen resultaat slechts voor één uitleg vatbaar is, en
 - het resultaat objectief vaststelbaar is.
5. Er is eveneens geen sprake van een resultaatsverplichting indien het resultaat door onvoorziene

- omstandigheden buiten de invloedssfeer van Opdrachtnemer ligt waaronder, maar niet uitsluitend, ontwikkelingen in de nationale en Europese wetgeving en regelgeving, niet wordt bereikt.
6. Opdrachtgever aanvaardt dat de tijdsplanning en de kosten van de Overeenkomst kunnen worden gewijzigd, indien Partijen tussentijds overeenkomen de aanpak, de werkwijze of de omvang van de Overeenkomst dan wel de daaruit voortvloeiende werkzaamheden uit te breiden of anderszins te wijzigen.
 7. Indien tussentijdse wijziging van de Overeenkomst of opdrachtuitvoering noodzakelijk wordt door toedoen van Opdrachtgever, brengt Opdrachtnemer de noodzakelijke aanpassingen aan indien de kwaliteit van de dienstverlening dit vergt.
 8. Indien een aanpassing als bedoeld in het vorige lid leidt tot meerwerk, dient dit als een aanvullende Overeenkomst door Opdrachtgever te worden bevestigd. Indien Opdrachtgever na daartoe Schriftelijk gemaand te zijn, niet binnen veertien dagen tot bevestiging overgaat, is Opdrachtnemer gerechtigd de Overeenkomst onmiddellijk en zonder rechterlijke tussenkomst te beeindigen zonder tot enige schadevergoeding jegens Opdrachtgever gehouden te zijn.

Artikel 9 Mandaatverlening en Aanwijzen toezichthouders

1. Opdrachtgever kan Opdrachtnemer bevoegdheden verlenen voor de uitvoering van de Overeenkomst. Bij het verlenen van mandaat aan de directeur van Opdrachtnemer, geeft Opdrachtgever tevens de bevoegdheid aan de directeur van Opdrachtnemer om ondermandaat te geven aan medewerkers, tenzij Opdrachtgever ten aanzien van dit ondermandaat nadrukkelijk een voorbehoud maakt.
2. Bij het mandaatbesluit worden de bepalingen uit de Awb in acht genomen. Het mandaatbesluit bevat daarnaast in ieder geval de volgende onderdelen:
 - a. de wettelijke bepalingen waarop het mandaat is verleend;
 - b. de kaders voor de uitoefening van de bevoegdheden;
 - c. de informatieplicht mandataris;
 - d. het eventuele ondermandaat en de reikwijdte daarvan;
 - e. intrekken van mandaat;
 - f. eventuele volmachten en machtigingen.
3. Ten behoeve van de uitvoering van de Overeenkomst, kan Opdrachtgever aan de directeur van Opdrachtnemer de bevoegdheid verlenen om medewerkers aan te wijzen met toezichthoudende taken als bedoeld in artikel 5:11 van de Awb alsmede op grond van bijzondere wetten, op grond waarvan de Opdrachtnemer met de uitvoering wordt belast.

Artikel 10 Onvoorziene omstandigheden en Overmacht

1. Indien de omstandigheden waaronder de Overeenkomst tot stand is gekomen zodanige wijzigingen ondergaat, dat van Partijen in redelijkheid niet meer gevergd kan worden dat de Overeenkomst ongewijzigd wordt uitgevoerd, treden Partijen in overleg. Partijen hebben vervolgens een inspanningsverplichting om tot een evenwichtige, aan de onvoorziene omstandigheden aangepaste, Overeenkomst te komen. Ingeval deze inspanningen niet tot wijziging van de Overeenkomst kunnen leiden, zal de Overeenkomst worden beëindigd.
2. In geval van Overmacht wordt de nakoming van de desbetreffende en daarmee samenhangende verplichting(en) geheel of gedeeltelijk opgeschort voor de duur van de Overmacht, zonder dat Partijen over en weer tot enige schadevergoeding ter zake gehouden zijn.
3. Partijen kunnen zich jegens elkaar alleen op Overmacht beroepen, indien de desbetreffende Partij zo spoedig mogelijk doch uiterlijk op het moment dat deze had moeten presteren, onder overlegging van de bewijsstukken, de andere Partij Schriftelijk van een dergelijk beroep op Overmacht in kennis stelt.

4. Indien enige Partij door Overmacht definitief in de onmogelijkheid verkeert te presteren, of indien de Overmachtperiode langer dan 30 dagen heeft geduurd of naar redelijkerwijze te verwachten is tenminste 30 dagen zal duren, heeft de andere Partij het recht de Overeenkomst door middel van een aangetekend schrijven met onmiddellijke ingang, zonder rechterlijke tussenkomst geheel of gedeeltelijk te ontbinden. Er zal daarbij over en weer geen recht op schadevergoeding ontstaan.

Artikel 11 Duur en afsluiting van Overeenkomsten

1. De duur van een Overeenkomst is van bepaalde tijd, tenzij door Partijen een duur van onbepaalde tijd is overeengekomen of dit voortvloeit uit de aard van de Overeenkomst.
2. De termijnen voor opdrachten voor de levering van producten en diensten worden schriftelijk overeengekomen. Deze termijnen zijn slechts fataal indien dat eveneens schriftelijk is overeengekomen dan wel als dit bij wet is bepaald.

Artikel 12 Tussentijdse beëindiging van de Overeenkomst

1. Tussentijdse beëindiging dan wel ontbinding van de Overeenkomst is niet mogelijk.
2. Behoudens gewichtige redenen of toestemming van Opdrachtnemer, is tussentijdse beëindiging door een Opdrachtgever, zoals bedoeld in artikel 1, onder j, sub II, mogelijk. Partijen houden daarbij rekening met een opzegtermijn van 1 jaar.
3. Opdrachtnemer dan wel Opdrachtgever maken van de bevoegdheid tot voortijdige beëindiging, bedoeld in het tweede lid, slechts gebruik als ten gevolge van feiten en omstandigheden die zich aan de invloed van de beëindigende Partij onttrekken of hem niet zijn toe te rekenen, voltooiing van de Overeenkomst in redelijkheid niet kan worden gevergd.
4. Opdrachtnemer behoudt bij de tussentijdse beëindiging, zoals bedoeld in het tweede lid, aanspraak op betaling van de declaraties voor tot dan toe verrichte werkzaamheden. Daarbij zullen aan Opdrachtgever, indien mogelijk en onder voorbehoud, de voorlopige resultaten van de tot dan toe verrichte werkzaamheden ter beschikking worden gesteld. Voor zover dit extra kosten met zich meebrengt, worden deze in rekening gebracht door Opdrachtnemer.

Artikel 13 Tarieven en Betalingsvoorwaarden

1. Indien voor de Overeenkomst geen tarief is overeengekomen, gelden de door Opdrachtnemer op het tijdstip van het sluiten van de Overeenkomst gehanteerde tarieven.
2. Tarieven worden gedurende de looptijd van de Overeenkomst in beginsel per 1 januari van het nieuwe jaar verhoogd met een jaarlijkse indexering. De hoogte van deze indexering volgt uit de besluitvorming hierover door het algemeen bestuur bij het vaststellen van de kadernota en/of de begroting. Onvoorziene omstandigheden kunnen daarnaast eveneens leiden tot een tariefwijziging.
3. Betaling door Opdrachtgever dient, zonder aftrek, korting of schuldverrekening, te geschieden binnen de overeengekomen termijnen
4. Betaling dient te geschieden door middel van overmaking ten gunste van een door Opdrachtnemer aan te wijzen bankrekening.
5. Alle door Opdrachtnemer daadwerkelijk gemaakte gerechtelijke en buitengerechtelijke kosten in het geval van het niet voldoen aan de betalingsverplichting, komen voor rekening van Opdrachtgever.
6. Opdrachtnemer heeft het recht van Opdrachtgever te verlangen, dat deze onverwijld zekerheid of, voor zover van toepassing, aanvullende zekerheid stelt in een door Opdrachtnemer te bepalen vorm, indien de financiële positie of het betalingsgedrag van Opdrachtgever naar het oordeel van Opdrachtnemer daartoe

aanleiding geeft. Als Opdrachtgever nalaat de verlangde zekerheid te stellen, is Opdrachtnemer gerechtigd, onverminderd zijn overige rechten, de verdere uitvoering van de Overeenkomst onmiddellijk op te schorten. Al hetgeen Opdrachtgever aan Opdrachtnemer uit welke hoofde ook verschuldigd is, is direct opeisbaar.

7. In geval van een gezamenlijk gegeven Opdracht zijn de Opdrachtgevers hoofdelijk verbonden voor de betaling van het factuurbedrag, ongeacht de tenaamstelling van de declaratie, voor zover de advieswerkzaamheden ten behoeve van de gezamenlijke Opdrachtgevers zijn verricht.
8. In financiële zin is een Overeenkomst afgesloten zodra de eindafrekening door Opdrachtgever is goedgekeurd. Opdrachtgever dient Opdrachtnemer hierover binnen een termijn van dertig werkdagen na dagtekening van de eindafrekening te berichten. Indien Opdrachtgever niet binnen deze termijn reageert, wordt de eindafrekening geacht te zijn goedgekeurd.

Artikel 14 Klachten factuur

1. Een klacht over een factuur, dient binnen dertig (30) dagen na verzending van de stukken of de informatie waarover Opdrachtgever klaagt, te worden ingediend.
2. Indien Opdrachtgever aantoonbaar dat hij de tekortkoming redelijkerwijs niet eerder kon ontdekken, maakt hij dit Schriftelijk binnen dertig (30) dagen na ontdekking van de tekortkoming, kenbaar aan Opdrachtnemer. Overschrijding van deze termijn leidt tot verval van alle aanspraken.
3. Een klacht schort de betalingsverplichting van Opdrachtgever niet op, tenzij en voor zover Opdrachtnemer aan Opdrachtgever te kennen heeft gegeven dat hij de klacht gegrond acht.
4. In geval van een terechte klacht heeft Opdrachtnemer de keuze tussen:
 - aanpassing van het factuurbedrag,
 - het kosteloos verbeteren of opnieuw verrichten van de Overeenkomst, dan wel
 - het geheel of gedeeltelijk niet of niet meer uitvoeren van de Overeenkomst.

Artikel 15 Aansprakelijkheid

1. Opdrachtnemer aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de uitvoering van de werkzaamheden ten behoeve van Opdrachtgever, behoudens in geval van het niet in acht nemen van de vereiste zorgvuldigheid, opzet of grove schuld van Opdrachtnemer of van de leiding van het openbaar lichaam.
2. Eventuele aanspraken van Opdrachtgever in hier bedoelde zin, dienen binnen 18 (achttien) maanden na ontstaan te zijn ingediend, bij gebreke waarvan Opdrachtgever zijn rechten heeft verwerkt.
3. Indien de aanspraak van Opdrachtgever op Opdrachtnemer resulteert uit een aansprakelijkstelling door een derde, dan wordt de aanspraak van Opdrachtgever op Opdrachtnemer geacht te zijn ontstaan op het moment dat Opdrachtgever door de derde Overeenkomstig het burgerlijk recht aansprakelijk is gesteld.
4. Opdrachtnemer garandeert Opdrachtgever dat hij beschikt over een bedrijfs- en aansprakelijkheidsverzekering met een dekkingpercentage van minimaal € 5.000.000,- per voorval.
5. In de rechtsverhouding tussen Partijen is elk der Partijen uitsluitend aansprakelijk voor schade die door deze Partij of een derde die door hen is ingeschakeld, is veroorzaakt.

Artikel 16 Tekortkoming

Indien een Partij toerekenbaar tekort komt in de nakoming van enige verplichting onder de Overeenkomst, is zij pas in verzuim nadat zij door die andere Partij in gebreke is gesteld en een redelijke termijn heeft gekregen om die tekortkoming te verhelpen.

Artikel 16 Wijzigingsbeding

1. Het Algemeen Bestuur is bevoegd eenzijdig wijzigingen in deze algemene voorwaarden aan te brengen. In dit kader blijft Opdrachtnemer binnen de grenzen van de redelijkheid en billijkheid.
2. De wijzigingen treden in werking op de datum van vaststelling van de gewijzigde algemene voorwaarden.
3. Opdrachtnemer is verplicht Opdrachtgever te informeren over deze wijzigingen en de vindplaats van de nieuwe algemene voorwaarden mede te delen of een versie van de nieuwe algemene voorwaarden toe te zenden.
4. De wijzigingen gelden voor Overeenkomsten en Overeenkomsten waar deze algemene voorwaarden op van toepassing zijn verklaard.

Artikel 17 Overdracht rechten en plichten

1. Opdrachtnemer is niet gerechtigd de rechten en plichten uit een Overeenkomst, zonder Schriftelijke toestemming van Opdrachtgever, aan een derde over te dragen.
2. Aan de toestemming, zoals bedoeld in het vorige lid, kunnen voorwaarden worden verbonden.

Artikel 18 Geschillenregeling en toepasselijk recht

1. Van een geschil is sprake als een van de Partijen dit zo stelt.
2. Indien op enigerlei wijze een geschil is gerezen over de wijze van uitvoering van de Overeenkomst, proberen Partijen eerst minnelijk tot een ambtelijke oplossing te komen. Als een geschil niet op ambtelijk niveau in onderling overleg tussen Partijen kunnen worden opgelost, zal er een bestuurlijk overleg plaatsvinden tussen Opdrachtgever en Opdrachtnemer, alvorens het derde lid in werking treedt.
3. Indien een minnelijke oplossing niet wordt bereikt, proberen Partijen het geschil via mediation te beëindigen.
4. Indien de geschillenbeslechting als bedoeld in de tweede en derde lid niet tot een door beide Partijen gedragen resultaat heeft geleid, wordt een bindend advies gevraagd. Een bindend advies wordt uitgebracht door een door Partijen te benoemen adviseur. Indien partijen het niet eens kunnen worden over een adviseur benoemen zij beide een adviseur, die gezamenlijk een derde adviseur benoemen. Deze zal als voorzitter fungeren.
5. De kosten van zowel een mediation als een bindend advies zullen gelijkelijk over partijen worden verdeeld, ongeacht het resultaat.
6. Op alle overeenkomsten is uitsluitend Nederlands recht van toepassing.

Artikel 19 Overige

1. Indien één van de bepalingen uit deze algemene voorwaarden dan wel enig onderdeel van de onderliggende Overeenkomst nietig mocht zijn dan wel (ver)nietigd mocht worden verklaard, dan laat dit de inhoud van de overige bepalingen van deze algemene voorwaarden dan wel de onderliggende Overeenkomst onverlet.
2. Partijen zullen alsdan voor de geheel of gedeeltelijk nietige dan wel vernietigde bepaling een regeling treffen die de bedoeling welke partijen met de onderliggende overeenkomst dan wel met deze algemene voorwaarden beoogden, het dichtst benadert.

Format collegevoorstel

B&W-voorstel

MT-advies d.d.	-
B&W-advies d.d.	-
Zaaknummer	
Agendapunt (in te vullen door secretariaat)	
Onderwerp	Dienstverleningsovereenkomst en Algemene Voorwaarden ODZOB
Vertrouwelijk	Nee, openbaar
Auteur	
Verantwoordelijk MT-lid (is akkoord met het voorstel)	
Afgestemd met (PIJOFACH-taken)	
Commissie-/raadsvergadering	n.v.t.

Beslispunten
<u>Het college besluit:</u> 1. De nieuwe Dienstverleningsovereenkomst 2025 (hierna: DVO 2025), met de daarop van toepassing zijnde algemene voorwaarden van de ODZOB, per 1 maart 2025 voor onbepaalde tijd aan te gaan; 2. Het Addendum behorende bij de DVO 2019-2022, dat een looptijd heeft tot 1 juli 2025, per gelijke datum te beëindigen; <u>De burgemeester besluit:</u> 3. De DVO 2025 namens de gemeente te ondertekenen.
Aanleiding
De gemeente heeft als deelnemer van de gemeenschappelijke regeling sinds 2019 een DVO met de ODZOB gesloten waarin onder meer kernbepalingen zijn opgenomen over leveringsafspraken, werkaafspraken, afspraken over archivering, facturering en tarieven. Deze DVO kende initieel een looptijd tot 2022, maar is tweemaal middels een addendum verlengd. De laatste versie kent een looptijd tot 1 juli 2025.

¹ Het is ook mogelijk dat de mandaatregeling van de eigen gemeente hiervoor iemand anders heeft gemachtigd. Dan hoeft hier geen beslispunt te staan. Zet dan wel bij de Argumenten dat in de bevoegdheid is voorzien door ondertekening door [functionaris die in de mandaatregeling is opgenomen]. Een andere optie is dat de burgemeester de vertegenwoordiging voor de ondertekening opdraagt aan een andere functionaris. In dat geval komt het 3^e beslispunt als volgt te luiden: 3. *De vertegenwoordiging voor ondertekening van de DVO op te dragen aan [functionaris].*



Daarnaast zijn er algemene voorwaarden van toepassing verklaard op de dienstverlening. Deze voorwaarden kennen bepalingen over bijvoorbeeld het delen van informatie, geheimhouding, overmacht, geschillen/klachten en aansprakelijkheid. Er bestaan eveneens algemene voorwaarden voor partijen die niet deelnemen aan de gemeenschappelijke regeling.

In 2022 is de DVO 2019-2022 met een addendum verlengd tot 1 juli 2024 wegens het proces van de totstandkoming van de nieuwe GR ODZOB op basis van de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

In mei 2024 is de DVO- in afwachting van een geheel nieuwe en geactualiseerde versie van de DVO - nogmaals verlengd met een addendum tot 1 juli 2025. De algemene voorwaarden zijn tussentijds niet gewijzigd.

In de nieuwe Gemeenschappelijke regeling ODZOB is een bepaling opgenomen voor een keuzeoptie, te weten: we gaan in het vervolg ofwel werken met een DVO ofwel met algemene leveringsvoorwaarden.

Gebleken is dat we met beide documenten moeten werken, zodat we een DVO hebben voor de kernbedingen/specifieke bepalingen en alle algemene bepalingen in de Algemene Voorwaarden zijn opgenomen. Binnen het ambtelijk voorportaal GPO (Gemeenschappelijk Platform Omgevingsdienst) en het DT van de ODZOB is hier draagvlak voor.

Er is van de gelegenheid gebruik gemaakt de bestaande documenten meteen te herijken en actualiseren. Dit is in GPO-werkgroepverband voorbereid en verder uitgewerkt.

Daarnaast heeft de juristen-achterban en daarna het gehele GPO de mogelijkheid gehad inhoudelijke feedback te geven op deze stukken.

Vervolgens een tweetal conceptdocumenten opgesteld (hier bijgevoegd).

De belangrijkste tekstuele en inhoudelijke wijzigingen kunt u teruglezen in Bijlage 4.

Beoogd effect

Voldoen aan artikel 2.4 uit de nieuwe Gemeenschappelijke Regeling ODZOB waardoor er een nieuw gezamenlijk afsprakenkader tussen opdrachtgevers (zijnde de deelnemers) en de opdrachtnemer (zijnde de ODZOB) voor de uitvoering van taken en diensten is.

Argumenten voor

1.1 Hiermee wordt voldaan aan de eisen uit de nieuwe GR ODZOB

In artikel 2.4 van de GR staat dat in de algemene leveringsvoorwaarden of dienstverleningsovereenkomst, in ieder geval wordt vastgelegd:

- a. welke producten en diensten de omgevingsdienst aan de deelnemers zal leveren;
- b. bij beëindiging van de taken, genoemd in artikel 2.2:
 - 1°. de afwikkeling van de financiële gevolgen;
 - 2°. de compensatie voor de overige rechten en verplichtingen.

Hieraan is voldaan.

1.2 Met deze actualisering ligt er een uitwerking voor een nieuw afsprakenkader

Hiermee maakt de ODZOB als opdrachtnemer duidelijk aan de deelnemers, zijnde de opdrachtgevers, op welke wijze zij de diensten leveren, met welke kwaliteit en binnen welke



randvoorwaarden. Daarmee ontstaat nieuwe zekerheid voor langere termijn over de dienstverlening tussen de individuele deelnemer (opdrachtgever) met de ODZOB (opdrachtnemer).

1.3 Beide documenten zijn voldoende uitgekristalliseerd en inhoudelijk voorbesproken

Met de GPO-werkgroep zijn alle inhoudelijke discussiepunten besproken en er is binnen deze afvaardiging overeenstemming over de inhoud en formulering bereikt, resulterend in deze conceptdocumenten.

1.4 Het DB en AB van de ODZOB hebben hiertoe reeds een besluit genomen

Zo heeft het DB op 21 november 2024 besloten tot het aangaan voor onbepaalde tijd van de nieuwe DVO en het beëindigen van het addendum behorende bij de DVO 2019-2022 per 1 maart 2025. Het AB heeft op 19 december 2024 de Algemene Voorwaarden vastgesteld.

1.5 Uw college is hiertoe bevoegd

Uit artikel 160, eerste lid, onder d, van de Gemeentewet volgt dat uw college bevoegd is tot privaatrechtelijke rechtshandelingen van de gemeente te besluiten. Daaronder valt het aangaan van (privaatrechtelijke) overeenkomsten.

1.6 Afspraken voor langere termijn bieden meer zekerheid

De nieuwe DVO wordt aangegaan voor onbepaalde tijd, in plaats van voor één of enkele jaren. Voordelen zijn continuïteit en zekerheid van afspraken voor langere tijd. Tussentijds vindt – indien daartoe aanleiding bestaat, doch minimaal eenmaal per vier jaar - evaluatie plaats van de overeenkomst (zie artikel 20, eerste lid, van de DVO).

3.1 De burgemeester is hiertoe bevoegd²

De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente in en buiten rechte, zo staat in artikel 171, eerste lid, van de Gemeentewet.

Daarmee is de burgemeester bevoegd namens de gemeente een overeenkomst te ondertekenen.

Argumenten tegen / Kanttekeningen

1.1 Het niet aangaan van de DVO is in wezen geen optie

De DVO is een verdere uitwerking van de gemeenschappelijke regeling. Alle deelnemers van de ODZOB dienen dan ook hetzelfde afsprakenkader te hebben.

Bovendien zou je kunnen stellen dat er sprake is van rechtsverwerking op het moment dat zowel de [gemeente/provincie] als de ODZOB zich als opdrachtnemer en opdrachtgever gedragen. Met andere woorden, de gemeente geeft een opdracht en de ODZOB levert deze. Dan mogen partijen er in redelijkheid over en weer op vertrouwen dat er sprake is van een (mondelinge) overeenkomst die wordt uitgevoerd.

² Dit argument kan weggelaten worden als de Mandaatregeling van de gemeente reeds voorziet in een machtiging van de burgemeester aan een andere functionaris. Mocht het wenselijk zijn dat de burgemeester bij dit collegevoorstel een andere functionaris aanwijst, dan komt argument 3.1 als volgt te luiden: *3.1 De burgemeester is hiertoe bevoegd*. De burgemeester kan op basis van artikel 171, tweede lid, van de Gemeentewet de vertegenwoordiging van de gemeente voor het ondertekenen van een overeenkomst opdragen aan een door hem/haar aan te wijzen persoon.



1.2 Het is niet mogelijk en ook onwenselijk om eigen inkoopvoorwaarden op de dienstverlening van toepassing te verklaren

De GPO-werkgroep heeft uitgebreid stilgestaan bij het van toepassing verklaren van de Algemene Voorwaarden van de ODZOB versus de inkoopvoorwaarden van de deelnemers.

Voor de gemeente is het gebruikelijk om bij het inkopen van dienstverlening eigen inkoopvoorwaarden van toepassing te verklaren. De reden hiervan is onder andere om te voorkomen dat er geen onredelijk bezwarende bepalingen van toepassing zijn op een overheidsopdracht. In dit kader zijn de algemene voorwaarden als aanvulling op de dienstverlening, een nadere uitwerking van een Gemeenschappelijke Regeling en dit betreft een bestuursrechtelijke samenwerking. Het is dus geen aanbestedingsplichtige (privaatrechtelijke) overheidsopdracht.

Bovendien is het normaalgesproken zo dat een opdrachtnemer zelf haar voorwaarden bepaalt. In dit geval hebben de deelnemers uitvoerige medezeggenschap op deze algemene voorwaarden gehad.

Het zou voor de ODZOB als eigenaar en opdrachtnemer daarnaast onhoudbaar zijn als er bij de dienstverlening en in de eigen bedrijfsvoering rekening moet worden gehouden met 22 voorwaarden van deelnemers. De bedrijfsvoering zou in die situatie niet uitvoerbaar worden.

Financiële gevolgen

De DVO is in ieder geval in uitvoerige mate afgestemd binnen de werkgroep Financiën. Daarmee kennen de financiële gevolgen, zoals voortvloeiende uit artikel 17, voldoende draagvlak.

De vernieuwde DVO bevat een artikel over bevoorschotting van betalingen van verzoektaken buiten het werkprogramma (vaak adviezen en onderzoeken e.d.). Dit om de administratieve lasten bij zowel gemeente als de ODZOB terug te brengen. In de huidige situatie moet een opdrachtgever namelijk vaak voor elke losse taak een opdracht maken en de ODZOB moet voor elk van die opdrachten weer een losse factuur maken.

Bij bevoorschotting van verzoektaken buiten het werkprogramma geldt dat als een voorschot hoger was dan de uiteindelijke opdracht, dit aan het einde van het kalenderjaar wordt verrekend. Bij aanstaande overschrijding wordt tijdig in contact getreden met de opdrachtgever voor eventueel aanvullend budget.

Integraal advies bedrijfsvoering (PIJOFACH)

Juridisch

De stukken zijn in afstemming met de concernjurist van de ODZOB tot stand gekomen. Via de GPO-werkgroep zijn ook de juristen-achterban gevraagd de stukken van feedback te voorzien.

Financieel

De bepalingen die de financiën raken zijn afgestemd met de controller van de ODZOB en binnen de werkgroep Financiën inhoudelijk gefiatteerd.

Archief en AVG

De bepalingen die archiefbeheer/-zorg raken zijn inhoudelijk afgestemd met de DIV-medewerker van de ODZOB en de archiefmedewerker van de gemeente Eindhoven. Zo is in de nieuwe DVO een duidelijke scheiding voor archivering van documenten aangebracht: het archief ligt bij de opdrachtgever, de gemeente dus. Verouderde afspraken over werk-kopieën en het verwerken van gegevens bij de opdrachtgever zijn verwijderd uit de overeenkomst.



Daarnaast zijn de AVG-gerelateerde bepalingen voorgelegd en besproken met de FG van de ODZOB.
Vervolgstappen
Na besluitvorming in het college en de ondertekening door de burgemeester van de DVO met als bijlage de Algemene Voorwaarden, wordt een getekend exemplaar door de voorzitter namens de ODZOB ondertekend aan de gemeente retour gezonden.
Bijlagen
1. Dienstverleningsovereenkomst 2025; 2. Algemene Voorwaarden; 3. Dienstverleningsovereenkomst 2019-2022 en aanvullende Addendum; 4. Belangrijkste (tekstuele en inhoudelijke) wijzigingen in de DVO en AV.
Besluit (in te vullen na de vergadering door secretariaat)



Bijlage: Belangrijkste (tekstuele en inhoudelijke) wijzigingen in de DVO en AV

1. De belangrijkste (tekstuele) wijzigingen ten aanzien van de beide documenten zijn:
 - Uitwerking naar een DVO voor de deelnemers van de Gemeenschappelijke Regeling;
 - Uitwerking van de Algemene Voorwaarden die uniform gelden voor deelnemers van de Gemeenschappelijke Regeling en niet-deelnemers hiervan;
 - Actualisering van de documenten zoals: screening op verouderde wet- en regelgeving;
 - Screening op aan te passen dienstverlening;
 - Goed adresseren van verwijzingen in de beide regelingen;
 - Verplaatsing van tekstpassages van de DVO naar de Algemene Voorwaarden, of werkafspraken;
 - Eenduidigheid in schrijfwijzen en toepassen van begrippen.
2. De belangrijkste inhoudelijke afwegingen in de nieuwe DVO zijn:
 - Artikel 7.3. Financiële waarborgen bij grote afname in omvang van taken. Dit artikel is na bespreking van nut en noodzaak ongewijzigd gebleven;
 - Artikel 10 en Artikel 11. Archivering. Duidelijke scheiding voor archivering documenten aangebracht: formeel archief ligt bij opdrachtgever. Verouderde afspraken over werkkopieën en verwerken van gegevens bij opdrachtgever zijn niet meer opgenomen;
 - Artikel 16 Rampenbestrijding is vervallen. Deze DVO regelt afspraken tussen ODZOB en haar deelnemers niet met andere Gemeenschappelijke Regelingen (in casu de Veiligheidsregio);
 - Artikel 17. Voorstel van de ODZOB over bevoorschotten van bij verzoektaken buiten het werkprogramma om daarmee de administratieve lasten terug te dringen is na aanvullend advies van de financiële werkgroep van het GPO overgenomen.

Vergadering Algemeen Bestuur Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant d.d. 19 december 2024

Agendapunt : 4.b

Vertrouwelijk : Nee

Onderwerp : Meerjaren ontwikkelaanpak

- Beslispunten** :
1. Voor de meerjarige ontwikkelaanpak in de komende jaren uitvoering geven aan scenario 2 met structurele versterking van de bedrijfsvoering en door meerjarig incidenteel (2025-2027) middelen in te zetten op versnelling van de ontwikkeling informatiehuishouding en Regionaal Operationeel Kader en extra versterking van projectmanagement ICT.
 2. Instemmen met de opdracht aan het DB om in 2025 concrete voorstellen te doen over de opvolging van de aanbevelingen voortvloeiend uit het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel en de door Rijk, IPO, VNG, gemaakte Samenwerkingsafspraken.
 3. Vaststellen van en uitvoering geven aan het collectief programma 2025.
 4. Instemmen met de opdracht aan het DB om uitvoering te geven aan de methodiek van programmering, voortgangsbewaking, verantwoording en evaluatie van de meerjarige ontwikkelaanpak.
 5. Instemmen met het bestedingsvoorstel voor het ontwikkelbudget dat voorziet in zowel een structurele als een meerjarig incidentele besteding (2025-2027) van het Ontwikkelbudget van € 800.000 euro ten behoeve van de doorontwikkeling van de ODZOB.

Aanleiding

Eind 2023 gebeurde er veel tegelijk, was het onrustig in en rond de ODZOB en werd duidelijk dat we in 2024 onderwerp waren van een groot aantal onderzoeken.

Het was duidelijk dat de ODZOB in de komende jaren staat voor een stevige doorontwikkeling van de organisatie. In goed samenspel met onze deelnemers en partners, op basis van de Meerjarenvisie 2023-2027 en rekening houdend met de afspraken tussen Rijk, IPO en VNG in het Interbestuurlijk Programma gericht op een versterking van het landelijke VTH-stelsel.

In de begroting 2025 is onder de overhead een stelpost Ontwikkelbudget van € 800.000 opgenomen. Daarbij is afgesproken dat de ontwikkelopgaven inzichtelijk worden gemaakt in een aanpak op basis waarvan een bestedingsvoorstel wordt gedaan voor de inzet van het ontwikkelbudget. Zodat het algemeen bestuur op 19 december 2024 daarover een besluit kan nemen.

Toelichting

Op basis van de verschillende onderzoeken en bronnen zijn ontwikkelopgaven geïnventariseerd en geordend. Er zijn in samenspraak met het GPO prioriteiten gesteld op basis van inhoud én de confrontatie tussen benodigde en beschikbare capaciteit.

Met de Meerjarenvisie 2023-2027 is vastgesteld dat dit proces van doorontwikkeling een proces van enkele jaren is. Niet alles kan in één jaar. Dat is gewoonweg te zwaar. Immers, de operatie en reguliere activiteiten in de werkprogramma's zijn eveneens groot en lopen gewoon door.

Daarom is met urgentie gewerkt aan een sturingsinstrumentarium en -proces in de vorm van deze Meerjaren ontwikkelaanpak, dat ervoor zorgt dat er regie en sturing komt op de ontwikkelslag. Er is gekozen voor portfoliomanagement.

Het totaal van ontwikkelopgaven laat zien dat de ODZOB de stap moet zetten van beheersmatige organisatie naar ontwikkelorganisatie. Dat past binnen de Meerjarenvisie 2023-2027 en in de lijn die vanuit het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel is ingezet.

In de Meerjaren ontwikkelaanpak worden drie scenario's zichtbaar gemaakt met een bijbehorend bestedingsvoorstel voor de inzet van het Ontwikkelbudget. Met de inzet van het Ontwikkelbudget worden structurele en (meerjarig) incidentele knelpunten opgelost die op basis van een inhoudelijke afweging moeilijk te accepteren zijn omdat de ontwikkeling op cruciale punten dreigt te vertragen.

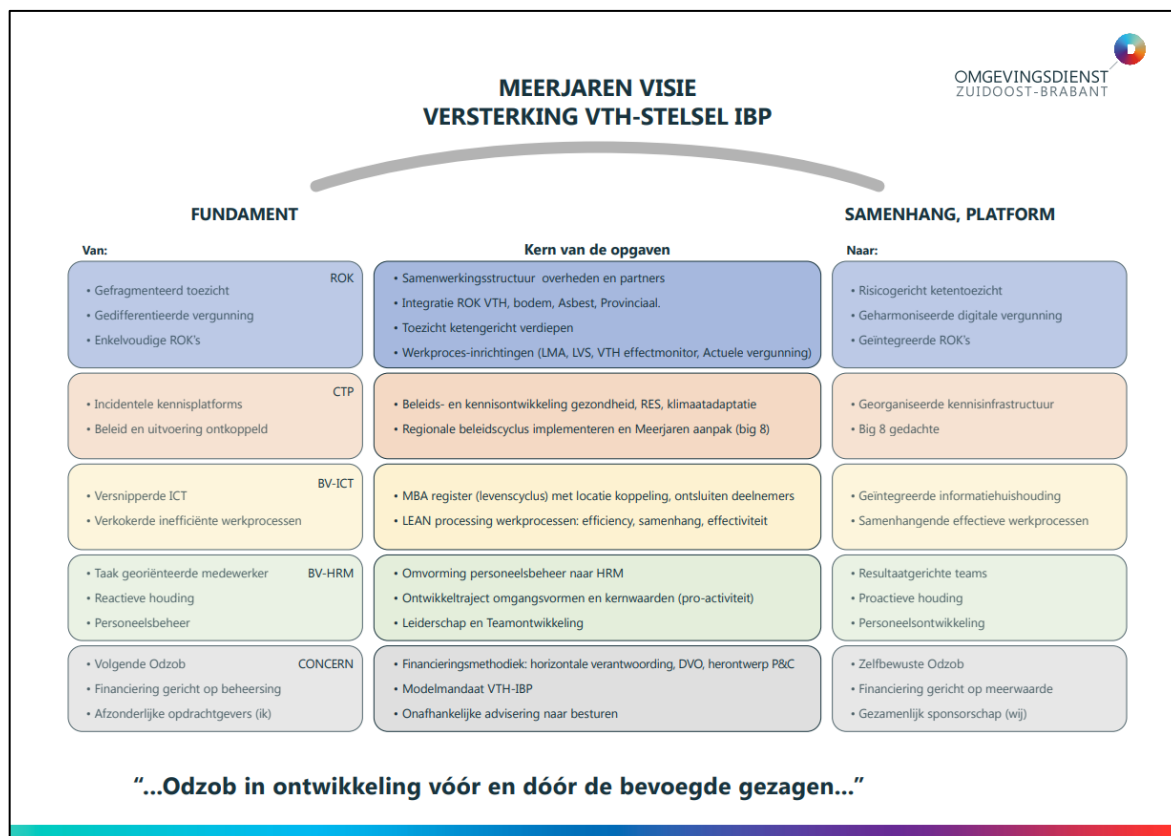
Om de voortgang te bewaken en bij te kunnen sturen, worden viermaandelijks rapportages opgesteld. In 2027 wordt de Meerjaren ontwikkelaanpak geëvalueerd en wordt een besluit genomen over de noodzaak en eventueel besteding van het ontwikkelbudget voor de jaren 2028 en verder.

Beoogd effect

Met dit voorstel wordt als uitwerking van de Meerjarenvisie 2023-2027 richting gegeven aan de ontwikkeling van de ODZOB in de komende jaren en daarmee goed in staat te blijven een bijdrage te leveren aan de fysieke leefomgeving en te voldoen aan de verwachtingen van de bevoegde gezagen.

Met deze ontwikkeling speelt de ODZOB bovendien in op de toenemende verwachtingen van een robuuste én goed functionerende omgevingsdienst in het landelijk stelsel van omgevingsdiensten.

De te verwachte resultaten per 2028 van deze ontwikkeling zijn op hoofdlijnen terug te vinden in bijgaande beweging op de inhoudelijke VTH- gebieden (ROK en Collectief Takenprogramma) en in de organisatie op de gebieden ICT, HRM en organisatieontwikkeling.



Argumenten en onderbouwing (per beslispunt)

1.1 De Meerjaren ontwikkelaanpak is een uitwerking van de Meerjarenvisie 2023-2027.

In de Meerjarenvisie 2023-2027 wordt gesteld dat de transitie en opgaven in de fysieke leefomgeving groot en complex zijn en dat we niet alles tegelijkertijd kunnen aanpakken en ontwikkelen. Er is een gerichte gezamenlijke inzet (als collectief van de deelnemers) nodig voor de komende vier jaar. De Meerjaren ontwikkelaanpak geeft vorm aan deze gerichte en gezamenlijke inzet. In de Meerjarenvisie is aangegeven dat het accent moet liggen op 'Fundament op orde' en dat 'In samenhang' en 'Regioplatform' zich richten op gezondheid en duurzaamheid. Deze ambitie is terug te zien in de geïnventariseerde ontwikkelopgaven en prioritering ervan.

1.2 De methodiek van portfoliomanagement helpt bij het stellen van prioriteiten.

De inventarisatie van alle ontwikkelopgaven en de confrontatie van de benodigde met de beschikbare capaciteit leidt onderbouwd en onontkoombaar tot de conclusie dat keuzes moeten worden gemaakt. Met de methodiek van portfoliomanagement zijn de ontwikkelopgaven inhoudelijk geprioriteerd en in jaarschijven geplaatst. Portfoliomanagement is geen exacte wetenschap maar een instrument om beter te kunnen schatten wat redelijkerwijs haalbaar lijkt. Het maakt knelpunten zichtbaar, helpt deze op te lossen en maakt het opstellen van ontwikkelscenario's mogelijk.

1.3 Er zijn in overeenstemming met de opdracht van het AB drie scenario's uitgewerkt.

Op verzoek van het Algemeen Bestuur zijn in bijgevoegd voorstel drie scenario's uitgewerkt voor de doorontwikkeling van de ODZOB. De scenario's zijn op de volgende manier opgebouwd:

- Structurele versterking van de bedrijfsvoering
- Ontwikkelagenda
- Buffer voor risico en actuele ontwikkeling

Ongeacht het te kiezen scenario zal de bedrijfsvoering structureel versterkt moeten worden als randvoorwaarde voor de doorontwikkeling van de ODZOB. De structurele versterking vanuit het Ontwikkelbudget is daarom in ieder scenario opgenomen.

In scenario 0 hanteren we een agenda voor het realiseren van de ontwikkelopgaven, die binnen de beschikbare middelen van de ODZOB kan plaatsvinden. Dit scenario kent een vertraging in het programma Kwaliteitsverbetering operationele Taken (implementatie ROK VTH) en in het Programma Bedrijfsvoering en Organisatieontwikkeling (informatiehuishouding).

In scenario 1 worden de belangrijkste knelpunten uit scenario 0 opgelost met inzet van het ontwikkelbudget met als doel de uitvoering van een aantal ontwikkelopgaven uit het ROK VTH en het op orde brengen van de informatiehuishouding te versnellen.

In scenario 2 wordt de uitvoering van twee majeure, complexe ontwikkelopgaven op het gebied van de informatiehuishouding kwantitatief en kwalitatief versterkt en wordt het risico verkleind dat de uitvoering vertraging oploopt.

In alle scenario's is bovendien een buffer opgenomen voor risico's en actualiteiten. In totaliteit neemt de buffer af per oplopend scenario. In de financiële paragraaf wordt deze buffer vanuit het perspectief van het financiële risicoprofiel nader toegelicht.

In de financiële paragraaf is een specificatie van de drie scenario's opgenomen. In scenario 1 en 2 wordt het Ontwikkelbudget volledig ingezet. In scenario 0 is dat niet het geval.

In alle drie de scenario's wordt uitgegaan van een bestedingstermijn van 3 jaar met een evaluatie in het derde jaar op basis waarvan een beslissing kan worden genomen voor de jaren vanaf 2028.

1.4 Scenario 2 draagt het meest bij aan de noodzakelijke ontwikkeling van de ODZOB.

Op basis van de analyse van de scenario's is de conclusie dat scenario 0 leidt tot een vertraging, die eigenlijk onacceptabel is voor de voortgang in de ontwikkeling, gezien de landelijke ontwikkelingen en de wensen/eisen vanuit de deelnemers. In dit scenario kan het door het AB vastgestelde ROK VTH in de planperiode niet volledig worden uitgevoerd. De ontwikkelopgaven om de informatiehuishouding op orde te brengen, kunnen niet starten in 2025 en zullen vertragen. De benodigde inzet vanuit de VTH-teams kan immers niet worden geleverd. In scenario 1 worden deze knelpunten opgelost met een bijdrage vanuit het Ontwikkelbudget. Gezien de hoge mate van complexiteit en dynamiek van de ontwikkelopgaven op de informatiehuishouding, is het in te zetten projectmanagement mager en brengt dit risico's op vertraging met zich mee. In scenario 2 wordt juist dit aspect kwantitatief en kwalitatief versterkt.

2.1 Er is behoefte aan een heldere opdracht voor de opvolging van de Samenwerkingsafspraken.

Een aantal ontwikkelopgaven komt voort uit de producten/adviezen die in het bestuurlijk overleg van ministerie I&W, IPO, VNG, Unie van Waterschappen en Omgevingsdienst Nederland (ODNL) worden vastgesteld. Eind 2024 worden voor de opvolging van de producten/adviezen uit het Interbestuurlijk

Programma Versterking VTH-stelsel de Samenwerkingsafspraken ondertekend. De afspraak daarin is dat de bevoegde gezagen deze producten/adviezen samen met hun Omgevingsdienst in praktijk brengen zodat er een landelijk stelsel van robuuste omgevingsdiensten ontstaat. De staatssecretaris bereidt daarnaast wetgeving voor om de stelselverantwoordelijkheid te instrumenteren om de noodzakelijke ontwikkeling binnen het huidige stelsel af te kunnen dwingen.

De fysieke leefomgeving kent veel en grote maatschappelijke uitdagingen als het gaat om de veilige, gezonde en duurzame leefomgeving. Juist in de regio Zuidoost-Brabant zijn de komende jaren veel ontwikkelingen die voor extra druk op de leefomgeving kunnen zorgen, te denken valt aan de schaa sprong (Beethoven), Ruimte voor Defensie, hoogspanningsverbindingen en Delta Rhine corridor. Dat vraagt in onze regio een gezamenlijk antwoord waarbij de ODZOB toegerust moet zijn haar bijdrage te kunnen leveren.

De Samenwerkingsafspraken kennen een grote mate van vrijblijvendheid. Met dit beslis punt verstrekt het Algemeen Bestuur een heldere opdracht om te starten met het doen van uitwerkingsvoorstellen op de verschillende producten/adviezen.

3.1 De regionale collectieve taken vormen een programma in de Meerjaren ontwikkelaanpak.
Het collectieve programma is meegenomen in de afweging en prioritering van de Meerjaren ontwikkelaanpak. Dit heeft enkele wijzigingen tot gevolg gehad. De wijzigingen zijn doorgesproken met de betreffende GPO-werkgroep. Vastgesteld wordt dat het collectieve programma de komende jaren binnen de beschikbare middelen kan worden gerealiseerd. De bevoegdheid tot de jaarlijkse autorisatie van het collectief programma ligt bij het Algemeen Bestuur. Het collectief programma wordt toegelicht in bijlage 2 van de rapportage Meerjaren ontwikkelaanpak.

4.1 De Meerjaren ontwikkelaanpak draagt bij aan de big 8-gedachte, zoals vastgesteld in de Meerjarenvisie 2023-2027 en geeft inzicht in de innovatieagenda.

De Meerjaren ontwikkelaanpak geeft richting en sturing op drie programma's:

1. Het Collectief Takenprogramma (CTP);
2. Het programma Kwaliteitsverbetering Operationele Taken (ROK);
3. Het programma Bedrijfsvoering & Organisatieontwikkeling.

Daarmee geven we vorm aan de ontwikkeling van de regionale beleidscyclus op basis van het big 8 model. Dit model maakt vanuit een strategisch kader de vertaling naar operationeel beleid ten behoeve van kwaliteitsborging samen met een sluitende planning- en control cyclus. Daardoor wordt de cyclus, die begint bij het opstellen van het beleid en via de uitvoering uiteindelijk leidt tot het bijstellen van het beleid, gesloten.

Met de Meerjaren ontwikkelaanpak geven we ook inzicht in onze innovatie-agenda voor de komende jaren en welke middelen daarvoor in te zetten zijn. Daarmee wordt invulling gegeven aan een van de robuustheidscriteria die in het kader van het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel bestuurlijk zijn vastgesteld. Over de realisatie van de robuustheidscriteria moet aan het ministerie worden gerapporteerd en uiterlijk op 1 april 2026 moet aan alle criteria zijn voldaan.

4.2 De Meerjaren ontwikkelaanpak vraagt een sterke PDCA-cyclus.

Plan: jaarlijks zullen we de programma's afwegen en prioriteren op lopende ontwikkelingen. Per jaarschijf worden de ontwikkelopgaven van bovengenoemde programma's vastgesteld. Dit zal in december voor het daaropvolgende jaar gebeuren.

Do/check: de uitvoering van de ontwikkelopgaven wordt de komende jaren in perioden van vier maanden op hun voortgang en resultaten gemonitord. De deelnemers worden meegenomen in de voortgang en resultaten.

Act: de monitoring zal verschillen laten zien. Dat zal leiden tot adviezen tot bijsturing van de lopende jaarschijf van de Meerjaren ontwikkelaanpak. Daarbij kunnen ook actuele ontwikkelingen worden betrokken. Daarmee werken we gezamenlijk en in transparantie aan de doorontwikkeling van de ODZOB. Beslissingen worden voorgelegd aan de betreffende beslisgremia.

In de loop van 2027 zal een evaluatie van het programma tot dat moment plaatsvinden, zowel op de werking van de methodiek van de Meerjaren ontwikkelaanpak als op de inhoudelijke voortgang, resultaten en de financiering. Op basis van deze evaluatie zal bekeken wat er voor de ontwikkeling van de ODZOB vanaf 2028 nodig is.

5.1 De inzet van het ontwikkelbudget is nodig voor structurele en (meerjarig) incidentele uitgaven.

Het ontwikkelbudget is een stelpost in de begroting 2025 van de ODZOB die onder de overhead is gepositioneerd. In de reactienota op de zienswijzen op de begroting is een notitie opgenomen waarin is toegelicht (niet uitputtend) aan welke bestedingsdoelen bij het Ontwikkelbudget kan worden gedacht. Deze notitie is als uitgangspunt genomen.

In de rapportage Meerjaren ontwikkelaanpak wordt voor alle drie de scenario's een onderbouwing gegeven voor de besteding. Het gaat om zowel structurele inzet als (meerjarig) incidentele inzet. Het overzicht maakt duidelijk dat er in 2027 een afwegingsmoment ontstaat voor de jaren 2028 en verder.

Scenario 0	2025	2026	2027	2028
Structurele versterking van de bedrijfsvoering	350.000	350.000	350.000	350.000
Ontwikkelagenda scenario 0: binnen kaders	0	0	0	0
Buffer voor risico en actuele ontwikkeling	150.000	275.000	275.000	0
Totaal	500.000	625.000	625.000	350.000
Scenario 1	2025	2026	2027	2028
Structurele versterking van de bedrijfsvoering	350.000	350.000	350.000	350.000
Ontwikkelagenda scenario 1: versnellen	350.000	237.000	132.000	0
Buffer voor risico en actuele ontwikkeling	100.000	213.000	275.000	0
Totaal	800.000	800.000	757.000	350.000
Scenario 2	2025	2026	2027	2028
Structurele versterking van de bedrijfsvoering	350.000	350.000	350.000	350.000
Ontwikkelagenda scenario 2: versterken	410.000	297.000	192.000	0
Buffer voor risico en actuele ontwikkeling	40.000	153.000	258.000	0
Totaal	800.000	800.000	800.000	350.000

bedragen in €

5.2 De inzet van het ontwikkelbudget vraagt geen formele begrotingswijziging

Als het AB instemt met het bestedingsvoorstel van scenario 1/2 vindt er enkel een administratief technische neutrale wijziging in budgetten onder de overhead plaats. De administratie wordt zo ingericht dat we op de verschillende bestedingen de voortgang specifiek kunnen volgen en daar inzicht in kunnen geven in de viermaandelijke rapportages. Omdat het ontwikkelbudget al in de begroting is opgenomen stijgt het totaal van de begroting niet waardoor geen formele begrotingswijziging nodig is. Het tarief blijft gelijk, tenzij er wordt besloten tot scenario 0 en de structurele ruimte wordt vertaald in een lagere bijdrage voor de deelnemers.

Kanttekeningen en onderbouwing

1.1 In alle drie de scenario's is er sprake van 'financieel scherp aan de wind zeilen'.

De ruimte die in de begroting 2025 werd geconstateerd, kent zijn oorzaak in vooral drie factoren; een lagere benutting van de loonsom als gevolg van wijzigingen in de samenstelling van het personeelsbestand, een begrote substantiële verlaging van de inzet van externe inhuur, en een lagere raming van de gemiddelde meerkosten van inhuur. De ontstane ruimte wordt helemaal ingezet door het eerder verlagen van de deelnemersbijdragen met € 700.000 (lager tarief) in de begroting 2025 en de inzet van het ontwikkelbudget. Verder zal druk staan op de declarabiliteit omdat er afwijkingen kunnen ontstaan in de geschatte inzet op de ontwikkelopgaven. Tenslotte is in de programma's op basis van de ervaring in het verleden sprake van een (beperkte) over programmering.

Door de inzet van de volledige ruimte in de begroting nemen de financiële risico's toe. De factoren die de ruimte veroorzaken zijn immers niet constant en de ruimte kan fluctueren. In het geval de programma's wel volledig worden gerealiseerd kan er een negatief resultaat ontstaan. Dat betekent dat het risico toeneemt dat de ODZOB een negatief exploitatieresultaat behaalt. Het financieel risico kan echter ook positief uitpakken. In dat geval kan de buffer worden ingezet op de actuele ontwikkelingen die al lopende het jaar om aandacht en inzet vragen. Dat is reden om in de besteding van het ontwikkelbudget in alle scenario's een buffer in te bouwen. In die zin is de hoogte van het bufferbudget een soort van sluitpost in de redenering. De monitoring van de voortgang in de realisatie van de ontwikkelopgaven en de transparantie daarover naar de deelnemers, is ook vanwege dit risico van eminent belang.

1.2 De opvolging van de Samenwerkingsafspraken vraagt een zorgvuldig proces.

Het opvolgen van de producten/adviezen uit het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel vraagt van de bevoegde gezagen en de ODZOB op meerdere aspecten een wezenlijke verandering. Met 22 bevoegde gezagen is dat geen eenvoudige opgave. Bovendien kan dit betekenen dat er (al dan niet tijdelijk) verschillen ontstaan tussen de Brabantse omgevingsdiensten. Naast een duidelijke opdracht (contracteren) vraagt een succesvolle opvolging om goede voorbereiding en planning en een adequaat besluitvormingsproces waarin alle betrokken hun inbreng kunnen leveren en zich kunnen committeren aan het besluit en de gemaakte resultaten en afspraken. Via het 3D-overleg zal de afstemming met de twee andere Brabantse omgevingsdiensten over de mogelijke verschillen plaatsvinden. Waar mogelijk kan er wellicht gezamenlijk worden opgetrokken.

Financiën/Personeel

Op basis van scenario 2 wordt een voorstel voor besluitvorming aan het Algemeen Bestuur voorgelegd voor de inzet van het volledige ontwikkelbudget van € 800.000. Dit kan binnen de vastgestelde begroting 2025. Er worden geen extra middelen gevraagd. Het collectief programma wordt binnen de bestaande kaders uitgevoerd.

Omdat de komende jaren financieel 'scherp aan de wind' zal worden gezeild, is een financiële strategie uitgewerkt. In hoofdstuk 7 is deze strategie uitgebreid toegelicht.

In alle scenario's ontstaat er vanaf 2028 structurele ruimte van 450.000. Begin 2028 zal aan de hand van de realisatieverantwoording van het jaar 2027 en een evaluatie van de voortgang en realisatie in het Meerjaren ontwikkelaanpak worden afgewogen of een structurele verlaging van de begroting mogelijk en wenselijk is.

In het 0-scenario is er vanaf 2026 al ruimte om een bedrag van 175.000 structureel terug te geven. Dit wordt op voorhand niet geadviseerd vanwege het risicoprofiel dat ook al in scenario 0 ontstaat. In scenario 2 is deze buffer zeker in het jaar 2025 erg klein en niet in verhouding tot de risico's. De bestuursrapportage 2024 laat zien dat het verlies aan declarabiliteit snel hoog kan oplopen. Door in scenario 2 een bedrag op te nemen voor lagere declarabiliteit om te kunnen investeren in met name de informatiehuishouding wordt dit risico deels gedekt. De optelsom van risico's leidt er echter toe dat een extra risicoafdekking nodig is.

Daarom is een robuust eigen vermogen nodig om incidentele tegenvallers op te kunnen vangen. Volgens de geldende systematiek is bij de jaarrekening 2023 de algemene reserve op de minimumomvang van 1,5 miljoen euro gebracht. De afgesproken maximale omvang bedraagt 2 miljoen euro. Door toekomstige positieve resultaten (b.v. jaarrekening 2024) te bestemmen voor een verhoging van de algemene reserve ontstaat er meer flexibiliteit en weerbaarheid. Daarmee wordt voorkomen dat deelnemers bij tegenvallers worden geconfronteerd met directe financiële bijdragen om de algemene reserve weer op de minimumomvang te brengen.

Op personeel gebied zal een aantal vacatures op korte termijn moeten worden ingevuld. Daarnaast vraagt de Meerjaren ontwikkelaanpak een goede begeleiding en training van de betrokken collega's. Voor zover nodig is daarmee rekening gehouden in het opleidingsprogramma 2025.

Vervolg/Communicatie

In de maanden november en december wordt in afwachting van het besluit van het Algemeen Bestuur gewerkt aan:

- De bezetting van de ontwikkelopgaven voor het jaar 2025 en met name de cruciale ontwikkelopgaven in de informatiehuishouding.
- Het opzetten en uitvoeren van een begeleidingstraject 'Projectmatig Werken' in de ODZOB, gericht op de uitvoering van de ontwikkelagenda 2025.
- Het opzetten van de monitoringscyclus op basis van de kadering en uitgangspunten zoals opgenomen in hoofdstuk 4 van de Meerjaren ontwikkelaanpak.

In het afgelopen jaar zijn raden en staten actief meegenomen in de ontwikkelingen en de resultaten van de verschillende onderzoeken. Mede gezien de zienswijzen op de begroting 2025 vanuit de raden en staten ligt het voor de hand de raden en staten actief te informeren over het besluit dat op 19 december 2024 door het AB wordt genomen. Dit ligt op basis van de actieve informatieplicht primair bij ieder AB-lid. Er zal vanuit de ODZOB een nieuwsbericht worden opgesteld dat door ieder bevoegd gezag kan worden gebruikt en/of kan worden doorgeleid naar raden en staten.

Bijlagen

- Rapport Meerjaren ontwikkelaanpak met bijlagen
 - Meerjaren ontwikkelaanpak Bijlage 1 Uitwerking
 - Meerjaren ontwikkelaanpak Bijlage 2 Regionale samenwerking Collectieve taken toelichting programma 2025

Het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant;

Gezien voorgaand voorstel van het Dagelijks Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant

BESLUIT

1. Voor de meerjarige ontwikkelaanpak in de komende jaren uitvoering geven aan scenario 2 met structurele versterking van de bedrijfsvoering en door meerjarig incidenteel (2025-2027) middelen in te zetten op versnelling van de ontwikkeling informatiehuishouding en Regionaal Operationeel Kader en extra versterking van projectmanagement ICT.
2. Instemmen met de opdracht aan het DB om in 2025 concrete voorstellen te doen over de opvolging van de aanbevelingen voortvloeiend uit het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel en de door Rijk, IPO, VNG, gemaakte Samenwerkingsafspraken.
3. Vaststellen van en uitvoering geven aan het collectief programma 2025.
4. Instemmen met de opdracht aan het DB om uitvoering te geven aan de methodiek van programmering, voortgangsbewaking, verantwoording en evaluatie van de meerjarige ontwikkelaanpak.
5. Instemmen met het bestedingsvoorstel voor het ontwikkelbudget dat voorziet in zowel een structurele als een meerjarig incidentele besteding (2025-2027) van het Ontwikkelbudget van € 800.000 euro ten behoeve van de doorontwikkeling van de ODZOB.

Zo vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant d.d. 19 december 2024.

J.C.J. van Bree
voorzitter

F.A.H. Piepers
secretaris

MEERJAREN ONTWIKKELAANPAK 2025-2027

Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant



OMGEVINGSDIENST
ZUIDOOST-BRABANT



Meerjaren ontwikkelaanpak 2025-2027

Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant

In opdracht van

Algemeen Bestuur

Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant

Postbus 8035

5601 KA Eindhoven

Auteur

J. Biessen/ F. Piepers

Projectnummer

n.v.t.

Datum

21 november 2024

Status

Concept 1.0 (DB)

Inhoudsopgave

1.	Voorwoord	4
2.	Samenvatting	5
3.	Inleiding	6
3.1.	Algemeen	6
3.2.	Opzet notitie	6
4.	De gewenste koers van de ODZOB	7
4.1.	Achtergronden van de Meerjaren ontwikkelaanpak	7
4.2.	Meerjarige uitdaging voor de ODZOB	7
4.3.	Afwegen en prioriteren in scenario's	9
5.	Het instrument Meerjaren ontwikkelaanpak	10
5.1.	Vier stappen	10
5.2.	Inventarisatie van ontwikkelopgaven	10
5.3.	Ordenen van ontwikkelopgaven	10
5.4.	Prioriteitsstelling van de ontwikkelopgaven	11
5.5.	Zicht op de ontwikkelruimte	11
6.	Afwegen, prioriteren, jaarplanning, ontwikkelbudget	12
6.1.	Versterken bedrijfsvoering in ieder scenario	12
6.2.	Scenario 0	12
6.3.	Scenario 1	13
6.4.	Scenario 2	13
6.5.	De ontwikkelopgaven in jaarschijf 2025	13
7.	Financiële strategie	15
7.1.	Besteding van het ontwikkelbudget: bufferbudget	15
7.2.	Indicatie aandeel per deelnemer	16
7.3.	Alternatieven voor financiële dekking	17
7.4.	Administratieve verwerking	17
8.	Besluitvorming, vervolg en randvoorwaarden	18
8.1.	Beslispunten AB-voorstel	18
8.2.	Governance, sturing en PDCA	18
8.3.	Vervolg en randvoorwaarden	18

Bijlage 1: Uitwerking Meerjaren ontwikkelaanpak

Bijlage 2: Regionale samenwerking Collectieve taken, toelichting programma 2025

1. Voorwoord

Eind 2023 werd duidelijk dat de ODZOB in 2024 onderwerp was van een groot aantal onderzoeken en dat een stevige doorontwikkeling van de organisatie noodzakelijk was. In 2024 hebben wij de meest urgente verbeterpunten opgepakt en dat heeft voor rust gezorgd in en rond de ODZOB. Samen met de deelnemers zijn we vanaf dat moment toe gaan werken naar een samenhangende en Meerjaren ontwikkelaanpak. Het algemeen bestuur heeft binnen de begroting 2025 structureel ruimte gehouden om te kunnen investeren in die (door)ontwikkeling.

De Meerjaren ontwikkelaanpak is klaar. We hebben geleerd van de onderzoeken. De opgave voor 2025 is in beeld en voor de latere jaren gaan we jaarlijks een nieuwe meerjarige doorkijk maken (dynamisch programmeren) om flexibel en wendbaar in te kunnen spelen op nieuwe inzichten en ontwikkelingen. Met viermaandelijks rapportages willen we met het bestuur programmeren, sturen en evalueren.

De ontwikkelopgave is groot. Vanuit de verschillende bronnen is een groot aantal ontwikkelopgaven geïntroduceerd. Bekeken vanuit de samenhang ontstaat een beweging die herkenbaar is en concrete uitwerking geeft aan de Meerjarenvisie 2023-2027.

Het maakt duidelijk dat een op activiteiten en beheersing gerichte ODZOB op de langere termijn onvoldoende bijdrage kan leveren aan de maatschappelijke oplossingen. Die worden wel van onze deelnemers en ons gevraagd om de fysieke leefomgeving veilig, gezond en duurzaam te houden. Er is een meer proces- en ketengerichte ODZOB nodig. De 'verbeteraanpak' hebben wij daarom gewijzigd naar 'ontwikkelaanpak'.

Wij kunnen dat niet alleen. Het vraagt om een gezamenlijke ontwikkeling van ODZOB, deelnemers en partners. Van ik naar wij en ruimte makend voor de toekomst in plaats van blijven werken vanuit bestaande patronen en systemen. Leren van wat er niet goed gaat en het samen beter maken. Wij willen graag met deelnemers en partners meer in gesprek over de inhoud en resultaten van ons werk.

Bij het uitwerken van de ontwikkelaanpak heeft de confrontatie van benodigde en beschikbare capaciteit duidelijk gemaakt waarom wij de afgelopen jaren niet die stappen hebben kunnen zetten die van ons worden verwacht. De fixatie op de declarabiliteit zet ontwikkeling in de ODZOB uiteindelijk op de tweede plaats. Voor onze medewerkers is het belangrijk dat zij de (mentale) ruimte voelen dat inzet op ontwikkeling belangrijk en gewenst is.

Omgevingsdiensten zijn de enige verbonden partijen die op uur/factuur worden gefinancierd. Dat is historisch gegroeid. Het is de hoogste tijd dat te veranderen. In lijn met de aanbeveling vanuit het IBP Versterking VTH willen wij daar in 2025 met u over in gesprek om te komen tot een passende balans tussen de (horizontale) verantwoording op inhoud en resultaten en de financiële sturing daarbij.

Met de inzet van het ontwikkelbudget gaat de ODZOB financieel scherp aan de wind zeilen. Binnen het kader van de begroting gaan we de geconstateerde ruimte volledig inzetten. Er kunnen verschillen ontstaan, positief en negatief. Binnen de huidige financieringsmethodiek is dat direct terug te zien in het resultaat. In de viermaandelijks rapportages willen wij samen met het bestuur daarop (bij)sturen.

We zijn ons er goed van bewust dat wij alleen in een open en goede samenwerking met onze deelnemers en partners onze toegevoegde waarde voor de regionale fysieke leefomgeving kunnen leveren. Daarvoor is nodig dat de ODZOB de komende jaren doorgroeit van een bureau voor 22+ opdrachtgevers naar een regionale collectieve voorziening voor de fysieke leefomgeving in Zuidoost-Brabant. Een robuuste schakel binnen het landelijk stelsel van omgevingsdiensten.

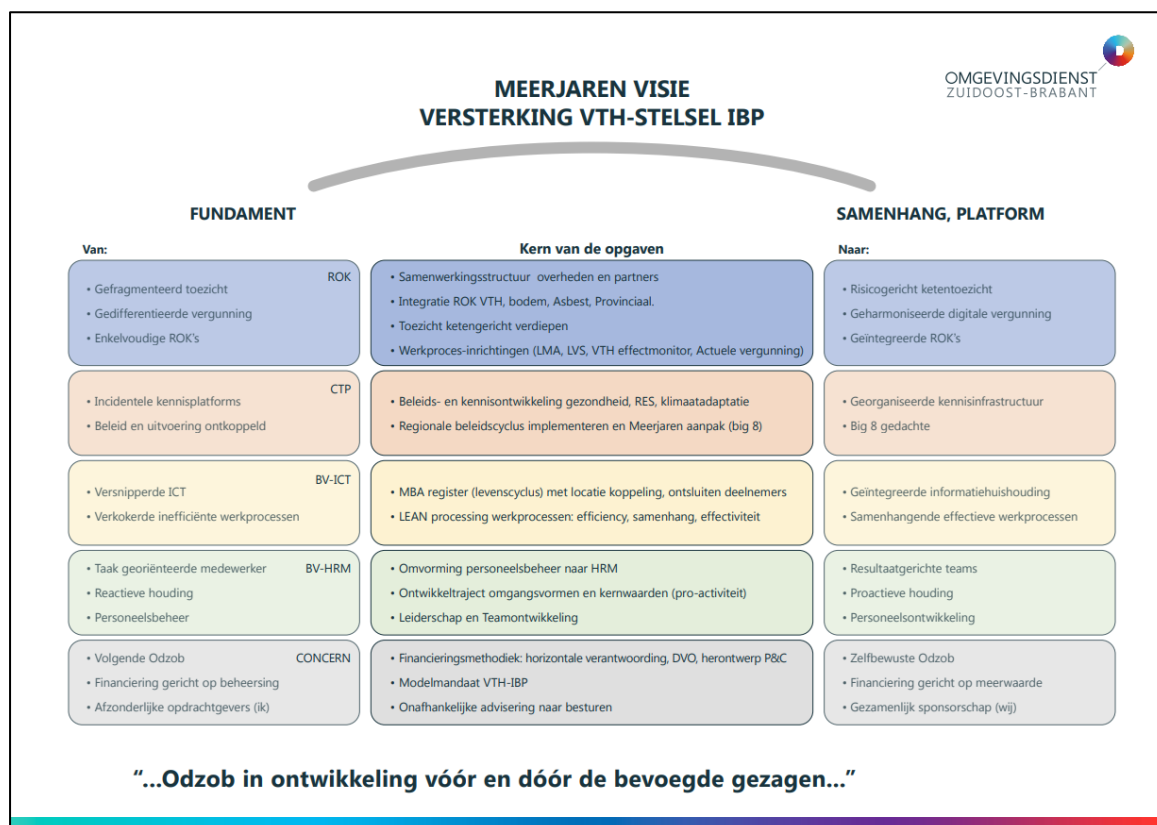
Frank Piepers

Directeur Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant

2. Samenvatting

In de afgelopen maanden is in vier stappen een Meerjaren ontwikkelaanpak opgesteld. Op basis van de verschillende onderzoeken en bronnen zijn ontwikkelopgaven geïnventariseerd en geordend. Er zijn in samenspraak met het GPO prioriteiten gesteld op basis van inhoud én de confrontatie tussen benodigde en beschikbare capaciteit.

Het totaal van ontwikkelopgaven laat zien dat de ODZOB de stap moet zetten van beheersmatige organisatie naar ontwikkelorganisatie. Dat past binnen de Meerjarenvisie 2023-2027 en in de lijn die vanuit het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel is ingezet.



Met toepassing van de methode van portfoliomanagement is de jaarschijf 2025 in de Meerjaren ontwikkelaanpak geladen. De ODZOB stelt voor te kiezen voor het maximale scenario (2). Daarin wordt het ROK VTH in de komende jaren volledig uitgevoerd en wordt in 2025 gestart met het op orde brengen van de informatiehuis-houding. Dit scenario vraagt volledige inzet van het ontwikkelbudget (€ 800.000) op de volgende componenten.

Scenario 2	2025	2026	2027	2028
Structurele versterking van de bedrijfsvoering	350.000	350.000	350.000	350.000
Ontwikkelagenda scenario 2: versterken	410.000	297.000	192.000	0
Buffer voor risico en actuele ontwikkeling	40.000	153.000	258.000	0
Totaal	800.000	800.000	800.000	350.000

bedragen in €

Om de voortgang te bewaken en bij te kunnen sturen, worden viermaandelijks rapportages opgesteld. In 2027 wordt de Meerjaren ontwikkelaanpak geëvalueerd en wordt een besluit genomen over de noodzaak en eventueel besteding van het ontwikkelbudget voor de jaren 2028 en verder.

3. Inleiding

3.1. Algemeen

Deze rapportage betreft de Meerjaren ontwikkelaanpak voor de doorontwikkeling van de ODZOB gedurende de jaren 2025-2028. De Meerjarenvisie 2023-2027, de onderzoeken en evaluaties die gedurende 2024 zijn gedaan en de versterking VTH-stelsel, die vanuit het Interbestuurlijk Programma (IBP) is opgepakt, hebben daarbij als onderlegger gediend en geven richting aan de noodzakelijke ontwikkeling van de ODZOB als onderdeel van een landelijk robuust stelsel van omgevingsdiensten.

Wij willen in deze notitie alle openheid en transparantie bieden die nodig is om een zorgvuldige afweging te maken. Te meer, omdat de Meerjaren ontwikkelaanpak een instrument wordt dat in het P&C-proces wordt ingepast. Dat zou deze rapportage lijvig en gedetailleerd van karakter maken. Daarom wordt de informatie op verschillende niveaus aangeboden.

3.2. Opzet notitie

Deze notitie schetst de hoofdlijnen van de gehanteerde methodiek, de uitkomst voor de jaarschijf 2025 en de financiële strategie en inzet van het Ontwikkelbudget. De notitie is zelfstandig leesbaar en bevat alle relevante aspecten voor de besluitvorming.

In bijlage 1 is een gedetailleerde uitwerking opgenomen van de hoofdlijnen in deze notitie. De uitwerking in bijlage 1 bestaat uit vier hoofdstukken.

Hoofdstuk 1 gaat in op de context en achtergronden van de Meerjaren ontwikkelaanpak, de onderzoeken die in 2024 zijn verricht, de uitkomsten daarvan op hoofdlijnen en welk globaal beeld wij zien in de doorontwikkeling van de ODZOB, zowel inhoudelijk als qua veranderproces.

Hoofdstukken 2 en 3 gaan in op de stappen die nodig zijn geweest om te komen tot de Meerjaren ontwikkelaanpak, hoe deze stappen eruitzien en op welke wijze we deze ontwikkelopgaven hebben afgewogen en geprioriteerd in de jaarschijven 2025-2027.

Hoofdstuk 4 behandelt de wijze waarop wij de voortgang in de realisatie van de Meerjaren ontwikkelaanpak gaan monitoren en hoe wij de deelnemers daarin gaan betrekken bij de voortgangsbewaking en dynamische programmering voor volgende jaren.

In deze notitie (hoofdlijnen) wordt steeds specifiek verwezen naar de uitwerking in bijlage 1. Verder is de uitwerking in bijlage 1 voorzien van trefwoorden in de kantlijn, zodat op basis van de trefwoorden naar keuze in de tekst kan worden verdiept.

In bijlage 2 is de programmering van het collectief programma (CTP) voor het jaar 2025 ter vaststelling opgenomen als een van de programma's in de Meerjaren ontwikkelaanpak. Het Regionaal Operationeel Kader (ROK VTH) heeft het AB eerder vastgesteld.

Op aanvraag zijn meer detailoverzichten beschikbaar. Het gaat daarbij vooral om de detailoverzichten voor het Meerjaren ontwikkelprogramma en de projectbeschrijvingen voor het collectief programma 2025.

4. De gewenste koers van de ODZOB

4.1. Achtergronden van de Meerjaren ontwikkelaanpak

In 2024 zijn veel onderzoeken opgestart en tot een einde gekomen. De ontwikkelopgaven die hiermee samenhangen zijn meegenomen in de Meerjaren ontwikkelaanpak.

Het Medewerkersonderzoek dat in oktober 2024 (puls meting leiderschap directie en informatievoorziening) een aanzienlijke verbetering laat zien ten opzichte van eind 2023. In Q1 2025 wordt het brede MO herhaald.

De kwaliteitscriteria zijn door een extern bureau getoetst. Conclusie is dat de ODZOB bovengemiddeld goed scoort op de geldende kwaliteitscriteria 2.3. Komende jaren moet worden voldaan aan de kwaliteitscriteria 3.0 (versterking VTH-stelsel). Eerste rapportage over wel/niet voldoen aan 3.0 is in Q1 2026, o.b.v. van de kwaliteitsverordeningen die door de deelnemers zijn vastgesteld.

Het plan van aanpak robuuste ODZOB is door het ministerie als groen beoordeeld met de verwachting dat de ODZOB al voor 1 april 2026 aan de criteria kan voldoen.

Op basis van de audit van de archiefinspectie moet de ODZOB investeren in het strategisch tactische gedeelte van het informatiebeheer.

Onderzoek naar de efficiency van de Brabantse OD's laat zien dat de overhead sober georganiseerd is, dat de OD's verder kunnen versterken in efficiency van operationele processen d.m.v. digitalisering en dat deelnemers daaraan kunnen bijdragen door het harmoniseren van processen.

De zelfevaluatie en het visitatierapport van ODNL geven een aantal ontwikkelopgaven op de vlakken van kwaliteitsankers wet- en regelgeving, innovatievermogen ketensamenwerking in het strafrecht en onafhankelijkheid.

Het onderzoek naar de informatiehuishouding laat zien dat er een grondige aanpak nodig is. Dit heeft geleid tot een aantal forse ontwikkelopgaven die de ODZOB in samenwerking met de deelnemers zal moeten gaan oppakken.

Het Interbestuurlijk Programma (IBP) Versterking VTH-stelsel heeft een reeks aanbevelingen opgeleverd. De opvolging is door ministerie I&W, VNG en IPO in Samenwerkingsafspraken vastgelegd en zal in de komende jaren plaats moeten vinden.

Zie ook: paragraaf 1.1 van de uitwerking in bijlage 1.

4.2. Meerjarige uitdaging voor de ODZOB

De onderzoeken en evaluaties hebben geleid tot meer dan 120 ontwikkelopgaven, die door middel van deze Meerjaren ontwikkelaanpak meerjarig (2025-2027 en daarna) moeten worden weggezet. In dit meerjarig perspectief is een duidelijke beweging te zien.

Sommige ontwikkelopgaven zijn niet nieuw en sluiten aan bij de wensen en verwachtingen van de deelnemers. Andere ontwikkelopgaven vloeien voort uit de landelijke afspraken om toe te groeien naar een landelijk stelsel van robuuste omgevingsdiensten. Alle omgevingsdiensten in Nederland hebben in meer of mindere mate met deze ontwikkelingsdrang te maken.

In de kern werkt de ODZOB de komende jaren aan een concretisering van de Meerjarenvisie 2023-2027 en zal ook de gedachte van versterking van het VTH-stelsel IBP verder vorm moeten krijgen. In 2027 zal een nieuwe Meerjarenvisie worden opgesteld, vaststelling AB eind '27. De resultaten/opbrengsten uit de Meerjaren ontwikkelaanpak '25 en '26 zijn daarvoor belangrijke input.

De ODZOB moet de beweging maken van een beheersmatige uitvoeringsorganisatie naar een ontwikkelorganisatie om blijvend te kunnen voldoen aan de wensen van haar deelnemers en de maatschappelijke uitdagingen in de fysieke leefomgeving aan te blijven kunnen. De volgende afbeelding geeft daarin een goed inzicht.



Deze ontwikkeling brengt een veranderdynamiek met zich mee, die zich in een -vanuit zijn oorsprong- sterk op uitvoering gerichte organisatie als de ODZOB de komende jaren gaat manifesteren. Deze veranderdynamiek zal ook zijn uitwerking hebben op het samenspel met de deelnemers, in de rol van eigenaar én opdrachtgever.

Deze beweging van beheer naar ontwikkeling komt onder meer tot uiting in de knellende uitwerking van de huidige financieringssysteem. De declarabiliteit van de primaire VTH-teams biedt slechts een smalle ruimte om te werken aan de doorontwikkeling van de organisatie. Dit, terwijl inzet van de VTH-uitvoering bij de doorontwikkeling van de ODZOB onontbeerlijk is. De declarabiliteit vormt bovendien een mentale belemmering (druk) voor medewerkers. Declarabiliteit geldt als een persoonlijk target. Doorontwikkeling van de organisatie is weliswaar belangrijk, maar komt daardoor altijd op een tweede plaats. Aanspreken van medewerkers op beide doelen leidt tot een gespletenheid in de aansturing.

Het appèl op het bestuur is (als sponsor) met de ODZOB in open dialoog te gaan spreken over deze financieringssysteem, vanuit de gedachte van het optimaliseren van de randvoorwaarden voor deze belangrijke doorontwikkeling.

Zie ook: *paragraaf 1.2 van de uitwerking in bijlage 1.*

4.3. Afwegen en prioriteren in scenario's

We presenteren drie scenario's die gekoppeld worden aan het ontwikkelbudget. De scenario's zijn opgebouwd uit 3 elementen:

- Structurele versterking van de bedrijfsvoering.
- Ontwikkelagenda scenario 0, scenario 1 en scenario 2.
- Buffer voor risico en actuele ontwikkeling.

Met structurele versterking van de bedrijfsvoering wordt bedoeld dat, ongeacht het scenario dat gekozen wordt, de bedrijfsvoering structureel versterkt moet worden als randvoorwaarde voor de doorontwikkeling van de ODZOB.

Met de ontwikkelagenda wordt bedoeld dat de ontwikkelopgaven in scenario 0 zodanig zijn geplaatst in de jaarschijven, dat deze binnen het bestaande kader van financiële middelen kunnen worden gerealiseerd. Het collectief programma is passend gemaakt (bijlage 2 van deze notitie). Consequentie van scenario 0 is wel dat de ontwikkeling van de informatiehuishouding evenals het implementatieplan ROK VTH fors wordt vertraagd.

In de ontwikkelagenda van scenario 1 worden oplossingen gezocht om de ontwikkeling niet te laten vertragen en dus het risico van scenario 0 te mitigeren. In essentie wordt de uitvoering van een aantal ontwikkelopgaven van het programma kwaliteitsverbetering operationele taken (ROK VTH) versneld naar 2025, 2026 en 2027. Ook de ontwikkelagenda op ICT en bijbehorend projectmanagement zal voor een tweetal grote opgaven in plaats van in 2026 al in 2025 worden opgepakt.

In de ontwikkelagenda van scenario 2 wordt de kans dat de uitvoering van de opgaven op informatiehuishouding succesvol verloopt, vergroot door een extra investering te doen in kwalitatief en kwantitatief goed projectmanagement.

Voor wat betreft de buffer voor risico en actuele ontwikkeling geldt dat er in alle drie de scenario's sprake is van 'financieel scherp aan de wind zeilen'. In hoofdstuk 7 wordt hier nader op ingegaan.

Zie ook paragraaf 1.3, 3.6 - 3.9 van de uitwerking in bijlage 1.

5. Het instrument Meerjaren ontwikkelaanpak

5.1. Vier stappen

Het uitdenken en ontwerpen van de Meerjaren ontwikkelaanpak met een jaarplanning voor 2025, 2026 en 2027 heeft veel gelijkenis gehad met een zoektocht. In de kern worden vier stappen gezet om tot de Meerjaren ontwikkelaanpak te komen:

- Het inventariseren van ontwikkelopgaven.
- Het ordenen en structureren van ontwikkelopgaven.
- Prioriteitstelling van de ontwikkelopgaven.
- Zicht op de ontwikkelruimte (=beschikbare capaciteit) in de organisatie.

Zie ook: paragraaf 2.1 van de uitwerking in bijlage 1.

5.2. Inventarisatie van ontwikkelopgaven

De ontwikkelopgaven zijn uit verschillende bronnen geïnventariseerd. De bronnen zijn:

- Het Collectieve Taken Programma 2025-2027
- Zelfevaluatie (en Visitatie)
- ROK VTH
- Landelijk Programma versterking VTH-IBP
- Ontwikkelopgaven cluster Dienstverlening (bedrijfsvoering)
- Audits bedrijfsvoering (Archief inspectie, managementletter, efficiencyonderzoek)
- ICT-uitvoeringsagenda('s)

Daarnaast is beschreven welke informatie per ontwikkelopgave aanvullend nodig is om te komen tot de Meerjaren ontwikkelaanpak. De belangrijkste die wij hier noemen, zijn: de vraag aan capaciteit per ontwikkelopgave, het startjaar en de doorlooptijd en de prioriteit van de betreffende opgave.

In totaal zijn 188 opgaven geïnventariseerd. 66 ontwikkelopgaven lenen zich voor afhandeling binnen afzonderlijke teams (lijnsturing). 122 ontwikkelopgaven vragen inzet van meerdere teams in de organisatie, moeten projectmatig worden opgepakt en komen vanwege hun belang in aanmerking voor aansturing op concernniveau. Deze worden daarom meegenomen in de Meerjaren ontwikkelaanpak. Verder geeft de inventarisatie aan, dat 85 van de 122 ontwikkelopgaven worden geplaatst in het startjaar 2025. Dat is zo'n 70%. Het belang van prioriteren wordt daarmee onmiskenbaar.

Zie ook: paragraaf 2.3 van de uitwerking in bijlage 1.

5.3. Ordenen van ontwikkelopgaven

De geïnventariseerde ontwikkelopgaven zijn geordend in programma's. Dit geeft onderstaand beeld.

Aantal opgaven in de jaarschijven (initiële inventarisatie)	2025	2026	2027
Aantal opgaven Collectieve Taken Programma	28	14	5
Aantal opgaven Kwaliteitsverbetering Operationele Taken (ROK)	13	5	1
Aantal opgaven Bedrijfsvoering & Organisatieontwikkeling	44	9	3

Zie ook: paragraaf 2.3 van de uitwerking in bijlage 1.

5.4. Prioriteitsstelling van de ontwikkelopgaven

Samen met het GPO is een prioriteringsmethode opgebouwd en zijn vijf prioriteitspakketten beschreven. Alle VTH-gerichte ontwikkelopgaven van het Collectieve Taken Programma én van het programma Kwaliteitsverbetering Operationele Taken (ROK VTH) zijn gekoppeld aan één van deze vijf prioriteitspakketten.

De ontwikkelopgaven uit het programma Bedrijfsvoering & Organisatieontwikkeling zijn gekoppeld aan de INK-fasering: beheer/basis op orde, doorontwikkeling en keten-oriëntatie.

Doorlopende opgaven uit eerdere jaren krijgen de hoogste prioriteit om desinvestering te voorkomen. Dit geldt eveneens voor wettelijk verplichte opgaven.

De koppeling van de ontwikkelopgaven ziet er in aantallen als volgt uit.

Opgaven naar prioriteitspakketten	Aantal
Opgaven doorloop naar 2025	37
Opgaven VTH-priopakket 1	20
Opgaven VTH-priopakket 2	11
Opgaven VTH-priopakket 3	9
Opgaven VTH-priopakket 4	2
Opgaven BV wettelijke verplichting	8
Opgaven BV basis op orde	20
Opgaven BV doorontwikkeling	13
Opgaven BV keten oriëntatie	2

Zie ook: paragraaf 2.4 van de uitwerking in bijlage 1.

5.5. Zicht op de ontwikkelruimte

Per hiervoor (5.3) aangegeven programma zijn de uitgangspunten voor de beschikbare capaciteit in uren berekend.

Capaciteit VTH-teams voor bedrijfsvoering	Capaciteit (15%) FIN,HRM,ICT,COM voor bedrijfsvoering	Capaciteit Collectieve Taken	Capaciteit ROK gerelateerde uren 2025	Capaciteit ROK gerelateerde uren 2026	Capaciteit ROK gerelateerde uren 2027	Capaciteit ROK gerelateerde uren 2028
5.075	6.385	5.728	984	1.204	1.314	734

Hierbij komt het eerdergenoemde knelpunt naar voren. In de confrontatie tussen benodigde en beschikbare tijd is de ruimte in de capaciteit van VTH-teams voor de doorontwikkeling van de organisatie onvoldoende. De VTH-medewerkers kunnen onvoldoende mee investeren op de versterking van de operationele cyclus en de doorontwikkeling en modernisering van de bedrijfsvoering. De norm voor declarabiliteit (88,5% van de inzetbare uren) geeft daarvoor een te smalle bandbreedte. Het DB heeft in oktober 2024 opdracht gegeven een onderzoek te doen naar een vereenvoudiging van de financieringsmethodiek. Daarin zal dit punt worden meegenomen.

Overigens is het knelpunt niet zo groot dat de uitvoering van de werkprogramma's in gevaar komt als er meer ruimte wordt gemaakt voor ontwikkeling. Het gaat om een marginale investering op het totaal van de declarabele uren (ca. 1 á 2 %), maar wel met een wezenlijk effect op de ontwikkeling van de ODZOB. Bovendien is de verwachting dat deze inzet voor, bijdrage aan ontwikkelopgaven leidt tot een meer efficiënte en effectieve uitvoering.

Zie ook: paragraaf 2.5 van de uitwerking in bijlage 1.

6. Afwegen, prioriteren, jaarplanning, ontwikkelbudget

De methodiek van de Meerjaren ontwikkelaanpak is toegepast op de ontwikkelopgaven die zijn geïnventariseerd. In de kern gaat het daarbij om afweging op basis van de prioriteit van ontwikkelopgaven in combinatie met de confrontatie van de capaciteitsvraag en de beschikbare capaciteit. De ontwikkelopgaven worden op die wijze verplaatst in de jaarschijven. Daarbij zijn drie scenario's opgebouwd (4.3). De financiële strategie wordt in hoofdstuk 7 toegelicht.

Zie ook paragraaf 3.1 van de uitwerking in de bijlage 1.

6.1. Versterken bedrijfsvoering in ieder scenario

In alle scenario's is, ongeacht de keuze van scenario's, versterking nodig van een aantal functionaliteiten in de bedrijfsvoering. Dit betreft materiele en personele overhead.

Met behulp van Strategische Personeelsplanning is gekeken naar de knelpunten in de personele overhead. Deze behoeft uitbreiding op de volgende punten:

- HRM in het kader van binden en boeien en personeelsontwikkeling.
- ICT in het kader van het strategisch/tactische informatiebeheer.
- Versterking van het projectmanagement binnen ICT.

De bijdrage vanuit het ontwikkelbudget is beperkt en grotendeels zelf opgelost door binnen de huidige formatie functies te herschikken of te laten vervallen.

Voor wat betreft de materiële overhead is uitbreiding nodig voor:

- Het structureel opzetten van een Medewerkersonderzoek.
- Het onderhouden en toetsen op de verplichte kwaliteitscriteria.
- De autonome stijging van de ICT-budgetten.

Daarnaast wordt geïnvesteerd in de rol van portfoliomanagement om de sturing te versterken. Het betreft deels een herschikking waardoor ruimte is gemaakt binnen het programma collectieve taken en het ROK VTH.

Zie ook paragraaf 3.2 van de uitwerking in de bijlage 1.

6.2. Scenario 0

Ten opzichte van de initiële plaatsing in de jaarschijven uit paragraaf 5.3 geeft dit in scenario 0 het onderstaande beeld. Het totale ontwikkelportfolio is geplaatst in de jaarschijven binnen de kaders van de beschikbare capaciteit. Ten aanzien van scenario 0 kan het volgende worden opgemerkt.

Aantal opgaven in jaarschijven (scenario 0)	2025	2026	2027	2028-2030
Aantal opgaven Collectieve Taken Programma	19	17	9	2
Aantal opgaven Kwaliteitsverbetering Operationele Taken (ROK)	4	4	4	7
Aantal opgaven Bedrijfsvoering & Organisatieontwikkeling	28	16	9	3

Het Collectief Taken Programma kan met bepaalde keuzes in 2025, worden uitgevoerd binnen de beschikbare capaciteit. De implementatie van de ontwikkeling binnen het Programma Kwaliteitsverbetering Operationele Taken (ROK) én Bedrijfsvoering & Organisatieontwikkeling vertragen sterk als gevolg van te weinig beschikbare capaciteit.

Zie ook paragraaf 3.3 – 3.6 van de uitwerking in de bijlage 1.

6.3. Scenario 1

In scenario 1 worden oplossingen gezocht om de vertragingen in de programma's Kwaliteitsverbetering Operationele Taken (ROK) én Bedrijfsvoering & Organisatieontwikkeling tegen te gaan. Voor het programma Kwaliteitsverbetering Operationele Taken (ROK) betreft dit het versnellen van de volgende opgaven:

- Systematisch toepassen van LMA in werkprocessen (van 2028 naar 2025)
- Regionale naleefstrategie op- en vaststellen (van 2028 naar 2025)
- Monitoringstool effectiviteit VTH implementeren (van 2028 naar 2025)
- Aanpak illegaliteit en milieucriminaliteit (van 2028 naar 2026)
- Casemanagement inrichten voor complexe dossiers (van 2028 naar 2026)
- Procesontwerp taken indirecte lozingen ontwerpen en borgen (van 2028 naar 2026)

Voor het programma Bedrijfsvoering & Organisatieontwikkeling betreft dit het versnellen en versterken van de volgende opgaven:

- Datamanagement: Ontwerp, procesinrichtingen, data-eigenaren, vullen MBA-register, externe (basis)administraties (van 2026-2028 naar 2025-2027).
- Operating Model: Structuurmodel MBA register, procesinrichtingen, vullen MBA-register met informatie locaties, MBA, vergunning (van 2026-2028 naar 2025-2027).

De extra-investering ten opzichte van scenario 0 bedraagt:

Scenario 1	2025	2026	2027	2028
Ontwikkellagenda scenario 1: versnellen	350.000	237.000	132.000	0

Zie ook paragraaf 3.7 van de uitwerking in de bijlage 1.

6.4. Scenario 2

In scenario 2 halen we geen extra ontwikkelopgaven naar voren. De inschatting is dat de totale omvang en complexiteit van het portfolio dan te groot wordt. Wel is onderzocht of en in hoeverre scenario 1 verder kan worden versterkt, zowel kwalitatief als kwantitatief. De versnelde opgaven op het gebied van de informatiehuishouding binnen het programma Bedrijfsvoering & Organisatieontwikkeling worden versterkt door middel van extra inzet van projectmanagement.

De extra-investering ten opzichte van scenario 1 bedraagt:

Scenario 2	2025	2026	2027	2028
Ontwikkellagenda scenario 2: versterken	60.000	60.000	60.000	0

Zie ook paragraaf 3.8 van de uitwerking in de bijlage 1.

6.5. De ontwikkelopgaven in jaarschijf 2025

Op basis van de uitgevoerde afweging en prioritering ziet de jaarschijf 2025 van de Meerjaren ontwikkelaanpak er als volgt uit.

Programma	Ontwikkel-opgaven
Collectief_Programma	Gezondheid: samenwerking GGD en uitvoeringsagenda (advisering)
Collectief_Programma	Bijdrage aan RES (regionale energie strategie), energietransitie
Collectief_Programma	Stikstof in uitvoering VTH: anticiperen op landelijk beleid en juridische ontwikkeling
Collectief_Programma	Regionaal meetnet 1
Collectief_Programma	Gezondheid: deelname regio aan SLA schone lucht akkoord
Collectief_Programma	Gezondheid: cumulatieve geur uitvoeren verplichting geurbronnen inventariseren
Collectief_Programma	Gezondheid: ZZS integraal projectvoorstel (Pilot, Inventarisatie, toezichtsspoor, try-outs i.h.k.v. VTH IBP)
Collectief_Programma	Gezondheid: Uniforme aanpak BGE (Basis Geluid Emissies)
Collectief_Programma	Gezondheid: Ontwikkelen Format voor geluidmetingen
Collectief_Programma	Kennisontwikkeling en beleidsondersteuning circulaire economie
Collectief_Programma	Sturen op bodem (Nationaal programma, KRW, beleidsverankering in gemeenten, try-outs i.h.k.v. VTH IBP)
Collectief_Programma	EPBD richtlijn volgen voor toezicht m.b.t. Bouwen en Isolatie
Collectief_Programma	Professionaliseren programma en portfolio-ontwikkeling beleidscyclus Big 8 gedachte (vanuit IBP)
Collectief_Programma	Herijking externe samenwerking (waterschap, GGD, VR, politie, etc) en stakeholdersanalyse (vanuit IBP)
Omgevingsveiligheid	Registratie externe veiligheid: inventarisatie en registratie veiligheid gebruik gebouwen
Omgevingsveiligheid	Ontwikkeling basisnet/actualisatie PGS
Omgevingswet	Programmanagement omgevingswet nazorg-doorontwikkeling (regionaal/provinciaal/landelijke samenwerking)
Omgevingswet	Interventieteam Nazorg Omgevingswet
Omgevingswet	Project SPRONG: Regionale omgevingsplannen en collectief opstellen toepasbare regels
Kwaliteitsverbetering_Operatieve_Taken	Landelijke vergunningenstrategie implementeren
Kwaliteitsverbetering_Operatieve_Taken	Structurele samenwerking en afstemming met andere overheden en partners faciliteren
Kwaliteitsverbetering_Operatieve_Taken	Ketentoezicht doorontwikkelen
Kwaliteitsverbetering_Operatieve_Taken	Ontwikkeltraject VTH agrarisch uitvoeren (taskforce: gezamenlijk beeld, strategie, gedrag/houding)
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Financial Control Versterking (Aanbesteding, Contractbeheer, Procurement, VIC, managementletter)
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Waardegericht werken: horizontale verantwoording-herontwerp P&C-doelenboom KPI's-risicomanagement (vanuit IBP)
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Waardegericht werken: nieuwe financieringsmethodiek-systeem (vanuit IBP)
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Waardegericht werken: opstellen gedragscode onafhankelijk adviseren (ambtelijke-bestuurlijke betrekking) (vanuit IBP)
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Dienstenaanbod: uniformering werkaafspraken deelnemers-PDC-afspraken frontoffice functies-DVO (vanuit IBP)
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	RIE/ARBO Arboplan, inventarisaties per team en werkinstructies ontwerpen en implementeren
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	SPP methodiek en plan van aanpak-Functiewaardering HR21
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Implementatie Kwaliteitscriteria 3.0 taakgebieden, werkprocescriteria en procesbeheer (vanuit zelfevaluatie IBP)
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Ontwikkeling Mentoren (coach/coachee)
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Loopbaanperspectief voor personeel (2025-2026)
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Digitale HR oplossingen ontwerpen en implementeren (AFAS)
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Digitalisering werkproces (Pre)-onboarding nieuwe medewerkers
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Gezondheidsmanagement en verzuimpreventie implementeren (in samenwerking met Arbo dienst)
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Implementeren duurzame inzetbaarheid / doelgroepenbeleid
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Actualisatie Integriteitsbeleid en uitvoeren ontwikkeltraject omgangsvormen
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Beveiliging: Inrichten kwaliteitssysteem archiefbeheer (structuur, procedures en voorzieningen)
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Communicatie met burgers: Invoeren WOO + procesinrichting (+handhavingbeslissing vanuit IBP)
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Communicatie met burgers: Invoeren WMEBV + (+ handhavingbeslissing vanuit IBP)
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Beveiliging: BIO 2.0/NIS 2/AVG (implementatie, ISMS, borging) ten behoeve van ENSIA audits
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Beveiliging: Pilot Proces vernietigen van documenten ten behoeve van audit Archiefbeheer
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Moderne werkplek: O-schijf uitfasen ten behoeve van doorontwikkeling naar office 365 (technisch)
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Moderne werkplek: Cloud-ontwikkeling (RPC) en VMware (VDI) uitfasering (O-schijf); Odzob-breed teams meenemen
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Moderne werkplek: VerSaasen My-Lex
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Nieuw operating model: delen van zaak- en Locatie/MBA informatie met deelnemers/BRL-pilot
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Samenwerken in de keten: (3 OD's) visievorming ontwikkeling datagedreven werken/regionaal data uitwisselingsplatform
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Run and change: Uitvoeringsagenda Procesmanagement LEANprocessen 2025
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Run and change: Procesmanagement opstart training en organisatie
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Team Handhaving operationeel en ingericht (organisatorisch, werkproces, samenwerking)

7. Financiële strategie

Op basis van de scenario's wordt een voorstel voor besluitvorming aan het Algemeen Bestuur voorgelegd voor de inzet van het volledige ontwikkelbudget van € 800.000. Omdat de komende jaren financieel 'scherp aan de wind' zal worden gezeild, is een financiële strategie uitgewerkt.

Zie ook paragraaf 3.9 van de uitwerking in de bijlage 1.

7.1. Besteding van het ontwikkelbudget: bufferbudget

In de jaarrekening 2023 en conceptbegroting 2025 werd structurele financiële ruimte zichtbaar. De structurele ruimte wordt onder meer veroorzaakt door de samenstelling van het personeelsbestand (jonge collega's met een lagere inschaling) en minder en lagere gemiddelde kosten voor inhuur dan geraamd. Deze ruimte voor ontwikkeling fluctueert en zal in de komende jaren bij gelijkblijvende samenstelling geleidelijk afnemen.

Met de financiële ruimte is als volgt omgegaan. Een bedrag van € 700.000 (ca. 2% van de begroting) is bij de begroting 2025 teruggedaan naar de deelnemers in de vorm van een verlaging van het uurtarief. Een bedrag van € 800.000 is onder de overhead opgenomen als een stelpost Ontwikkelbudget. Daarbij is afgesproken dat op basis van de Meerjaren ontwikkelaanpak een bestedingsvoorstel wordt gedaan.

Door de inzet van de volledige ruimte in de begroting nemen de financiële risico's toe. De factoren die de ruimte veroorzaken zijn immers niet constant en de ruimte kan fluctueren. Dat is reden om in de besteding van het ontwikkelbudget in alle scenario's een buffer in te bouwen. Het financieel risico kan ook positief uitpakken. In dat geval kan de buffer worden ingezet op actuele ontwikkelingen die al lopende het jaar om aandacht en inzet vragen. In die zin is de hoogte van het bufferbudget een soort van sluitpost in de redenering.

Het bestedingsvoorstel per scenario ziet er dan als volgt uit.

Scenario 0	2025	2026	2027	2028
Structurele versterking van de bedrijfsvoering	350.000	350.000	350.000	350.000
Ontwikkelagenda scenario 0: binnen kaders	0	0	0	0
Buffer voor risico en actuele ontwikkeling	150.000	275.000	275.000	0
Totaal	500.000	625.000	625.000	350.000
Scenario 1	2025	2026	2027	2028
Structurele versterking van de bedrijfsvoering	350.000	350.000	350.000	350.000
Ontwikkelagenda scenario 1: versnellen	350.000	237.000	132.000	0
Buffer voor risico en actuele ontwikkeling	100.000	213.000	275.000	0
Totaal	800.000	800.000	757.000	350.000
Scenario 2	2025	2026	2027	2028
Structurele versterking van de bedrijfsvoering	350.000	350.000	350.000	350.000
Ontwikkelagenda scenario 2: versterken	410.000	297.000	192.000	0
Buffer voor risico en actuele ontwikkeling	40.000	153.000	258.000	0
Totaal	800.000	800.000	800.000	350.000

In alle scenario's ontstaat er vanaf 2028 structurele ruimte van 450.000. Begin 2028 zal aan de hand van de realisatieverantwoording van het jaar 2027 en een evaluatie van de voortgang en realisatie in het Meerjaren ontwikkelaanpak worden afgewogen of een structurele verlaging van de begroting mogelijk en wenselijk is.

In het 0-scenario is er vanaf 2026 al ruimte om een bedrag van 175.000 structureel terug te geven. Dit wordt op voorhand niet geadviseerd vanwege het risicoprofiel dat ook al in scenario 0 ontstaat.

In scenario 1 en 2 is deze buffer zeker in het jaar 2025 erg klein en niet in verhouding tot de risico's. De bestuursrapportage 2024 laat zien dat het verlies aan declarabiliteit snel hoog kan oplopen. Ter indicatie: een tekort in declarabiliteit van gemiddeld 10 uur per fte in het primair proces, leidt tot een financieel tekort van ongeveer 250.000. Door in scenario 1 en 2 een bedrag op te nemen voor lagere declarabiliteit om te kunnen investeren in met name de informatiehuishouding wordt dit risico deels gedekt. De optelsom van risico's leidt er echter toe dat een extra risicoafdekking nodig is.

Daarom is een robuust eigen vermogen nodig om incidentele tegenvallers op te kunnen vangen. Volgens de geldende systematiek is bij de jaarrekening 2023 de algemene reserve op de minimumomvang van 1,5 miljoen euro gebracht. De afgesproken maximale omvang bedraagt 2 miljoen euro. Door toekomstige positieve resultaten (b.v. jaarrekening 2024) te bestemmen voor een verhoging van de algemene reserve ontstaat er meer flexibiliteit en weerbaarheid. Daarmee wordt voorkomen dat deelnemers bij tegenvallers worden geconfronteerd met directe financiële bijdragen om de algemene reserve weer op de minimumomvang te brengen.

7.2. Indicatie aandeel per deelnemer

Het ontwikkelbudget van € 800.000 wordt binnen de werkprogramma's op basis van het uurtarief 2025 in de begroting door de deelnemers opgebracht. Indicatief betreft dit per deelnemer:

Asten	27.500
Bergeijk	18.000
Best	21.000
Bladel	21.000
Cranendonck	21.000
Deurne	54.500
Eersel	15.000
Eindhoven	62.000
Geldrop-Mierlo	16.000
Gemert-Bakel	47.000
Heeze-Leende	18.500
Helmond	37.000
Laarbeek	52.000
Nuenen	14.000
Oirschot	19.000
Reusel - De Mierden	15.000
Someren	31.500
Son en Breugel	15.000
Valkenswaard	18.000
Veldhoven	16.000
Waalre	8.000
Provincie Noord-Brabant	253.000
Totaal	800.000

7.3. Alternatieven voor financiële dekking

De huidige incidentele voeding vanuit de specifieke uitkering van het Rijk (SPUK VTH) specifiek bedoeld voor de versterking van het VTH-stelsel eindigt in 2024. Er komt vanuit het Rijk per omgevingsdienst nog een incidentele subsidie van ongeveer 245.000 om opvolging te kunnen geven aan de aanbevelingen vanuit het IBP Versterking VTH-stelsel. De subsidie is vastgesteld en binnenkort zal duidelijk zijn welke spelregels hiervoor gelden. In de programmering 2025 is rekening mee gehouden dat een aantal ontwikkelopgaven vanuit deze subsidie kan worden uitgevoerd.

Er wordt onderzocht of het zinvol is een subsidiescan op te zetten en met regelmaat uit te voeren om waar mogelijk externe (provinciaal, nationaal, Europees) subsidies te verwerven die kunnen worden ingezet om de Meerjaren ontwikkelaanpak te versterken of nog verder te versnellen. Daar zijn al enkele goede ervaringen mee, maar is nog niet structureel ingebed in de organisatie.

Bij de uitvoering van de Meerjaren ontwikkelaanpak zal gaandeweg meer inzicht en ruimte komen voor het werken met businesscases. Meer uniforme werkafspraken en werkprocessen en de digitalisering en een betere informatiehuishouding zullen bijdragen aan meer efficiency in de uitvoering van de operationele cyclus.

In samenspraak met de deelnemers kunnen de revenuen daarvan worden ingezet op intensivering of nieuwe (collectieve) taken, een verhoging van de kwaliteit van de VTH dan wel een verlaging van de begroting. Het efficiencyonderzoek bij de 3 Brabantse omgevingsdiensten geeft aan dat de deelnemende gemeenten kunnen bijdragen aan efficiëntieverbeteringen door werkwijzen onderling te uniformeren en uitzonderingen te beperken. Laatstgenoemde wordt ook geadviseerd door de visitatiecommissie.

7.4. Administratieve verwerking

Het ontwikkelbudget is een stelpost in de begroting 2025 die onder de overhead is gepositioneerd. Als het AB instemt met het bestedingsvoorstel vindt er enkel een administratief neutrale wijziging in budgetten onder de overhead plaats. De administratie wordt zo ingericht dat we op de verschillende bestedingen de voortgang kunnen volgen en daar inzicht in geven in viermaandelijks rapportages.

Het tarief blijft gelijk tenzij er wordt besloten tot scenario 0 en de structurele ruimte wordt vertaald in een lagere bijdrage voor de deelnemers.

8. Besluitvorming, vervolg en randvoorwaarden

8.1. Beslispunten AB-voorstel

1. Voor de meerjarige ontwikkelaanpak in de komende jaren uitvoering geven aan scenario 2 met structurele versterking van de bedrijfsvoering en door meerjarig incidenteel (2025-2027) middelen in te zetten op versnelling van de ontwikkeling informatiehuishouding en Regionaal Operationeel Kader en extra versterking van projectmanagement ICT.
2. De opdracht aan het DB om in 2025 concrete voorstellen te doen over de opvolging van de aanbevelingen voortvloeiend uit het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel en de door Rijk, IPO, VNG, gemaakte Samenwerkingsafspraken.
3. Vaststellen van en uitvoering geven aan het collectief programma 2025.
4. Uitvoering geven aan de methodiek van programmering, voortgangsbewaking, verantwoording en evaluatie van de meerjarige ontwikkelaanpak.
5. Instemmen met het bestedingsvoorstel voor het ontwikkelbudget dat voorziet in een structurele en meerjarig (2025-2027) incidentele besteding van het Ontwikkelbudget van € 800.000 euro ten behoeve van de doorontwikkeling van de ODZOB.

8.2. Governance, sturing en PDCA

We gaan de opgaven van Meerjaren ontwikkelaanpak binnen de ODZOB bemensen en in sturing zetten. De governance zal de komende maanden gedetailleerd worden uitgewerkt en geoperationaliseerd.

GPO, DB en AB zullen worden betrokken in de monitoring van de voortgang door middel van viermaandelijke programmarapportages.

Daarnaast zal in het kader van de structurele inpassing van de Meerjaren ontwikkelaanpak in de P&C cyclus jaarlijkse betrokkenheid van de deelnemers worden georganiseerd bij het opstellen van de meerjarige ontwikkelagenda's (dynamisch programmeren).

In de loop van 2027 zal een evaluatie van het programma tot dat moment plaatsvinden, zowel op de werking van de methodiek van de Meerjaren ontwikkelaanpak als op de inhoudelijke voortgang, resultaten en de financiering. Op basis van deze evaluatie zal bekeken wat er voor de ontwikkeling van de ODZOB vanaf 2028 nodig is.

Zie ook hoofdstuk 4 van de uitwerking in de bijlage 1.

8.3. Vervolg en randvoorwaarden

Om direct op 1 januari 2025 een goede start te kunnen maken met de uitvoering van de Meerjaren ontwikkelaanpak bereiden wij in november/december 2024 de volgende randvoorwaarden voor:

- Het meenemen van de medewerkers in de organisatie in de methodiek en de focus die we in 2025 aanbrengen. Waar nodig informeren wij ook onze externe partners.
- Het inrichten van de financiële (uren)administratie zodat we per 1 januari 2025 in staat zijn de goede informatie te generen.
- Het opstellen functiebeschrijvingen en opstarten van de werving en selectie
- Het voorbereiden, organiseren en bezetten van de benodigde (tijdelijke) capaciteit onder voorbehoud van het besluit van het AB.
- Het voorbereiden van gerichte begeleidingsprogramma's voor de portfoliomanagers, projectmanagers en andere rollen.

- Het afmaken en instrumenteren van de uitvoering van de Meerjaren ontwikkelaanpak.
- Het aanbesteden van het onderzoek naar de financiële methodiek.

Bijlage 1 uitwerking Meerjaren ontwikkelaanpak

Inhoud

Hoofdstuk 1 Inleiding	3
1.1 Achtergronden van de Meerjaren ontwikkelaanpak	3
1.2 Meerjarige uitdaging voor de ODZOB	7
1.3 Afweging en prioritering, scenario's en financiële gevolgen.	12
Hoofdstuk 2 Meerjarenvisie en Meerjaren ontwikkelaanpak	15
2.1 Inleiding	15
2.2 Inventariseren van ontwikkelopgaven	17
2.3 Kritische beschouwing van de inventarisatie en ordening	19
2.4 Strategie en prioriteiten	21
2.5 Ontwikkelruimte in de organisatie	25
Hoofdstuk 3 Afwegen, prioriteren, jaarplanningen en ontwikkelbudget	29
3.1 Opbouw in drie scenario's (ontwikkelbudget)	29
3.2 Scenario 0: structurele versterking bedrijfsvoering	30
3.3 Scenario 0: Collectieve taken	32
3.4 Scenario 0: Kwaliteitsverbetering Operationele Taken (ROK VTH)	35
3.5 Scenario 0: Ontwikkeling bedrijfsvoering & organisatieontwikkeling	37
3.6 Scenario 0: Versterken bedrijfsvoering	41
3.7 Scenario 1: Versnellen ontwikkelagenda	41
3.8 Scenario 2: Versterken ontwikkelagenda	43
3.9 Financiële strategie	44
Hoofdstuk 4 Governance, Sturing en PDCA	48
4.1 Governance structuur	48
4.2 Projectmatig werken en de begeleiding ervan	49
4.3 Monitoring, PDCA en besturend proces	49

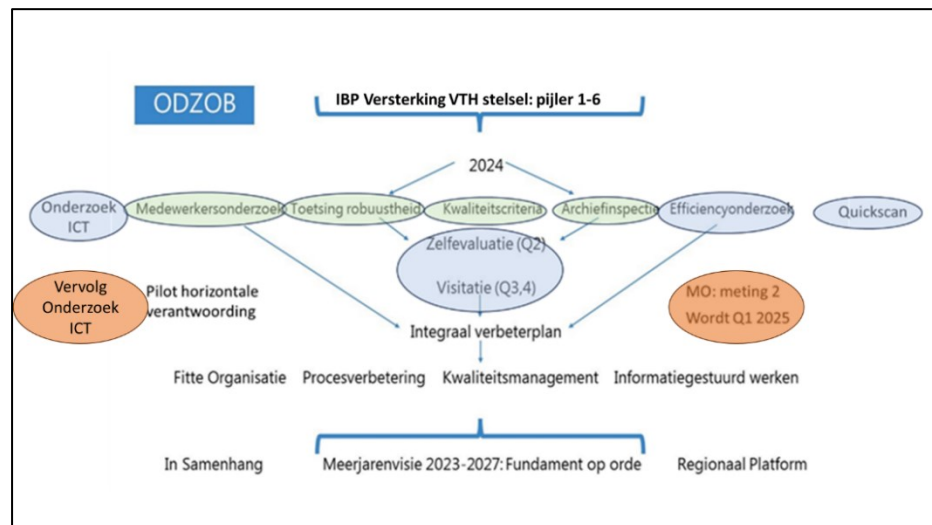
Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Achtergronden van de Meerjaren ontwikkelaanpak

Terug naar de hoofdstroom.....

In het Verhaal van de ODZOB: Een tussenstand op weg naar een robuuste dienst en schakel in een landelijk robuust stelsel van VTH van 14 december 2023, is aangegeven dat het toewerken naar een robuuste omgevingsdienst samenvalt met het uitvoeren van de Meerjarenvisie 2023-2027.

Onderstaand plaatje is daarbij geïntroduceerd. In het plaatje wordt weergegeven wat de hoofdstroom is in de ontwikkeling van de ODZOB.



In deze paragraaf wordt kort weergegeven wat de verschillende onderzoeken aan inzichten hebben opgeleverd.

Medewerker onderzoek

Het MO van eind 2023 liet zien dat er moest worden ingezet op het vergroten van vertrouwen en verbinding tussen directie en werkvloer, door luisteren & transparantie, een helder toekomstbeeld en inzetten op ontwikkeling/groeien. In het eerste kwartaal 2025 wordt het MO van eind 2023 herhaald.

In oktober is het MO vervolgd met een tussentijds meting naar het leiderschap van de directie en de informatievoorziening richting medewerkers. Hieruit kan worden geconcludeerd dat de situatie is genormaliseerd en dat alle scores neutraal of hoger liggen. De vraag 'Ik heb het gevoel dat door de uitkomsten van het MO er op organisatieniveau al zaken verbeterd zijn' wordt met een score 7,7 beoordeeld. In Q1 2025 wordt het brede MO herhaald.

Kwaliteitscriteria

In maart is de toets op de geldende kwaliteitscriteria 2.3 uitgevoerd. De conclusie van het extern bureau is dat de ODZOB ten opzichte van andere omgevingsdiensten bovengemiddeld goed scoort op de kwaliteit (vakmanschap) die wij in huis hebben. In het vierde kwartaal is een veegronde uitgevoerd. De twee verbeterpunten die in rapport werden genoemd zijn uitgezocht en zullen naar verwachting in de volgende rapportage zijn opgelost. Daarna gaan we dit inzicht tweejaarlijks onderhouden. Vanuit het IBP Versterking VTH-stelsel is gewerkt aan Kwaliteitscriteria 3.0 die per 1 januari 2025 gaan gelden. Daarbij zullen vooral de procescriteria meer aandacht vragen. Eerste rapportage over wel/niet voldoen aan 3.0 is in Q1 2026, o.b.v. van de kwaliteitsverordeningen die door de deelnemers zijn vastgesteld.

Toetsing robuustheid	Op basis van de zelftoets op de robuustheidscriteria heeft het algemeen bestuur in maart een plan van aanpak vastgesteld. Dit is ingediend bij het ministerie van I&W. In september hebben wij het oordeel over het Plan van aanpak ontvangen. Het oordeel is dat de ODZOB per 1 april 2026 kan voldoen: 'Op het omzetcriterium (voor basis en milieugerelateerde plustaken) en regionale congruentie voldoet ODZOB. Op enkele andere onderwerpen moet nog verdere concretisering plaatsvinden. Met deze verdere uitwerking lijkt ODZOB wel tijdig aan de robuustheidscriteria te voldoen'. De verwachting is dat wij eerder robuust zijn. Dat heeft te maken met het volgende: - De toets op de kwaliteitscriteria is uitgevoerd met een positieve conclusie. - Er is voor 2025 een opleidingsprogramma ter onderbouwing van het opleidingsbudget. - We werken richting eind van het jaar toe naar een strategisch informatiebeleidsplan, - Met de Meerjaren ontwikkelaanpak is er een agenda voor innovatie en ontwikkeling. We moeten richting ministerie twee keer per jaar over de voortgang rapporteren.
Archiefinspectie	De archiefinspectie heeft in maart een inspectieverslag opgeleverd. Kern van de conclusie is dat het archief en informatiebeheer binnen de ODZOB slechts gedeeltelijk op orde is en achteruitgaat. Er moet een betere organisatie brede borging van het strategische en tactisch informatiebeheer komen, er is een strategische visie voor informatie- en archiefbeheer nodig en er moet een kwaliteitssysteem voor archief- en informatiebeheer worden gerealiseerd. De formatie op het gebied van archief- en informatiebeheer moet op sterkte worden gebracht.
Efficiencyonderzoek	Dit onderzoek vanuit de provincie naar directie, management, staf en huisvesting heeft in hoofdlijnen het volgende opgeleverd. Omgevingsdiensten in Brabant presteren goed en hebben hun bedrijfsvoering op orde. Verdere besparingen zijn onwenselijk en zouden de kwaliteit van de dienstverlening in gevaar kunnen brengen. De omgevingsdiensten zijn al relatief sober georganiseerd, met relatief lage overhead- en huisvestingskosten. Advies is dat de omgevingsdiensten zich blijven richten op verdere efficiëntie door middel van digitalisering. De deelnemers kunnen bijdragen aan efficiëntieverbeteringen door werkwijzen onderling te uniformeren en uitzonderingen te beperken.
Zelfevaluatie en visitatie ODNL	In het kader van het IBP Versterking VTH-stelsel wordt iedere omgevingsdienst collegiaal gevisiteerd door collega omgevingsdiensten onder leiding van een externe voorzitter. De ODZOB is in september gevisiteerd. Ter voorbereiding op de visitatie is een zelfevaluatie uitgevoerd aan de hand van een reeks vragen op het vlak van: – Kwaliteitsankers wet- en regelgeving Onderwerpen: Kwaliteitscriteria, regionale risicoanalyse, Uniform Regionaal VTH-Beleidskader, Landelijke handhavingsstrategie (LHS), Best Beschikbare Technieken (BBT) en Landelijke Redactie Standaardteksten Omgevingsvergunningen (LRSO), Actualisatieprogramma vergunningen bedrijven, Basistakenpakket (BTP). – Ontwikkelkracht en innovatieruimte Onderwerpen: Ontwikkelkracht en innovatieruimte, Financiële middelen voor ontwikkeling en innovatie, Investeren in informatiemanagement en digitalisering, Ruimte voor landelijke inhoudelijke afstemming, Ruimte voor kennisontwikkeling en deskundigheidsbevordering van het personeel, Betrokkenheid en anticiperen op wijzigingen in Wet- en regelgeving, Outcomesturing en Aanbevelingen Adviescommissie VTH. – Ketensamenwerking en Strafrecht Onderwerpen: Strafrechtelijke handhaving, Samenspel strafrecht omgevingsdienst, OM, Politie en RIEC, Samenwerking met veiligheidsregio, waterschap en overige (Rijks)handhavingspartners, Ketentoezicht, Informatie-uitwisseling en

kennisontwikkeling tussen ketenpartners

- Onafhankelijkheid
Onderwerpen: Mandatering, Afwijking van advies omgevingsdienst, Aandachtbedrijvenlijst, Balans tussen onafhankelijkheid en nabijheid.
- Prioritering en uitvoeringsprogramma's
Onderwerpen: Plaats van regionale milieurisico's, niet-inrichting gebonden risico's en trends in uitvoeringsprogramma's, Kwaliteit van analyse en prioritering.

Resultaten visitatie ODNL	De resultaten van de visitatie zijn op hoofdlijnen (op basis van de eerste mondelinge terugkoppeling) als volgt.
Sterke punten	Sterke punten: • De richting voor de transitie is een mooie basis: De Meerjarenvisie, het verhaal van de ODZOB en de zelfevaluatie getuigen van een grondige zelfevaluatie en geven inzicht in wat er moet gebeuren om het fundament op orde te brengen. • Een positieve ervaring van de werkcultuur: De meeste medewerkers zijn positief over de huidige richting, beoogde verbeteringen en eerste interventies om de werkcultuur te verbeteren. • De eerste stappen voor een betere bedrijfsvoering zijn gezet: ODZOB onderneemt gerichte acties en interventies om de bedrijfsvoering op orde te brengen voor de toekomst. Er wordt gericht gestuurd op onderlinge samenhang en voortgang. • Deelnemers en ketenpartners herkennen de positieve ontwikkeling: De deelnemers (als ambtelijke opdrachtgevers) en het bestuur (als opdrachtgever) zien een positieve ontwikkeling binnen ODZOB. De communicatie is beter, ook worden zij in een eerder stadium betrokken bij de plannen en uitvoering.
Aanbevelingen	Aanbevelingen: • Breng het fundament verder op orde: ODZOB is zich ervan bewust dat er ondanks de gesignaleerde ontwikkeling nog veel te doen is. Het fundament moet verder op orde worden gebracht door onder andere locatiedossiers, het bedrijvenbestand en vergunningen te actualiseren, een uniform beleidskader te hanteren, en mandaten op orde te brengen. • Versterk en verbreed het gewenste gedrag en handelen: Het verbeteren van de werkcultuur vraagt om samen te sturen op het gewenste gedrag en handelen. Voorbeeldgedrag van management, investeren in medewerkers, bevorderen van de onderlinge samenwerking, successen vieren, en een transparante dialoog zijn hierbij belangrijk. • Verbeter de verstandhouding met de deelnemers en ketenpartners: De collegiale verstandhouding en werkrelatie tussen ODZOB en gemeenten kan op een aantal cruciale punten worden verbeterd om de effectiviteit van de dienst te vergroten. Als voorbeeld wordt het niet toepassen van de Landelijke Handhavingsstrategie (LHSO) door het bevoegd gezag genoemd. Daarnaast willen ketenpartners een kwaliteitsslag binnen de regio maken samen met de ODZOB op thema's zoals het ROK VTH en de LHSO. • Verbreed eerste succes op gebied van informatiegerichte werken: Het ODZOB Dash portaal is een mooi voorbeeld van informatiegerichte werken. Dit verdient verdere verbreiding naar alle VTH-domeinen en implementatie binnen de organisatie. Ketenpartners willen hierbij betrokken worden. • Zorg voor bestuurlijk draagvlak en commitment: Het bestuur ervaart dat ODZOB zich positief ontwikkelt en onderschrijft de focus. Tegelijkertijd zal het zich samen met de directie sterk moeten maken om voor de plannen commitment te krijgen en te behouden van het algemeen bestuur.
Conclusie	De commissie onderschrijft de beweging die ODZOB aan het maken is en ziet dat de organisatie zeer goed in staat is om te reflecteren en aan te geven wat er moet verbeteren om een stevige positie binnen de regio in te nemen. De commissie is wel van mening dat de in gang gezette verbetering van de organisatie nog kwetsbaar is en (te) sterk afhangt

van de interim-directie. Dit vraagt om versterking van leiderschap op cruciale (management)posities. Daarnaast is het belangrijk dat ODZOB duidelijk de verbeteringen prioriteert en gefaseerd uitvoert. De ingeslagen weg dient meer collectief geborgd, verankerd en uitgedragen te worden met steun van het bestuur.

De ontwikkelopgaven die uit de zelfevaluatie en visitatie voortvloeien zijn meegenomen in de Meerjaren ontwikkelaanpak.

Informatie- huishouding

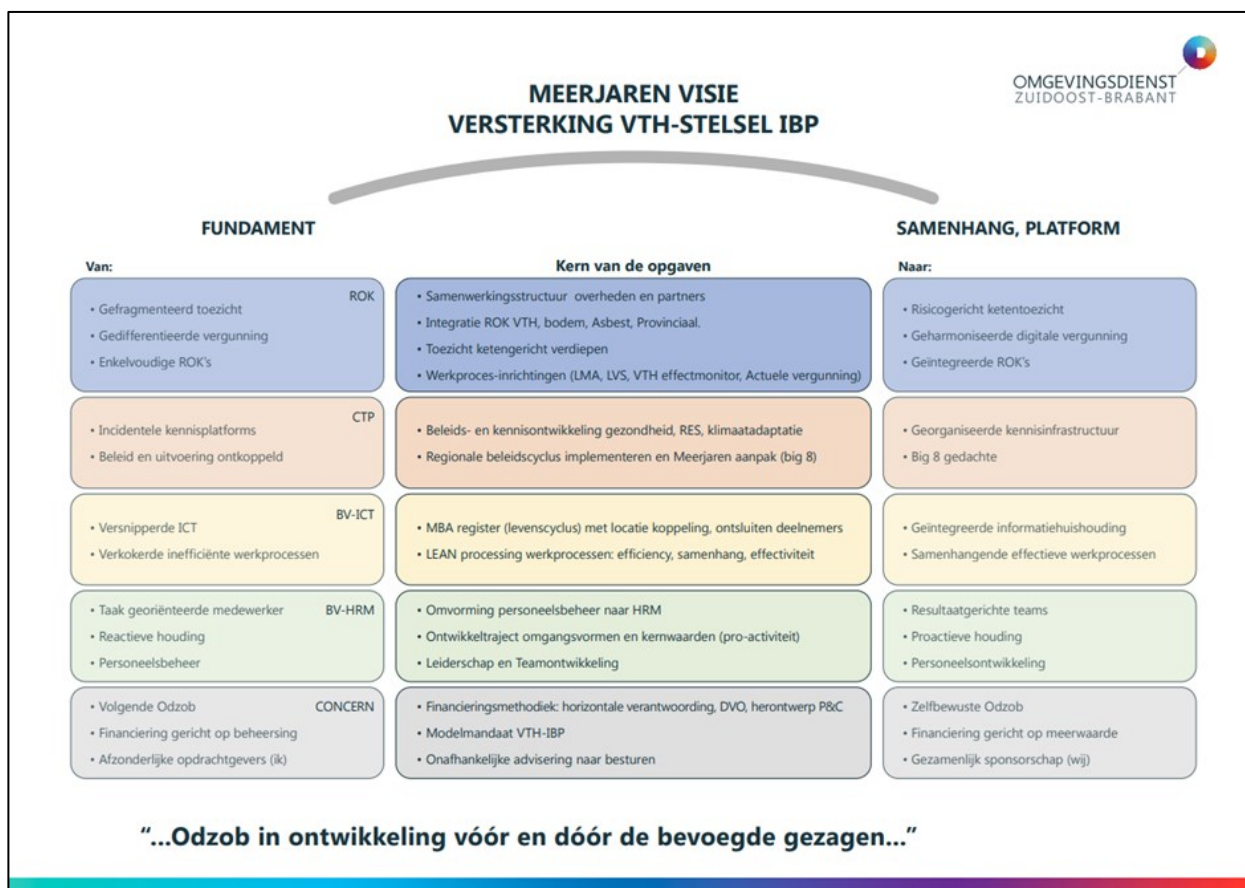
Het op orde brengen van de informatiehuishouding is een ingewikkeld vraagstuk waarin we de tijd hebben genomen om zorgvuldig te kunnen werken aan een goede strategische verankering en programmering voor de komende jaren. Het gaat dan om verbetering van (werk)proces, kwaliteit, informatie en datagericht werken. We oriënteren ons daarbij nadrukkelijk op pijler 3 van het Interbestuurlijk programma, waarin wordt gewerkt aan een uniform informatiemodel en een 'roadmap' voor het ontwikkelen van het digitaal VTH-stelsel. Dat wordt een langjarig proces en kan de ODZOB niet op wachten.

In de zomerperiode is daarom een extern bureau gestart met het opstellen van een samenhangend informatiebeleid(plan), een uitvoeringsagenda voor de komende jaren en een veranderplan voor het vergroten van het informatiebewustzijn binnen de organisatie. Eind 2024/begin 2025 worden de eindproducten verwacht. De eerste inzichten (tussenproduct) zijn als ontwikkelopgave meegenomen in het Meerjaren ontwikkelaanpak en worden in hoofdstuk 3 kort toegelicht. Daarin wordt zichtbaar dat er een grondige aanpak nodig is als het gaat om onder meer het 'operating model' en datamanagement.

Begin 2024 is bovendien een kort onderzoek uitgevoerd naar strategische functionaliteit die wij in huis hebben en of deze toereikend is. Daarmee wordt richting gegeven aan de invulling van onder meer de vacante functie van informatiemanager.

1.2 Meerjarige uitdaging voor de ODZOB

Inleiding	Paragraaf 1.1 geeft een goed samenvattend beeld van de uitkomsten uit onderzoeken en evaluaties, die de ODZOB in 2024 heeft ondergaan. Het geeft een waslijst aan ontwikkelopgaven die de komende jaren door de ODZOB zullen worden opgepakt. De ODZOB staat daarmee voor een stevige uitdaging! In de Meerjarenvisie 2023-2027 is vastgelegd dat dit een proces is van enkele jaren. Niet alles kan in één jaar. Dat is gewoonweg te zwaar. Immers, de operatie en reguliere activiteiten in de werkprogramma's zijn eveneens groot en lopen uiteraard gewoon door. Daarom is met urgentie gewerkt aan een sturingsinstrumentarium en -proces in de vorm van deze Meerjaren ontwikkelaanpak, dat ervoor zorgt dat er regie en sturing komt op deze fikse ontwikkelslag. Het methodische deel in hoofdstuk 2 gaat over de opbouw van dit proces en instrumentarium.
Een blik vooruit...	In deze paragraaf blikken we vooruit op de in totaal 120 ontwikkelopgaven in de Meerjaren ontwikkelaanpak en welk beeld dit oproept.
Passend bij de Meerjarenvisie 2023-2027	In de Meerjarenvisie is aangegeven dat het accent moet liggen op 'Fundament op orde' en dat 'In samenhang' en 'Regioplatform' zich richten op gezondheid en duurzaamheid. Deze ambitie is terug te zien in de geïnventariseerde ontwikkelopgaven. De ontwikkelopgaven passen goed bij de Meerjarenvisie en met de uitwerking daarvan in prioriteitspakketten (op belang en waardering) kunnen deze goed worden geprioriteerd. Bij de ontwikkelopgaven uit het ROK VTH ligt het accent op het versterken van de operationele cyclus (fundament op orde). Bij de programma's voor de collectieve taken ligt het accent op het verkrijgen, vertalen en delen van kennis en expertise ten behoeve van de uitvoering (in samenhang en regioplatform). De ontwikkelopgaven op het gebied van de bedrijfsvoering passen over het algemeen goed bij het versterken van de operationele cyclus. Zo zit er een duidelijke koppeling tussen de uitvoering van het ROK VTH met de ontwikkeling van de informatiehuishouding en het datagericht werken.
Van beheer naar ontwikkeling	Voor de bedrijfsvoering komen de belangrijke thema's terug zoals het binden en boeien van medewerkers (inlopen achterstand en onderhouden van de personeelontwikkeling, HRM) en de uitdaging op het gebied van (de kwaliteit en efficiency) van werkprocessen en de informatiehuishouding. Daarnaast worden de groeifasen voor de ontwikkeling van de ODZOB zichtbaar. De veranderopgave om van activiteitengericht (de dingen goed doen), via procesgericht (de goede dingen doen) naar systeemgericht (de nieuwe dingen doen) te komen en verdere door te groeien naar ketengericht (samen met partners de dingen doen). Het totaal van de ontwikkelopgaven geeft daarmee op een goede wijze, lading aan de beweging die de ODZOB moet maken om een bijdrage te kunnen leveren aan de maatschappelijke oplossingen die nodig zijn om de fysieke leefomgeving veilig, gezond en duurzaam te houden.
De meerjarige beweging in één oogopslag	Dit blijkt uit onderstaande beweging in één oogopslag, die inzicht geeft in de kern van de 120 ontwikkelopgaven en de ontwikkeling (van....naar...), die de realisatie van deze opgaven gaan veroorzaken binnen de ODZOB en ook in haar samenspel met de deelnemers.



Van Zwaar naar
Jaar....

De Meerjaren ontwikkelaanpak moet een belangrijke bijdrage leveren aan een realistische planning van deze hoeveelheid aan ontwikkelopgaven gedurende de komende jaren.

Daarmee zal de Meerjaren ontwikkelaanpak antwoord moeten vinden op de volgende fundamentele vragen:

- Hoe krijgen we zicht op alle ontwikkelopgaven die er liggen en hoe houden we daar ook zicht op naar de toekomst?
- Hoe ordenen we deze ontwikkelopgaven naar een samenhangende structuur van programma's en hoe brengen we die programma's bij elkaar?
- Wat betekent een realistische en behapbare jaarplanning voor de teams binnen de ODZOB? En hoe vertalen we dat in termen van capaciteit?
- Hoe prioriteren we dan de hoeveelheid ontwikkelopgaven naar zo'n realistische en behapbare jaarplanning? En zijn er strategische uitgangspunten waarop we die prioritering kunnen baseren?
- En hoe zetten we deze realistische jaarplanning dan weg in de organisatie en op welke manier volgen we de voortgang binnen de ODZOB maar ook met de deelnemers?

In het methodische gedeelte van deze bijdrage (in hoofdstuk 2, 3 en 4) gaan we in op bovenstaande vragen en nemen we u mee in de methodiek van de Meerjaren Ontwikkelaanpak, de uitkomsten voor de jaren 2025-2027 en daarna en de monitoring ervan.

In het vervolg van deze paragraaf staan we stil bij de betekenis van de Meerjaren ontwikkelaanpak en de doorontwikkeling van de organisatie, die daarmee gepaard gaat. Daarmee richten we meer op de dynamiek die deze doorontwikkeling in de ODZOB met zich mee zal brengen en welke knelpunten wij daarin zien.

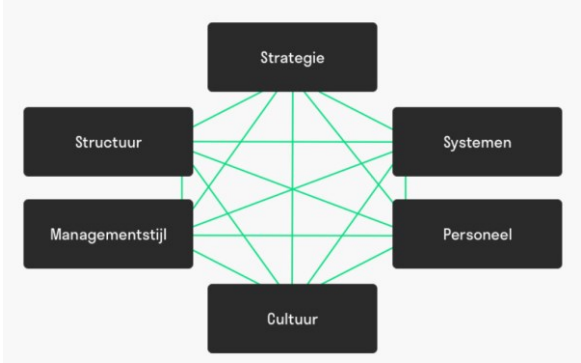
Over Organisatie
Ontwikkeling in een

De ODZOB is vanuit zijn wortels een beheersmatige uitvoeringsorganisatie. De dynamiek, in de zin van denken en handelen van medewerkers is sterk gericht op doen.

sterk op declarabele uitvoering gerichte organisatie	Een dynamiek die in beginsel wordt versterkt door de financieringsmethodiek van declarabele uren. De natuurlijke 'drive' van medewerkers is eerder gericht op het realiseren van de eigen declarabele uren (target) dan op het denken over verbeteringen in de organisatie. Het laatste te meer, omdat het werken aan doorontwikkeling van de organisatie binnen de bestaande financieringsmethodiek niet declarabel is en VTH-medewerkers slechts een smal deel in hun aanwezige uren¹ (12%) hebben om te werken aan de ontwikkeling van de organisatie. Het zou onjuist zijn daarover een waardeoordeel uit te spreken. Het kent, zoals gezegd, zijn historische grond. Wel is het goed om te kijken naar de uitwerking ervan tegen de achtergrond van de vele ontwikkelingen die spelen en met name op bedrijfsvoering en organisatieontwikkeling.
Betrokken medewerkers willen wel maar kunnen niet	Kenmerkend voor de ODZOB is dat medewerkers een sterke drive hebben om de kwaliteit te leveren en verbeteringen op 'hun eigen' vakgebied aan te brengen. Een en ander ook ingegeven door hun contacten met opdrachtgevers. Vanuit het smalle deel om te kunnen werken aan doorontwikkeling, komt het accent in de werkwijze sterk te liggen op 'direct oppakken', zonder na te gaan of dit nu wel op de juiste manier gebeurt. Met het laatste bedoelen we hier: – Nadenken over welke prioriteit zo'n ontwikkeling heeft; – De tijd te nemen om te bezien hoe zo'n ontwikkeling op een goede manier kan worden weggezet in de organisatie en met welke teams de samenwerking moet worden gezocht. Het gevolg is dat veel opgaven incidentgericht en in het reguliere werk worden ingepast, waarbij weinig rekening is gehouden met een duurzame inrichting in de organisatie, die ook nog nut kan hebben voor andere teams of de gehele organisatie. De ontwikkelingen en de implementatie daarvan krijgen daarmee niet de juiste randvoorwaarden mee, waardoor de implementatie van ontwikkelingen meer dan eens een 'stroperig karakter' krijgt. Pogingen om locatiedossiers op een duurzame wijze te implementeren zijn hiervan een goed voorbeeld. In het streven om het -vanuit eerdergenoemde betrokkenheid bij de zaak- toch te regelen krijgt de organisatie een 'hijgerig' en ad hoc gericht karakter. Er wordt te veel 'hooi op de vork' genomen, waardoor goed bedoelde ontwikkelopgaven stranden of verzanden.
De Meerjaren ontwikkelaanpak als hefboom...	Structureel duurzame oplossingen blijven uit. De resultaatbeleving neemt af en de frustratie daarover neemt toe. Deze negatieve perceptie komt min of meer -en wellicht in wat andere bewoordingen- ook terug in het Medewerkers onderzoek. De Meerjaren ontwikkelaanpak zet een hefboom op deze dynamiek. De aanpak zal in sterke mate moet bijdragen aan het organiseren van de ontwikkelopgaven die er liggen. Nu en in de toekomst. Daarmee is de aanpak erop gericht om vanuit een kritische blik op het handelen van de organisatie (lees: de bevindingen uit onderzoeken zoals beschreven in paragraaf 1.1) en ontwikkelingen op landelijk en regionaal niveau een samenhangende Meerjaren ontwikkelaanpak op te zetten voor de toekomst.



¹ De ODZOB-medewerkers in VTH-teams werken voor 88,5% declarabel.

	Een aanpak die zal moeten richten op strategische prioriteiten om zo te komen tot een realistische jaarplanning, die tegelijkertijd tegemoetkomt aan de (eerste) wensen en behoeften van opdrachtgevers.
Sturen, grip houden en afmaken....	Een aanpak die ook uitspraken moet doen over inrichting en werkwijze waarmee ontwikkelopgaven in de organisatie worden weggezet en opgepakt, het stelsel van opdrachtgever- en opdrachtnemerschap daarin en de cyclus van Plan-Do-Check-Act daarbij. Dit stelt eisen aan de professionalisering van Projectmatig Werken in de organisatie. Van hoog tot laag. Van opdrachtgever tot opgaveleider. Een stelsel van monitoring is daarbij onmiskenbaar van belang. Het vormt de basis voor het bewaken van de voortgang en het nemen van tussentijdse maatregelen voor bijsturing
Een integrale organisatieontwikkeling	 Daarmee zet het werken met deze Meerjaren ontwikkelaanpak een integrale organisatieontwikkeling in gang. Een organisatieontwikkeling die ook naar voren komt in de beweging zoals neergezet in bovenstaande afbeelding over de beweging. Er zal steviger beroep worden gedaan op projectmatige vaardigheden in het personeelsbestand (Personeel). En vanuit dezelfde projectmatige gedachte zal er meer scherpte worden gevraagd in houding en gedrag (Cultuur en Managementstijl) als het gaat om het stellen van prioriteiten en de voortgang in het realiseren van ontwikkelopgaven. Het hierboven gestelde, uiteraard ook ondersteund met een projectmatig instrumentarium (Systemen) en een duidelijke opdrachtgever-opdrachtnemer-werkwijze met bijpassende taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden (Structuur). In het DT-besluit van 18 juni 2024, als aftrap voor het opmaken van de Meerjaren ontwikkel-aanpak, is nadrukkelijk gewezen op deze integrale organisatieontwikkeling. Aangegeven is dat het toewerken naar zo'n aanpak een investering betreft in de organisatie en een stevig beroep doet op het management in de zin van: - Tijd en managementinspanning. - Vasthoudendheid als het gaat om opdrachtgeverschap en bijpassende houding en gedrag. - Sturen op samenwerking in de organisatie en met de deelnemers.
Zonder Sponsorschap geen succes	Daarmee wordt in brede zin het sponsorschap voor deze ontwikkeling bij het management geadresseerd. Sponsorschap, dat breder getrokken mag worden naar het Bestuur in de rol van eigenaar. De Meerjarenvisie vraagt in de kern immers om een professionele organisatie, die doorontwikkeld van 'Fundament' naar 'In samenhang' en 'Platform'. Dit, in interactie met de deelnemers. De eisen vanuit het nationaal programma versterking van het VTH stelsel, versterkt de gedachte van deze doorontwikkeling. Een professionaliseringsslag van formaat met een dito impact in de organisatie. Een professionaliseringsslag, die vraagt om open dialoog over belemmerende en bevorderende krachten erin. Het laatste, niet zozeer alleen vanuit de gedachte van de inhoud, maar ook

vanuit de gedachte van het veranderproces. Een proces van een beheersmatige uitvoeringsorganisatie naar een ontwikkelorganisatie.

Daarmee wijzen we hier op voorhand (en in pro-spectieve gedachte) naar hoofdstuk 2 en 3 van deze bijdrage, waaruit eerdergenoemde knellende werking van de bestaande financieringsmethodiek van declarabele uren op de doorontwikkeling van de organisatie duidelijk naar voren komt.

Een serieuze belemmering als het gaat om:

- het smalle deel van de capaciteit die VTH-teams kunnen bijdragen aan organisatie-ontwikkelingsproces;
- de fixatie van VTH-medewerkers op de declarabele uitvoering, waarmee de niet declarabele doorontwikkeling van de organisatie eigenlijk altijd op ‘de tweede plaats’ komt.

Een open dialoog over de bestaande financieringsmethodiek en de belemmerende werking die daarvan uitgaat, is een aangelegenheid tussen Directie, Dagelijks en Algemeen Bestuur.

Een dialoog die in sterke mate gaat over sponsorschap bij de doorontwikkeling van de organisatie, die in belangrijke mate voortvloeit uit de eisen vanuit Meerjarenvisie en landelijke Versterking van het VTH-stelsel.

In die gedachte is dit sponsorschap terug te voeren op een hechte samenwerkingsgedachte tussen de ODZOB en haar deelnemers.



Er vanuit gaande dat beide partijen hetzelfde willen, zit er wederkerigheid in deze samenwerking, waarbij in termen van goed sponsorschap transparant gesproken wordt over elkaars belangen.

Het nationaal programma VTH versterking spreekt in haar bijdrage: "VTH in actie" in dat verband over het bewegen van "Ik naar Wij".

Daarbij gaat het niet alleen om het opbouwen van een regionaal gezamenlijk informatiepositie en ook niet alleen om VTH versterkingsproducten, die de onafhankelijkheid van omgevingsdiensten moeten waarborgen.

Maar ook om de wijze waarop we gezamenlijk het doorontwikkelingsproces mogelijk maken, waarin de ODZOB doorgroeit naar een voorziening die de veiligheid, duurzaamheid en gezondheid van de fysieke leefomgeving in Zuidoost-Brabant blijvend en effectief kan handhaven.

1.2 Afweging en prioritering, scenario's en financiële gevolgen.

Een proces van afwegen en prioriteren

Bij het trefwoord van "Zwaar naar Jaar..." in paragraaf 1.2 is aangegeven dat de ODZOB de komende jaren voor een stevige uitdaging staat. Daarom is met urgentie gewerkt aan deze Meerjaren ontwikkelaanpak, die dient voor de afweging en sturing op deze flinke ontwikkelslag.

Op basis van de in hoofdstuk 2 beschreven methode voor het afwegen en prioriteren is in hoofdstuk 3 uitgebreid beschreven tot welke uitkomsten dit heeft geleid. Beide hoofdstukken zijn onderdeel van het methodisch gedeelte.

Het ontwikkelbudget

Deze paragraaf behandelt op hoofdlijn dit proces van afweging en prioritering van de 122 ontwikkelopgaven en wat dat betekent voor de besteding van het ontwikkelbudget. In de begroting 2025 zijn middelen beschikbaar voor de ontwikkeling van de ODZOB. Dit is de stelpost Ontwikkelbudget van € 800.000. Voor de inzet van dit budget is een besluit van het Algemeen Bestuur nodig.

Deze Meerjaren ontwikkelaanpak is de onderbouwing daarvoor.

Afweging en prioritering van 122 ontwikkelopgaven

Voor de afweging van de 122 ontwikkelopgaven gaan we kort terug naar de eerste inventarisatie van de ontwikkelopgaven, waarbij deze opgaven zijn geordend in drie programma's. Dat gaf onderstaande beeld.

Aantal opgaven in de jaarschijven (initiële inventarisatie)	2025	2026	2027
Aantal opgaven Collectieve Taken Programma	28	14	5
Aantal opgaven Kwaliteitsverbetering Operationele Taken (ROK)	13	5	1
Aantal opgaven Bedrijfsvoering & Organisatieontwikkeling	44	9	3

85 van de 122 opgaven werden daarmee geplaatst in 2025. Dat is 70% en gaf al aan dat afwegen en prioriteren onmiskenbaar noodzakelijk bleek.

Aan de hand van de beschreven methode in hoofdstuk 2 heeft dit proces van afweging en prioritering plaatsgevonden.

In de kern betreft het proces niets anders als ontwikkelopgaven tegen elkaar afwegen op basis van:

1. De prioriteit van de ontwikkelopgaven.
2. De gevraagde capaciteit om deze ontwikkelopgaven te realiseren.
3. De beschikbare capaciteit in de organisatie.
4. Verplaatsing in de tijd (jaarschijf)

De uiteindelijke uitkomst van het proces van afweging en prioritering gaf het volgende beeld van ordening van de ontwikkelopgaven per programma in de jaarschijven.

Aantal opgaven in jaarschijven (scenario 0)	2025	2026	2027	2028-2030
Aantal opgaven Collectieve Taken Programma	19	17	9	2
Aantal opgaven Kwaliteitsverbetering Operationele Taken (ROK)	4	4	4	7
Aantal opgaven Bedrijfsvoering & Organisatieontwikkeling	28	16	9	3

Hierboven gepresenteerde uitkomst is binnen de kaders van de beschikbare capaciteit te realiseren. Daarvoor zijn dus geen extra middelen vanuit het ontwikkelbudget.

In het onderstaande noemen we dat de ontwikkelagenda van scenario 0.

Koppelen scenario's ontwikkelbudget

Er zijn drie ontwikkelscenario's aan het AB toegezegd waarin inzichtelijk wordt gemaakt voor welke ontwikkeling van de ODZOB de inzet van het ontwikkelbudget nodig is.

Daarbij wordt aangegeven of de inzet structureel en/of (meerjarig) incidenteel is.

Opbouw van de scenario's	De scenario's zijn daarom gekoppeld aan de besteding van het ontwikkelbudget. De scenario's zijn op de volgende manier opgebouwd: 1. Structurele versterking van de bedrijfsvoering 2. Ontwikkelagenda 3. Buffer voor risico en actuele ontwikkeling In het onderstaande lichten we dit nader toe.
Structurele versterking van de bedrijfsvoering	Ongeacht het te kiezen scenario zal de bedrijfsvoering structureel versterkt moeten worden als randvoorwaarde voor de doorontwikkeling van de ODZOB. In de kern betreft dit de materiële en personele overhead. Met behulp van Strategische Personeels planning is gekeken naar de personele overhead. Deze heeft uitbreiding op de volgende punten: – HRM in het kader van binden en boeien en personeelsontwikkeling. – ICT in het kader van het strategisch/tactische informatiebeheer. – Versterking van het projectmanagement binnen ICT. – Versterking van programma- en portfoliosturing. Voor wat betreft de materiële overhead is uitbreiding nodig voor: – Het structureel opzetten van een Medewerkersonderzoek. – Het onderhouden en toetsen op de verplichte kwaliteitscriteria. – De automatische stijging van de ICT budgetten.
Ontwikkelagenda Scenario 0	De ontwikkelagenda van scenario 0 is hierboven al genoemd. Het betreft de uitkomst van het proces van afwegen en prioriteren waarbij de agenda van de 122 ontwikkelopgaven binnen de kaders van de beschikbare capaciteit van de ODZOB kan worden gerealiseerd. Additionele middelen vanuit het ontwikkelbudget zijn dan niet nodig. In dit scenario zien wij als knelpunt een vertraging van ontwikkeling in het programma Kwaliteitsverbetering operationele Taken (ROK VTH) en in het Programma Bedrijfsvoering en Organisatieontwikkeling. Knelpunten die in principe onacceptabel zijn en een risico vormen voor de voortgang.
Ontwikkelagenda Scenario 1	In scenario 1 worden de belangrijkste knelpunten uit scenario 0 opgelost met inzet van het ontwikkelbudget met als doel de uitvoering van een aantal ontwikkelopgaven uit het ROK VTH en het op orde brengen van de informatiehuishouding naar voren te halen en te versnellen omdat uitstel eigenlijk niet acceptabel is. Het Collectief Taken Programma daarentegen, kan met bepaalde keuzes in 2025, worden uitgevoerd binnen de beschikbare capaciteit. Concreet betreft dit de volgende ontwikkelopgaven voor het programma Kwaliteitsverbetering Operationele Taken (ROK VTH) – Systematisch toepassen van LMA in werkprocessen (van 2028 naar 2025) – Regionale naleefstrategie op- en vaststellen (van 2028 naar 2025) – Monitoringstool effectiviteit VTH implementeren (van 2028 naar 2025) – Aanpak illegaliteit en milieucriminaliteit (van 2028 naar 2026) – Casemanagement inrichten voor complexe dossiers (van 2028 naar 2026) – Procesontwerp taken indirecte lozingen ontwerpen en borgen (van 2028 naar 2026) Voor het programma Bedrijfsvoering & Organisatieontwikkeling betreft dit het versnellen van de volgende opgaven: – Datamanagement: Ontwerp, procesinrichtingen, data-eigenaren, vullen MBA register, externe (basis)administraties (van 2026-2028 naar 2025-2027). – Operating Model: Structuurmodel MBA register, procesinrichtingen, vullen MBA register met informatie locaties, MBA, vergunning (van 2026-2028 naar 2025-2027).

Ontwikkelagenda
Scenario 2

Buffer voor risico's
en actualiteiten

Financiële
besteding van het
ontwikkelbudget

Samen vinger aan
de pols

In scenario 2 worden geen extra ontwikkelopgaven naar voor gehaald (versneld) maar wordt de uitvoering van de twee majeure, complexe ontwikkelopgaven op het gebied van de informatiehuishouding kwantitatief en kwalitatief versterkt door extra ruimte voor het projectmanagement.

Daarmee wordt het risico verkleind dat de uitvoering vertraging oploopt.

In alle drie de scenario's is er sprake van 'financieel scherp aan de wind zeilen'. De ruimte die in de begroting 2025 werd geconstateerd, kent zijn oorzaak in vooral drie factoren; een lagere benutting van de loonsom als gevolg van wijzigingen in de samenstelling van het personeelsbestand, een begrote substantiële verlaging van de inzet van externe inhuur en lagere raming van de gemiddelde meerkosten van inhuur.

De ontstane ruimte wordt helemaal ingezet door het verlagen van de deelnemers-bijdragen met € 700.000 (lager tarief) en de inzet van het ontwikkelbudget van € 800.000 of minder. Verder zal ook druk staan op de declarabiliteit omdat er afwijkingen kunnen ontstaan in de geschatte inzet op de ontwikkelopgaven. Tenslotte is in de programma's op basis van de ervaring in het verleden sprake van een (beperkte) over programmering. In het geval de programma's wel volledig worden gerealiseerd kan er een negatief resultaat ontstaan.

Dat betekent dat het risico toeneemt dat de ODZOB een negatief exploitatieresultaat haalt. Daarom wordt in alle drie de scenario's rekening gehouden met een risicobuffer in de exploitatie. Een deel van het ontwikkelbudget wordt als het ware gereserveerd.

Het financieel risico kan ook positief uitpakken als de genoemde factoren de goede kant op gaan. In dat geval kan de buffer worden ingezet op actuele ontwikkelingen die al lopende het jaar om aandacht en inzet vragen.

Het bedrag van het bufferbudget verschilt per jaar en scenario, afhankelijk van de afweging die wordt gemaakt. In die zin is de hoogte van het bufferbudget een soort van sluitpost in de redenering. In de verschillende scenario's wordt dit nader toegelicht.

Scenario 0	2025	2026	2027	2028
Structurele versterking van de bedrijfsvoering	350.000	350.000	350.000	350.000
Ontwikkelagenda scenario 0: binnen kaders	0	0	0	0
Buffer voor risico en actuele ontwikkeling	150.000	275.000	275.000	0
Totaal	500.000	625.000	625.000	350.000
Scenario 1	2025	2026	2027	2028
Structurele versterking van de bedrijfsvoering	350.000	350.000	350.000	350.000
Ontwikkelagenda scenario 1: versnellen	350.000	237.000	132.000	0
Buffer voor risico en actuele ontwikkeling	100.000	213.000	275.000	0
Totaal	800.000	800.000	757.000	350.000
Scenario 2	2025	2026	2027	2028
Structurele versterking van de bedrijfsvoering	350.000	350.000	350.000	350.000
Ontwikkelagenda scenario 2: versterken	410.000	297.000	192.000	0
Buffer voor risico en actuele ontwikkeling	40.000	153.000	258.000	0
Totaal	800.000	800.000	800.000	350.000

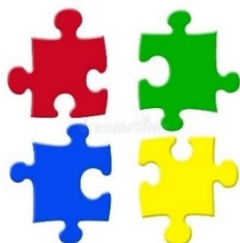
Bedragen in €

Bij elk scenario is het van belang dat de voortgang in de uitvoering van de meerjarige ontwikkelaanpak regelmatig wordt besproken met de deelnemers. Het is een gezamenlijk proces dat op basis van adequate voortgangsinformatie en vooraf bepaalde evaluatiemomenten bijsturing vraagt. Het gaat dan om tijd, organisatie/samenwerking, kwaliteit, informatie en geld. In hoofdstuk 4 wordt daarom de Governance en het proces van plan-do-check-act uitgewerkt. Op basis van viermaandelijks rapportages kan de buffer voor risico's en actuele ontwikkelingen worden gevolgd.

Hoofdstuk 2 Meerjarenvisie en Meerjaren ontwikkelaanpak

2.1 Inleiding

De puzzel leggen...



Het uitdenken en ontwerpen van de Meerjaren ontwikkelaanpak met een jaarplanning voor 2025, 2026 en 2027 heeft voor de nodige hoofdbreken gezorgd.

Het heeft veel gelijkenis gehad met een zoektocht; het leggen van een puzzel, waarbij steeds nieuwe stukjes in het bestaande moesten worden ingepast. En, waarbij ontbrekende stukjes moesten worden gezocht.

Aansluiten bij de Meerjarenvisie

Op 30 maart 2023 heeft het Algemeen Bestuur de Meerjarenvisie 2023-2027 'Samen voor een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving' vastgesteld. De Meerjarenvisie richt zich op de middellange termijn en kent drie niveaus.

Fundament op orde

Fundament op orde. Inzet op het op orde hebben, onderhouden en verstevigen van het fundament (de operationele cyclus).

Het gaat bijvoorbeeld om:

- Efficiënt en effectief werken vanuit een meerjarig perspectief
- Een level playing field (alle bedrijven gelijk behandelen),
- Risicogericht- en informatie gestuurd en projectmatig werken op basis van door het AB vastgestelde regionale uitvoeringskaders.
- Goede kwaliteit leveren, het opvolgen van de adviezen van de Commissie Van Aartsen ten aanzien van kwaliteit en robuustheid van omgevingsdiensten en deelnemen aan het Interbestuurlijk Programma. Binnen de gemeenschappelijke regeling goede randvoorwaarden collectief creëren.
- Samenwerken in de keten, sterk gestuurd vanuit concrete casussen

In Samenhang

Met In samenhang (verbinden operationele en strategische cyclus) wordt bedoeld het verbinden van uitvoering met beleid en het verbinden tussen verschillende beleidsopgaven in de praktijk.

Deze inzet betekent bijvoorbeeld:

- Ontwikkeling van outputgericht naar meer outcomegericht werken
- Bij outcomegericht werken gaat het om het samenspel tussen de wettelijke basis, het benutten van de reikwijdte van wet- en regelgeving en de bovenwettelijke inzet van VTH-expertise om een bepaald beleidsdoel te kunnen halen. Deze manier van werken heeft een goed fundament nodig, met daarbij een sterke informatiepositie en andere inrichting van werkprogramma's.
- Samenwerken bevorderen vanuit strategische samenwerkingsallianties (o.a. met kennisinstellingen) gericht op prioritaire onderwerpen zoals landelijk overleg Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS).

Regionaal platform

Regionaal platform (strategische cyclus) Het voeden van het provinciale en gemeentelijke beleidskader door de ODZOB, met wederzijdse uitwisseling van kennis en ervaring vanuit de uitvoering.

In dit model pakken gemeenten en provincie in gezamenlijkheid in de regio de beleidsopgaven op. De ODZOB is er hierbij alert op dat er geen overlap ontstaat met het Metropool Regio Eindhoven (MRE).

Fasering in de Strategie

Daarbij wordt in de Meerjarenvisie het accent gelegd op het plateau Fundament op orde.

Ontwikkelingen in wet- en regelgeving vereisen de komende vier jaar de nodige inspanningen en ontwikkelopgaven op dit plateau.

Daar waar urgentie of bestaande afspraken er specifiek om vragen, wordt ingezet op de plateaus 'In Samenhang' en 'Regionaal Platform'. Dit speelt vooral bij de pijlers gezond en duurzaam.

Daarmee geeft de Meerjarenvisie op hoofdlijn een richting aan het proces van opmaken van deze Meerjaren ontwikkelaanpak.

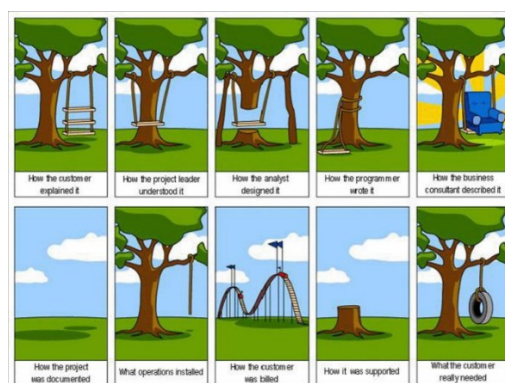
Zonder betrokkenheid
geen resultaat...

In zo'n proces, is het van essentieel belang de GPO-leden goed betrokken te houden.

Eenzijds om gedurende de opmaak van de Meerjaren ontwikkelaanpak en het jaarplan 2025, 2026 en 2027 te informeren.

Dit, om daarmee de beeldvorming erover af te stemmen en zoveel als mogelijk eenduidig en gelijk te houden.

Anderzijds om op essentiële momenten medewerking te vragen bij de uitwerking van elementen uit deze Meerjaren ontwikkelaanpak.



Daartoe is met het GPO het volgende proces afgesproken:

Datum	Onderwerpen
06 juni 2024	- Schets van ontwikkelingen die binnen en buiten de ODZOB spelen. - Vraag om medewerking en samenstellen van een werkgroep GPO.
20 juni 2024	- Eerste stappen in het opmaken van een Meerjaren ontwikkelaanpak. - Uitzetten van een enquête over strategische speerpunten².
29 aug, 2024	- Terugkoppeling van uitkomsten uit de enquête. - Het GPO meenemen in de belangrijkste uitkomsten uit de zelfevaluatie.
19 sept.2024	Informeren over laatste ontwikkelingen rondom Versterking VTH stelsel IBP en mogelijke financiering daarbij (SPUK).
28 okt. 2024	GPO: special, Totale definitieve opzet van de Meerjaren ontwikkelaanpak en jaarplannen 2025, 2026 en 2027 en scenario's voor besluitvorming. Aanbieding voor de bestuurlijke agenda.
25 nov. 2024	Terugkoppeling van de besluitvorming in het Dagelijks Bestuur over de Meerjaren ontwikkelaanpak, jaarplan en scenario's.

Met de GPO-werkgroep is op punten in de opmaak van de Meerjaren ontwikkelaanpak dieper ingegaan om zo meer 'beeld en geluid' te krijgen vanuit de opdrachtgevers.

Met de Werkgroep is het volgende proces afgesproken.

Datum	Onderwerpen
18 juli 2024	Analyse van de uitkomsten uit de enquête en voorstel voor prioriteitspakketten.
02 okt. 2024	Eerste aanzet over de Meerjaren ontwikkelaanpak en jaarplannen 2025,2026 en 2027 en opbouw van de besluitvorming in scenario's.

² Komt terug in paragraaf 2.4

10 okt. 2024	Nadere uitwerking van de Meerjaren ontwikkelaanpak en jaarplannen 2025, 2026 en 2027 plus de besluitvormingsscenario's.
28 okt. 2024	GPO: special, Totale definitieve opzet van de Meerjaren ontwikkelaanpak en jaarplannen 2025, 2026 en 2027 en scenario's voor besluitvorming. Aanbieding voor de bestuurlijke agenda.
25 nov. 2024	Terugkoppeling van de besluitvorming in het Dagelijks Bestuur over de Meerjaren ontwikkelaanpak, jaarplan en scenario's.
6 nov 2024	Afstemmen conceptstukken

Stappen in de opmaak van de Meerjaren ontwikkelaanpak

Met deze (inhoudelijke en procesmatige) uitgangspunten in het achterhoofd is begonnen met het uitwerken van de Meerjaren ontwikkelaanpak en de jaarplanning 2025, 2026 en 2027.

De uitwerking is vooral gericht op het vormgeven van portfoliomanagement; een overkoepelende structuur en werkwijze boven bestaande programma's en uitvoeringskaders, die moet zorgdragen voor:

- Samenhang in en tussen de programma's.
- Een systeem van (strategische) prioritering van ontwikkelopgaven uit de verschillende programma's (=portfolio), om zo inzicht te krijgen in de belangrijkste ontwikkelopgaven.
- Zicht op de capaciteitsvraag (=impact) die deze ontwikkelopgaven met zich meebrengen voor de organisatie.
- Zicht op de beschikbare capaciteit (=ontwikkelruimte) binnen de ODZOB om zo tot een realistisch en behapbare jaarplanning van ontwikkelopgaven te kunnen komen.

Achtereenvolgens zijn de volgende stappen gezet.

1. Inventariseren van ontwikkelopgaven.
2. Ordenen en structureren van ontwikkelopgaven.
3. Strategie en prioriteiten.
4. Ontwikkelruimte in de organisatie.

Op hoofdlijn zullen we deze in het vervolg van dit hoofdstuk beschrijven en verantwoorden.

2.2 Inventariseren van ontwikkelopgaven

Vanaf begin juni tot medio juni is de Meerjaren ontwikkelaanpak conceptueel neergezet.

Dit betreft vooral:

- Een eerste structuur en ordening voor de ontwikkelopgaven.
- Een eerste gedachte rondom strategische prioritering.
- De informatie-oogpunten van ontwikkelopgaven die van belang zijn voor het opmaken van de jaarplanning 2025.
- Een Database structuur, opgebouwd in Excel.

Het startschot

Met een afvaardiging uit de organisatie zijn deze gedachten op 5 juli 2024 in een testopzet aan de praktijk getoetst. Dit heeft enkele aanpassingen tot gevolg gehad. Ook is in deze bijeenkomst het startschot gegeven voor de inventarisatie van ontwikkelopgaven en welke bronnen daarvoor dienen.

Bronnen voor inventarisatie

De bronnen zijn:

1. Het programma van Collectieve Taken 2025-2027
2. Zelfevaluatie (en Visitatie)
3. ROK VTH
4. Landelijk Programma versterking VTH-IBP
5. Ontwikkelopgaven cluster Dienstverlening (bedrijfsvoering)
6. Audits bedrijfsvoering (Archief inspectie, managementletter, efficiencyonderzoek (PNB)
7. ICT-uitvoeringsagenda('s)

Aanvullende informatie
per ontwikkelopgave

Daarbij is ook aangegeven welke aanvullende informatie per ontwikkelopgave nodig is voor de opbouw van de Meerjaren ontwikkelaanpak en de jaarplanning 2025, 2026 en 2027 daarin. De aanvullende informatie-oogpunten van de ontwikkelopgaven met hun globale bedoeling, zijn hieronder aangegeven.

Informatie-oogpunt	Uitleg en bedoeling
Impact	De capaciteitsvraag van de ontwikkelopgaven voor alle afzonderlijke teams van de ODZOB. Deze informatie is essentieel om te kunnen bepalen of de jaarplanning realistisch en behapbaar is.
Jaar en doorlooptijd	Het startjaar van de ontwikkelopgaven en de doorlooptijd in kwartalen van het jaar en eventueel de jaren erna. De Meerjaren ontwikkelaanpak wordt opgebouwd vanaf het jaar 2025. Het startjaar voor iedere ontwikkelopgave is dus 2025. Deze informatie is dan ook nodig om: 1. Te weten of de opgaven daadwerkelijk ook worden opgestart in 2025 (nieuwe opgaven) of dat deze al eerder zijn opgestart. In het eerste geval zijn het nieuwe ontwikkelopgaven. In het tweede geval zijn het doorloop ontwikkelopgaven uit eerdere jaren (2024 of eerder). 2. Te weten of het eenjarige opgaven zijn of meerjarige opgaven. Door middel van doorlooptijd in kwartalen te inventariseren, ontstaat een nadere precisering over hoe de totale impact van de meerjarige opgaven naar impact over de jaren kan worden verdeeld³.
Realisatie-inspanning	Nader specificatie van de aard van de ontwikkelopgaven als het gaat om de aard van de ontwikkeling in relatie tot inspanning die daarvoor nodig is. - Is het een relatief eenvoudig te realiseren ontwikkelopgave? - Is de ontwikkelopgave inhoudelijk complex? - Begeeft de ontwikkeling zich in een complex krachtenveld met veel afhankelijkheden? Deze informatie is nodig voor het bepalen van de sturingskracht die nodig is voor het realiseren van de ontwikkelopgave. Daarmee kan bij uitvoering worden bepaald hoe krachtig de opdrachtgever-opdrachtnemer structuur moet zijn met dito monitoring.
Karakter van de ontwikkelopgave	Dit betreft een nadere duiding van de aard van de ontwikkeling van de opgaven, waarbij onderscheid gemaakt wordt in: - Een implementatie van verbetering. - Een beleidsontwikkeling. - Een innovatie in het kader van de 1% robuustheidsnorm. Deze informatie is vooral nodig om de 1% robuustheidsnorm te kunnen achterhalen voor de KPI's in het kader van robuustheid.
Strategisch plateau	Dit betreft het aanmerken van de ontwikkelopgaven naar de aard van de strategische plateaus in de Meerjarenvisie: - Fundament op orde - In Samenhang - Platform

³ Bijvoorbeeld: een opgave van 7 kwartalen (4 in 2025 en 3 in 2026) preciseren we voor wat betreft de totale impact op 4/7 in 2025 en 3/7 in 2026.

	De informatie is nodig om de relatie met de Meerjarenvisie en de uitgangspunten daarin te kunnen waarborgen.
Prioriteitspakket ⁴	Dit betreft het aanmerken van prioriteiten van de ontwikkelopgaven. Er zijn vijf VTH-prioriteitspakketten samengesteld op basis de uitkomsten van een enquête. Voor de ontwikkelopgaven van Bedrijfsvoering en organisatieontwikkeling hanteren we de prioriteitspakketten van de INK-ontwikkelingsfasen (zie paragraaf 2.4). Deze informatie is essentieel om ontwikkelopgaven in de jaren te kunnen prioriteren en plaatsen en om daarmee in combinatie met de impact van de ontwikkelopgaven tot een realistische en behapbare jaarplanning te kunnen komen.

2.3 Kritische beschouwing van de inventarisatie en ordening.

De inventarisatie is per 23 augustus 2024 afgerond en heeft 188 ontwikkelopgaven opgeleverd.

Lijnactie of
ontwikkelopgave
Meerjaren
ontwikkelaanpak

De inventarisatie van opgaven is kritisch tegen het licht gehouden of er sprake is van ontwikkelopgaven die in het team zelf kunnen worden opgepakt (lijnsturing door clustermanager) of dat er hier echt sprake is van een ODZOB-brede opgaven, die:

- Voor meerdere teams werk met zich meebrengt;
- Projectmatig moet worden aangestuurd;
- In aanmerking komt voor centrale aansturing op MT/DT niveau.

Dit gaf het volgende beeld.

Totaal aantal geïnventariseerde opgaven	188
Aantal opgaven in de lijn	66
Aantal opgaven Meerjaren ontwikkelaanpak	122

Initiële inventarisatie en
jaren

Daarnaast is gekeken naar de inventarisatie en de initiële plaatsing van ontwikkelopgaven in de jaren. Dat gaf onderstaande beeld.

Initiële inventarisatie opgaven voor 2025	85
Initiële inventarisatie opgaven voor 2026	28
Initiële inventarisatie opgaven voor 2027	9

Uit dit beeld komt duidelijk naar voren dat prioritering noodzakelijk is. Zo'n 70% van de ontwikkelopgaven wordt bij de initiële inventarisatie geplaatst in 2025.

Unieke
ontwikkelopgaven en
opgaven met een
meerjarig karakter

Een aantal van de ontwikkelopgaven betreffen meerjarig durende ontwikkelopgaven. Soms tweejarig en in een aantal gevallen ook driejarig. Laatstgenoemde ontwikkelopgaven komen dus meerdere malen voor in de jaarschijven van de Meerjaren ontwikkelaanpak.

Aantal unieke ontwikkelopgaven	98
Aantal 1-jarige ontwikkelopgaven	78
Aantal 2-jarige ontwikkelopgaven	16
Aantal 3-jarige ontwikkelopgaven	4
Totaal aantal opgaven in alle jaarschijven	122

⁴ Wordt uiteengezet in paragraaf 2.4

Ordering in
programma's

In onderstaande vindt u de invulling van deze structuur terug met daarbij het aantal geïnventariseerde ontwikkelopgaven per programma.

Aantal opgaven in de jaarschijven	2025	2026	2027
Aantal opgaven Collectieve Taken Programma	28	14	5
Aantal opgaven VTH-versterking	(10)	(3)	
Aantal opgaven Kwaliteitsverbetering Operationele Taken (ROK)	13	5	1
Aantal opgaven Bedrijfsvoering & Organisatieontwikkeling	44	9	3

Omdat de ontwikkelopgaven in het kader van de versterking van het VTH-stelsel IBP een incidenteel karakter hebben, zijn zij toegedeeld naar de structurele programma's. In bovenstaande tabel zijn het aantal opgaven voor versterking van het VTH-stelsel IBP daarom ook tussen haakjes gezet.

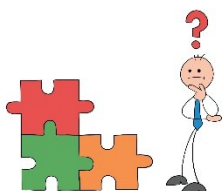
In onderstaande afbeelding is aangegeven op welke manier deze ontwikkelopgaven zijn toegedeeld aan de structurele programma's.

Programma	Ontwikkel-opgaven	Jaar
Collectief_Programma	Verkenning toepassing Altijd Actuele Digitale Vergunning, AAD Aanvraag/systeem DIGI-V (vanuit IBP)	2025
Collectief_Programma	Professionaliseren programma en portfolio-ontwikkeling beleidscyclus Big 8 gedachte (vanuit IBP)	2025
Collectief_Programma	Professionaliseren programma en portfolio-ontwikkeling beleidscyclus Big 8 gedachte (vanuit IBP)	2026
Collectief_Programma	Herijking externe samenwerking (waterschap, GGD, VR, politie, etc) en stakeholdersanalyse (vanuit IBP)	2025
Kwaliteitsverbetering_Operationele_Taken	Systematisch toepassen LMA borgen in werkprocessen Toezicht (vanuit IBP)	2025
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Implementatie Kwaliteitscriteria 3.0 taakgebieden, werkprocescriteria en procesbeheer (vanuit zelfevaluatie IBP)	2025
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Implementatie Kwaliteitscriteria 3.0 taakgebieden, werkprocescriteria en procesbeheer (vanuit zelfevaluatie IBP)	2026
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Waardegericht werken: horizontale verantwoording-herontwerp P&C-doelenboom KPI's-risicomanagement (NIS2) (vanuit IBP)	2025
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Waardegericht werken: nieuwe financieringsmethodiek-systematiek (vanuit IBP)	2025
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Waardegericht werken: landelijke modelmandaat implementeren (inclusief besluitvorming en inpassing in werkproces) (vanuit IBP)	2025
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Waardegericht werken: opstellen gedragscode onafhankelijk adviseren (bevoegd gezag: ambtelijke-bestuurlijke betrekking) (vanuit IBP)	2025
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Dienstenaanbod: uniformering werkafspraken deelnemers-dienstenaanbod PDC-afspraken frontoffice functies-DVO (vanuit IBP)	2025
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Dienstenaanbod: uniformering werkafspraken deelnemers-dienstenaanbod PDC-afspraken frontoffice functies-DVO (vanuit IBP)	2026

2.4 Strategie en prioriteiten

Om te komen tot een realistische en behapbare planning is het essentieel om een methode van prioritering te hebben. Daartoe is als eerste gericht op de VTH-ontwikkelopgaven. Voor het ontwerpen van zo'n methode van prioritering is teruggeslagen naar de Meerjarenvisie van 30 maart 2023.

Een ontbrekend
puzzelstukje...



In de Meerjarenvisie⁵ wordt onderscheid gemaakt in drie strategische plateaus.

1. Fundament op orde
2. In samenhang
3. Platform

Daarbij is destijds aangegeven dat het eerste strategische plateau (Fundament op orde) de komende vier jaren de prioriteit verdient.

Daar waar urgentie of bestaande afspraken er specifiek om vragen, wordt ingezet op de plateaus 'In Samenhang' en 'Regionaal Platform'.

Dit speelt vooral bij de pijlers gezond en duurzaam.

Deze strategische uitgangspunten zijn voor het opmaken van een realistische en behapbare jaarplanning uit de Meerjaren ontwikkelaanpak te grofmazig van opzet gebleken. Immers, met een plateau dat een doorlooptijd van vier jaren verdient, is het lastig te komen tot realistische en behapbare jaarplanningen voor 2025 en verder.

Om verfijning aan te brengen, is aangesloten bij een uitwerking van de Meerjarenvisie in 43 speerpunten. De uitwerking is in een ambtelijke bijeenkomst met het GPO samengesteld op 10 mei 2022 en geniet daarmee ook een zeker mate van herkenning bij de GPO-leden.

De uitwerking is destijds ook als bijlage meegenomen in de Meerjarenvisie van 30 maart 2023.

De uitwerking naar speerpunten biedt ingang tot een methode van strategische prioritering. Een prioritering die gebruikt kan worden bij de Meerjaren ontwikkelaanpak en met name bij het opmaken van de jaarplanningen 2025, 2026 en 2027.

De enquête...

Daartoe zijn de 43 speerpunten verwerkt in een vragenlijst. De vragenlijst is intern binnen de ODZOB uitgezet bij de VTH-leidinggevenden en bij het team Strategie, Beleid en Projecten. Ook is de vragenlijst op 20 juni 2024 uitgezet bij alle GPO-leden.

In de kern heeft de vragenlijst tot doel om per speerpunt een uitspraak te doen over:

1. Het Belang van betreffend speerpunt (van 1-10).
2. De Waardering van het speerpunt (van 1-10).

Met Belang van het speerpunt is bedoeld om aan te geven hoe belangrijk dit speerpunt is binnen de context van de dienstverlening van de ODZOB in de regio.

Met Waardering van het speerpunt is bedoeld om aan te geven hoe de ODZOB dit doet voor de regio in kwalitatieve zin (kwaliteit van de dienstverlening) en/of in kwantitatieve zin (mate van inspanning erop).

⁵ Zie daarvoor paragraaf 2.1

Deze methode van prioriteren wordt ook wel de strategische prioriteringsmatrix genoemd.

Er ontstaan als het ware vier velden, met:

1. Hoog Belang, Lage Waardering
2. Hoog Belang, Hoge Waardering
3. Laag Belang, Lage Waardering
4. Laag Belang, Hoge Waardering

Huis-Tuin-en-Keuken Voorbeeld

Bij de afweging in de aanschaf van een nieuwe auto bij budgettaire schaarste, wordt in de regel gekeken naar het Belang van een auto voor de levensinvulling in het algemeen én naar de staat van dienst (=Waardering) van de bestaande auto.

Daarmee ligt het voor de hand om bij het stellen van prioriteiten in eerste instantie te richten op speerpunten met een Hoog Belang en met een Lage(re) Waardering.

Uitkomsten en verwerking

De respons op deze enquête is hoog geweest. Intern vanuit de ODZOB 100% en vanuit de GPO-leden 75%. De spreiding op de gemiddelde scores is matig tot redelijk groot geweest. Dat heeft ertoe geleid, de gemiddelden achteraf nog goed te toetsen met de respondenten op herkenbaarheid en niet op een 'binair cijfermatige' wijze af te handelen.

De uitkomsten uit de enquête van de interne ODZOB-responsenten zijn allereerst verwerkt tot vijf prioriteitspakketten van speerpunten. Deze prioriteitspakketten zijn met de werkgroep van GPO-leden op 18 juli geanalyseerd aan de hand van de gemiddelde uitkomsten uit de enquête van het GPO. Dit heeft geleid tot enkele aanpassingen.

Op hoofdlijn zijn de prioriteitspakketten in onderstaande beschreven.

Vijf prioriteitspakketten voor VTH-ontwikkelopgaven

Prioriteitspakket	Ontwikkelopgaven met een relatie naar:
1.	• Scherper vergunnen (industrie). • Bestuurs- en strafrechtelijke handhaving. • Gezondheid in werkprogramma's. • Bijdragen aan circulaire economie. • Versterken casemanagement. • Goede en ontsloten data-analyse en informatievoorziening. • Van outputgericht werken naar outcomegericht werken. • Doorontwikkeling milieuklachtenlijn.
2.	• Crimineel handelen opnemen in werkprogramma's. • Versterking ketenaanpak milieucriminaliteit. • Vergroten van kennis over nieuwe risicobronnen. • Toepassen van handleidingen en beoordelingsmethodieken. • Scherper vergunnen (veehouderij). • Optimalisatie bodemtaken d.m.v. VTH. • Bijdragen aan energietransitie. • Faciliteren van duurzame ontwikkelingen. • Risicogerichte aanpak van toezicht en handhaving. • Vertalen landelijke producten naar regio (versterking VTH IBP). • Samenwerking met de GGD versterken (gezamenlijk adviseren).
3.	• Aan de voorkant (integraal) adviseren (RO- en Omgevingsbeleid). • ZZS-inventarisatie. • Integrale benadering sloopmeldingen. • Bijdrage aan aanpak stikstofproblematiek. • Adviseren met betrekking tot beëindiging veehouderijen. • Klimaat adaptieve maatregelen in de vergunningverlening. • Bekrachtiging van, implementatie van, uitvoering en monitoring van de ROK's. • Projectmatige aanpak in de uitvoering. • Volgen, implementeren en/of anticiperen op nieuwe wet- en regelgeving.

Prioriteitspakket	Ontwikkelopgaven met een relatie naar:
4.	• Evalueren asbestbeleid. • Bijdragen aan beleid kwaliteitsverbetering grondwater. • Bijdragen aan grondstoffenbeleid en grondwaterbeheer. • Communicatie en gedragsbeïnvloeding op duurzaamheid. • Deelnemen aan omgevingstafels. • Optimaliseren VTH bouwen. • Platformgericht werken. • Gelijk speelveld voor bedrijven.
5.	• Bijdrage aan beleid zwemwater. • Adviseren m.b.t. evaluatie en actualisatie van geur- en endotoxine beleid. • Adviseren van gemeenten bij (beleidsneutraal) omgevingsplannen. • Meehelpen bij de beleidsontwikkeling Circulaire Economie.

Prioriteitspakketten ontwikkelopgaven bedrijfsvoering

Voor het cluster dienstverlening (bedrijfsvoering) en vooral voor de teams ICT, HRM en Financiën, is ook gewerkt met prioriteitspakketten (Bedrijfsvoering & Organisatieontwikkeling).

Deze zijn anders van opzet en sluiten aan bij andere, meer gangbare, fasen van doorontwikkeling van de bedrijfsvoering (INK-fasering). De prioriteitspakketten voor bedrijfsvoering zijn als volgt te omschrijven.

Prioriteitspakket	Ontwikkelopgaven op het gebied van:
1.	Wettelijke verplichting. Dit zijn ontwikkelopgaven die een wettelijke verplichting in zich dragen. Te denken valt aan verplichtingen in het kader van CAO, Arbo, Archiefwet, de rechtmatigheidsverantwoording en de I-bestuur wetten als Woo en WMBEV.
2.	Basis/beheer op orde. Dit zijn de ontwikkelopgaven die betrekking hebben op taken die in de basis in orde moeten zijn. Te denken valt aan aspecten uit de managementletter, de P&C cyclus, adequate governance, formatieplanning en control-aspecten als contractregister en aanbestedingskalender.
3.	Doorontwikkeling in de organisatie. Dit zijn ontwikkelopgaven die richten op de interne samenhang in de organisatie. In de kern betreffen deze opgaven professionaliseringslagen in de organisatie gericht op efficiency, productieve werkcultuur, samenwerking, MD, wederzijdse afhankelijkheden regelen in processen en de beweging van 'registratie ICT' naar ICT die werkproces ondersteunend is.
4.	Keten oriëntatie. Deze ontwikkelopgaven richten zich op de externe samenhang. In de kern betreft dit werken aan de infrastructuur voor een samenspel tussen de ODZOB en haar opdrachtgevers. Aspecten die hierin gelden kunnen bijvoorbeeld zijn: Strategische personeelsplanning gericht op de fasen In Samenhang en Platformgedachte uit de Meerjarenvisie en een ver gevorderde ICT die uitwisseling tussen ODZOB en opdrachtgevers doorlopend en geautomatiseerd mogelijk maakt.

De praktijk is weerbarstig

Bovenstaande strategische ontwikkel-fasering doet modelmatig en logisch aan. Maar is wellicht ook wat theoretisch van opzet. De praktijk is weerbarstiger en leert dat de bedrijfsvoering veelal tegelijkertijd werkt in meerdere fasen van ontwikkeling.

Daarbij is het goed om aan te sluiten bij die praktijk en daarmee bij de wensen en behoeften van opdrachtgevers via de primaire VTH-processen.

Daarbij is het ook goed om bovenstaande modelmatige benadering in het oog te houden om zo te kunnen beoordelen of de impact bij bedrijfsvoering teams niet te hoog wordt. In onderstaande is een overzicht opgenomen van het totaal aantal ontwikkelopgaven per prioriteitspakket (VTH en bedrijfsvoering).

Totaaloverzicht

Het spreekt voor zich dat ontwikkelopgaven die al eerder dan 2025 opgestart zijn en die doorlopen in 2025, de hoogste prioriteit hebben. Het zou immers suboptimaal zijn om deze in het afwegingsproces van deze Meerjaren ontwikkelaanpak stop te zetten

Opgaven naar prioriteitspakketten	Aantal
Opgaven doorloop naar 2025	37
Opgaven VTH-priopakket 1	20
Opgaven VTH-priopakket 2	11
Opgaven VTH-priopakket 3	9
Opgaven VTH-priopakket 4	2
Opgaven BV wettelijke verplichting	8
Opgaven BV basis op orde	20
Opgaven BV doorontwikkeling	13
Opgaven BV keten oriëntatie	2

Uit dit totaaloverzicht blijkt dat de programma's Collectieve Taken en Kwaliteitsverbetering Operationele Taken (ROK) uit ontwikkelopgaven bestaan die goed aansluiten bij de VTH-prioriteiten. In het programma Bedrijfsvoering en Organisatieontwikkeling ligt de nadruk nog vooral op het in orde krijgen van de basis.

2.5 Ontwikkelruimte in de organisatie

Het bepalen van de ontwikkelruimte (=beschikbare capaciteit) binnen de ODZOB, heeft als achterliggende doelstelling om te komen tot behapbare jaarplanningen.

Gaan we terug naar paragraaf 2.2 (de inventarisatie van ontwikkelopgaven), dan is daar aangegeven dat per ontwikkelopgave de impact (=gevraagde capaciteit per ontwikkelopgave) wordt ingeschat voor de afzonderlijke teams in de organisatie.

Door de impact per team te confronteren met de beschikbare capaciteit per team, ontstaat een beeld over behapbaarheid en realisme van een jaarplanning aan ontwikkelopgaven.

Begroting 2025 basis

Voor het bepalen van de ontwikkelruimte is aangesloten bij de begroting 2025.

Per programma een financieringsbron voor capaciteit

De ontwikkelopgaven zijn geordend in een aantal programma's (zie: 2.3), waarbij ook een capaciteits- of financieringsbron hoort. We onderscheiden:

Programma	Financieringsbron
Collectieve Taken programma	Collectieve bijdragen.
Kwaliteitsverbetering operationele taken (ROK)	ROK-budget binnen Blok 4: gerelateerde werkzaamheden, gericht op ROK ontwikkeling.
Organisatieontwikkeling & Bedrijfsvoering	Overhead – Overhead uren HRM, ICT en Financiën. – Interne uren VTH-teams: Verschil aanwezige en declarabele uren

Ontwikkelruimte en beschikbare capaciteit

Inzicht in de capaciteit in uren uit deze financieringsbronnen, is essentieel voor het opmaken van de Meerjaren ontwikkelaanpak, omdat:

1. We daarmee enerzijds inzichtelijk hebben hoe deze financieringsbronnen en de capaciteit daarin kunnen bijdragen aan het uitvoeren van ontwikkelopgaven voor de Meerjaren ontwikkelaanpak.
2. We daar mee anderzijds ook inzichtelijk hebben wat de begrenzing is voor het werken aan ODZOB-brede ontwikkelopgaven, zodat dit niet een risico vormt voor het werken aan reguliere taken en we zo kunnen toewerken naar realisme in de jaarplanningen.

Bovenstaande punten zijn de reden waarom de beschikbare capaciteit ook wel wordt aangeduid als Ontwikkelruimte. Het vormt de maximale bijdrage in capaciteit aan ontwikkelopgaven. Hierna lichten we de uitgangspunten van de financieringsbronnen toe.

Uitgangspunten Collectief Taken Programma (CTP)

Uitgangspunten met betrekking tot de financiering van dit programma zijn:

1. Volgens de Begroting 2025 zijn de beschikbare uren vastgesteld op 10.760.
2. De structurele taken betreffen 5.033 uren. De beschikbare capaciteit betreft 5.727 uren.
3. Het Collectieve Taken Programma betreft zuiver VTH-innovatie. Dat betekent dat overhead teams geen uren schrijven op dit programma⁶.
4. De ervaring leert dat team Strategie Beleid en Projecten ongeveer 40% van de beschikbare capaciteit voor zijn rekening neemt, 60% ligt bij de andere VTH-teams.

Onzuiverheden

Er zijn soms onzuiverheden geslopen binnen programma's. Zo bevat het, in beginsel op gezamenlijk ontwikkeling gerichte collectieve programma, een grote hoeveelheid aan uren voor de uitvoering van structurele taken. Daardoor wordt de ruimte voor ontwikkeling en innovatie substantieel beperkt (ca. 45%).

⁶ Uitzonderingen daarop worden voorgelegd aan GPO en AB.

Met de GPO-werkgroep is op 2 oktober gesproken over de hoeveelheid structurele taken binnen het Collectieve Taken Programma. Op basis daarvan zijn de structurele taken van het Programmamanagement Collectieve programma en de Omgevingswet kritisch beschouwd en met 675 uren naar beneden bijgesteld ten behoeve van ruimte voor Ontwikkelopgaven.

Daarnaast is afgesproken in 2025 nog eens goed te kijken naar de hoeveelheid en het volume van structurele taken binnen het Collectieve programma.

Uitgangspunten
Kwaliteitsverbetering
operationele taken
(ROK)

De activiteiten van het ROK doen zich voor binnen 5 blokken.
Blokken 1-2-3 gaan over de inhoud. Hierbinnen worden met name de projectplannen gemaakt en vinden de controles plaats.
Blok 4 betreffen de gerelateerde uren en blok 5 is het repressieve deel.



Ambitie versus
realisme

De aard en hoeveelheid van de ontwikkelopgaven, komt over het algemeen in goed overleg met de deelnemers tot stand. Daarbij is aan de voorkant niet altijd voldoende inzichtelijk gemaakt of er voldoende uren en financiële middelen aanwezig zijn en wat de samenhang en logica in de volgorde der dingen moet zijn. Zo zien we bij het programma kwaliteitsverbetering operationele taken (ROK) een aantal knelpunten ontstaan. Het budget is afgestemd op de toezicht- en handhavingstaken, voor de vergunningverlening zijn geen middelen voorzien, terwijl ook daar ontwikkelopgaven liggen. Hetzelfde geldt voor de ROK's asbest en bodem.

Uitgangspunten met betrekking tot de financiering van dit programma zijn:

1. Binnen blok 4: 'gerelateerde werkzaamheden', bestaat ruimte voor ontwikkelingen. Dit betreft 2.394 uur.
2. Het ROK-Implementatieplan 2025 wordt uit blok 4 gefinancierd. Voor 2025-2028 geldt daarvoor de planning in uren zoals neergezet in onderstaande tabel.
3. In onderstaande tabel is de resterende ontwikkelruimte binnen dit ROK-budget voor Meerjaren ontwikkelaanpak meegenomen.
4. Ook voor de ontwikkelingen binnen het ROK geldt dat dit in principe zuivere VTH-innovatie betreft. Overhead teams schrijven geen uren op dit programma.

	ROK 2025	ROK 2026	ROK 2027	ROK 2028
Implementatieplan	1.410	1.190	1.080	1.660
Meerjaren ontwikkelaanpak	984	1.204	1.314	734
Totaal	2.394	2.394	2.394	2.394

Uitgangspunten
Organisatie-
ontwikkeling &
Bedrijfsvoering

Uitgangspunten met betrekking tot de financiering van dit programma zijn:

1. Het programma Organisatieontwikkeling & Bedrijfsvoering betreft een niet declarabel programma.
2. De teams HRM, ICT, Communicatie en Financiën kunnen maximaal 15% van hun capaciteit besteden aan dit programma.
3. Succesvol uitvoeren van organisatie brede ontwikkelopgaven binnen dit programma vereist betrokkenheid en inzet van de VTH-teams.
4. De VTH-teams kunnen maximaal 25 uren per fte per jaar besteden aan dit programma. Deze uren betreffen het verschil tussen aanwezige en declarabele uren.

5. Substantiële inzet van specifieke medewerkers uit VTH-teams leidt tot het verhogen van de interne declarabiliteit.

Beperkende financiële sturing

Het proces van het opmaken van deze Meerjaren ontwikkelaanpak en de gesprekken die daarover zijn gevoerd, maken onmiskenbaar duidelijk dat de (financiële) sturing van de ODZOB zich vanuit de historie heeft gericht op beheersing en (vanuit opdrachtgeversperspectief) zodanig is verfijnd (afrekenen op uur/factuur) dat het een harde blokkade vormt.

Vanuit een gezamenlijk eigenaarsperspectief biedt het niet de ruimte om een goede doorontwikkeling van de ODZOB mogelijk te maken. Er is binnen de afgesproken declarabiliteit nauwelijks flexibiliteit om met de organisatie en mensen stevige stappen te zetten in de ontwikkeling.

Die ontwikkeling wordt vanuit de omgeving en deelnemers wel verwacht en leidt regelmatig tot teleurstelling en ontevredenheid over wat wordt bereikt. Om daadwerkelijk in de goede doorontwikkeling te kunnen komen moet deze blokkade worden doorbroken. Het alternatief is dat we doorgaan op de huidige voet en dat betekent kleine stapjes en geen perspectief op wezenlijke vooruitgang.

Knelpunt individuele ontwikkelruimte

Vanuit deze beperkte ruimte zit er een groot knelpunt in de te krappe ontwikkelruimte vanuit de VTH-teams. De VTH-medewerkers moeten immers zowel investeren op de versterking van de operationele cyclus én moeten mee in de professionalisering en modernisering van de bedrijfsvoering. Dat vraagt veel van het absorptievermogen van de collega's maar legt ook een te grote druk op de tijd die daarvoor feitelijk beschikbaar is binnen de genormeerde declarabiliteit en afrekeningssystematiek. De mentale en feitelijke ruimte om mee te gaan in de ontwikkeling van de organisatie wordt beperkt. Dit benadrukt het belang om in de financiële sturing ruimte te maken voor ontwikkeling.

Voor dit knelpunt is in 2025 een ontwikkelopgave opgenomen, die het herzien van de bestaande financieringsmethodiek betreft. Het DB heeft in oktober 2024 opdracht gegeven een onderzoek te doen naar een vereenvoudiging van de financieringsmethodiek. Daarin zal dit punt worden meegenomen.

Overigens is het knelpunt niet zo groot dat de uitvoering van de werkprogramma's in gevaar komt als er meer ruimte wordt gemaakt voor ontwikkeling. Het gaat om een marginale investering op het totaal van de declarabele uren (ca. 1 à 2 %), maar wel met een wezenlijk effect op de ontwikkeling van de ODZOB. Bovendien is de verwachting dat deze inzet voor, bijdrage aan ontwikkelopgaven leidt tot een meer efficiënte en effectieve uitvoering.

SPUK-budget 2025
VTH-versterking IBP

Een aantal ontwikkelopgaven komt voort uit de producten/adviezen die in het bestuurlijk overleg van onder meer ministerie I&W, VNG en IPO zijn vastgesteld. De vraag aan de bevoegde gezagen is om samen met hun OD deze in praktijk te brengen zodat er een landelijk stelsel van robuuste omgevingsdiensten ontstaat. Hieraan zijn toegevoegd de ontwikkelopgaven die voortvloeien uit de Zelfevaluatie en Visitatie door ODNL (in het kader van pijler 5 IBP). De vraag is vrijblijvend. Daarenboven is er een wetgevingstraject gestart met als inzet de staatssecretaris te instrumenteren om bepaalde ontwikkelingen in het belang van het landelijk stelsel af te kunnen dwingen. Het is niet duidelijk welke kant dat opgaat.

In paragraaf 2.3 is aangegeven dat de Ontwikkelopgaven in het kader van de VTH-versterking IBP zijn toegedeeld aan de structurele programma's.

In de begroting 2025 hebben deze opgaven geen plek in bestaande programma's en er is geen voeding in uren of middelen aanwezig. Het komt er daarom bij.

Vanuit het Rijk is een incidentele subsidie van 245.000 beschikbaar gesteld die (afhankelijk van de specifieke voorwaarden van de subsidieregeling) hiervoor kan worden ingezet. Voor

onderstaande ontwikkelopgaven is de inschatting dat de incidentele subsidie van 245.000 voor 2025 voldoende zou moeten zijn.

Programma	Programmalijn	Ontwikkel-opgaven
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	HRM	Implementatie Kwaliteitscriteria 3.0 taakgebieden, werkprocescriteria en procesbeheer (vanuit zelfevaluatie IBP)
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Control	Waardegericht werken: horizontale verantwoording-herontwerp P&C-doelenboom KPI's-risicomanagement (NIS2) (vanuit IBP)
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Control	Waardegericht werken: nieuwe financieringsmethodiek-systematiek (vanuit IBP)
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Control	Waardegericht werken: opstellen gedragscode onafhankelijk adviseren (bevoegd gezag: ambtelijke-bestuurlijke betrekking) (vanuit IBP)
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Control	Dienstenaanbod: uniformering werkafspraken deelnemers-dienstenaanbod PDC-afspraken frontoffice functies-DVO (vanuit IBP)

Beschikbare capaciteit De financieringsbronnen zijn doorgerekend naar alle teams op basis van het aantal FTE. Daarmee ontstaat het volgende ODZOB-brede totaalbeeld aan beschikbare capaciteit in uren voor de ontwikkelopgaven in de Meerjaren ontwikkelaanpak.

Capaciteit VTH-teams voor bedrijfsvoering	Capaciteit (15%) FIN,HRM,ICT,COM voor bedrijfsvoering	Capaciteit Collectieve Taken	Capaciteit ROK gerelateerde uren 2025	Capaciteit ROK gerelateerde uren 2026	Capaciteit ROK gerelateerde uren 2027	Capaciteit ROK gerelateerde uren 2028
5.075	6.385	5.728	984	1.204	1.314	734

Aandachtspunten beschikbare capaciteit Hierboven beschreven uitgangspunten, dragen een aantal aandachtspunten in zich:

1. De uitgangspunten leggen nadruk op de financieringsmethodiek (uur, factuur). Ieder programma heeft zijn eigen financieringsmethodiek in voorwaarden en ook in tarieven. Dat maakt een afweging van ontwikkelopgaven eigenlijk alleen maar mogelijk binnen de programma's. De programma's zijn daarmee als het ware strikt gecompartmenteerd.

Flexibiliteit om ontwikkelopgaven van het programma bedrijfsvoering af te wegen binnen de ruimte van het Collectieve Taken Programma, is er vanuit de uitgangspunten en financieringsmethodiek dus minimaal tot niet.

2. Omdat de ontwikkelopgaven van het programma Bedrijfsvoering & Organisatieontwikkeling alleen maar binnen de ruimte van de Overhead gerealiseerd kunnen worden, ontstaat er slechts een smal deel aan ruimte vanuit de declarabele VTH teams om een bijdrage te kunnen leveren aan deze opgaven.

Het laatste, terwijl de behoefte aan het realiseren van deze opgaven hoog is (denk bijvoorbeeld aan: de informatiehuishouding (locatiedossiers, vergunningenbestand, ontsluiten van data naar deelnemers) en de bijdrage van VTH-teams aan deze opgaven onontbeerlijk is.

Hoofdstuk 3 Afwegen, prioriteren, jaarplanningen en ontwikkelbudget

In de hoofdstuk 1 zijn de context, noodzaak en aanleiding voor het opstellen van deze Meerjaren ontwikkelaanpak toegelicht. In Hoofdstuk 2 is uitgebreid ingegaan op de methodiek en uitgangspunten die relevant zijn voor het prioriteren van de ontwikkelopgaven op inhoud en capaciteit. In dit hoofdstuk wordt stapsgewijs toegelicht hoe de ontwikkelopgaven zijn afgewogen en geplaatst in de jaarschijven. Zoals toegezegd aan het AB volgen we daarbij een opbouw in drie scenario's.

In dit hoofdstuk wordt in paragraaf 3.1 eerst toegelicht hoe de drie scenario's zijn opgebouwd. Daarna wordt achtereenvolgens ingegaan op de drie scenario's (paragraaf 3.2 tot en met 3.8 en de afwegingen die daarin zijn gemaakt. In paragraaf 3.9 wordt de financiële strategie toegelicht.

3.1 Opbouw in drie scenario's (ontwikkelbudget)

Koppelen scenario's ontwikkelbudget	In de begroting 2025 zijn middelen beschikbaar voor de ontwikkeling van de ODZOB. Dit is de stelpost Ontwikkelbudget van € 800.000. Voor de inzet van dit budget is een besluit van het Algemeen Bestuur nodig. De Meerjaren ontwikkelaanpak is de onderbouwing daarvoor. Er zijn drie ontwikkelscenario's toegezegd waarin inzichtelijk wordt gemaakt voor welke ontwikkeling van de ODZOB de inzet nodig is. Daarbij wordt aangegeven of de inzet structureel en/of (meerjarig) incidenteel is. De scenario's zijn daarom gekoppeld aan de besteding van het ontwikkelbudget.
Scenario 0	In scenario 0 wordt enkel gekeken naar de volgende uitgangspunten: - Wat is nodig voor minimale versterking van de reguliere bedrijfsvoering (3.2) - Wat is mogelijk binnen het huidige kader van het collectief programma (3.3) - Wat is mogelijk binnen het huidige kader van het programma kwaliteitsverbetering operationele taken (ROK) (3.4) - Wat is mogelijk binnen het huidige kader van de bedrijfsvoering (3.5)
Scenario 1	In scenario 1 worden de belangrijkste knelpunten uit scenario 0 opgelost met inzet van het ontwikkelbudget met als doel de uitvoering van een aantal ontwikkelopgaven uit het programma kwaliteitsverbetering operationele taken (ROK) en het op orde brengen van de informatiehuishouding naar voren te halen en te versnellen omdat uitstel eigenlijk niet acceptabel is.
Scenario 2	In scenario 2 worden geen extra ontwikkelopgaven naar voren gehaald (versneld) maar wordt de uitvoering van de twee majeure, complexe ontwikkelopgaven op het gebied van de informatiehuishouding kwantitatief en kwalitatief versterkt door extra ruimte voor het projectmanagement. Daarmee wordt het risico verkleind dat de uitvoering vertraging oploopt.
Bestedingsdoelen	In een notitie bij de reactienota op de zienswijzen voor de vaststelling van de begroting 2025 is een indicatieve onderbouwing gegeven van de mogelijke bestedingsdoelen voor het ontwikkelbudget. Bij de uitwerking is deze notitie als uitgangspunt genomen.
Buffer voor risico's en actualiteiten	In alle drie de scenario's is er sprake van 'financieel scherp aan de wind zeilen'. De ruimte in de begroting 2025 werd geconstateerd, kent zijn oorzaak in vooral drie factoren; een lagere benutting van de loonsom als gevolg van wijzigingen in de samenstelling van het personeelsbestand, een begrote substantiële verlaging van de inzet van externe inhuur, en een lagere raming van de gemiddelde meerkosten van inhuur. De ontstane ruimte wordt helemaal ingezet door het verlagen van de deelnemersbijdragen met € 700.000 (lager tarief) en de inzet van het ontwikkelbudget

van € 800.000 of minder. Verder zal ook druk staan op de declarabiliteit omdat er afwijkingen kunnen ontstaan in de geschatte inzet op de ontwikkelopgaven. Tenslotte is in de programma's op basis van de ervaring in het verleden sprake van een (beperkte) over programmering. In het geval de programma's wel volledig worden gerealiseerd kan er een negatief resultaat ontstaan.

Dat betekent dat het risico toeneemt dat de ODZOB een negatief exploitatieresultaat haalt. Daarom wordt in alle drie de scenario's rekening gehouden met een risicobuffer in de exploitatie. Een deel van het ontwikkelbudget wordt als het ware gereserveerd.

Ruimte voor actuele ontwikkelingen

Het financieel risico kan ook positief uitpakken als de genoemde factoren de goede kant op gaan. In dat geval kan de buffer worden ingezet op actuele ontwikkelingen die al lopende het jaar om aandacht en inzet vragen.

Het bedrag van het bufferbudget verschilt per jaar en scenario, afhankelijk van de afweging die wordt gemaakt. In die zin is de hoogte van het bufferbudget een soort van sluitpost in de redenering. In de verschillende scenario's wordt dit nader toegelicht.

Samen vinger aan de pols

Bij elk scenario is het van belang dat de voortgang in de uitvoering van de Meerjaren ontwikkelaanpak regelmatig wordt besproken met de deelnemers. Het is een gezamenlijk proces dat op basis van adequate voortgangsinformatie en vooraf bepaalde evaluatiemomenten bijsturing vraagt. Het gaat dan om tijd, organisatie/samenwerking, kwaliteit, informatie en geld. In hoofdstuk 4 wordt daarom de governance en het proces van plan-do-check-act uitgewerkt. Op basis van viermaandelijks rapportages kan de buffer voor risico's en actuele ontwikkelingen worden gevolgd.

3.2 Scenario 0: structurele versterking bedrijfsvoering

Er zijn enkele knelpunten in de bedrijfsvoering (overhead) die vragen om een structurele versterking. Het gaat om de materiële en personele overhead.

Materiële budget

Er is een inschatting gemaakt van de minimale ontwikkeling van de materiële budgetten op het gebied van HRM en ICT en in hoeverre daarvan op basis van de huidige inzichten de conclusie is op bepaalde aspecten niet of onvoldoende is voorzien.

Personele overhead

Met behulp van de methodiek van Strategische Personeelsplanning (SPP) is in beeld gebracht welke personele knelpunten er in de bedrijfsvoering zijn en in hoeverre deze binnen het huidige formatieve kader (20% personele overhead) kunnen worden opgelost. Voor zover dat niet mogelijk is, wordt vanuit het ontwikkelbudget structurele versterking gevraagd.

HRM: binden en boeien

De huidige arbeidsmarkt blijft lastig. Het is daarom belangrijk dat de ODZOB beschikt over modern personeelsbeleid dat naast een stabiel beheer is gericht op ontwikkeling. Zeker met de grote span of attention van het management is het cruciaal dat managers op HRM-gebied goed worden ondersteund als het bijvoorbeeld gaat om werven en selecteren, onboarding, verzuim, arbeidsmix vast-extern, ontwikkeling van vakmanschap en teamontwikkeling. Er is continue aandacht nodig voor de ontwikkeling van het personeelsbeleid (kwaliteitscriteria, vitaliteit, verzuim, integriteit, omgangsvormen, inclusiviteit, trainee- en zijstroomprogramma). ARBO en Bedrijfs hulpsverlening vragen meer aandacht, dan in de afgelopen jaren daaraan is gegeven. Het is daarom nodig de structurele inzet te verhogen en daarmee ruimte te maken voor een beweging van personeelsbeheer naar personeelsontwikkeling.

MO/Kwaliteitscriteria

Voor wat betreft de materiële budgetten is de constatering dat de begroting niet voorziet in het regelmatig uitvoeren van Medewerkersonderzoek en het onderhouden en toetsen op de verplichte kwaliteitscriteria. Beide zijn in 2024 vanuit de incidentele middelen voor fitte organisatie betaald. Het gaat in totaal om een bedrag van geschat van € 50.000.

Opleidingsbudget	Een actie uit het plan van aanpak Robuustheid (AB: maart 2024 vastgesteld) is het opstellen van een opleidingsprogramma en de toets of het opleidingsbudget daarvoor toereikend is. Het opleidingsplan is opgeleverd op basis van een uitgebreide inventarisatie. De inventarisatie laat zien dat in 2025 een budget van ca. € 440.000 nodig zou zijn om alles uit te kunnen voeren. Het opleidingsbudget 2025 bedraagt € 398.000. Omdat de ervaring in de afgelopen jaren is dat de opleidingsambitie nooit helemaal wordt gerealiseerd, vinden wij dit verschil van € 40.000 acceptabel. Er is geen extra inzet vanuit het ontwikkelbudget nodig.
ICT-uitgaven	De ICT-ontwikkelingen gaan snel. Informatieveiligheid, kantoorinformatisering, informatie gestuurd werken, digitale archivering, werken in de cloud en digitale transformatie geven aan dat stilstand binnen dit werkgebied al snel achteruitgang betekent. Regelmatig gaat het om wettelijke verplichtingen voor publieke organisaties. Dit wordt onderschreven door de jaarlijkse benchmark en trendrapport, die M&I jaarlijks voor gemeenten uitvoert. De ICT kosten van gemeenten, in het rapport 2023 over boekjaar 2022 en eerdere jaren, laat een fors stijgende trend in ICT-kosten zien. Die vloeien veelal voort uit hogere softwarekosten. Binnen de ODZOB is dit niet anders Het volume van de materiële uitgaven is de afgelopen jaren geïndexeerd en niet of nauwelijks autonoom gestegen terwijl de uitdagingen zijn toegenomen. Op basis van het huidig uitgavenpatroon is de inschatting dat er voor 2025 een tekort van ca. € 50.000 zal zijn. Dat is exclusief de eventuele investeringen in nieuwe software op de informatiehuishouding.
Data/archief	Voor de versterking van de personele overhead op het gebied van ICT is er behoefte de capaciteit op het gebied van datamanagement en archief te versterken. Daarmee wordt invulling gegeven aan een van de aanbevelingen uit de Archiefinspectie in 2024 om te zorgen voor voldoende structurele formatie voor uitvoerende, kwaliteitsbewakende en adviserende taken als ook het zorgen voor een betere organisatie brede borging van, met name, het strategische/tactische informatiebeheer.
Project-management	Er zijn veel ontwikkelopgaven in de bedrijfsvoering die in de komende jaren tot uitvoering moeten komen. Dat naast de opgaven die vanuit de lijn worden opgepakt. In 2025 gaat het in scenario 0 al om 28 ontwikkelopgaven. De beschikbare capaciteit op het gebied van projectmanagement is daar niet op toegerust en vraagt structurele versterking.
Concernjurist	In 2024 is bij wijze van pilot gestart met de inzet van een concernjurist. Vraagpunt is hierbij hoe de rollen die vanuit de wettelijke verplichtingen op de verschillende vlakken moet worden belegd. De rol van privacy-officer, is binnen de ODZOB niet onafhankelijk belegd en wordt nu vooral opgepakt vanuit de rol van Functionaris Gegevensbeheer. De rol van Chief Information Security Officer (CISO) is ook belegd. Voor de WOO, IMI en andere wettelijke verplichtingen worden nog afspraken gemaakt. Er moet een keuze worden gemaakt hoe deze rollen onafhankelijk en structureel worden gepositioneerd.
Personele overhead oplossen	Om de knelpunten in de personele overhead op te lossen is vanuit strategische personeelsplanning gekeken of en in hoeverre er ruimte de knelpunten in de personele overhead zelf kunnen worden opgevangen. Daarvoor zijn taken en functies herschikt, zijn functies geheel of gedeeltelijk vervallen, worden functies anders vormgegeven (b.v. helpdesk als dienst) en onderzocht (visitatie: governance). Op deze manier kan voor een substantieel deel de structurele versterking van de overhead zelf worden opgelost. Op basis van het huidige inzicht resteert een investeringsbedrag van € 150.000.
Portfoliosturing	In het collectief programma en programma kwaliteitsverbetering operationele taken (ROK) waren uren opgenomen voor de sturing op de uitvoering van de deze programma's. Het betreft structurele taken die als zodanig minder goed in deze programma's thuishoren en niet ten koste zouden moeten gaan van de inhoudelijke

ambities. Daarom is ruimte gemaakt in het collectief programma en programma kwaliteitsverbetering operationele taken (ROK) door deze taken mee te nemen in de versterking van de bedrijfsvoering. Met de Meerjaren ontwikkelaanpak op basis van portfoliomanagement is behoefte om de sturing en verantwoording op de verschillende portfolio's te verstevigen en de projectleiders van de ontwikkelopgaven goed te kunnen begeleiden. Daarmee worden directie en bestuur meer dan nu in positie gebracht om in goed samenspel te sturen op de ontwikkeling van de ODZOB. Portfoliomanagement is geen functie maar een rol die op basis van competenties wordt belegd. Geschat wordt dat hiervoor 960 uur nodig zijn. Het gaat om een bedrag van ca. € 100.000. Dit is een structurele inzet en zal worden opgenomen in het te vormen programma Ontwikkeling ODZOB.

Structurele inzet
ontwikkelbudget

Voor deze structurele versterking is daarmee het volgende nodig:

Materiële budgetten HRM en ICT	100.000
Versterking personele overhead	150.000
Portfoliomanagement	100.000

Dit bedrag is structureel nodig waarvoor een beroep gedaan op het ontwikkelbudget. Met deze investering wordt de personeelsoontwikkeling (binden en boeien), ontwikkeling van ICT/datamanagement en de sturing op de ontwikkeling van de organisatie versterkt.

Programma
bedrijfsvoering

In het IBP Versterking VTH-stelsel is een aanbeveling voor de financieringsmethodiek opgenomen. Daarin is een van de opties om de overhead als een programma op te nemen in de begroting in plaats van een opslag in het uurtarief. Daarmee wordt bereikt dat er een stabiele bijdrage is voor de dekking van de overhead wat de continuïteit ten goede komt. Met de uitgevoerde Strategische Personeelsplanning is een vertrekpunt gecreëerd voor een eventueel toekomstig programma bedrijfsvoering.

3.3 Scenario 0: Collectieve taken

Systematiek

Onder de collectieve taken vallen het collectief programma, Omgevingswet en Omgevingsveiligheid. De programma's voor collectieve taken zijn naast de deelname (bijdrage) aan Samen Sterk in Brabant (SSiB) onderdeel van het Regionaal Programma in de begroting.

In de begroting 2025 is de capaciteit in uren voor de collectieve taken vastgesteld op 10.761 uren. Daarop moeten in mindering worden gebracht de structurele taken van 5.033 uur. Op basis van het specifieke begrote uurtarief resteert dan een ontwikkelruimte van 5.728 uur.

Het collectief programma richt zich vanuit de historie en de Meerjarenvisie 2023-2027 op de programmalijnen Duurzaam, Gezond, Instrumentarium. Dit programma wordt jaarlijks samen met het GPO voorbereid en vastgesteld door het AB.

Het programma Omgevingswet richt zich op de lijnen Nazorg en Doorontwikkeling. Het programma Omgevingsveiligheid kent alleen de lijn Veiligheid. Beide kennen geen jaarlijkse programmeringscyclus. De programmering loopt via de begroting en indien nodig aparte AB-voorstellen. In 2024 is bijvoorbeeld voor Omgevingsveiligheid een besluit genomen voor de inhoud en financiering van het programma.

Groot tekort in 2025
en 2026

Op basis van alle geïnventariseerde ontwikkelopgaven laat het programma in 2025 een groot tekort zien (> 3000 uur), in 2026 een kleiner tekort (.500 uur) en in 2026 ruimte. Om tot het 0-scenario te komen, hebben we de volgende afweging gemaakt:

Bodem faseren

De ontwikkelopgave Bodem is gefaseerd, start in 2025 en loopt door in 2026. Verder uitstel is niet mogelijk vanwege de Kaderrichtlijn Water die in 2027 van kracht wordt en de inbedding van overgang van taken (provincie naar gemeenten) die aandacht vraagt.

Beethoven naar voren	De ontwikkelopgave schaalsprong/Beethoven is doorgeschoven naar 2026 en wordt dan opnieuw bezien. Naar verwachting zal in 2025 het accent liggen op de bestuurlijke en ambtelijke werkafspraken met alle partners. Hiervoor staan in eerste instantie directie en staf voor aan de lat.
Sprong blijft in 2025	De ontwikkelopgave Sprong ziet op de regionale samenwerking om gemeenten te ondersteunen met het opstellen van uniforme voorschriften voor in omgevingsplannen. Ondanks dat dit in priopakket 3 valt, houden we deze ontwikkelopgave in 2025. Dit project is mede vanuit het perspectief van de schaalsprong in de regio relevant voor zowel gemeenten (gelijk speelveld) als de ODZOB (uniforme en efficiënte uitvoering).
Gezondheid en luchtvaart	In deze ontwikkelopgave (priopakket 2) heeft de ODZOB geen actieve rol, is volgend op wat andere instanties doen en beperkt zich tot de rol van vraagbaak en doorgeefluik van informatie naar de gemeenten die daar behoefte aan hebben. Deze opgave is daarom doorgeschoven naar 2027.
Kennisstructuur SBP	Deze ontwikkelopgave vloeit voort uit de kennisinfrastructuur die vanuit ODNL wordt opgezet en vanuit de interne ontwikkeling van het team Strategie Beleid en Projecten om meer als vliegwiel binnen de organisatie te gaan functioneren. Deze opgaven wordt doorgeschoven naar 2026, in 2025 zal binnen de indirecte uren een eenvoudige inventarisatie van het kennisnetwerk worden uitgevoerd.
Klimaatadaptatie	Deze ontwikkelopgave valt binnen priopakket 3 en is primair bedoeld om eigen kennis op te bouwen voor gemeenten, maar heeft in mindere mate een directe koppeling met de uitvoering van de VTH-taken. De veronderstelling is dat gemeenten over het algemeen deze kennis zelf voldoende in huis hebben. Deze opgaven is daarom doorgeschoven naar 2027.
Integreren ROK's en beleidskader	Deze ontwikkelopgave uit priopakket 3 ziet op het bundelen van de ROK VTH, Bodem, Asbest en het provinciaal beleidskader. Deze opgave wordt vooruitgeschoven naar 2028 omdat het een optimalisatie betreft waarbij de komende jaren de implementatie van het ROK VTH al veel capaciteit zal vragen (zie het compartiment ROK). Bovendien kan via een andere ontwikkelopgave aandacht worden besteed aan de inhoudelijke en horizontale verantwoording (P&C).
Licht flora/fauna	Deze ontwikkelopgave hoort in priopakket 2, is gericht op kennisontwikkeling en wordt doorgeschoven naar 2027. Hoewel dit een belangrijk onderwerp is, is de inschatting dat de toegepaste milieu impact relatief klein is. Met deze inhoudelijke afweging blijft het tekort in 2025 te groot en is vanuit de gevraagde capaciteit nader beschouwd wat mogelijk is. Daarbij zijn de volgende draaiknoppen gevonden om tot een passend programma te komen: - Correctie op structurele taken - Bestedingskorting op ontwikkelopgaven (kaasschaaf) - Accepteren beperkte over programmering
Minder structurele taken	Zoals eerder aangegeven bevat het collectief programma al jarenlang structurele taken. Het omzetten van deze taken naar de werkprogramma's (b.v. verhogen gerelateerde uren) en overhead leidt tot een verhoging van de deelnemersbijdragen ervan uitgaande dat de collectieve ruimte voor ontwikkeling en innovatie (het oorspronkelijke doel) in omvang gelijk moet blijven. Het gaat om ca. 5600 uur en berekend naar het gemiddelde tarief om ca. € 700.000. Dat is binnen de gemaakte afspraken rond de begroting geen realistisch scenario en past niet binnen het 0-scenario. Wel is gekeken welke taken naar hun aard zouden passen bij de structurele versterking van de bedrijfsvoering en die daarmee onder die titel kunnen worden ondergebracht in de besteding van het ontwikkelbudget. Het gaat dan om de uren voor portfolio- en

programmanagement en de monitoring op de Meerjarenvisie en de Meerjaren ontwikkelaanpak. Daarnaast kan in deze lijn worden gedacht aan de ondersteuning van het GPO. In totaal gaat dit om geschat 960 uur. Deze uren zijn in de structurele versterking in paragraaf 3.2 opgenomen. De daarmee ontstane ruimte kan binnen het collectief programma worden ingezet op de geprogrammeerde ontwikkelopgaven.

Taakstellend minder uren

De aangeleverde ontwikkelopgaven zijn nog globaal en moeten nog concreet worden uitgewerkt. Voor de volgende opgaven is daarom op basis van de beschikbare informatie het aantal uren taakstellend teruggebracht:

- Samenwerking GGD en uitvoeringsagenda (-100)
- Stikstof in uitvoering (-100)
- Cumulatie geur inventarisatie (-100)
- Programmamanagement omgevingswet (-300) vanwege detachering ODNL
- Nazorg (-300), nu ruim ingeschat, accepteren groter risico van meer uren

Deze taakstellende bestedingskorting leidt tot een verschuiving van 600 uur van het programma Omgevingswet naar het collectief programma. Omdat dit binnen de collectieve taken blijft, is dit een neutrale verschuiving.

Over-programmeren

Het tekort dat resteert bedraagt voor 2025 ca. 600 uur. Dit is een acceptabele over programmering vanuit de gedachte dat het collectief programma eind 2024 wordt vastgesteld en het niet realistisch is dat alle ontwikkelopgaven op 1 januari kunnen worden opgestart. De afgelopen jaren bevestigen dit beeld door (om meerdere redenen) een onderbesteding op de collectieve taken. Voor 2026 en 2027 is het capaciteitsbeeld redelijk passend.

Daarmee ontstaan in het 0-scenario de volgende jaarschijven. In de systematiek van de Meerjaren ontwikkelaanpak betekent dit dat 2025 wordt vastgeklemd en uitgevoerd. Voor 2026 en 2027 betreft het een eerste beeld dat in de dynamische programmering die in Q4 van ieder jaar wordt geactualiseerd én opnieuw afgewogen op inhoud, capaciteit en financiële middelen.

2025

Programma	Ontwikkel-opgaven	Jaar*
Collectief_Programma	Gezondheid: samenwerking GGD en uitvoeringsagenda (advisering)	2025
Collectief_Programma	Bijdrage aan RES (regionale energie strategie), energietransitie	2025
Collectief_Programma	Stikstof in uitvoering VTH: anticiperen op landelijk beleid en juridische ontwikkeling	2025
Collectief_Programma	Regionaal meetnet 1	2025
Collectief_Programma	Gezondheid: deelname regio aan SLA schone lucht akkoord	2025
Collectief_Programma	Gezondheid: cumulatieve geur uitvoeren verplichting geurbronnen inventariseren	2025
Collectief_Programma	Gezondheid: ZZS integraal projectvoorstel (Pilot, Inventarisatie, toezichtsspoor, try-outs i.h.k.v. VTH IBP)	2025
Collectief_Programma	Gezondheid: Uniforme aanpak BGE (Basis Geluid Emissies)	2025
Collectief_Programma	Gezondheid: Ontwikkelen Format voor geluidmetingen	2025
Collectief_Programma	Kennisontwikkeling en beleidsondersteuning circulaire economie	2025
Collectief_Programma	Sturen op bodem (Nationaal programma, KRW, beleidsverankering in gemeenten, try-outs i.h.k.v. VTH IBP)	2025
Collectief_Programma	EPBD richtlijn volgen voor toezicht m.b.t. Bouwen en Isolatie	2025
Collectief_Programma	Professionaliseren programma en portfolio-ontwikkeling beleidscyclus Big 8 gedachte (vanuit IBP)	2025
Collectief_Programma	Herijking externe samenwerking (waterschap, GGD, VR, politie, etc) en stakeholdersanalyse (vanuit IBP)	2025
Omgevingsveiligheid	Registratie externe veiligheid: inventarisatie en registratie veiligheid gebruik gebouwen	2025
Omgevingsveiligheid	Ontwikkeling basisnet/actualisatie PGS	2025
Omgevingswet	Programmanagement omgevingswet nazorg-doorontwikkeling (regionaal/provinciaal/landelijke samenwerking)	2025
Omgevingswet	Interventieteam Nazorg Omgevingswet	2025
Omgevingswet	Project SPRONG: Regionale omgevingsplannen en collectief opstellen toepasbare regels	2025

2026

Programma	Ontwikkel-opgaven	Jaar*
Collectief_Programma	Gezondheid: samenwerking GGD en uitvoeringsagenda (advisering)	2026
Collectief_Programma	Bijdrage aan RES (regionale energie strategie), energietransitie	2026
Collectief_Programma	Stikstof in uitvoering VTH: anticiperen op landelijk beleid en juridische ontwikkeling	2026
Collectief_Programma	Regionaal meetnet 2	2026
Collectief_Programma	Gezondheid: deelname regio aan SLA schone lucht akkoord	2026
Collectief_Programma	Gezondheid: ZZS integraal projectvoorstel (Pilot, Inventarisatie, toezichtsspoor, try-outs i.h.k.v. VTH IBP)	2026
Collectief_Programma	Evaluatie RVCS regeling conform afspraak met de regio	2026
Collectief_Programma	Verkenning toepassing Altijd Actuele Digitale Vergunning, AAD Aanvraag/systeem DIGI-V (vanuit IBP)	2026
Collectief_Programma	Sturen op bodem (Nationaal programma, KRW, beleidsverankering in gemeenten, try-outs i.h.k.v. VTH IBP)	2026
Collectief_Programma	Kennisinfrastructuur Odzob-breed inventariseren, organisatorisch inrichten en procesontwerp	2026
Collectief_Programma	Regionale beleidscyclus implementeren (onder meer: bundelen ROK's Bodem, Asbest, VTH)	2026
Collectief_Programma	Professionaliseren programma en portfolio-ontwikkeling beleidscyclus Big 8 gedachte (vanuit IBP)	2026
Omgevingsveiligheid	Registratie externe veiligheid: inventarisatie en registratie veiligheid gebruik gebouwen	2026
Omgevingsveiligheid	Ontwikkeling basisnet/actualisatie PGS	2026
Omgevingswet	Programmanagement omgevingswet nazorg-doorontwikkeling (regionaal/provinciaal/landelijke samenwerking)	2026
Omgevingswet	Project SPRONG: Regionale omgevingsplannen en collectief opstellen toepasbare regels	2026
Omgevingswet	Project Schaalsprong en Beethoven	2026

2027

Programma	Ontwikkel-opgaven	Jaar*
Collectief_Programma	Stikstof in uitvoering VTH: anticiperen op landelijk beleid en juridische ontwikkeling	2027
Collectief_Programma	Regionaal meetnet 3	2027
Collectief_Programma	Gezondheid: Licht, kennisontwikkeling impact flora en fauna	2027
Collectief_Programma	Gezondheid: Handleiding Luchtvaart (geluidshinder) in samenwerkingsverband	2027
Collectief_Programma	Kennisontwikkeling en beleidsondersteuning klimaatadaptatie	2027
Collectief_Programma	Regionale beleidscyclus implementeren (onder meer: bundelen ROK's Bodem, Asbest, VTH)	2027
Collectief_Programma	Kernteam industrie opstart (WAL gedachte)	2027
Omgevingsveiligheid	Registratie externe veiligheid: inventarisatie en registratie veiligheid gebruik gebouwen	2027
Omgevingsveiligheid	Ontwikkeling basisnet/actualisatie PGS	2027

3.4 Scenario 0: Kwaliteitsverbetering Operationele Taken (ROK VTH)

Het AB heeft in juli 2024 het ROK VTH vastgesteld en kent een looptijd van 4 jaar. Daarnaast kennen we de ROK's Bodem en Asbest en het Provinciaal Beleidskader.

Budget ROK

Binnen de werkprogramma's is ruimte voor het uitvoering en ontwikkeling van het ROK. Het gaat in totaal om een budget van ongeveer 4.2 mln. euro. Dit budget is in de afgelopen jaren en richting 2025 (afgezien van indexering) gelijk gebleven. De integratie van ROK TH (wel budget) en ROK V (geen budget) heeft niet geleid tot een aanpassing van het budget.

Binnen het ROK-budget is ruimte gemaakt voor terugkerende werkzaamheden zoals werkverdeling, monitoring budgetten, coördinatie teams agrarisch en industrieel toezicht, communicatie, ontwikkeling ROK en begeleiding/ontwikkeling van projectleiders en opzetten structuren. Naast de uitvoering van het implementatieplan is er ca. 1000 uur beschikbaar voor de ontwikkelopgaven in het kader van de Meerjaren ontwikkelaanpak.

Ontwikkelopgaven

De inventarisatie heeft voor het programma kwaliteitsverbetering operationele taken (ROK) 12 ontwikkelopgaven opgeleverd. Daaraan zijn vanuit concern vier ontwikkelopgaven toegevoegd:

- Ontwikkeltraject toezicht en vergunningverlening agrarisch. Dit vanwege het grote knelpunt (hoge voorraad aanvragen en toezichtsvraagstuk) dat is ontstaan door beleid en jurisprudentie en de (externe druk en urgentie en noodzaak om de werkwijzen stevig onder de loep te nemen. Daarvoor is een taskforce ingericht die

vanwege de complexiteit een projectmatige aanpak en ondersteuning vraagt. De taskforce is opgestart en zal een doorloop in 2025 kennen.

- Casemanagement voor complexe dossiers. Dit is een wens die vanuit de Meerjarenvisie (en speerpunten) als priopakket 1 is aangemerkt. Casemanagement wordt binnen de ODZOB op dit moment ad hoc ingezet maar er is geen planmatige en volgehouden aanpak op complexe dossiers wat in de praktijk zichtbaar wordt in effectiviteit en efficiency.
- Systematisch toepassen LMA borgen in werkprocessen toezicht. Deze ontwikkelopgave is opgenomen als een verbeterpunt in de zelfevaluatie die de ODZOB in 2024 heeft opgesteld in het kader van de visitatie door ODNL.
- Professionalisering ketensamenwerking strafrecht 3 OD's. Deze ontwikkelopgave komt onder meer voort uit het samenwerkingstraject met de Brabantse Omgevingsdiensten en sluit aan bij de landelijke ambitie (IBP) om steviger op te treden tegen milieucriminaliteit.

Confrontatie

De benodigde capaciteit voor alle ontwikkelgaven binnen het ROK levert in het 0-scenario een groot tekort op wat feitelijk betekent dat alleen het hoogstnodige kan worden opgepakt en de ontwikkelambitie zodanig moet worden doorgeschoven dat het overgrote deel van de ontwikkeling in het ROK niet kan worden opgepakt binnen de geplande periode van 4 jaar.

Gezien het (bestuurlijke) belang van het uitvoeren van het programma kwaliteitsverbetering operationele taken (ROK) is gekeken wat binnen het 0-scenario wel mogelijk is.

Het hanteren van een over programmering in 2025 en 2026 leidt ertoe dat er beperkt meer inzet mogelijk is, maar het beeld blijft hetzelfde: de ontwikkeling van het ROK komt grotendeels stil te liggen en de doelen zullen niet worden behaald.

In het 0-scenario is er geen inzet van het ontwikkelbudget mogelijk. In scenario 1 kan mogelijk extra budget beschikbaar komen vanuit het ontwikkelbudget.

2025

Programma	Ontwikkel-opgaven	Jaar*
Kwaliteitsverbetering_Operationale_Tak	Landelijke vergunningenstrategie implementeren	2025
Kwaliteitsverbetering_Operationale_Tak	Structurele samenwerking en afstemming met andere overheden en partners faciliteren	2025
Kwaliteitsverbetering_Operationale_Tak	Ketentoezicht doorontwikkelen	2025
Kwaliteitsverbetering_Operationale_Tak	Ontwikkeltraject VTH agrarisch uitvoeren (taskforce: gezamenlijk beeld, strategie, gedrag/houding)	2025

2026

Programma	Ontwikkel-opgaven	Jaar*
Kwaliteitsverbetering_Operationale_Tak	Structurele samenwerking en afstemming met andere overheden en partners faciliteren	2026
Kwaliteitsverbetering_Operationale_Tak	Ketentoezicht doorontwikkelen	2026
Kwaliteitsverbetering_Operationale_Tak	Landelijk Informatiegestuurd Risicomodel (asbest, bodem, water) ontwerpen/implementeren (periodiciteit c	2026
Kwaliteitsverbetering_Operationale_Tak	Werkprocesinrichting actueel houden van vergunningen (jaarplanning voor toetsen en actualiseren)	2026

2027

Programma	Ontwikkel-opgaven	Jaar*
Kwaliteitsverbetering_Operationale_Tak	Professionalisering ketensamenwerking strafrecht Intern (apart handhavingsteam/overdrachten toezicht-han	2027
Kwaliteitsverbetering_Operationale_Tak	Professionalisering ketensamenwerking strafrecht Extern (3-OD's/OM/Politie/RIEC, ILT, NVWA, FIOD)	2027
Kwaliteitsverbetering_Operationale_Tak	Meet- en bemonsterfaciliteiten realiseren	2027
Kwaliteitsverbetering_Operationale_Tak	Ontwerp en implementatie digitale checklist toepassing BBT (systematische vastlegging in digitale dossier	2027

2028-2030

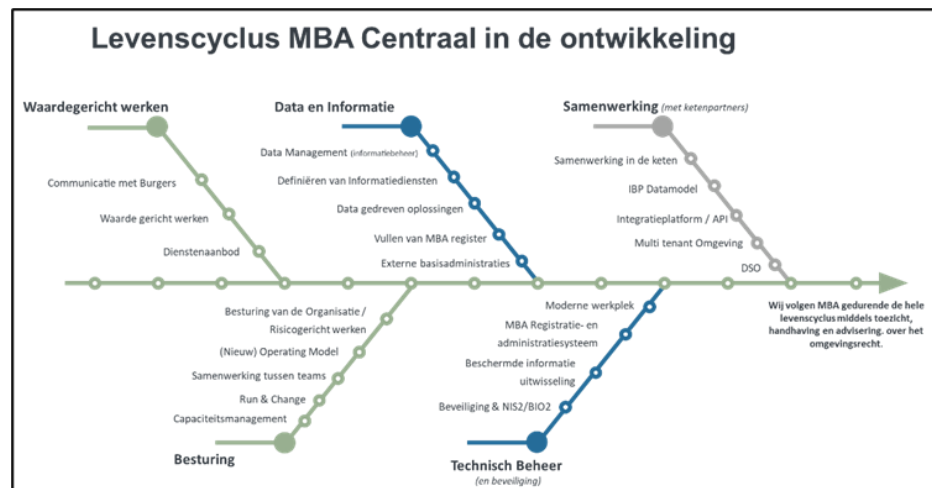
Programma	Ontwikkel-opgaven	Jaar*
Kwaliteitsverbetering_Operatieve_Tak	Regionale naleefstrategie op- en vaststellen	2028-2030
Kwaliteitsverbetering_Operatieve_Tak	Aanpak illegaliteit en milieucriminaliteit ontwerpen en implementeren	2028-2030
Kwaliteitsverbetering_Operatieve_Tak	Aanpak illegaliteit en milieucriminaliteit ontwerpen en implementeren	2028-2030
Kwaliteitsverbetering_Operatieve_Tak	Monitoringstool ontwerpen en implementeren m.b.t. effectiviteit VTH-inzet	2028-2030
Kwaliteitsverbetering_Operatieve_Tak	Casemanagement VTH inrichten voor complexe dossiers	2028-2030
Kwaliteitsverbetering_Operatieve_Tak	Systematisch toepassen LMA borgen in werkprocessen Toezicht (vanuit IBP)	2028-2030
Kwaliteitsverbetering_Operatieve_Tak	Procesontwerp taken indirecte lozingen ontwerpen en borgen (structurele afstemming rioolbeheerders).	2028-2030

3.5 Scenario 0: Ontwikkeling bedrijfsvoering & organisatieontwikkeling

Het programma bedrijfsvoering & organisatieontwikkeling kent vier programmalijnen: HRM (binden en boeien), ICT (Informatiehuishouding op orde), Control (financiën en rechtmatigheid) en Organisatie. De ontwikkelopgaven komen uit diverse bronnen; de zelfevaluatie, het IBP Versterking VTH-stelsel (financiering, modelmandaat, kwaliteitscriteria, horizontale verantwoording) en het ROK (vooral gericht op informatiehuishouding).

Ontwikkelcapaciteit	Er zijn geen vastgestelde uren voor ontwikkelopgaven in Bedrijfsvoering. Er wordt binnen de ontwikkelde methodiek uitgegaan van 15% ontwikkelcapaciteit vanuit de teams HRM, ICT, Financiën. Daarbij moet wel worden bedacht dat een groot aantal ontwikkelopgaven naar de lijn(sturing) is verschoven. Vaak betreft dit opgaven die in het kader van binden en boeien en basis op orde hebben een structureel karakter kennen én geen brede inzet vanuit de VTH-teams nodig zijn.
Inzet VTH-teams	Voor de noodzakelijke betrokkenheid van de primaire teams wordt uitgegaan van max. 25 uur indirecte tijd (15 uur voor innovatie en 10 uur voor team- en zelforganisatie). Succesvol uitvoeren van organisatie brede ontwikkeling betekent inzet/betrokkenheid van VTH-teams. Door deze inzet te begrenzen wordt zichtbaar gemaakt dat de ontwikkeling op het gebied van bedrijfsvoering door de organisatie moet kunnen worden opgenomen.
Projectmanagement	Veel ontwikkelopgaven vragen de inzet van een projectmanager. Die zijn op het gebied van bedrijfsvoering maar in beperkte mate aanwezig. De omvang van het aantal tegelijk lopende ontwikkelopgaven wordt hierdoor beperkt. Dit is een knelpunt waar in de structurele versterking van de bedrijfsvoering rekening mee is gehouden.
Binnen het vierkant	Voor het 0-scenario zijn we er in de afweging van uitgegaan dat de ontwikkelopgaven binnen de bestaande financiële middelen moeten worden uitgevoerd (m.u.v. van de hiervoor genoemde structurele versterking). Dat betekent dat veel ontwikkelopgaven moeten worden doorgeschoven, zowel vanuit: - Het tekort aan inzet vanuit de primaire (VTH) teams - Het tekort aan bedrijfsvoeringscapaciteit - Het tekort aan projectmanagement op het gebied van ICT Een aantal ontwikkelopgaven wordt kort hieronder toegelicht.
Doorlopend	Een aantal ontwikkelgaven op het gebied van HRM, Organisatie en Procesmanagement zijn in 2024 al in gang gezet en lopen door in 2025 (en soms 2026).
Wettelijk	Het aantal wettelijke verplichtingen op basis van Europese en nationale wetgeving neemt toe voor de publieke overheid. De ODZOB zal daaraan moeten gaan voldoen. De ruimte voor uitstel is beperkt en de verplichtingen en toezicht worden steeds indringender.

IBP-versterking VTH-stelsel	Voor 6 ontwikkelopgaven (voortvloeiend uit het IBP Versterking VTH stelsel en zelfevaluatie/visitatie) wordt de incidentele subsidie van 245.000 van het ministerie ingezet. Het betreft randvoorwaardelijke ontwikkelopgaven die invloed hebben op (het tempo) van de ontwikkeling van de ODZOB. Bovendien dragen deze nadrukkelijk bij aan de groei van de ODZOB naar een collectieve voorziening voor de regio.
Grote uitdaging	Een belangrijke ontwikkelopgave in het kader van het IBP als het gaat om het duurzaam verstevigen van de relatie tussen de ODZOB en haar deelnemers, is de horizontale verantwoording over de taakuitvoering. Deze sluit aan bij de doelen van de gemeente (en de Meerjarensvisie 2023-2027). Dat vraagt een investering in onder meer de informatiehuishouding, informatiegestuurd werken, en sturen op output én outcome en een investering in een nieuwe financieringsmethodiek. Het vraagt ook een ander gesprek tussen ODZOB en deelnemers, meer gericht op de inhoud en minder gericht op de financiën. Het zoeken naar een nieuwe balans tussen inhoudelijke sturing en financiële sturing (op kosteneffectiviteit en efficiency) is cruciaal voor een robuuste doorontwikkeling van de ODZOB in de komende jaren. Als hier geen oplossing voor komt, zal de ontwikkeling van de ODZOB alleen in kleine stappen kunnen plaatsvinden. Daarmee zal vooral de ontwikkeling van de informatiehuishouding steeds meer achter gaan lopen. Dit is een groot risico, bedrijfsmatig maar zeker ook voor de effectiviteit van de ODZOB in de fysieke leefomgeving.
Continue verbeteren	Vanuit 2024 loopt de ontwikkelopgave door om met procesmanagement volgens de lean-principes een wezenlijke stap in de doorontwikkeling van het primaire proces te zetten. Vanuit de bestaande capaciteit wordt ruimte gemaakt om een pool van 'green belt'ers' te vormen die uren moeten krijgen om op basis van een uitvoeringsprogramma gericht processen te gaan verbeteren. Dit leidt tot een verlies aan declarabele uren dat binnen de huidige financieringsmethodiek door anderen moet worden gecompenseerd om een operationeel verlies te voorkomen. Een urenpool van 2800 uur betekent een (interne) stijging van de declarabiliteit van ruim 10 uur per medewerker in het primair proces. In scenario 0 gaan we nog niet uit van een sluitende business case waarin de investering in efficiency wordt terugverdiend. In de komende jaren is dit wel een optie waarbij de efficiencywinst kan worden omgezet in hogere kwaliteit, meer producten dan wel op termijn minder inzet.
Informatie op orde	De informatiehuishouding is de komende jaren de belangrijkste ontwikkelopgave voor de ODZOB. Daarom is een extern bureau om advies gevraagd wat de strategische koers zou moeten zijn, in welke doelarchitectuur zich dat vertaalt en hoe wij de goede stappen kunnen zetten om vooruit te komen. Dat alles binnen de context van de ontwikkeling van een landelijk digitaal VTH-stelsel (horizon 5-10 jaar).
Eerste concept: MBA centraal	De volgende afbeelding is een eerste concept van de samenhang in de ontwikkeling van ons bedrijfsmodel. De levenscyclus van de (milieu)belastende activiteiten staat daarin centraal. Dat sluit aan bij de lijn die vanuit pijler 3 van het IBP Versterking VTH-stelsel is ingezet en in de komende jaren zal worden uitontwikkeld. Dat wordt een proces van lange adem en vanuit de noodzaak en urgentie onze informatiehuishouding op orde te krijgen en om de efficiency en effectiviteit van de ODZOB te vergroten, is het belangrijk dat deze ontwikkelopgaven worden opgepakt. In het model wordt uitgegaan van een registratie op MBA-niveau. Op basis daarvan kan op verschillende niveaus (locatie, bedrijf, lokaal, regio) informatie worden gegenereerd. Het model maakt ook duidelijk dat daarvoor een groot aantal ontwikkelopgaven nodig zijn die in een bepaalde samenhang en volgorde tot stand moeten komen. Centraal daarin staat het 'operating model' en het 'datamanagement'. Dat zijn omvangrijke, complexe en gefaseerde ontwikkelopgaven met een lange doorlooptijd.



Vervolg proces ICT

Het extern bureau werkt dit model verder uit in een strategisch informatiebeleid (kaders en uitgangspunten voor de te maken keuzes), uitvoeringsprogramma én veranderplan om de organisatie en medewerkers mee te nemen in deze ontwikkeling. De verwachting is dat eind december/begin januari de oplevering plaatsvindt.

In de Meerjaren ontwikkelaanpak is hierop geanticipeerd door ontwikkelopgaven op te nemen die passen binnen de eerste doorkijk van het extern bureau.

Confrontatie

Vanuit het 0-scenario is de constatering dat een aantal cruciale ontwikkelopgaven die zowel vanuit de inhoudelijke (priopakket 1) als de bedrijfsvoering prioritering vooraan zouden moeten staan, niet kunnen worden uitgevoerd. Het knelpunt zit in de ICT-capaciteit, de betrokkenheid vanuit de primaire processen én het projectmanagement. In scenario 1 worden voorstellen gedaan deze ontwikkelopgaven te versnellen.

Doorschuiven

Vanuit het jaar 2025 worden diverse ontwikkelopgaven doorgeschoven naar 2026 waardoor in dat jaar knelpunten ontstaan en er verder wordt doorgeschoven naar 2027. In het 0-scenario ontstaat vanuit deze afwegingen voor 2025-2027 de volgende jaarschijven:

2025 (groen gearceerde ontwikkelopgaven: VTH-versterking IBP-subsidie)

Programma	Ontwikkel-opgaven	Jaar*
Control	Financial Control Versterking (Aanbesteding, Contractbeheer, Procuratie, VIC, managementletter)	2025
Control	Waardegericht werken: horizontale verantwoording-herontwerp P&C-doelenboom KPI's-risicomanagement (vanuit IBP)	2025
Control	Waardegericht werken: nieuwe financieringsmethodiek-systematiek (vanuit IBP)	2025
Control	Waardegericht werken: opstellen gedragscode onafhankelijk adviseren (ambtelijke-bestuurlijke betrekking) (vanuit IBP).	2025
Control	Dienstenaanbod: uniformering werkafspraken deelnemers-PDC-afspraken frontoffice functies-DVO (vanuit IBP)	2025
HRM	RIE/ARBO Arboplan, inventarisaties per team en werkinstructies ontwerpen en implementeren	2025
HRM	SPP methodiek en plan van aanpak-Functiewaardering HR21	2025
HRM	Implementatie Kwaliteitscriteria 3.0 taakgebieden, werkprocescriteria en procesbeheer (vanuit zelfevaluatie IBP)	2025
HRM	Ontwikkeling Mentoren (coach/coachee)	2025
HRM	Loopbaanperspectief voor personeel (2025-2026)	2025
HRM	Digitale HR oplossingen ontwerpen en implementeren (AFAS)	2025
HRM	Digitalisering werkproces (Pre)-onboarding nieuwe medewerkers	2025
HRM	Gezondheidsmanagement en verzuimpreventie implementeren (in samenwerking met Arbo dienst)	2025
HRM	Implementeren duurzame inzetbaarheid / doelgroepenbeleid	2025
HRM	Actualisatie Integriteitsbeleid en uitvoeren ontwikkeltraject omgangsvormen	2025
ICT	Beveiliging: Inrichten kwaliteitsstelsel archiefbeheer (structuur, procedures en voorzieningen)	2025
ICT	Communicatie met burgers: Invoeren WOO + procesinrichting (+handhavingbeschikking vanuit IBP)	2025
ICT	Communicatie met burgers: Invoeren WMEBV + (+ handhavingbeschikking vanuit IBP)	2025
ICT	Beveiliging: BIO 2.0/NIS 2/AVG (implementatie, ISMS, borging) ten behoeve van ENSIA audits	2025
ICT	Beveiliging: Pilot Proces vernietigen van documenten ten behoeve van audit Archiefbeheer	2025
ICT	Moderne werkplek: O-schijf uitfasen ten behoeve van doorontwikkeling naar office 365 (technisch)	2025
ICT	Moderne werkplek: Cloud-ontwikkeling (RPC) en Vmware (VDI) uitfasering (O-schijf); Odzob-breed teams meenemen	2025
ICT	Moderne werkplek: VerSaasen My-Lex	2025
ICT	Nieuw operating model: delen van zaak- en Locatie/MBA informatie met deelnemers/BRL-pilot	2025
ICT	Samenwerken in de keten: (3 OD's) visievorming ontwikkeling datagedreven werken/regionaal data uitwisselingsplatform	2025
ICT	Run and change: Uitvoeringsagenda Procesmanagement LEAN processen 2025	2025
ICT	Run and change: Procesmanagement opstart training en organisatie	2025
Organisatie	Team Handhaving operationeel en ingericht (organisatorisch, werkproces, samenwerking)	2025

2026

Programma	Ontwikkel-opgaven	Jaar*
Control	Waardegericht werken: landelijke modelmandaat implementeren (inpassing in werkproces) (vanuit IBP)	2026
Control	Dienstenaanbod: uniformering werkafspraken deelnemers-PDC-afspraken frontoffice functies-DVO (vanuit IBP)	2026
HRM	SPP methodiek en plan van aanpak-Functiewaardering HR21	2026
HRM	Persoonlijk Ontwikkelingsplan implementeren in gesprekscyclus	2026
HRM	Ontwikkeltraject Persoonlijk leiderschap en kernwaarden	2026
HRM	Implementatie Kwaliteitscriteria 3.0 taakgebieden, werkprocescriteria en procesbeheer (vanuit zelfevaluatie IBP)	2026
HRM	Loopbaanperspectief voor personeel (2025-2026)	2026
HRM	Talentontwikkeling plan van aanpak en implementatie	2026
ICT	Communicatie met burgers: informatiesysteem Interne Markt account aanmaken (2025) en procesinrichting (2026)	2026
ICT	Beveiliging: BIO 2.0/NIS2/AVG (implementatie, ISMS, borging) ten behoeve van ENSIA audits	2026
ICT	Datamanagement: databeleid-TBV dataeigenaren-datamanagementproces-definieren (basis)administratie-functioneel beheer.	2026
ICT	Nieuw operating model: ontwerp MBA register (locatie/vergunning MBA)-TBV per team/levencyclus MBA definieren-processen.	2026
ICT	Capaciteitsmanagement: verkenning AI en Plan van aanpak opbouwen met uitvoeringsagenda	2026
ICT	Capaciteitsmanagement: robotisering Pilots plan van aanpak opbouwen met uitvoeringsagenda VTH teams	2026
ICT	Samenwerken in de keten: (3 OD's) IBP datamodel, integratieplatform API, multi tenant omgeving	2026
ICT	Run and change: uitvoeringsagenda Procesmanagement LEAN processen 2026	2026

2027

Programma	Ontwikkel-opgaven	Jaar*
ICT	Nieuw operating model: invoeren CRM-adresbeheer module accountmanagement	2027
ICT	Capaciteitsmanagement: toepassing AI conform uitvoeringsagenda (VTH-teams)	2027
ICT	Capaciteitsmanagement: toepassing AI conform uitvoeringsagenda (team Juristen)	2027
ICT	Capaciteitsmanagement: robotisering Pilots plan van aanpak en uitvoeringsagenda uitvoeren	2027
ICT	Datamanagement: vullen MBAregister (externe informatie)-datagedreven oplossingen-bepalen informatiediensten.	2027
ICT	Nieuw operating model: vullen MBA-register (interne informatie/locatie/vergunningen)-implementatiefase monitoren/archief	2027
ICT	Samenwerken in de keten: (3 OD's): implementatie en beveiliging informatie-uitwisseling	2027
ICT	Run and change: uitvoeringsagenda Procesmanagement LEAN processen 2027	2027
Organisatie	Verkenning clustering/integratie teams toezicht en vergunningverlening	2027

2028-2030

Programma	Ontwikkel-opgaven	Jaar*
ICT	Capaciteitsmanagement: robotisering Pilots plan van aanpak en uitvoeringsagenda uitvoeren	2028-2030
ICT	Datamanagement: verdere implementatie in organisatie en opbouw informatiediensten deelnemers.	2028-2030
ICT	Nieuw operating model: verdere implementatie in organisatie en verfijning voor deelnemers.	2028-2030

3.6 Scenario 0: Versterken bedrijfsvoering

Besteding
ontwikkelbudget

Besteding ontwikkelbudget		2025	2026	2027	2028
Scenario 0					
versterken bedrijfsvoering, voor ontwikkeling geen extra middelen, buffer risico's en actuele ontwikkelingen					
Structureel versterken bedrijfsvoering					
Medewerkersonderzoek	S	25.000	25.000	25.000	25.000
Kwaliteitscriteria	S	25.000	25.000	25.000	25.000
Autonomie stijging ICT budget	S	50.000	50.000	50.000	50.000
Opleidingsbudget, extra obv opleidingsplan	S	0	0	0	0
Versterken personele overhead	S	150.000	150.000	150.000	150.000
Portfoliomanagement, 960 uur	S	100.000	100.000	100.000	100.000
Structureel, afgerond		350.000	350.000	350.000	350.000
Flexibiliteit/risico ontwikkelprogramma					
Buffer risico en actualiteiten	Meerjarig I	150.000	275.000	275.000	
Totaal scenario 0: besteding ontwikkelbudget:		500.000	625.000	625.000	350.000

In scenario 0 wordt vanuit het ontwikkelbudget in 2025 500.000 geïnvesteerd in de ontwikkeling van de ODZOB. Voor 2026 en 2027 gaat het om een bedrag van € 625.000 euro. Dit heeft te maken met de dynamische programmering waarbij 2025 wordt vastgeklemd en 2026 en 2027 zullen worden aangepast en dan pas een reële inschatting kan worden gemaakt van de buffer die nodig is op basis van de actuele ontwikkelingen.

In scenario 0 resteert vanaf 2026 een bedrag van € 175.000 en vanaf 2028 een bedrag van structureel € 450.000, waarvan het AB zou kunnen overwegen deze terug te geven aan de deelnemers.

3.7 Scenario 1: Versnellen ontwikkelagenda

Programma
kwaliteits
verbetering
operationele taken
(ROK)

In scenario 1 is afgewogen welke ontwikkelopgaven in scenario 0 zover moeten worden doorgeschoven in de tijd dat dit niet acceptabel is en te grote risico's met zich meebrengt. Omdat het collectief programma passend is gemaakt, is gekeken naar de concern brede ontwikkelopgaven uit het programma kwaliteitsverbetering operationele taken (ROK) en de ontwikkelopgaven uit de bedrijfsvoering. Voor deze ontwikkelopgaven wordt voorgesteld het ontwikkelbudget in te zetten. Deze inzet zal incidenteel van aard zijn, al dan niet meerjarig.

Voor het programma kwaliteitsverbetering operationele taken (ROK) gaat het om de volgende ontwikkelopgaven die in 2025 moeten worden opgepakt en waarvoor uitstel niet acceptabel is, gegeven de voortgang van het ROK implementatieplan:

Programmalijn	Ontwikkel-opgaven
ROK VTH	Systematisch toepassen LMA borgen in werkprocessen Toezicht (vanuit IBP)
ROK VTH-Bodem-A	Regionale naleefstrategie op- en vaststellen
ROK VTH-Bodem-A	Monitoringstool ontwerpen en implementeren m.b.t. effectiviteit VTH-inzet

Vanuit diezelfde redenen is het noodzakelijk om een aantal ontwikkelopgaven vanuit 2028 in scenario 0, al in 2026 op te pakken. Dit betreft de volgende opgaven.

Programmalijn	Ontwikkel-opgaven
ROK VTH	Procesontwerp taken indirecte lozingen ontwerpen en borgen (structurele afstemming rioolbeheerders).
ROK VTH-Bodem-A	Aanpak illegaliteit en milieucriminaliteit ontwerpen en implementeren
ROK VTH	Casemanagement VTH inrichten voor complexe dossiers

De ontwikkelopgave “aanpak illegaliteit en milieucriminaliteit” betreft een tweejarige ontwikkelopgave. Deze verder worden afgemaakt in 2027.

Voor de uitvoering is (meerjarig) incidenteel een bedrag van € 136.000 nodig in 2025, € 117.000 in 2026 en € 12.000 in 2027.

Bedrijfsvoering

Voor de bedrijfsvoering gaat het om de volgende ontwikkelopgaven die in 2025 al moeten worden opgepakt en waarvoor uitstel feitelijk geen optie is omdat deze cruciaal zijn voor het belangrijkste ontwikkelpunt van de ODZOB, het op orde brengen van de informatiehuishouding.

Programmalijn	Ontwikkel-opgaven
ICT	Datamanagement: opstellen databeleid-TBV dataeigenaren in teams-datamanagementprocessen-definiëren externe (basis)administratie-functioneel beheer.
ICT	Nieuw operating model: ontwerp MBA-register (locatie/vergunning MBA) -TBV per team/levenscyclus fase MBA definiëren - cross functionele informatiebehoefte per team-procesinrichtingen.

Het betreft twee complexe en meerjarig lopende ontwikkelopgaven. Om deze ontwikkelopgaven te kunnen uitvoeren is specifieke projectmanagementcapaciteit nodig. In scenario 1 wordt voor beide opgaven uitgegaan van 1 fulltimer. Daarvoor wordt een budget van € 120.000 geraamd. Dit is aan de krappe kant maar wordt in scenario 1 geaccepteerd. Gaandeweg zal via de rapportages blijken of dit voldoende is of dat een verdere fasering in de uitvoering nodig is.

Inzet VTH-teams

Het betreft beide ontwikkelopgaven waarvoor voldoende inzet vanuit de primaire teams noodzakelijk is. Het betreft een wezenlijke wijziging van het bedrijfsprocesmodel en het omgaan met data (o.m. eigenaarschap). Daarvoor komt eind 2024 een veranderplan beschikbaar. Binnen de indirecte uren van de VTH-teams is daarvoor geen ruimte beschikbaar. Daarvoor moet ruimte worden gemaakt door extra uren hiervoor beschikbaar te stellen. Op basis de methodiek gaat het om ongeveer 750 uur en een bedrag van € 94.000. Feitelijk is dit een budget waarmee de verwachte lagere declarabiliteit kan worden gecompenseerd.

Investering

De totale investering in scenario 1 bedraagt daarmee naar schatting € 411.000. Voor het programmakwaliteitsverbetering operationele taken (ROK) betreft dit in de jaren 2025, 2026 en 2027 een incidentele investering, steeds voor een ander bedrag. Voor de twee ontwikkelopgaven voor de bedrijfsvoering gaat het om meerjarig (2025-2027) incidenteel budget.

Besteding ontwikkelbudget scenario 1

In scenario 1 wordt ervan uitgegaan dat het ontwikkelbudget in de jaren 2025-2027 volledig nodig is. Begin 2028 zal aan de hand van de realisatieverantwoording van het jaar 2027 en een evaluatie van het Meerjaren ontwikkelaanpak worden afgewogen of een structurele verlaging van de begroting van 275.000 mogelijk en wenselijk is.

Besteding ontwikkelbudget		2025	2026	2027	2028
Scenario 1: Versnellen					
Structureel versterken bedrijfsvoering					
Medewerkersonderzoek	S	25.000	25.000	25.000	25.000
Kwaliteitscriteria	S	25.000	25.000	25.000	25.000
Autonome stijging ICT budget	S	50.000	50.000	50.000	50.000
Opleidingsbudget, extra obv opleidingsplan	S	0	0	0	0
Versterken personele overhead	S	150.000	150.000	150.000	150.000
Portfoliomanagement, 960 uur	S	100.000	100.000	100.000	100.000
Structureel, afgerond		350.000	350.000	350.000	350.000
Scenario 1: versnellen					
ROK	Meerjarig I	136.000	117.000	12.000	
Datamanagement/Operating model: projectmanagement	Meerjarig I	120.000	120.000	120.000	
Datamanagement/Operating model: projectmanagement, inzet VTH-teams	Meerjarig I	94.000			
		350.000	237.000	132.000	0
Flexibiliteit/risico ontwikkelprogramma					
Buffer risico en actualiteiten	Meerjarig I	100.000	213.000	275.000	
Totaal scenario 1: besteding ontwikkelbudget:		800.000	800.000	757.000	350.000

In scenario 1 is voor de buffer voor risico en actualiteiten een lager bedrag beschikbaar dan in scenario 0 is geraamd. Dit bedrag is de resultante van de gewenste inhoudelijke ontwikkeling en het maximum van het beschikbare ontwikkelbudget. Dit verhoogt het risicoprofiel voor deze jaren (2025 en 2026).

3.8 Scenario 2: Versterken ontwikkelagenda

In scenario 2 is ervan uitgegaan dat we geen extra ontwikkelopgaven naar voren halen. De inschatting is dat ongeacht of er uren beschikbaar komen, de totale omvang zo groot wordt dat het risico te groot is dat de beoogde resultaten niet zullen worden behaald.

Versterken

Daarentegen is geschat of en in hoeverre scenario 1 verder kan worden versterkt, zowel kwalitatief als kwantitatief. Zoals bij scenario 1 is toegelicht, is de inzet van voldoende projectmanagement van belang voor het tempo in de realisatie van de ICT-opgaven. In scenario 1 is dat op een minimumniveau gebracht. Dat brengt risico's met zich mee die in scenario 2 kunnen worden ondervangen door het projectmanagement voor meerdere jaren kwantitatief en kwalitatief te versterken. De investering in scenario 2 bedraagt meerjarig (2025-2027) incidenteel € 60.000.

Besteding
ontwikkelbudget
scenario 2

Besteding ontwikkelbudget		2025	2026	2027	2028
Scenario 2: kwalitatief versterken					
Structureel versterken bedrijfsvoering					
Medewerkersonderzoek	S	25.000	25.000	25.000	25.000
Kwaliteitscriteria	S	25.000	25.000	25.000	25.000
Autonome stijging ICT budget	S	50.000	50.000	50.000	50.000
Opleidingsbudget, extra obv opleidingsplan	S	0	0	0	0
Versterken personele overhead	S	150.000	150.000	150.000	150.000
Portfoliomanagement, 960 uur	S	100.000	100.000	100.000	100.000
Structureel, afgerond		350.000	350.000	350.000	350.000
Scenario 1: versnellen					
ROK	Meerjarig I	136.000	117.000	12.000	
Datamanagement/Operating model: projectmanagement	Meerjarig I	120.000	120.000	120.000	
Datamanagement/Operating model: projectmanagement, inzet VTH-teams	Meerjarig I	94.000			
		350.000	237.000	132.000	0
Scenario 2: kwalitatief versterken					
Versterken projectmanagement	Meerjarig I	60.000	60.000	60.000	
Flexibiliteit/risico ontwikkelprogramma					
Buffer risico en actualiteiten	Meerjarig I	40.000	153.000	258.000	
Totaal scenario 2: besteding ontwikkelbudget:		800.000	800.000	800.000	350.000

In scenario 2 is er slechts een marginaal verschil met scenario 1. De buffer voor risico's en actualiteiten neemt in 2025 en 2026 verder af. Dit bedrag is de resultante van de

gewenste inhoudelijke ontwikkeling en het maximum van het beschikbare ontwikkelbudget. Dit verhoogt het risicoprofiel voor deze jaren (2025 en 2026).

In scenario 2 wordt ervan uitgegaan dat het ontwikkelbudget in de jaren 2025-2027 volledig nodig is.

3.9 Financiële strategie

Ontstaan
Ontwikkelbudget

In de jaarrekening 2023 werd financiële ruimte zichtbaar. Deze ruimte bleek structureel in de begroting 2025 en verder aanwezig te zijn. De structurele ruimte wordt onder meer veroorzaakt door de samenstelling van het personeelsbestand (jonge collega's met een lagere inschaling) en lagere gemiddelde kosten voor inhuur dan geraamd. Deze ruimte voor ontwikkeling fluctueert en zal in de komende jaren bij gelijkblijvende samenstelling geleidelijk afnemen.

Met de financiële ruimte is als volgt omgegaan. Een bedrag van € 700.000 (ca. 2% van de begroting) is bij de begroting 2025 teruggedaan naar de deelnemers in de vorm van een verlaging van het uurtarief. Een bedrag van € 800.000 is onder de overhead opgenomen als een stelpost Ontwikkelbudget. Daarbij is afgesproken dat op basis van de Meerjaren ontwikkelaanpak een bestedingsvoorstel wordt gedaan.

In een bijlage bij de reactienota op de zienswijzen op de begroting 2025 is een indicatieve onderbouwing gegeven van de mogelijke bestedingsdoelen voor het ontwikkelbudget. Bij de uitwerking is deze notitie als uitgangspunt genomen.

Indicatief aandeel
deelnemers

Het ontwikkelbudget van € 800.000 wordt binnen de werkprogramma's en op basis van het uurtarief 2025 in de vastgestelde begroting door de deelnemers opgebracht. Hieronder is het indicatieve aandeel per deelnemer (in euro's) weergegeven.

Asten	27.500
Bergeijk	18.000
Best	21.000
Bladel	21.000
Cranendonck	21.000
Deurne	54.500
Eersel	15.000
Eindhoven	62.000
Geldrop-Mierlo	16.000
Gemert-Bakel	47.000
Heeze-Leende	18.500
Helmond	37.000
Laarbeek	52.000
Nuenen	14.000
Oirschot	19.000
Reusel – De Mierden	15.000
Someren	31.500
Son en Breugel	15.000
Valkenswaard	18.000
Veldhoven	16.000
Waalre	8.000
Provincie Noord-Brabant	253.000
Totaal	800.000

Inzet
ontwikkelbudget

Op basis van de afweging in de vorige paragrafen is de besteding van het ontwikkelbudget in de verschillende scenario's als volgt.

Scenario 0	2025	2026	2027	2028
Structurele versterking van de bedrijfsvoering	350.000	350.000	350.000	350.000
Ontwikkelagenda scenario 0: binnen kaders	0	0	0	0
Buffer voor risico en actuele ontwikkeling	150.000	275.000	275.000	0
Totaal	500.000	625.000	625.000	350.000
Scenario 1	2025	2026	2027	2028
Structurele versterking van de bedrijfsvoering	350.000	350.000	350.000	350.000
Ontwikkelagenda scenario 1: versnellen	350.000	237.000	132.000	0
Buffer voor risico en actuele ontwikkeling	100.000	213.000	275.000	0
Totaal	800.000	800.000	757.000	350.000
Scenario 2	2025	2026	2027	2028
Structurele versterking van de bedrijfsvoering	350.000	350.000	350.000	350.000
Ontwikkelagenda scenario 2: versterken	410.000	297.000	192.000	0
Buffer voor risico en actuele ontwikkeling	40.000	153.000	258.000	0
Totaal	800.000	800.000	800.000	350.000

Bedragen in €

In alle scenario's ontstaat er vanaf 2028 structurele ruimte van € 450.000. Begin 2028 zal aan de hand van de realisatieverantwoording van het jaar 2027 en een evaluatie van de voortgang en realisatie in het Meerjaren ontwikkelaanpak worden afgewogen of een structurele verlaging van de begroting van € 275.000 mogelijk en wenselijk is.

In het 0-scenario is er vanaf 2026 al ruimte om een bedrag van € 175.000 structureel terug te geven. Dit wordt op voorhand niet geadviseerd vanwege het risicoprofiel dat ook al in scenario 0 ontstaat.

Risicoprofiel

In paragraaf 3.2 en hiervoor is al toegelicht hoe door de inzet van de volledige ruimte in de begroting de financiële risico's toenemen. Dat is reden om in het ontwikkelbudget hier een buffer voor in te bouwen. In scenario 1 en 2 is deze buffer zeker in het jaar 2025 erg klein en niet in verhouding tot de risico's. De bestuursrapportage 2024 laat zien dat het verlies aan declarabiliteit snel hoog kan oplopen. Ter indicatie: een tekort in declarabiliteit van gemiddeld 10 uur per fte in het primair proces, leidt tot een financieel tekort van ongeveer € 250.000. Door in scenario 1 en 2 een bedrag op te nemen voor lagere declarabiliteit om te kunnen investeren in met name de informatiehuishouding wordt dit risico deels gedekt. De optelsom van risico's leidt er echter toe dat een extra risicoafdekking nodig is.

Eigen vermogen

Daarom is een robuust eigen vermogen nodig om incidentele tegenvallers op te kunnen vangen. Volgens de geldende systematiek is bij de jaarrekening 2023 de algemene reserve op de onderbandbreedte van 1,5 miljoen euro gebracht. De bovenbandbreedte bedraagt 2 miljoen euro. Door toekomstige positieve resultaten te bestemmen voor een verhoging van de algemene reserve ontstaat er meer flexibiliteit en weerbaarheid.

Er wordt voorkomen dat deelnemers bij tegenvallers worden geconfronteerd met directe financiële bijdragen om de algemene reserve weer op de onderbandbreedte te brengen. Op basis van de prognose in de bestuursrapportage zou er over 2024 een positief jaarresultaat zijn. Door dit resultaat toe te voegen aan de algemene reserve (maximaal tot aan de bovenbandbreedte) wordt een extra buffer gecreëerd om tegenvallers op te vangen. De afweging/besluitvorming zal in juli 2025 plaatsvinden bij het vaststellen van de jaarrekening en het bijbehorende voorstel resultaatbestemming.

Subsidie versterking VTH-stelsel	De huidige incidentele voeding vanuit de specifieke uitkering van het RIJK (€ 600.000) specifiek bedoeld voor de versterking van het VTH-stelsel eindigt in 2024. Er komt vanuit het Rijk per omgevingsdienst nog een incidentele subsidie van ongeveer € 245.000 om opvolging te kunnen geven aan de aanbevelingen vanuit het IBP Versterking VTH-stelsel. De subsidie is vastgesteld en binnenkort zal duidelijk zijn welke spelregels hiervoor gelden. In de programmering 2025 is rekening gehouden dat een aantal ontwikkelopgaven vanuit deze subsidie kunnen worden uitgevoerd.
Externe subsidies	Er wordt onderzocht of het zinvol is een subsidiescan op te zetten en met regelmaat uit te voeren om waar mogelijk externe (provinciaal, nationaal, Europees) subsidies te verwerven die kunnen worden ingezet om de Meerjaren ontwikkelaanpak te versterken of nog verder te versnellen. Daar zijn al enkele goede ervaringen mee, maar is nog niet structureel ingebed in de organisatie.
Business case	Bij de uitvoering van de Meerjaren ontwikkelaanpak zal gaandeweg meer inzicht en ruimte komen voor het werken met businesscases. Meer uniforme werkafspraken en werkprocessen en de digitalisering en een betere informatiehuishouding zullen bijdragen aan meer efficiency in de uitvoering van de operationele cyclus. In samenspraak met de deelnemers kunnen de revenuen daarvan worden ingezet op intensivering of nieuwe (collectieve) taken, een verhoging van de kwaliteit van de VTH dan wel een verlaging van de begroting. Het efficiencyonderzoek bij de 3 Brabantse omgevingsdiensten geeft aan dat de deelnemende gemeenten kunnen bijdragen aan efficiëntieverbeteringen door werkwijzen onderling te uniformeren en uitzonderingen te beperken. Laatstgenoemde wordt ook geadviseerd door de visitatiecommissie.
Bestedingsvoorstel	Het ontwikkelbudget is een stelpost in de begroting 2025 die onder de overhead is gepositioneerd. Als het AB instemt met het bestedingsvoorstel vindt er enkel een administratief neutrale wijziging in budgetten onder de overhead plaats. De administratie wordt zo ingericht dat we op de verschillende bestedingen de voortgang specifiek kunnen volgen en daar inzicht in geven in viermaandelijke rapportages. Het tarief blijft gelijk tenzij er wordt besloten tot scenario 0 en de structurele ruimte wordt vertaald in een lagere bijdrage voor de deelnemers.

De jaarschijf ontwikkelopgaven 2025 in scenario 1 en 2

Programma	Ontwikkel-opgaven
Collectief_Programma	Gezondheid: samenwerking GGD en uitvoeringsagenda (advisering)
Collectief_Programma	Bijdrage aan RES (regionale energie strategie), energietransitie
Collectief_Programma	Stikstof in uitvoering VTH: anticiperen op landelijk beleid en juridische ontwikkeling
Collectief_Programma	Regionaal meetnet 1
Collectief_Programma	Gezondheid: deelname regio aan SLA schone lucht akkoord
Collectief_Programma	Gezondheid: cumulatieve geur uitvoeren verplichting geurbronnen inventariseren
Collectief_Programma	Gezondheid: ZZS integraal projectvoorstel (Pilot, Inventarisatie, toezichtspoor, try-outs i.h.k.v. VTH IBP)
Collectief_Programma	Gezondheid: Uniforme aanpak BGE (Basis Geluid Emissies)
Collectief_Programma	Gezondheid: Ontwikkelen Format voor geluidmetingen
Collectief_Programma	Kennisontwikkeling en beleidsondersteuning circulaire economie
Collectief_Programma	Sturen op bodem (Nationaal programma, KRW, beleidsverankering in gemeenten, try-outs i.h.k.v. VTH IBP)
Collectief_Programma	EPBD richtlijn volgen voor toezicht m.b.t. Bouwen en Isolatie
Collectief_Programma	Professionaliseren programma en portfolio-ontwikkeling beleidscyclus Big 8 gedachte (vanuit IBP)
Collectief_Programma	Herijking externe samenwerking (waterschap, GGD, VR, politie, etc) en stakeholdersanalyse (vanuit IBP)
Omgevingsveiligheid	Registratie externe veiligheid: inventarisatie en registratie veiligheid gebruik gebouwen
Omgevingsveiligheid	Ontwikkeling basisnet/actualisatie PGS
Omgevingswet	Programmanagement omgevingswet nazorg-doorontwikkeling (regionaal/provinciaal/landelijke samenwerking)
Omgevingswet	Interventieteam Nazorg Omgevingswet
Omgevingswet	Project SPRONG: Regionale omgevingsplannen en collectief opstellen toepasbare regels
Kwaliteitsverbetering_Operatieve_Taken	Landelijke vergunningenstrategie implementeren
Kwaliteitsverbetering_Operatieve_Taken	Structurele samenwerking en afstemming met andere overheden en partners faciliteren
Kwaliteitsverbetering_Operatieve_Taken	Ketentoezicht doorontwikkelen
Kwaliteitsverbetering_Operatieve_Taken	Ontwikkeltraject VTH agrarisch uitvoeren (taskforce: gezamenlijk beeld, strategie, gedrag/houding)
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Financieel Control Versterking (Aanbesteding, Contractbeheer, Procuratie, VIC, managementletter)
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Waardegericht werken: horizontale verantwoording-herontwerp P&C-doelenboom KPI's-nisicomagement (vanuit IBP)
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Waardegericht werken: nieuwe financieringsmethodiek-systeem (vanuit IBP)
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Waardegericht werken: opstellen gedragscode onafhankelijk adviseren (ambtelijke-bestuurlijke betrekking) (vanuit IBP).
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Dienstenaanbod: uniformering werkafspraken deelnemers-PDC-afspraken frontoffice functies-DVO (vanuit IBP)
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	RIE/ARBO Arboplan, inventarisaties per team en werkinstructies ontwerpen en implementeren
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	SPP methodiek en plan van aanpak-Functiewaardering HR21
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Implementatie Kwaliteitscriteria 3.0 taakgebieden, werkprocescriteria en procesbeheer (vanuit zelfevaluatie IBP)
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Ontwikkeling Mentoren (coach/coachee)
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Loopbaanperspectief voor personeel (2025-2026)
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Digitale HR oplossingen ontwerpen en implementeren (AFAS)
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Digitalisering werkproces (Pre)-onboarding nieuwe medewerkers
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Gezondheidsmanagement en verzuimpreventie implementeren (in samenwerking met Arbo dienst)
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Implementeren duurzame inzetbaarheid / doelgroepenbeleid
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Actualisatie Integriteitsbeleid en uitvoeren ontwikkeltraject omgangsvormen
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Beveiliging: Inrichten kwaliteitssysteem archiefbeheer (structuur, procedures en voorzieningen)
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Communicatie met burgers: Invoeren WOO + procesinrichting (+handhavingbesluit vanuit IBP)
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Communicatie met burgers: Invoeren WMEBV + (+ handhavingbesluit vanuit IBP)
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Beveiliging: BIO 2.0/NS 2/AVG (implementatie, ISMS, borging) ten behoeve van ENSIA audits
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Beveiliging: Pilot Proces vermijden van documenten ten behoeve van audit Archiefbeheer
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Moderne werkplek: O-schijf uitfasen ten behoeve van doorontwikkeling naar office 365 (technisch)
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Moderne werkplek: Cloud-ontwikkeling (RPO) en VMware (VDI) uitfasering (O-schijf); O-zob-breed teams meenemen
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Moderne werkplek: VerSaasen My-Lex
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Nieuw operating model: delen van zaak- en Locatie/MBA informatie met deelnemers/BRL-pilot
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Samenwerken in de keten: (3 OD's) visievorming ontwikkeling datagedreven werken/regionaal data uitwisselingsplatform
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Run and change: Uitvoeringsagenda Procesmanagement LEAN processen 2025
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Run and change: Procesmanagement opstart training en organisatie
Bedrijfsvoering_Organisatieontwikkeling	Team Handhaving operationeel en ingericht (organisatorisch, werkproces, samenwerking)

Hoofdstuk 4 Governance, Sturing en PDCA

4.1 Governance structuur

Verantwoordings-structuur

In de Meerjaren ontwikkelaanpak wordt gewerkt met programma's en programmalijnen. In hoofdstuk 2 is deze structuur terug te vinden in paragraaf 2.3.

De programma's en programmalijnen dienen als basis voor de verantwoordingsstructuur. Daarbij maken we onderscheid in eigenaren van de programma's en opdrachtgevers binnen de programmalijnen.

De programma-eigenaren zijn eindverantwoordelijk en leggen verantwoording af over de voortgang van de jaarplanning van ontwikkelopgaven aan het DB. Eindverantwoordelijkheid ligt bij de directie van de ODZOB.

Binnen de programma's, treden de clustermanagers op als opdrachtgevers voor de ontwikkelopgaven van de programmalijnen. Zij leggen verantwoording af over de voortgang van de ontwikkelopgaven binnen hun programmalijn aan de programma-eigenaren (directie). De clustermanagers als opdrachtgever vormen de sponsor van de ontwikkelopgaven voor de opgaveleiders.

Deze structuur zal concreet worden ingevuld vanaf november 2024. Daarbij speelt onderstaande een rol van betekenis.

Taakvolwassenheid opdrachtgeverschap

Het opdrachtgeverschap vormt een extra managementinspanning in de organisatie. Daarbij geldt terughoudendheid, gegeven de staat waarin de organisatie verkeert en de inspanning die dat voor leidinggevendenden al met zich meebrengt.

Bij de inzet van clustermanagers als opdrachtgever, zal in verband met hierboven genoemde worden gezien of extra taken in het kader van opdrachtgeverschap mogelijk zijn. Dit, vanuit de gedachte van taakvolwassenheid van betreffende lijnteams en de clustermanager in kwestie.

Als zich veel ontwikkelopgaven in een programmalijn voordoen, zal gekeken worden naar een verdere opdeling van opgaven over meerdere clustermanagers vanuit de gedachte van span-of-attention.

Structuur overleg- en ondersteuning

De voortgang van de ontwikkelopgaven wordt besproken in het Managementteam, waarin alle clustermanagers en de directie een plaats hebben. Dit bevordert de samenhang en samenwerking.

De voortgang van de ontwikkelopgaven gebeurt via een gestandaardiseerd rapportage. Dit wordt ondersteund door het team Strategie, Beleid en Projecten.

Betreffend team krijgt daarmee ook een cruciale rol in de jaarlijkse opbouw van de Meerjaren ontwikkelaanpak, het begeleiden van Projectmatig Werken in de realisatie van de opgaven en het monitoren van de voortgang van de ontwikkelopgaven (portfoliomanagement).

4.2 Projectmatig werken en de begeleiding ervan

Kenmerk van de werkwijze rondom de Meerjaren ontwikkelaanpak betreft in essentie het toewerken van 'grof naar fijn'.

- De Project-Start-Up
- De geselecteerde ontwikkelopgaven voor de jaarplanningen (in dit geval jaarplan 2025) zullen opgestart worden met:
- Een verscherping van de opgave-opdracht;
 - Een nadere duiding van de scope van de realisatie;
 - Een hoofdaanduiding van deelresultaten en hoofdtaken;
 - Een indicatie van het krachten- en actorenveld waarin de ontwikkelopgave zich bevindt;
 - Een preciezere doorlooptijd en capaciteitsraming.

De begeleiding van deze Project-Start-Up ligt bij het team Strategie, Beleid en Projecten. In de voorbereiding en met name als het gaat om de verscherping van de opdracht, is een aangelegenheid tussen opdrachtgever en opgaveleider.

De Project-Start-Up geschiedt per definitie voor ontwikkelopgaven met een hoge complexiteit en/of een hoog politiek krachtenveld. Daarmee geven we de complexe opdrachten vanaf de start al een goede realisatiekracht mee.

4.3 Monitoring, PDCA en besturend proces

- Monitoring om de vier maanden
- De voortgang van alle ontwikkelopgaven wordt om de 4 maanden geëvalueerd. Dit gebeurt aan de hand van een gestandaardiseerd 'stoplichtenformat'. Daarbij letten we op de essenties (Geld Organisatie Tijd Informatie Kwaliteit: GOTIK). De formattering moet een balans zijn tussen administratieve last en voor de sturing noodzakelijke voortgangsinformatie.

De voortgangsinformatie wordt besproken tussen opdrachtgever, opdrachtnemer en het team Strategie, Beleid en Projecten in de rol van portfoliomanager.

Het team Strategie, Beleid en Projecten comprimeert de voortgangsinformatie tot een programma-rapportage, met daarbij mogelijk (on)gevraagde advisering. De programma-rapportage wordt besproken in het brede managementteam en vormt de basis voor verantwoording van de directie aan het DB.

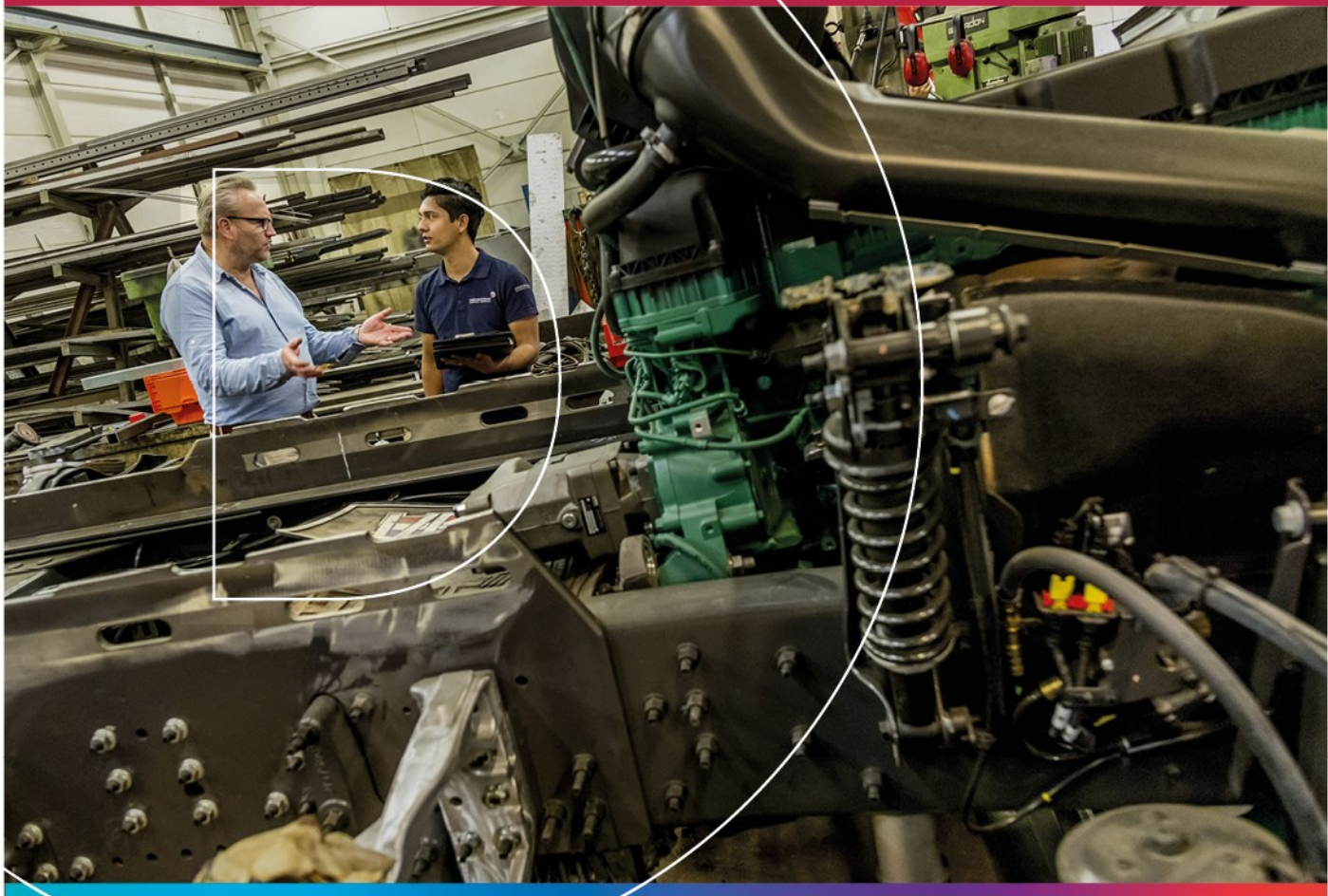
- Transparantie naar de deelnemers: Van IK naar WIJ.
- Willen we gezamenlijk toegroeien naar de ODZOB als collectieve voorziening, dan lijkt het voor de hand dat we de deelnemers betrekken bij de voortgang van de ontwikkeling. Hierna hebben we een globale jaarplanning opgezet over hoe wij dit voor de komende jaren voor ons zien. Ook dit wordt de komende maanden concreet uitgewerkt. Het besturend proces (vanuit het perspectief van jaar T) ziet er daarbij globaal als volgt uit.

Inventariseren ontwikkelopgaven van de programma's.	Mei-Juni (T-1)
Portfolio-opmaak jaar T op basis van afweging Meerjaren-ontwikkelaanpak.	Sept-Okt-Nov (T-1)
Voorstel jaarplanning T, GPO-consultatie, MT-behandeling en voorstel voor DB/AB.	Nov-Dec (T-1)-Jan (T)
Jaarplanning monitoring ontwikkelopgaven T.	Jan (T)
Inname monitoring en opmaak programmarapportages voor MT, DB en AB	Begin Mei-Sept-Nov
Behandeling rapportages MT/DB/GPO	Medio/Eind Mei-Sept-Nov
Toezening naar AB	Begin Juni-Okt-Jan

Evaluatie Meerjaren
ontwikkelaanpak

In de loop van 2027 zal een evaluatie van het programma tot dat moment plaatsvinden, zowel op de werking van de methodiek van de Meerjaren ontwikkelaanpak als op de inhoudelijke voortgang, resultaten en de financiering. Op basis van deze evaluatie zal bekeken wat er voor de ontwikkeling van de ODZOB vanaf 2028 nodig is.

Regionale samenwerking Collectieve taken Toelichting programma 2025



OMGEVINGSDIENST
ZUIDOOST-BRABANT



Regionale samenwerking Toelichting Collectieve taken 2025

In opdracht van

Ron Cremers, Frank Piepers

Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant

Postbus 8035

5601 KA Eindhoven

Auteur

Mat Verkoelen

Projectnummer

Datum

November 2024

Status

Concept 1.0

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Programma 2025	6
2.1	Toelichting Programma 2025	7
3	Programma 2025, toelichting activiteiten	9
3.1	Priopakket Doorloop	9
3.2	Prio pakket 1	12
3.3	Priopakket 2	14
3.4	Prio pakket 3	15
3.5	Lijnopgaven (voorheen structurele taken) 2025	16
4	Programma 2026 en 2027	18

1 Inleiding

Collectieve taken

Collectieve taken zijn volgens definitie de taken die zien op het collectieve belang van de Deelnemers – zoals die door het Algemeen Bestuur zijn vastgesteld in het collectief programma - en die alle Deelnemers gezamenlijk bij Opdrachtnemer kunnen beleggen. Deze taken worden bekostigd vanuit het collectieve budget van de gezamenlijke deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling.

Elk jaar stelt de ODZOB in Programma regionale samenwerking een pakket collectieve taken vast. Deze taken worden voor het collectief uitgevoerd en daarmee niet voor de individuele opdrachtgevers. De collectieve taken ondersteunen de VTH-uitvoering en de resultaten dragen bij aan een gezonde en veilige leefomgeving. De meerwaarde om de taken collectief op te pakken ziet de regio daar waar een duidelijk voordeel ligt in of noodzaak is voor een gezamenlijke aanpak. Te denken valt aan schaalvoordelen bij een gezamenlijke aanpak, de taak is gemeentegrens overschrijdend en of het is mogelijk expertise te bundelen.

Met de collectieve taken zorgt de ODZOB dat de ontwikkeling van de uitvoering van de VTH-taken wordt ondersteunt door tijdig aan te haken op nieuwe ontwikkelingen en de gevolgen van actuele wet- en regelgeving te vertalen naar de VTH-praktijk. Dit ging in de voorbije jaren door een koppeling met die actuele thema's te maken. In bredere samenhang oppakken was daarbij nog onvoldoende ingevuld.

Met de bestuurlijke vaststelling van de Meerjarenvisie 2023-2027 is voor de ODZOB een nieuw fundament gelegd waarlangs de organisatie zich de komende jaren wel in samenhang kan doorontwikkelen. Enerzijds is gekeken naar strategische plateaus waarin we de uitvoering gestalte willen geven te weten starten met het *Fundament op orde* brengen, verder doorontwikkelen door de VTH en adviestaken *in Samenhang* intern en extern op te pakken en uiteindelijk doorgroeien naar de collectieve voorziening die voor de regio ten aanzien van de leefomgeving een *Platform* biedt op basis van deskundigheid. De inhoudelijke ontwikkeling geven we vorm in de thema's veilig, gezond, duurzaam en omgeving. De inhoudelijke doelstellingen waar we vanuit de Meerjarenvisie aan werken zijn passend binnen de kaderstelling van het collectief programma 2022-2026 te weten:

- Samenwerken en organisatie: behoud en verbetering van het regionale netwerk is essentieel voor verbetering van de leefomgeving.
- Wet- en regelgeving: we werken aan de implementatie van relevante (nieuwe) wet- en regelgeving die van belang is voor de leefomgeving.
- Uitvoeringsbeleid: we maken gezamenlijke afspraken over de inhoudelijke uitvoering en kwaliteit van de uitvoering van de VTH-taken.
- Maatschappelijke opgaven: we spelen in op nieuwe ontwikkelingen die de leefomgeving raken.

Meerjaren ontwikkelaanpak

Met de Meerjarenvisie krijgen de collectieve taken meer richting en focus. Met het collectief taken programma beschikken we over ontwikkelkracht en innovatieruimte. Dit is echter onvoldoende om integraal als dienst een succesvolle doorontwikkeling te realiseren. Weliswaar biedt het collectief taken programma met de ontwikkelprojecten en de lijnopgaven (voorheen structurele taken) een belangrijke bijdrage aan beleidsvernieuwing en anticiperen op wet- en regelgeving, voor een kwalitatief goede uitvoering is meer nodig. De uitvoering van taken zoals gezamenlijk met de regio afgesproken in de Regionale Operationele Kaders (ROK's) en de ondersteuning vanuit de bedrijfsvoering is eveneens essentieel. Een stevige doorontwikkeling van de gehele organisatie is de komende jaren nodig en deze integrale benadering is uitgewerkt in een Meerjaren ontwikkelaanpak die bestuurlijk eind 2024 wordt voorgelegd. Het collectief taken programma maakt daar deel van uit.

Portfoliomanagement

Ten behoeve van de Meerjaren ontwikkelaanpak is het totaal aan ontwikkelopgaven van de ODZOB in beeld gebracht die we willen inlossen om de doorontwikkeling de komende jaren te realiseren. Gezien het groot aantal ontwikkelopgaven die we signaleerden was er noodzaak om deze opgaven te beoordelen en te prioriteren, voortkomend uit de schaarste van middelen, kennis en expertise. Als organisatie kunnen we niet alles tegelijk oppakken. Er moeten keuzes gemaakt worden over welk project wel en welk project niet kan worden uitgevoerd. Tegelijk willen we vanuit de integrale benadering zorgen voor samenhang tussen de programma's. De toepassing van portfoliomanagement gaat dan ook over de juiste keuzes maken.

Voor alle portfolio's/programma's hebben we dezelfde uitgangspunten genomen, dat geldt dus ook voor de collectieve taken. Gezamenlijk met de regiovertegenwoordiging vanuit het GPO is een prioritering systematiek uitgewerkt gebaseerd op een verdieping van de strategische plateau's van de Meerjarenvisie: *fundament op orde, in samenhang en platform*. Langs die 'meetlat' zijn alle ontwikkelopgaven gelegd, waaronder de voorstellen van de collectieve taken. Deze prioritering van hoog naar laag is uitgewerkt naar achtereenvolgens opgaven die doorlopen en daarna naar prioriteitspakket 1 tot en met 5. De ontwikkelopgaven zijn daarna geconfronteerd met de beschikbare capaciteit en bemensing van de teams van de ODZOB en in volgorde van prioriteit uitgelegd over 3 jaren. In de overzichtstabel 1 (zie hoofdstuk 2) zijn de opgaven dan ook op deze wijze gerangschikt:

- Priopakket Doorloop: Voor 2025 is ervoor gekozen om doorlopende projecten niet te stoppen maar in 2025 voort te zetten ook om desinvestering hier te voorkomen.
- Priopakket 1 t/m 5: Na priopakket doorloop volgen van hoog naar laag de Priopakketten 1 tot en met 5 en daarmee wordt voorrang gegeven aan het oppakken van de meest urgente belangrijke ontwikkelopgaven (naar belang en waardering).
- Lijnopgaven: dit zijn doorlopende structurele taken. Het betreffen geen ontwikkelopgaven maar dit zijn de doorlopende werkzaamheden die de afgelopen jaren al opgenomen zijn geweest in de collectieve taken.

De Meerjaren ontwikkelaanpak wordt in 3 scenario's voorgelegd aan het algemeen bestuur. Het collectief takenprogramma is in alle scenario's gelijk. Daarom wordt hier in deze toelichting geen verder onderscheid gemaakt naar deze scenario's.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt het Programma 2025 gepresenteerd met een overzichtstabel gevolgd door een toelichting op het programma. Hoofdstuk 3 bevat een inhoudelijke toelichting op alle ontwikkelopgaven en Lijnopgaven (structurele taken). In hoofdstuk 4 is een doorkijk gemaakt naar volgende jaren 2026 en 2027.

2 Programma 2025

Hier is de tabel met ontwikkelopgaven en lijnopgaven (structurele taken) opgenomen die uitvoering krijgen in 2025. Daarna volgt de inhoudelijke toelichting in 2.1.

Tabel 1. Collectief Taken Programma 2025

Programma	Programmalijn	Ontwikkel-opgaven	Jaar*	Prio pakketten	Budget Uren T
Collectief_Programma	Gezond	Gezondheid: samenwerking GGD en uitvoeringsagenda (advisering)	2025	Pakket doorloop	315
Collectief_Programma	Duurzaam	Bijdrage aan RES (regionale energie strategie), energietransitie	2025	Pakket doorloop	220
Collectief_Programma	Meerjarige taken	Stikstof in uitvoering VTH: anticiperen op landelijk beleid en juridische ontwikkeling	2025	Pakket doorloop	440
Collectief_Programma	Meerjarige taken	Regionaal meetnet 1	2025	Pakket doorloop	500
Omgevingswet	Nazorg	Programmanagement omgevingswet nazorg- doorontwikkeling (regionaal/provinciaal/landelijke samenwerking)	2025	Pakket doorloop	750
Omgevingswet	Nazorg	Interventieteam Nazorg Omgevingswet	2025	Pakket doorloop	600
Omgevingsveiligheid	Veilig	Registratie externe veiligheid: inventarisatie en registratie veiligheid gebruik gebouwen	2025	Pakket doorloop	600
Omgevingsveiligheid	Omgeving	Ontwikkeling basisnet/actualisatie PGS	2025	Pakket doorloop	600
Collectief_Programma	Gezond	Gezondheid: deelname regio aan SLA schone lucht akkoord	2025	VTH Prio-Pakket 1	220
Collectief_Programma	Gezond	Gezondheid: cumulatieve geur uitvoeren verplichting geurbronnen inventariseren	2025	VTH Prio-Pakket 1	330
Collectief_Programma	Gezond	Gezondheid: ZZS integraal projectvoorstel (Pilot, Inventarisatie, toezichtsspoor, try-outs i.h.k.v. VTH IBP)	2025	VTH Prio-Pakket 1	800
Collectief_Programma	Gezond	Gezondheid: Uniforme aanpak BGE (Basis Geluid Emissies)	2025	VTH Prio-Pakket 1	220
Collectief_Programma	Gezond	Gezondheid: Ontwikkelen Format voor geluidmetingen	2025	VTH Prio-Pakket 1	275
Collectief_Programma	Duurzaam	Kennisontwikkeling en beleidsondersteuning circulaire economie	2025	VTH Prio-Pakket 1	220
Collectief_Programma	Duurzaam	Sturen op bodem (Nationaal programma, KRW, beleidsverankering in gemeenten, try-outs i.h.k.v. VTH IBP)	2025	VTH Prio-Pakket 2	428
Collectief_Programma	Duurzaam	EPBD richtlijn volgen voor toezicht m.b.t. Bouwen en Isolatie	2025	VTH Prio-Pakket 2	220
Collectief_Programma	Instrumentarium	Professionaliseren programma en portfolio-ontwikkeling beleidscyclus Big 8 gedachte (vanuit IBP)	2025	VTH Prio-Pakket 2	138
Collectief_Programma	Instrumentarium	Herijking externe samenwerking (waterschap, GGD, VR, politie, etc) en stakeholdersanalyse (vanuit IBP)	2025	VTH Prio-Pakket 2	120
Omgevingswet	Doorontwikkeling	Project SPRONG: Regionale omgevingsplannen en collectief opstellen toepasbare regels	2025	VTH Prio-Pakket 3	281
Programma	Programmalijn	Lijnopgaven (voorheen structurele taken)	Jaar*	Doorlopende taak	Budget Uren T
Collectief_Programma	Structurele taken	Coördinatie consignatiedienst	2025		600
Collectief_Programma	Structurele taken	Ov kleursporen beleidsondersteuning en toepassing LHS	2025		100
Collectief_Programma	Structurele taken	Samenwerking politie en justitie strafrechtelijk spoor	2025		300
Collectief_Programma	Structurele taken	Werkprogramma Agrofood en Leefomgeving	2025		880
Collectief_Programma	Structurele taken	BPO, Transitie zorgv. veehoud/Agrarisch Platform	2025		650
Collectief_Programma	Structurele taken	Regionale ondersteuning accountmanagement coll. progr.	2025		1.200
Collectief_Programma	Structurele taken	ODZOB on tour	2025		100
Collectief_Programma	Structurele taken	Business Intelligence: werken aan outcomegerichtheid	2025		1.000

2.1 Toelichting Programma 2025

Collectief taken programma 2025

Onder de collectieve taken van het Programma Regionale Samenwerking vallen drie (deel)programma's: *Collectief Programma*, *Programma Omgevingswet* en *Programma Omgevingsveiligheid*. Het *collectief programma* richt zich vanuit de historie en de Meerjarenvisie 2023-2027 op de programmalijnen Duurzaam, Gezond, Instrumentarium. Dit programma wordt jaarlijks samen met het GPO voorbereid en vastgesteld door het AB. Het *programma Omgevingswet* richt zich op de lijnen Nazorg en Doorontwikkeling. Het programma Omgevingsveiligheid kent alleen de lijn Veiligheid. Beide kennen geen jaarlijkse programmeringscyclus. De programmering loopt via de begroting en indien nodig aparte AB-voorstellen. In 2024 is voor *programma Omgevingsveiligheid* een besluit genomen voor de inhoud en financiering van het programma. De ontwikkelopgaven van alle deelprogramma's onder de collectieve taken zijn ingebracht in de Meerjaren ontwikkelaanpak. Tot slot is ook de deelname (bijdrage) aan Samen Sterk in Brabant (SSiB) onderdeel van het Programma Regionale Samenwerking in de begroting.

Om alle inhoudelijke ontwikkelopgaven te inventariseren hebben we voor de collectieve taken eind van het voorjaar 2024 een uitvraag gedaan en daarvan hebben we de resultaten als uitgangspunt genomen om in te brengen in de beoogde Meerjaren ontwikkelaanpak van de dienst.

Ontwikkelruimte in het collectief takenprogramma

Het bepalen van de ontwikkelruimte in capaciteit (=beschikbare capaciteit) binnen de ODZOB is nodig om tot een realiseerbare jaarplanning te komen voor de ontwikkelopgaven en de lijnopgaven (structurele taken).

Voor het bepalen van de ontwikkelruimte is aangesloten bij de begroting 2025.

1. In de begroting 2025 is de ruimte voor het Collectief Taken Programma 10.760 uren.
2. Daarvoor worden een aantal lijnopgaven taken gedaan, onder meer het werkprogramma Agrofood en Leefomgeving (WAL) en consignatiedienst, GPO-coördinatie en dashboardontwikkeling. Totaal 5.033 uur gaat af van de beschikbare capaciteit. Zie de lijst structurele taken in de tabel.
3. De beschikbare capaciteit betreft 5.727 uren. De ervaring leert dat het team SBP ongeveer 40% van de werkzaamheden voor haar rekening neemt. 60% door de VTH-teams. De benodigde uren worden aan de afzonderlijke VTH-teams toebedeeld.

Programma passend maken met beschikbare capaciteit

Op basis van alle geïnventariseerde ontwikkelopgaven is voor het conceptprogramma in 2025 een groot tekort geconstateerd en is 3000 uur meer nodig dan begroot, daarbij uitgaand van het belang om invulling te geven aan al deze ontwikkelopgaven. Dan is de oplossing om te prioriteren en dit doen we op basis van de Prioritering systematiek van de Meerjaren ontwikkelaanpak en daarmee geven we voorrang aan de belangrijkste ontwikkelopgaven. In 2026 is sprake van een kleiner tekort van 500 uur en in 2027 ontstaat ruimte. Om tot een realiseerbaar programma voor 2025 te komen zijn een aantal ontwikkelopgaven doorgeschoven naar 2026 en 2027, zie hoofdstuk 4 voor de gemaakte afwegingen op niveau van de ontwikkelopgaven.

Met de gekozen prioritering is het nog niet mogelijk om binnen de begroting 2025 te blijven en zijn aanvullende keuzes nodig. Om tot een passend programma te komen zijn aanvullende keuzes gemaakt:

- *Minder lijnopgaven (structurele taken)*

Er is gekeken welke taken naar hun inhoud zouden passen bij de structurele versterking van de bedrijfsvoering die in de Meerjaren ontwikkelaanpak is opgenomen ten laste van het ontwikkelbudget. Het gaat dan om de uren voor sturing voor de portfolio- en programmamanager en de monitoring op de Meerjarenvisie en de meerjarige ontwikkelaanpak. Daarnaast kan in deze lijn gedacht aan de ondersteuning van het GPO. In totaal gaat dit om 675 uur. De ontstane ruimte kan binnen het collectief programma worden ingezet op de geprogrammeerde projecten.

- *Taakstellend minder uren*

De aangeleverde ontwikkelopgaven zijn nog globaal en moeten nog concreet worden uitgewerkt. Voor de volgende opgaven is daarom op basis van de beschikbare informatie het aantal uren taakstellend teruggebracht voor de opgaven Samenwerking GGD, Stikstof in uitvoering, Cumulatie geur en Omgevingswet.

- *Overprogrammering*

Het tekort dat dan resteert bedraagt voor 2025 ca. 400 uur. Dit is een acceptabele overprogrammering vanuit de gedachte dat het collectief programma eind 2024 wordt vastgesteld en het niet realistisch is dat alle ontwikkelopgaven op 1 januari kunnen worden opgestart. Daarnaast moeten alle ontwikkelopgaven nog tot een definitief projectvoorstel worden uitgewerkt. In de monitoring en governance wordt de ontwikkeling/uitvoering van de projecten gevolgd en de afgelopen jaren bevestigen het beeld door (om meerdere redenen) een onderbesteding op de collectieve taken. Voor 2026 en 2027 is het capaciteitsbeeld redelijk passend.

Vernieuwing van de governance

In lijn met de andere portfolio's in de Meerjaren ontwikkelaanpak wordt gekozen voor vernieuwing van de governance om de uitvoering beter te ondersteunen en per ontwikkelopgave tot kwalitatief goede resultaten te komen met de beschikbare middelen. Voor het portfoliomanagement zetten in op:

- Monitoring per periode van 4 maanden (quadrimester). We gaan de voortgang monitoren met nieuw te ontwikkelen formats voor verantwoording.
- Stevige inzet op verbetering van projectmatige vaardigheden (Geld Organisatie Tijd Informatie Kwaliteit: GOTIK).
- Voor de ontwikkelopgaven gaan we de voorstellen verdiepen tot volwaardige projectplannen met een Work Breakdown Structure (WBS) om de werkelijk benodigde capaciteit in beeld te brengen, per project zorgen voor een goede start up en;
- Goede ondersteuning van projectleiders en projectmedewerkers, door extra inzet op de sponsorfunctie die het management vervult ten aanzien van de ontwikkelopgaven.
- Vanuit de Meerjaren ontwikkelaanpak is er met het plan voor 2025 voor gekozen om de benodigde uren van de teams (PL en medewerkers) grofmazig toe te delen zodat deze capaciteit door de teams wordt meegenomen in hun jaarplanning 2025.

3 Programma 2025, toelichting activiteiten

In dit rapport is een overzicht gemaakt van alle nieuwe initiatieven verdeeld naar prioriteringspakketten vanuit de Meerjaren ontwikkelaanpak, de doorlopende activiteiten en Lijnopgaven in het collectief taken programma. Een korte toelichting:

- Priopakket Doorloop: Voor 2025 is ervoor gekozen om doorlopende eenmalige projecten vanuit 2024 niet te stoppen maar in 2025 voort te zetten daar waar deze meerjarig zijn en om desinvestering zoveel mogelijk te voorkomen. Wel is het voorstel vanuit de Meerjaren ontwikkelaanpak om alle activiteiten (dus ook doorloop vanuit 2024) in de portfolioaanpak voor 2026 wel opnieuw te beoordelen of verdere doorloop nog nodig is.
- Priopakket 1 t/m 5: Na Priopakket Doorloop volgen van hoog naar laag de Priopakketten 1 tot en met 5 en daarmee wordt voorrang gegeven aan het oppakken van de meest urgente belangrijke ontwikkelopgaven (belang en waardering).
- Lijnopgaven: dit zijn doorlopende structurele taken. Het betreffen geen ontwikkelopgaven maar dit zijn de doorlopende werkzaamheden die de afgelopen jaren al opgenomen zijn geweest in de collectieve taken.

	3.1 Priopakket Doorloop
Gezondheid samenwerking GGD en uitvoeringsagenda	Het thema gezondheid in relatie tot de leefomgeving krijgt steeds meer gewicht. Vanaf 2024 dient onder de Omgevingswet door het bevoegd gezag ook gezondheid nadrukkelijk te worden meegewogen bij besluitvorming bij milieuvergunningverlening en overige VTH -taken. Reden om hier als omgevingsdienst collectief voor de regio aanvullend gecoördineerde inzet op te plegen in aansluiting op de inzet op de start van het thema gezondheid in 2023. Nadrukkelijk wordt samenwerking met het bevoegd gezag en GGD opgezocht voor dit thema. Hierbij wordt gewerkt aan o.a. – Pilot bij bedrijven om vrijblijvend de mogelijkheden van de Omgevingswet i.r.t. gezondheid bij vergunningverlening te verkennen, in samenwerking tussen de GGD en OD. – Het eerder opvragen van advies aan de GGD bij beleidsontwikkelingen die impact op de gezondheid kunnen hebben en het standpunt van de GGD om hun advisering niet enkel op hun wettelijke grenswaarden te baseren maar ook mee te denken naar wat er verder op het gebied van gezondheid te halen valt. – Aanhaken bij projecten als Sprong om eerder bij gemeenten aan tafel te komen samen met de GGD om gezondheid beter te kunnen borgen in omgevingsprogramma's. – Het verduidelijken van de motivatie voor het al dan niet opvragen van het GGD-advies, en de verwerking hiervan in het besluit. Het aandringen op verbetering van de landelijke wetgeving.
Bijdrage aan de Regionale energiestrategie energietransitie (RES)	In de missie en de Meerjarenvisie van de ODZOB is duurzaamheid een van de vier pijlers waar de ODZOB zich op richt. De Meerjarenvisie vormt het kader voor het jaarprogramma van de collectieve taken. De energietransitie en de Regionale Energiestrategie (RES) worden in de Meerjarenvisie benoemd als activiteiten waar de ODZOB zich collectief op in zet. Als onderdeel van het Klimaatakkoord heeft elke regio in Nederland een Regionale Energiestrategie opgesteld. Onze regio heeft in 2021 de RES 1.0 aan het Rijk opgeleverd.

	Daarnaast zijn in 2022 een samenwerkings- en uitvoeringsprogramma opgesteld, uitvoering hiervan is ook gestart, om aan de RES-doelen te gaan werken (S&UP). De resultaten tot op heden worden vastgelegd in een RES-voortgangsdokument dat per medio 2023 vastgesteld wordt. ODZOB brengt kennis en expertise vanuit de verschillende werkerreinen in bij de RES. Bijv. onze kennis van bedrijven en mogelijkheden om energiebesparing te realiseren, of hoe de RES te implementeren via de instrumenten van de Omgevingswet. Door betrokken te zijn bij de RES, kunnen we de uitvoering van VTH-taken die voortkomen uit het klimaatakkoord en de RES goed borgen.
Stikstof in uitvoering VTH: anticiperen op landelijk beleid en juridische ontwikkeling	Het thema en problematiek rond stikstofemissies blijft ook in 2025 belangrijk voor de uitvoering van VTH-werkzaamheden gezien de landelijke wetgeving, beleid en rechterlijke uitspraken. Vanwege het ontbreken van een toetsingskader ligt het verlenen van Natuurtoestemmingen vrijwel stil. Dit heeft ook impact voor de milieuvergunningverlening. Gezien de continue veranderingen, is het van groot belang dat wij daar als ODZOB rekening mee houden en op in spelen. Op die manier kunnen we onze VTH-werkzaamheden, namens onze deelnemers, blijven uitvoeren. Denk aan juridisch en praktisch juiste behandeling van stikstof gerelateerde vraagstukken bij zowel VTH als advies bij de ODZOB.
Regionaal meetnet	In 2019 is het Regionaal Meetnet gestart. Een onderzoeks- en ontwikkelingsproject waarbij met een fijnmazig netwerk van relatief goedkope sensoren de luchtkwaliteit in de regio Zuidoost-Brabant wordt gemeten. Er wordt een vervolg voor het project uitgewerkt. De bedoeling is om dit vervolg niet in 2025 maar in 2026 te starten, en te werken met een overgangsjaar. Het doel van het project ‘overgangsjaar’ is tweeledig. Enerzijds om het mogelijk te maken om in 2026 een start te maken met het vervolg van het Regionaal Meetnet. Anderzijds om de activiteiten van het meetnet, afgezien van het meten, in het overgangsjaar door te kunnen zetten. De beoogde resultaten: 1. Een verkenning onder de deelnemers en partners voor een vervolg en uitbouw 2026 en volgende jaren 2. Continuïteit van metingen met de ongeveer 50 meetboxen verspreid door de regio in overeenstemming met de huidige kwaliteit van de metingen of beter. 3. Voortzetting van de bestaande activiteiten van het Regionaal Meetnet.
Programmamanagement nazorg-doorontwikkeling	Het <i>Programma nazorg-doorontwikkeling Omgevingswet (Ow)</i> staat in het teken van definitieve overdracht van programma naar de lijn (reguliere VTH-taakuitvoering) waar mogelijk. Het accent ligt sinds de ingang van de Ow op een goede kwalitatieve invulling van de VTH-taken. Naast de aandacht voor de implementatie zien we dat komende jaren nog werkzaamheden nodig zijn denk aan overgangsrecht en overgangstermijnen (denk aan de bruidschat, en de omslag van bestemmingsplan naar omgevingsplannen) De inzet is gericht op de ondersteuning van de dienst bij deze belangrijke transitie bij de bevoegde gezagen. Zowel regionaal als landelijk wordt de samenwerking gecontinueerd (met ketenpartners, provincie, gemeenten en Omgevingsdienst NL). Voor volgende jaren wordt nog nagegaan in hoeverre doorloop nodig is.
Interventieteam Nazorg Omgevingswet	Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet hebben we gezien dat het belangrijk is om ondersteuning van de uitvoering niet los te laten met een implementatieplan. Ook gedurende de toepassing zien we dat finetunen van afspraken en het oplossen van problemen nodig is

	en blijft zeker bij een dermate groot wettelijk verandertraject als de Ow. We houden ook in 2025 rekening met de situatie dat er knelpunten opgelost moeten worden en dat er de nodige vragen beantwoord dienen te worden, zowel voor als na inwerkingtreding. Daartoe blijft het in het najaar van 2023 opgerichte <i>Interventieteam Omgevingswet</i> en bijbehorende helpdeskfunctie bestaan voor vragen van onze medewerkers en deelnemers. Voor volgende jaren wordt nog nagegaan in hoeverre doorloop nodig is.
Registratie externe veiligheid inventarisatie en registratie veiligheid gebruik gebouwen	Programma Omgevingsveiligheid is voorjaar 2024 voorgelegd aan het Algemeen Bestuur. Het actualiseren en bijhouden van de registratie van de risicovolle activiteiten en (zeer) kwetsbare gebouwen is een verplichte taak voor het bevoegd gezag. De registratie van risicobronnen werd al door de ODZOB uitgevoerd. De door-ontwikkeling van het REV wordt gevolgd en wijzigingen geïmplementeerd denk aan het nieuw te bouwen dataportaal van Rijkswaterstaat. Meer projectmatig structureel is het actueel brengen en houden van het register. De afgelopen jaren zijn de meeste risicobronnen overgezet van het RRGs (risicoregister gevaarlijke stoffen) naar het REV. Nog enkele bedrijven en risicovolle activiteiten zullen moeten worden overgezet. Naast de bestaande risicobronnen zijn er onder de Omgevingswet meer risicovolle activiteiten. Dit zijn onder andere de kleinere propaantanks, kleinere PGS-opslagen en de opslag van cryogene, oxiderende en verstikkende gassen in tanks. Deze zullen in 2024, 2025 en volgende jaren moeten worden geregistreerd in het REV. Daarna betreft het actueel houden van het REV bij oprichten, uitbreiding of wijzigen van risicovolle activiteiten. De registratie van (zeer) kwetsbare gebouwen in het REV is een nieuwe taak voor de bevoegde gezagen. Met name de registratie van zeer kwetsbare gebouwen is erg belangrijk omdat hiervoor voorschriftengebieden gaan gelden.
Ontwikkeling Basisnet/actualisatie PGS	Programma Omgevingsveiligheid is voorjaar 2024 voorgelegd aan het Algemeen Bestuur en bevat deels structurele inzet naast de vertaling van nieuwe ontwikkelingen naar de regio. Het is als regio belangrijk om kennis te hebben van externe veiligheid. Externe veiligheid is een zeer specialistisch vakgebied. Om de regio te voorzien van adequate advisering en informatie neemt de ODZOB structureel deel aan de landelijke kennisinfrastructuur omgevingsveiligheid. Het doel van de kennisinfrastructuur omgevingsveiligheid is ondersteuning bij het afwegen van het omgevingsveiligheidsbelang door het bevoegd gezag of uitvoeringsdiensten, zodat de externe veiligheid gewaarborgd is. De EV-middelen worden ingezet om namens de regio inbreng te leveren in nieuwe ontwikkelingen, zoals de ontwikkelingen rondom risicovol transport en bij de ontwikkelingen buisleiding en PGS-en. Daarnaast neemt de ODZOB structureel deel aan relevante kennisnetwerken zoals bijvoorbeeld de kennistafels Basisnet en Kennistafel Aandachtsgebieden, maar ook vertegenwoordigt de ODZOB de regio in de jaarlijkse Omgevingsveiligheid congressen, zoals Relevant en de Brabantse Studiedag Omgevingsveiligheid. Daarnaast worden de EV-middelen ingezet voor kennisdeling en afstemming met de veiligheidspartners, zoals de Veiligheidsregio, RIVM, Rijk, etc.

	3.2 Prio pakket 1
Gezondheid: verbeteren luchtkwaliteit/ SLA schone lucht akkoord	In een groot deel van onze regio worden de gezondheidkundige advieswaarden van de World Health Organisation overschreden (bronnen: Regionaal meetnet, RIVM, GGD). Ook wordt op enkele plekken nog niet voldaan aan de wettelijke normen. Voor veel gemeenten in de regio – in stedelijk en landelijk gebied – is dit een zorgpunt dat men aanpakt in het lokaal (gezondheids)beleid. Door middel van dit project kan de ODZOB collectief ondersteuning bieden en bijdragen aan de realisering van beleidsdoelen op het gebied van luchtkwaliteit en gezondheid van de gehele regio. Dit onder meer in relatie tot de aangekondigde aanscherping van de (Europese) normen voor luchtkwaliteit (fijnstof) en de beoogde versterking van gezondheid in het omgevingsbeleid op basis van de Omgevingswet, en daarbij gebruikmakend van de faciliteiten en resultaten van het Regionaal meetnet.
Gezondheid: cumulatieve geur uitvoeren verplichting geurbronnen inventariseren	In 2024 is een methodiek in concept opgeleverd om rekening te kunnen houden met alle geuren van milieubelastende activiteiten op een gevoelig object. Dat is namelijk een verplichting op basis van de Omgevingswet maar waarvoor nog geen methodiek was beschreven. De methodiek bestaat uit een concept beleidsregel die door gemeenten vast te stellen is, en zal vanuit de ODZOB nog worden aangeboden. Er lopen ook contacten met de andere regio's over de gekozen uitwerking. De methodiek maakt het mogelijk om kwalitatief een oordeel te vormen over kwantitatief berekende geuren van dierverblijven en industriële bedrijven. Bijvoorbeeld over de combinatie van een rioolwaterzuiveringsinstallatie en varkensstallen. Een groot deel van de voorkomende geurbronnen kan al beschouwd worden via deze methodiek, maar niet alle. Gedacht kan worden aan horecabedrijven met keukenvoorzieningen en veehouderijen met zogenaamde 'afstandsdieren' (paarden en runderen). Van een aantal industriële en agrarische bedrijfsbranches zijn geen geuremissies bekend terwijl die (lokaal) wel relevant kunnen zijn. In dit project wordt de beleidsregel afgerond en vervolgonderzoek gedaan om de resterende geurbronnen in de al opgeleverde methodiek in te passen.
Gezondheid: ZZS integraal projectvoorstel	De problematiek van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) is opgenomen in de Meerjarenvisie van de ODZOB. Emissie van ZZS kan leiden tot (blijvende) verslechtering van de omgevingskwaliteit en gezondheidsschade bij mens en dier. Het beleid is gericht op voortschrijdende vermindering van het gebruik en de daarmee samenhangende emissies naar de omgeving. Blijvende aandacht voor ZZS is nodig bij vergunningverlening, en toezicht en handhaving (alle disciplines VTH binnen de ODZOB). Onderlinge samenwerking en kennisuitwisseling tussen de teams is daarom nodig om te komen tot een zo laag mogelijke belasting van de omgeving. In 2019 is bij de ODZOB een begin gemaakt met een structurele benadering van ZZS door medewerkers van het Team Omgevingskwaliteit. Zij nemen deel aan regionale, provinciale en landelijke overlegstructuren en kennisplatforms. Op die wijze wordt veel kennis en ervaring uitgewisseld. Dit is noodzakelijk om reguliere werkprocessen (VTH) de ondersteuning te kunnen bieden die nodig is voor een goede uitvoering. Er zijn gerichte inventarisaties uitgevoerd in 2023 en 2024 om inzicht te krijgen van het gebruik van ZZS bij gemeentelijke en provinciale bedrijven. De werkzaamheden in het project bestaan komende jaren uit: • Verwerking en analyse van de resultaten verkregen uit de in 2024 uitgevoerde uitvraag bij 210 bedrijven in de regio.

	• Vaktechnische ondersteuning in algemene zin van medewerkers van andere teams. • Interne coördinatie van de werkzaamheden op het gebied van ZZS. • Opbouw van een gegevensbestand en data-analyse.
Gezondheid: Uniforme aanpak BGE (Basis geluid emissies)	Binnen de Ow moeten gemeenten de geluidemissie van hun wegen monitoren. Om te bepalen of de geluidemissie toeneemt, moeten ze eerst de basisgeluidemissie (BGE) vaststellen. De BGE is het geluidniveau dat het verkeer produceert per weg in een bepaald basisjaar. Elke gemeente is verplicht om een BGE vast te stellen. Voor het bepalen van een BGE is het belangrijk dat van de juiste gegevens, aanpak en invoergegevens wordt uitgegaan. Een vastgestelde BGE is bepalend voor de latere monitoring en mogelijke maatregelen die een gemeente dient te treffen. De meerwaarde van dit project is voor een uniform formaat ontwikkelen voor alle gemeenten voor opstellen, vaststellen en monitoren van de BGE.
Gezondheid: ontwikkelen format voor geluidmetingen	Bij geluidmetingen is het van belang om inzicht te hebben in het aanwezige achtergrondniveau. Deze metingen zijn eerder vaak kortdurende metingen waarbij er beperkt inzicht is op het daar aanwezige achtergrondgeluid. De eerdere metingen en vastgestelde achtergrondniveaus zijn veelal verouderd. Ook bij de beoordeling van ruimtelijke plannen is het tevens ook van belang zijn om inzicht te hebben in het aanwezige achtergrondniveau. Het doel van dit project is om een systematiek te ontwikkelen om nauwkeuriger met een nieuwe meetmethodiek, achtergrondniveau te kunnen vaststellen. Meerwaarde: Door het uitvoeren van continue geluidmetingen worden op meerdere/andere tijdstippen en locaties achtergrondniveaus gemeten dan voorheen. Daardoor komt er een grote database waarbij een actueler inzicht is in het achtergrondniveau op meerdere locaties en tijdstippen.
Kennisontwikkeling en beleidsondersteuning circulaire economie	Het Rijk heeft in haar beleid vastgesteld dat Nederland een volledig circulaire economie heeft in 2050 en dat in 2030 het gebruik van primaire grondstoffen met 50% is teruggebracht. In de ODZOB Meerjarenvisie 2023-2027 is circulaire economie benoemd als een van de thema's onder de pijler duurzaam waar de ODZOB taken op uitvoert. Dit gebeurt nu nog in beperkte mate, maar door de opgave die vanuit wet- en regelgeving op de gemeenten, provincie en daarmee de ODZOB afkomt en door ontwikkelingen in de markt zal er meer noodzaak ontstaan tot extra toezicht op afvalstromen, besparing en hergebruik van grondstoffen. Naast toezicht is er ook een rol voor vergunningverlening. Zij krijgen te maken met bedrijven die afval als grondstof willen inzetten. Afgewogen moet worden of daar milieurisico's aan kleven. Ook kunnen via vergunningverlening voorschriften voor afvalscheiding en afvalpreventie worden opgenomen. Project producten • Doorwerking wet- en regelgeving op gebied circulariteit in uitvoering VTH-taken • Kennisontwikkeling op het gebied van circulariteit bij vergunningverleners en toezichthouders, zodat zij hun oor- en oogfunctie goed kunnen invullen. • Oplossingsrichtingen voor knelpunten in regelgeving bij innovaties op het gebied van circulariteit. • Terugkoppeling in de vorm van bijvoorbeeld een notitie (Pva) aan gemeenten en provincie op thema circulariteit en VTH.

	3.3 Priopakket 2
Sturen op bodem (nationaal programma, KRW, beleidsverankering in gemeenten, try-outs IBP VTH)	De komende jaren is er een stapeling van opgaven die we in de regio aan moeten pakken vanuit 'bodem en ondergrond' en 'bodem en water'. Er komt een Europese Bodemstrategie, de Omgevingswet met verschuiving van bevoegdheden is van kracht en het kabinet maakt water en bodem sturend bij ruimtelijke keuzes. Maatschappelijke opgave ten aanzien van klimaat energie, woningbouw, landbouw en biodiversiteit vragen om kennis van het water- en bodemsysteem. Projectinzet is gericht op de volgende thema's: • Toepasbare regels opstellen handreiking bodem, welke invulling kunnen geven aan beleid en omgevingsplannen; • Ondergrondse functie bodem, infrastructuur, grond- en grondwaterverontreinigingen; • Aanhaken bij het project ZZS, prioriteit bodem ligt hierbij de verspreidingsrisico's PFAS in het milieu • Klimaatadaptatie • Vitale bodem en duurzaam bodembeheer Daarnaast wordt volop ingezet op kennisdelen en aanhaken op regionale, bovenregionale en landelijke overleg- en kennisstructuren.
EPBD-richtlijn volgen voor toezicht m.b.t. bouwen en isolatie.	In de missie en de Meerjarenvisie 2023-2027 van de ODZOB is duurzaamheid een van de vier pijlers waar de ODZOB zich op richt. Het besparen van energie bij bedrijven is van belang voor het realiseren van de energietransitie. Vanuit het Klimaatakkoord hebben bedrijven een behoorlijke besparings- en verduurzamingsdoelstelling. Er zijn verschillende wettelijke instrumenten gericht op het verduurzamen van het energiegebruik bij bedrijven en instellingen. De Europese richtlijnen zetten in op 1) de energy efficiency directive, 2) de renewable energy directive, en 3) energy performance of buildings directive. De eerste twee zijn in 2023 al geïmplementeerd, de EPBD IV komt in 2024. Evenals de voorgaande jaren vinden er veel ontwikkelingen en veranderingen plaats op het gebied van energiebesparingseisen voor bedrijven. De EPBD heeft invloed op de ODZOB en haar gemeenten en bedrijven. Het is essentieel dat we voldoende kennis in huis. De projectresultaten: • Bekendheid bij toezichthouders met nieuwe wet- en regelgeving (training/cursus) • Bekendheid bij beleidsmedewerkers met nieuwe wet- en regelgeving (kennisdeling) • Informatieoverzicht (kennisdeling) • 1-2 keer per jaar afstemming met ambtenaren gemeenten over werkzaamheden en kennis ODZOB op gebied van EPBD (kennisdeling) • Samenwerking met Brabantse omgevingsdiensten op het gebied van EPBD • Notitie hoe wij als ODZOB omgaan met nieuwe regelgeving zoals verplichting tot laadinfrastructuur bij alle publieke gebouwen en de implementatie van energie labels op alle publieke instanties.
Professionaliseren programma en portfolio-ontwikkeling beleidscyclus Big 8 gedachte (vanuit IBP)	De doelstelling van de regionale beleidscyclus is om op grond van een scherpe probleem- en risicoanalyse de capaciteit van de omgevingsdienst gericht in te kunnen zetten en de grootste impact voor de regionale leefomgeving te realiseren. De Big 8 fungeert daarbij als raamwerk. Bij de ODZOB gaan we hier via de Meerjaren ontwikkelaanpak waar de collectieve taken deel van uit gaan maken de komende jaren op inzetten Dit doen we mede op basis van de

	Meerjarenvisie (MJV). De uitwerking van de regionale risicoanalyse doen we ook door de resultaten van het landelijke IBP-VTH traject te gaan vertalen naar Zuidoost Brabant.
Herijking externe samenwerking (waterschap, GGD, VR, Politie, etc.) en stakeholdersanalyse vanuit IBP	Uit de visitatie (en zelfevaluatie) van de dienst is gebleken dat zowel vanuit ODZOB als ook vanuit de ketenpartners is uitgesproken dat de samenwerking op gebied van VTH-taken voor de leefomgeving verbetering en verdieping behoeft. De inzet in dit project is er dan ook op gericht hier gezamenlijk met de ketenpartners op te heroriënteren, concrete aanbevelingen te doen en deze samenwerking vernieuwd vorm te geven. Mogelijke eindproducten zijn een aanscherping van werkprocessen bij overdrachtsmomenten en of een evaluatie van doelen en resultaten (notitie). Verdere projectmatige uitwerking vindt plaats in 2025.
	3.4 Prio pakket 3
Project SPRONG//Regionale omgevingsplannen en collectief opstellen toepasbare regels	De behoefte van de bevoegde gezagen om komende jaren versneld in te zetten op vernieuwing en uitbouw van de Omgevingsplannen onder de komst van de Omgevingswet is groot. Deze versnelling kunnen we effectief mede vormgeven vanuit de ODZOB door het collectief opstellen van toepasbare regels die de Omgevingsplannen een gezamenlijk fundament geven. Het opstellen van toepasbare regels is dan ook de belangrijkste doelstelling van deze ontwikkelopgave. Vertaling naar een projectplan de eerste prioriteit. De beoogde resultaten voor 2025 zijn dan ook het uniformeren van standaarden/toepasbare regels die onderdeel gaan uitmaken van Omgevingsplannen (1) en de daarbij behorende afstemming, toelichting en communicatie met de regio (2). Het regionale belang hiervan is groot om een functioneel en effectief level playing field te creëren. Er is vanuit de samenwerking op het gebied van de Omgevingswet inmiddels ook een initiatief genaamd SPRONG dat hierin eveneens werkt aan draagvlak. Indien de regio ZOB dit definitief vorm weet te geven dan zullen we daar als ODZOB op aanhaken. Voorop staat voor ODZOB de inhoudelijke doorontwikkeling van de toepasbare regels.

	3.5 Lijnopgaven (voorheen structurele taken) 2025
Regio Samenwerking, coördinatie consignatiedienst	Onder deze taken worden werkzaamheden voor het collectief gebundeld die jaarlijks worden uitgevoerd en een continu-karakter hebben. De belangrijkste werkzaamheden zijn: Organisatie van de Consignatiedienst. Garanderen 24-uurs intake en de coördinatie op de afhandeling van meldingen en ongewone voorvallen. Daarnaast de samenwerking met handhavingpartners in de regio bevorderen in concrete casuïstiek en de interne afstemming met toezichthouders en handhavers optimaliseren voor snelle inzetbaarheid bij klachten en meldingen.
Regio Samenwerking: Accountmanagement voor het collectief programma 2025	De accountmanager is het eerste aanspreekpunt voor de deelnemers en ook voor de teams binnen de ODZOB in relatie tot de uitvoering voor deelnemers. De functie van accountmanagement wordt binnen de nieuwe organisatiestructuur beter ingebed en gekoppeld aan het primaire proces. Zowel in de werkplannen van de deelnemers als ook in de collectieve taken. In deze collectieve taak zijn specifiek de uren voor accountmanagement opgenomen voor de ontwikkelingen in de collectieve taken en eenmalige projecten die hier eveneens onder ressorteren. Ontwikkelingen, zoals de Omgevingswet, de adviezen vanuit het Rekenkameronderzoek (RKO) over de posities van opdrachtgever (gemeenten en provincie) en opdrachtnemer (ODZOB) en de toenemende aandacht voor het eigenaarschap bij gemeenten en provincie, vragen hierom.
Regio samenwerking: LHSO overige kleursporen, beleidsondersteuning en toepassing	Wij zetten de Landelijke handhavingsstrategie (LHSO) in voor een passende interventie bij iedere bevinding. Toezichthouders en handhavers van overige kleursporen (buiten ROK TH) hanteren de LHSO bij iedere bevinding en maken daarbij gebruik van de in de strategie opgenomen instrumenten. Omwille van rechtsgelijkheid waarborgt dit passend interveniëren een eenduidig optreden.
Regio samenwerking: Boa-coördinatie en samenwerking binnen de strafrechtketen	De samenwerking in het strafrechtelijk en bestuursrechtelijk spoor vraagt om doorontwikkeling. Wij werken samen met politie en justitie/functioneel parket strafrechtelijk spoor voor de fysieke leefomgeving. Uitvoering en ontwikkeling strafrechtelijke handhaving binnen werkprogramma's ODZOB.
Regiosamenwerking Werkprogramma Agrofood en Leefomgeving	ODZOB maakt elk jaar op basis van bestuurlijk advies het werkprogramma Agrofood en Leefomgeving. Het programma is bedoeld om de regio te ondersteunen ten aanzien van de brede (milieu)problematiek van de veehouderij en 'aanpak landelijk gebied'. Dit werkprogramma ressorteert onder het Collectief Programma maar wordt afzonderlijk bestuurlijk afgestemd met de deelnemers. Speerpunten in 2025 zijn in elk geval de beëindigingsregelingen, verplaatsingsregeling en verduurzaming. Daarnaast is er aandacht voor onder andere het endotoxinetoetsingskader en geur en fijnstof problematiek (luchtkwaliteit). Tot slot de kennisdeling over regionale initiatieven op gebied van innovaties.
Regiosamenwerking Agrarisch platform en werkgroepen veehouderij en gezondheid	Het definitieve jaarplan 2025 wordt elk najaar uitgewerkt door het agrarische platform. Hierin maken provincie Noord-Brabant, de Brabantse gemeenten, de waterschappen en de drie omgevingsdiensten jaarlijks een bovenregionaal gezamenlijk programma om daarmee VTH-werkzaamheden te ondersteunen en verbeteren. Een structurele taak met transitie van de veehouderij als speerpunt. De uitwerking voor 2025: 1. Agrarische vergunningverlening We verwachten dat er in 2025 nog de nodige onduidelijkheid zal zijn rond de mogelijkheden voor agrarische vergunningverlening. Het is van belang om het handelingsperspectief dat hierover is ontwikkeld te onderhouden. 2. innovatieve stalsystemen, incl. gebruik van doelvoorschriften

	In het Regeerprogramma is aangegeven dat het Kabinet toe wil gaan werken naar een systeem van vergunningverlening op basis van doelvoorschriften (veelal) gebaseerd op continuummetingen met sensoren. De Rijksoverheid en de Provincie zijn hier actief op. Wij volgen de ontwikkelingen actief. Doel is leren van elkaar, en het nastreven van een <i>level playing field</i> in Noord-Brabant. 3. Het actualiseren en het intrekken van vergunningen Om goed zicht te houden op de opgaven die voorliggen is het van belang dat er een actueel zicht is op de vergunningen. Dit betekent dat vergunningen periodiek op actualiteit getoetst moeten worden, en niet-actieve vergunningen ingetrokken. We stemmen de werkwijze op deze punten met elkaar af. 4. Borgen van gezondheid in vergunningverlening Dit blijft ook in 2025 een aandachtspunt, ook onder invloed van de Omgevingswet. We volgen de ontwikkelingen ten aanzien van bijvoorbeeld geur, en stemmen vervolgcities af met de GGD.
ODZOB on tour	OD on Tour vindt jaarlijks plaats bij de drie Brabantse omgevingsdiensten eind september. In 2023 is gekozen voor een nieuwe invulling met pilots naar enkele gemeenten. Deze invulling wordt geëvalueerd en krijgt een vervolg in 2025. Doel blijft de kennismaking met de uitvoeringsdienst. De (nieuwe) raads-, Staten- en commissieleden, griffiers, en medewerkers van gemeenten, provincie en samenwerkingspartners in onze regio maken in de praktijk ("voeten in de klei") kennis met de werkzaamheden van de ODZOB.
Business Intelligence	De ODZOB werkt sinds enkele jaren aan verbetering van de informatiepositie en ontsluiting van data van de dienst voor deelnemers en de dienst zelf. Ook vanuit het Interbestuurlijk programma (IBP-VTH) van het ministerie wordt gestuurd op robuuste omgevingsdiensten die inzetten op Business Intelligence en sturen en werken aan outcome-gerichtheid. Ook werken de diensten sinds enkele jaren bovenregionaal samen. Ontsluiting van kennis op gebied van VTH wordt ook geografisch vertaald en ontsloten. Daarnaast worden nieuwe data-strategieën en methodieken ingezet om de Basisregistratie verder op orde te brengen. Voor 2025 wordt de uitwerking van activiteiten gebundeld in deelprojecten en de bouw van dashboards om daarvoor voor de regio informatie te ontsluiten en te werken aan outcome-gerichtheid. De (boven)regionale samenwerking is eveneens van belang en betreft de ondersteuning bij de analyse van data bij de ontwikkeling van nieuwe Brabant-brede projecten.
Kosten	Het programma bevat jaarlijks een aantal externe kostenposten: - De ODZOB sluit jaarlijks aan op de Brabant brede meldkamer: (de gezamenlijke Brabantse 'ontvangst' portal voor (milieu) klachten en meldingen). De Meldkamer wordt verzorgd door OMWB. De afhandeling is voor de eigen dienst. - Overige kosten extern (o.a. reserveringen GPO). Dit betreft overige kosten, reserveringen, zaalhuur etc. De financiële bijdrage aan het project Meetnet. Kosten extern Meetnet (contractmanagement, bijdrage fysieke meetnet).
SSiB	De bevoegde gezagen en omgevingsdiensten samen in het project Samen Sterk in Brabant (SSiB). Het algemeen bestuur van de ODZOB continueert de jaarlijkse financiële bijdrage aan het project Samen Sterk in Brabant in 2025. De uitvoering van SSiB is centraal voor Brabant georganiseerd, waarbij de uitvoering plaatsvindt door de ODBN, aan de uitvoering als zodanig levert ODZOB geen directe bijdrage. De resultaten van het BOA toezicht onder het SSiB wordt vanuit ODBN uitgedragen. De resultaten zijn beschikbaar voor alle individuele gemeenten, provincie en omgevingsdiensten.

4 Programma 2026 en 2027

Onderstaande tabel geeft de verdere inzet op basis van de gekozen prioritering in 2026 en 2027. Daarna is de tabel op hoofdlijnen toegelicht. De programmering in 2026 en 2027 zal volgens het principe van dynamisch programmeren in de loop van 2025 worden aangevuld met nieuwe ontwikkelingen waarna opnieuw wordt geprioriteerd.

Collectief taken programma 2026

Programma	Programmalijn	Ontwikkel-opgaven	Jaar*	Prio pakketten	Budget Uren T
Collectief_Programma	Gezond	Gezondheid: samenwerking GGD en uitvoeringsagenda (advisering)	2026	Pakket doorloop	315
Collectief_Programma	Duurzaam	Bijdrage aan RES (regionale energie strategie), energietransitie	2026	Pakket doorloop	220
Collectief_Programma	Meerjarige taken	Stikstof in uitvoering VTH: anticiperen op landelijk beleid en juridische ontwikkeling	2026	Pakket doorloop	440
Collectief_Programma	Meerjarige taken	Regionaal meetnet 2	2026	Pakket doorloop	500
Omgevingswet	Doorontwikkeling	Programmanagement omgevingswet nazorg-doorontwikkeling (regionaal/provinciaal/landelijke samenwerking)	2026	Pakket doorloop	700
Omgevingsveiligheid	Veilig	Registratie externe veiligheid: inventarisatie en registratie veiligheid gebruik gebouwen	2026	Pakket doorloop	600
Omgevingsveiligheid	Omgeving	Ontwikkeling basisnet/actualisatie PGS	2026	Pakket doorloop	600
Collectief_Programma	Gezond	Gezondheid: deelname regio aan SLA schone lucht akkoord	2026	VTH Prio-Pakket 1	220
Collectief_Programma	Gezond	Gezondheid: ZZS integraal projectvoorstel (Pilot, Inventarisatie, toezichtsspoor, try-outs i.h.k.v. VTH IBP)	2026	VTH Prio-Pakket 1	800
Collectief_Programma	Instrumentarium	Evaluatie RVCS regeling conform afspraak met de regio	2026	VTH Prio-Pakket 1	220
Collectief_Programma	Instrumentarium	Verkenning toepassing Altijd Actuele Digitale Vergunning, AAD Aanvraag/systeem DIGI-V (vanuit IBP)	2026	VTH Prio-Pakket 1	80
Collectief_Programma	Instrumentarium	Kennisinfrastructuur Odzob-breed inventariseren, organisatorisch inrichten en procesontwerp	2026	VTH Prio-Pakket 2	220
Collectief_Programma	Duurzaam	Sturen op bodem (Nationaal programma, KRW, beleidsverankering in gemeenten, try-outs i.h.k.v. VTH IBP)	2026	VTH Prio-Pakket 2	428
Collectief_Programma	Instrumentarium	Regionale beleidscyclus implementeren (onder meer: bundelen ROK's Bodem, Asbest, VTH)	2026	VTH Prio-Pakket 3	500
Omgevingswet	Doorontwikkeling	Project SPRONG: Regionale omgevingsplannen en collectief opstellen toepasbare regels	2026	VTH Prio-Pakket 3	281
Omgevingswet	Doorontwikkeling	Project Schaalsprong en Beethoven	2026	VTH Prio-Pakket 3	176
Collectief_Programma	Instrumentarium	Professionaliseren programma en portfolio-ontwikkeling beleidscyclus Big 8 gedachte (vanuit IBP)	2026	VTH Prio-Pakket 3	138

Collectief taken programma 2027

Programma	Programmalijn	Ontwikkel-opgaven	Jaar*	Prio pakketten	Budget Uren T
Collectief_Programma	Meerjarige taken	Stikstof in uitvoering VTH: anticiperen op landelijk beleid en juridische ontwikkeling	2027	Pakket doorloop	440
Collectief_Programma	Meerjarige taken	Regionaal meetnet 3	2027	Pakket doorloop	500
Omgevingsveiligheid	Veilig	Registratie externe veiligheid: inventarisatie en registratie veiligheid gebruik gebouwen	2027	Pakket doorloop	600
Omgevingsveiligheid	Omgeving	Ontwikkeling basisnet/actualisatie PGS	2027	Pakket doorloop	600
Collectief_Programma	Gezond	Gezondheid: Licht, kennisontwikkeling impact flora en fauna	2027	VTH Prio-Pakket 2	220
Collectief_Programma	Gezond	Gezondheid: Handleiding Luchtvaart (geluidshinder) in samenwerkingsverband	2027	VTH Prio-Pakket 2	220
Collectief_Programma	Duurzaam	Kennisontwikkeling en beleidsondersteuning klimaatadaptatie	2027	VTH Prio-Pakket 3	176
Collectief_Programma	Instrumentarium	Regionale beleidscyclus implementeren (onder meer: bundelen ROK's Bodem, Asbest, VTH)	2027	VTH Prio-Pakket 3	500
Collectief_Programma	Instrumentarium	Kernteam industrie opstart (WAL gedachte)	2027	VTH Prio-Pakket 4	176

Toelichting 2026 en 2027

Op basis van alle geïnventariseerde ontwikkelopgaven laat het programma in 2025 een groot tekort zien (> 3000 uur), in 2026 een kleiner tekort (.500 uur) en in 2027 is er ruimte. Om tot een realiseerbare set opgaven in 2025, hebben we de volgende afwegingen gemaakt:

- **Bodem faseren**
De ontwikkelopgave Bodem is gefaseerd, start in 2025 en loopt door in 2026. Verder uitstel is niet mogelijk vanwege de Kaderrichtlijn Water die in 2027 van kracht wordt en de inbedding van overgang van taken (provincie naar gemeenten) die aandacht vraagt.
- **Beethoven naar voren**
De ontwikkelopgave schaalsprong/Beethoven is doorgeschoven naar 2026 en wordt dan opnieuw bezien. Naar verwachting zal in 2025 het accent liggen op de bestuurlijke en ambtelijke werkafspraken met alle partners. Hiervoor staan in eerste instantie directie en staf voor aan de lat. De verwachting is dat ODZOB voor de voorbereiding en systematiek van omgevingsplannen collectief voor de regio van betekenis kan zijn. Zodra zaken in uitvoering gaan zal sprake zijn van individuele opdrachtverstrekking door deelnemers.
- **Sprong/toepasbare regels Omgevingsplannen blijft in 2025**
De ontwikkelopgave Sprong ziet op uniforme voorschriften in omgevingsplannen. Ondanks dat dit in priopakket 3 valt, houden we deze ontwikkelopgave in 2025. Dit project is mede vanuit het perspectief van de schaalsprong in de regio relevant voor zowel gemeenten (gelijk speelveld) als de ODZOB (uniforme en efficiënte uitvoering).
- **Gezondheid en luchtvaart**
In deze ontwikkelopgave (priopakket 2) heeft de ODZOB geen actieve rol, is volgend op wat andere instanties doen en beperkt zicht tot de rol van vraagbaak en doorgeefluik van informatie naar de gemeenten die daar behoefte aan hebben. Deze opgave is daarom doorgeschoven naar 2027.
- **Kennisstructuur SBP**
Deze ontwikkelopgave vloeit voort uit de kennisinfrastructuur die vanuit ODNL wordt opgezet en vanuit de interne ontwikkeling van het team Strategie Beleid en projecten om meer als vliegwiel binnen de organisatie te gaan functioneren. Deze opgaven wordt doorgeschoven naar 2026, in 2025 zal binnen de indirecte uren een eenvoudige inventarisatie van het kennisnetwerk worden uitgevoerd.
- **Klimaatadaptatie**
Deze ontwikkelopgave valt binnen priopakket 3 en is primair bedoeld om eigen kennis op te bouwen voor gemeenten, maar heeft in mindere mate een directe koppeling met de uitvoering van de VTH-taken. De veronderstelling is dat gemeenten over het algemeen deze kennis zelf voldoende in huis hebben. Deze opgaven is daarom doorgeschoven naar 2027.
- **Integreren ROK's en beleidskader**
Deze ontwikkelopgave uit priopakket 3 ziet op het bundelen van de ROK VTH, Bodem, Asbest en het provinciaal beleidskader. Deze opgave wordt vooruitgeschoven naar 2028 omdat het een optimalisatie betreft waarbij de komende jaren de implementatie van het TROK VTH al veel capaciteit zal vragen (zie het compartiment ROK). Bovendien kan via een andere

ontwikkelopgave aandacht worden besteed aan de inhoudelijke en horizontale verantwoording (P&C).

- Licht flora/fauna
Deze ontwikkelopgave van 220 uur hoort in priopakket 2, is gericht op kennisontwikkeling en wordt doorgeschoven naar 2027. Hoewel dit een belangrijk onderwerp is de inschatting dat de toegepaste milieu impact relatief klein is.

Vergadering algemeen bestuur Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant d.d. 19 december 2024

Agendapunt : 4.c

Vertrouwelijk : Nee

Onderwerp : Kaderbrief 2026

Beslispunten :

- 1) Vaststellen van de kaderbrief 2026 met inbegrip van de hierin opgenomen financiële uitgangspunten.
- 2) Vaststellen dat de huidige definitie van overhead binnen de ODZOB kan worden voortgezet.
- 3) Vanaf begrotingsjaar 2026 financiële indicatoren uit de 'regeling beleidsindicatoren gemeenten en provincies' op te nemen in de P&C-documenten van de ODZOB.

Aanleiding

De Wet gemeenschappelijke regelingen schrijft voor dat het dagelijks bestuur (van de ODZOB) vóór 30 april van het jaar voorafgaande aan het jaar waar de begroting betrekking op heeft, de algemene financiële en beleidsmatige kaders aan de gemeenteraden c.q. Provinciale Staten van de deelnemende partijen toezendt. De voorliggende kaderbrief 2026 is de concrete invulling van deze regelgeving.

Toelichting

De ODZOB heeft er, in samenspraak met de andere 'grote' gemeenschappelijke regelingen (4GR) in Zuidoost-Brabant, voor gekozen om deze kaders beduidend eerder aan het bestuur en deelnemers voor te leggen. Dit om twee redenen. Ten eerste omdat de kaderbrief randvoorwaardelijk is voor de ontwerpbegroting. Ten tweede omdat het goed gebruik is om de ontwerpbegroting in de maand maart te verstrekken aan de deelnemers, zodat zij tijdig eventuele zienswijzen op de ontwerpbegroting kunnen opstellen en verstrekken aan de ODZOB.

Voor 2026 wordt er, anders dan te doen gebruikelijk, geen kadernota maar een kaderbrief opgesteld. Hierbij wordt bedoeld op de smallere scope waarvan sprake is. De kaderbrief 2026 gaat voornamelijk is op de financiële kaders voor 2026. De beleidsmatige kaders voor 2026 worden gepresenteerd in het AB-voorstel over de samenhangende meerjarige verbeteraanpak. Dit betekent dus dat zowel de beleidsmatige als de financiële kaders worden in één en dezelfde AB-vergadering aan de orde worden gesteld, zij het door middel van twee afzonderlijke voorstellen.

De financiële kaders voor 2026 kennen de vastgestelde begroting 2025 als uitgangspunt. Dit geldt onder andere voor de tariefontwikkeling, de declarabiliteitsnorm, het werkvolume en de benodigde personele inzet.

Beoogd effect

Doel van de kaderbrief 2026 is het vaststellen van de (in beperkte mate) beleidsmatige en financiële kaders die gelden als uitgangspunt voor de inrichting en opbouw van de ontwerpbegroting 2026.

Daarnaast wordt invulling gegeven aan de eisen die voortvloeien uit de 'Notitie Overhead 2023' van de Commissie Bbv. Deze notitie is voor gemeenten en provincies van toepassing vanaf begroting 2025. Voor gemeenschappelijke regelingen geldt dat zij vanaf begroting 2026 uit moeten gaan van het gestelde in de notitie van de commissie Bbv.

Financiën / Personeel

De volgende uitgangspunten voor 2026 zijn gehanteerd:

- Aantal declarabele uren: 246.000
- Ziekteverzuim: 6%
- Gewogen loon- en prijsindex (conform afspraken in 4GR-verband): 4,0%
- Declarabiliteit: 1.299 uur per fte in het primair proces
- Aantal fte: 237, waarvan 190 fte primair proces en 47 fte overhead
- Voorlopig gemiddeld uurtarief: €128,42

Vervolg / Communicatie

Na vaststelling in het algemeen bestuur (op 19 december 2024) wordt de kaderbrief 2026 verstrekt aan de gemeenteraden en Provinciale Staten van onze deelnemers.

Vervolgens wordt nog dit jaar gestart met het opstellen van de ontwerpbegroting 2026. Deze wordt medio maart 2025 ter zienswijze aangeboden aan de gemeenteraden en Provinciale Staten. Mocht er in de tussentijd sprake zijn van nieuwe inzichten (met substantiële impact) zoals bijvoorbeeld Cao-ontwikkelingen, dan worden deze hierin verwerkt.

Bijlagen

- Kaderbrief 2026 Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant.

Het algemeen bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant;

Gezien voorgaand voorstel van het dagelijks bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant

BESLUIT

- 1) Vaststellen van de kaderbrief 2026 met inbegrip van de hierin opgenomen financiële uitgangspunten.
- 2) Vaststellen dat de huidige definitie van overhead binnen de ODZOB kan worden voortgezet.
- 3) Vanaf begrotingsjaar 2026 financiële indicatoren uit de 'regeling beleidsindicatoren gemeenten en provincies' op te nemen in de P&C-documenten van de ODZOB.

Zo vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant d.d. 19 december 2024.

J.C.J. van Bree
Voorzitter

F.A.H. Piepers
Secretaris

Kaderbrief 2026



OMGEVINGSDIENST
ZUIDOOST-BRABANT



Kaderbrief 2026

In opdracht van

Opgesteld door

Datum

Status

dagelijks bestuur ODZOB

Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant

21 november 2024

ter bespreking in dagelijks bestuur

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
2	Beleidsmatige ontwikkelingen 2026.....	2
2.1	Robuuste omgevingsdienst	2
2.2	Meerjarige verbeteraanpak.....	2
2.3	Ontwikkelbudget	2
2.4	Registratie- en rapportageverplichting werkgebonden personenvervoer	2
3	Financiële ontwikkelingen 2026.....	4
3.1	Baten wegens declarabele uren	4
3.2	Rentebaten	4
3.3	Lasten	4
3.4	Indexering 2026	4
3.5	Declarabiliteit en ziekteverzuim	5
3.6	Overhead.....	6
3.7	Onderzoek (opstellen businesscase) vereenvoudigde verantwoording en robuuste financiering...	7
4	Risico-paragraaf	7

1 Inleiding

Voor u ligt de Kaderbrief 2026 van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB). Hierin wordt, zij het in beperkte mate, ingegaan op te verwachten beleidsmatige ontwikkelingen voor 2026. Deze kaderbrief richt zich voornamelijk op de financiële kaders voor 2026.

De reden hiervoor is dat de beraadslaging over de Kaderbrief 2026 in dezelfde AB-vergadering (namelijk die van 19 december 2024) plaatsvindt als de beraadslaging over het voorstel over de Meerjaren ontwikkelaanpak die er onder meer voor moet zorgen dat de ODZOB, nu en in de toekomst, een robuuste omgevingsdienst is. De voorliggende kaderbrief heeft daardoor een beperkte beleidsmatige reikwijdte.

Uitgangspunt voor iedere begroting die de ODZOB opstelt is dat de baten en lasten structureel in evenwicht zijn. Dit leidt tot een meerjarig sluitende begroting. Dat is ook nu weer het geval.

2 Beleidsmatige ontwikkelingen 2026

De ODZOB ontwikkelt zich meer en meer naar een collectieve voorziening voor de fysieke leefomgeving in de regio Zuidoost-Brabant. Dit raakt zowel de uitvoering van de werkprogramma's van onze deelnemers, projecten die in regionaal verband worden aangevlogen en verschillende landelijke trajecten.

2.1 Robuuste omgevingsdienst

Uiterlijk op 1 april 2026 dient de ODZOB te voldoen aan de criteria die in het kader van het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel zijn opgesteld. De zelftoets in het najaar van 2023 werd opgevolgd door het indienen van een plan van aanpak in het voorjaar van 2024. Hierbij is besloten dat de ODZOB eind 2024 een Meerjaren ontwikkelaanpak aan het algemeen bestuur wordt voorgelegd.

2.2 Meerjarige verbeteraanpak

In de vergadering van het algemeen bestuur van 19 december 2024 wordt, net zoals het geval is voor de Kaderbrief 2026, de Meerjaren ontwikkelaanpak ter vaststelling voorgelegd. De Meerjaren ontwikkelaanpak onderscheidt een drietal scenario's, waarvan er één het voorkeursscenario is. Het gaat hierbij om de volgende scenario's:

0. Versterken bedrijfsvoering (geen extra middelen voor ontwikkeling)
1. Versnellen
2. Kwalitatief versterken

Het laatste scenario, getiteld 'kwalitatief versterken', is het voorkeursscenario. In dit scenario wordt niet alleen de bedrijfsvoering structureel versterkt, maar wordt tevens een versnelling doorgevoerd op het ROK-implementatieplan en het datamanagement en wordt tenslotte het projectmanagement versterkt.

2.3 Ontwikkelbudget

In de begroting 2025 is een structureel bedrag van €800.000 opgenomen als ontwikkelbudget dat nodig is om van de ODZOB een permanente duurzame robuuste omgevingsdienst te laten zijn. Tot aan de beraadslaging van 19 december 2024 staat er een 'hek' om dit budget. Daarmee wordt bedoeld dat de ODZOB hier nog niet over kan beschikken. In de AB-vergadering van de genoemde datum wordt inzichtelijk gemaakt welk deel van dit ontwikkelbudget er (meerjarig) incidenteel danwel structureel benodigd is.

Het is de bedoeling dat het ontwikkelbudget wordt ingezet als een stelpost die uitgaven die voortvloeien uit de praktische invulling van het gekozen scenario afdekt. Via tussentijdse rapportages wordt bewaakt of de meerkosten onder het bedrag van €800.000 blijven.

2.4 Registratie- en rapportageverplichting werkgebonden personenvervoer

Nederland heeft afgesproken de CO₂-uitstoot te verminderen. De CO₂-uitstoot van zakelijk verkeer en woon-werkverkeer van werknemers hoort daar ook bij. Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) wil daarom bekijken hoeveel CO₂ het zakelijk verkeer en het woon-werkverkeer van werknemers uitstoot. Op dit moment zorgen zakelijk verkeer en woon-werkverkeer samen naar schatting voor meer dan 50% van de gereden kilometers in Nederland.

Om de klimaatdoelen te halen is afgesproken dat werkgevers met minimaal 100 werknemers hun jaarlijkse CO₂-uitstoot van de werkgebonden personenmobiliteit (WPM) verminderen. Als eerste stap geldt er vanaf 1-7-2024 een registratie- en rapportageverplichting van de door werknemers afgelegde kilometers voor zowel woon-werkverkeer als zakelijke verkeer.

Gemeenten zijn het bevoegd gezag voor het toezicht op de rapportageplicht. Het betreft een nieuwe, verplichte basistaak voor omgevingsdiensten die uitgevoerd moet worden vanaf 2025.

Zowel de te verwachten kosten als de bekostiging van deze nieuwe taak is nog niet uitgekristalliseerd. Vandaar dat ODNL hierover een leidraad heeft opgesteld. Hieruit blijkt dat de benadering vanuit het ministerie niet aansluit met de inzichten uit de (regionale) praktijk. Naar verwachting zal er in 2025 meer duidelijkheid komen over de diepgang en reikwijdte van deze nieuwe taak en op welke wijze deze het beste in de werkprogramma's van de deelnemers kan worden ondergebracht.

3 Financiële ontwikkelingen 2026

3.1 Baten wegens declarabele uren

De baten van de ODZOB bestaan voornamelijk uit de vergoeding voor door de ODZOB uitgevoerde werkzaamheden. Hetzij wegens opgedragen individuele werkprogramma's hetzij wegens de afgesproken activiteiten die voortkomen uit het programma regionale samenwerking, waaronder de collectieve taken. De door de ODZOB uitgevoerde activiteiten worden verrekend op basis van gerealiseerde uren tegen het toepasselijke tarief uit de producten- en dienstencatalogus (PDC). Daarnaast worden directe (project)kosten voor derden één op één doorbelast.

De op te stellen begroting 2026 wordt gebaseerd op de werkprogramma's voor 2025, rekening houdend met relevante ontwikkelingen (voor zover reeds bekend) voor 2026. De concept werkprogramma's voor 2025 zijn inmiddels opgesteld. In lijn met de begroting 2025 kan ook in 2026 worden uitgegaan van een raming van 246.000 declarabele uren. Dit aantal is het uitgangspunt voor de ontwerpbegroting 2026.

3.2 Rentebaten

In de begroting 2025 is, nadat dit gedurende enkele jaren bewust achterwege was gelaten, weer rekening gehouden met te verwachten rentebaten. Reden hiervoor is dat de rente die wordt ontvangen wegens het aanhouden van middelen bij 's Rijks schatkist de afgelopen jaren 3 tot 4% bedroeg. Hoewel het beleid van de Europese Centrale Bank er op is gericht om de inflatie te beteugelen, ligt het in de lijn der verwachting dat ook in 2026 gerekend kan worden op €200.000 aan rentebaten.

3.3 Lasten

Circa 88% van de lasten uit de begroting 2025 bestaat uit personeelsgerelateerde kosten. Salarissen zijn daar veruit het grootste onderdeel van. De onderstaande tabel geeft een inzicht op hoofdlijnen.

Kostensoort	Aandeel in totaal
Salarissen (eigen personeel)	66%
Externe inhuur	18%
Overige personele kosten	4%
Organisatiekosten / diversen	12%

Als kader voor de op te stellen begroting 2026 wordt uitgegaan van een aandeel van 66% voor de loonkosten(ontwikkeling) en 34% voor (de ontwikkeling van) prijzen. Het aandeel van de externe inhuur in de totale arbeidsmix wordt, net als in 2025, gemaximeerd op 18%.

3.4 Indexering 2026

De indexeringsmethodiek van de 4GR in Zuidoost-Brabant is bestuurlijk bekrachtigd door de deelnemers van deze gemeenschappelijke regelingen. Dit leidt er toe dat de indexcijfers uit de Macro Economische Verkenning 2025 (gepubliceerd in september 2024) als uitgangspunt gelden voor de Kaderbrief 2026.

De Macro Economische Verkenning 2025 toont de volgende indexcijfers:

- | | | | |
|-----------------------------------|------|-------------|-------------|
| 1. Materiële overheidsconsumptie: | 2,7% | aandeel 34% | effect 0,9% |
| 2. Loonvoet sector overheid: | 4,7% | aandeel 66% | effect 3,1% |
| 3. Gewogen gemiddelde: | 4,0% | | |

Het gemiddeld uurtarief voor 2025 in de begroting 2025 becijferd op €123,46. Voor 2026 wordt uitgegaan van de onderstaande ontwikkelingen. Het gemiddeld uurtarief voor 2026 komt uit op €128,42.

Tariefontwikkeling 2026	<i>stijging</i>	<i>bedrag</i>
Gemiddeld uurtarief 2025		€ 123,46
MEV 2025: ontwikkeling prijspeil voor 2026	0,9%	€ 1,13
MEV 2025: ontwikkeling loonkosten voor 2026	3,1%	€ 3,83
Gemiddeld uurtarief 2026		€ 128,42

In bovenstaand overzicht is nog geen rekening gehouden met de eventuele gevolgen van besluitvorming van het algemeen bestuur over de meerjarige samenhangende verbeteraanpak. Het voorkeurscenario sluit op een totaalbedrag van €800.000 per jaar. Het gevolg hiervan is, dat vanaf 2026 hetzelfde bedrag nodig is voor de meerjarige samenhangende verbeteraanpak.

3.5 Declarabiliteit en ziekteverzuim

De declarabiliteitsnorm voor 2026 is, vooralsnog, gelijk aan die voor 2025. Dat betekent concreet dat wordt uitgegaan van 1.299 declarabele uren per medewerker in het primaire proces.

Enkele jaren geleden heeft het algemeen bestuur als uitgangspunt voor de raming van het ziekteverzuim besloten uit te gaan van het 3-jaars voortschrijdend gemiddelde. Het meest actuele 3-jaars voortschrijdend gemiddelde beslaat de periode oktober 2022 t/m september 2024 en ligt op 7,2%. Dit is hoger dan de streefwaarde van 6%, maar in lijn met de ervaringen uit 2023 en 2024.

Voor 2026 wordt uitgegaan van een ziekteverzuim dat niet hoger ligt dan 6%. Dit vraagt een actieve sturing hierop van directie en management. Speerpunten hierbij zijn het terugdringen van de verzuimfrequentie en het zoveel als mogelijk voorkomen van langdurig ziekteverzuim.

Om te komen tot de realisatie van 246.000 declarabele uren in 2026 en op basis van een declarabiliteitsnorm van 1.299 uur per fte dient de ODZOB te kunnen beschikken over de volgende aantallen fte's:

- Primair proces 189,4 fte
- Overhead 47,3 fte (20% van het totaal)
- Totaal 236,7 fte

3.6 Overhead

In december 2023 publiceerde de Commissie Bbv (Bbv staat voor Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten) de [Notitie Overhead 2023](#). Dit is een actualisatie van een eerdere notitie van deze commissie uit 2016 en gaat in op de inhoud en reikwijdte van het begrip overhead.

De commissie heeft met deze notitie uit 2023 beoogt een duurzame basis te leggen onder wat er verstaan dient te worden onder overhead. De geactualiseerde notitie is, voor gemeenten en provincies, van toepassing vanaf begroting 2025. Voor gemeenschappelijke regelingen geldt dat zij vanaf begroting 2026 uit moeten gaan van het gestelde in de notitie van de commissie Bbv.

In de voorliggende kaderbrief 2026 zijn de gevolgen van de aangehaalde notitie voor de ODZOB in beeld gebracht. Door het algemeen bestuur hier een besluit over te laten nemen wordt invulling gegeven aan de oproep die de commissie Bbv deed bij de publicatie van haar geactualiseerde notitie.

Van de ODZOB wordt verwacht dat er een keuze wordt gemaakt in het onderscheid tussen functies in het primaire proces en de overhead. Daarnaast is het de bedoeling dat er afspraken gemaakt worden over het opnemen van indicatoren uit de regeling '[regeling beleidsindicatoren gemeenten en provincies](#)'.

Met betrekking tot het gevraagde onderscheid tussen functies in het primaire proces en de overhead is door de ODZOB geconcludeerd dat de opzet die tot op heden is gehanteerd kan worden voortgezet. De geactualiseerde notitie van de commissie Bbv leidt derhalve niet tot gewijzigde inzichten. De ODZOB rekent de volgende functies tot de overhead:

- Directie & management
- Financien
- ICT
- Personeel & organisatie
- Secretariaat & facilitair
- Concernstaf

De regeling beleidsindicatoren gemeenten en provincies heeft geen verplichtend karakter naar gemeenschappelijke regelingen. Desondanks meent de Commissie Bbv dat deze indicatoren ook van toegevoegde waarde kunnen zijn voor dit type organisaties. De ODZOB onderschrijft dit en ziet geen belemmeringen om de betreffende indicatoren vanaf de begroting 2026 op de te nemen in de P&C-documenten. Het betreft de volgende indicatoren:

1. Formatie (aantal fte per 1.000 inwoners)
2. Bezetting (aantal fte per 1.000 inwoners)
3. Apparaatskosten (alle personele en materiele lasten wegens het functioneren van de organisatie, per inwoner)
4. Externe inhuur (lasten inhuur externen als percentage van de totale loonsom plus de lasten inhuur externen)
5. Overheadkosten (de lasten van de overhead als percentage van de totale lasten)

De ODZOB beschikt over deze gegevens. Bij de eerste 3 indicatoren worden bepaalde waarden afgezet tegen het aantal inwoners. Voor de ODZOB geldt dan het inwoneraantal van de regio Zuidoost-Brabant.

3.7 Onderzoek (opstellen businesscase) vereenvoudigde verantwoording en robuuste financiering

Het dagelijks bestuur stemde in oktober 2024 in met het laten uitwerken (door een extern adviesbureau) van een businesscase waarin de gevolgen van een vereenvoudiging van de verantwoording (naar deelnemers) en de gevolgen van een robuuste financiering (zoals uitgewerkt in het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel) worden uitgewerkt. Naar verwachting vindt dit in 2025 plaats en kunnen de gevolgen hiervan, indien het algemeen bestuur hiertoe besluit, vanaf 2026 worden geëffectueerd. Wat die gevolgen zijn is nu nog niet bekend. Het laat echter onverlet dat het belangrijk is om deze ontwikkeling in deze kaderbrief te melden.

4 Risico-paragraaf

De ODZOB zeilt scherp aan de wind. Dit gebeurt met volle overgave, maar het brengt wel risico's met zich mee. Het betreft onder andere de beheersing van het ziekteverzuim en het beperken van de externe inhuur. Daarnaast is in de Begroting 2025 een structureel bedrag van €700.000 afgeraamd, met een (voor onze deelnemers) gunstig effect op het gemiddeld uurtarief. Afhankelijk van de besluitvorming over het voorkeursscenario van de Meerjaren ontwikkelaanpak wordt vanaf 2026 mogelijk een aanvullend structureel bedrag afgeraamd.

Hiermee toont de ODZOB zich bewust te zijn van de uitdagende financiële situatie van haar deelnemers wegens het 'ravijnjaar' 2026.

De uitdagingen waar de ODZOB voor staat en de uitvoering van de Meerjaren ontwikkelaanpak kunnen onverhoopt leiden tot financiële tegenvallers. Tegen die achtergrond wordt in overweging gegeven om de komende jaren bij een positief jaarrekeningresultaat dit surplus toe te voegen aan de financiële buffer van de dienst (het weerstandsvermogen). Dit ter voorkoming van een eventuele deelnemersbijdrage ter versterking van dit weerstandsvermogen.

Concept 14 november 2024

Verslag AB-vergadering

28 oktober 2024, 10:00 – 12:00, Gemeente Veldhoven, Meiveld 1, Veldhoven, raadzaal

Aanwezig	de heer J. (Jos) van Bree de heer J. (John) Bankers de heer S. (Stef) Luijten de heer R. (Rik) Dijkhoff de heer F. (Fons) d'Haens de heer K. (Karel) Boonen mevrouw M. (Marjan) Vrijnsen - de Corte de heer S. (Steven) Kraaijeveld mevrouw W. (Willeke) van Zeeland mevrouw M. (Maaïke) van Breugel-Smolters de heer A. (Arno) Bonte de heer R. (Ron) van den Berkmortel de heer P. (Paul) van den Biggelaar de heer P. (Peter) van de Noort de heer W. (Willem) van Doorn de heer J. (Jelle) de Jong de heer R. (Rens) Pijnenburg mevrouw M. (Mariëlle) Giesbertz de heer M. (Maarten) Pieters de heer F. (Frank) Piepers de heer R. (Ron) Cremers de heer M. (Mark) v.d. Ven	voorzitter gemeente Asten gemeente Bergeijk gemeente Best gemeente Bladel gemeente Cranendonck gemeente Deurne gemeente Eersel gemeente Gemert-Bakel gemeente Heeze-Leende gemeente Helmond gemeente Laarbeek gemeente Oirschot gemeente Reusel-De Mierden gemeente Someren gemeente Son en Breugel gemeente Valkenswaard gemeente Veldhoven gemeente Waalre directeur ODZOB concernmanager VTH ODZOB directiesecretaris ODZOB bestuursondersteuner ODZOB
Verslag	mevrouw J. (Judith) le Pair	
Afwezig	de heer R. (Rik) Thijs de heer P. (Patrick) de Kok de heer M. (Marc) Oudenhoven de heer E. (Erik) de Ridder gemeente Eindhoven gemeente Nuenen provincie Noord-Brabant waterschap de Dommel	

1. Opening en vaststelling agenda

De heer Van Bree heet iedereen welkom, in het bijzonder de heer Van den Biggelaar (die voor het eerst aanschuift) en de heer Pieters als vervanger van mevrouw Van de Loo.

Er zijn geen opmerkingen ontvangen over verslag, besluitenlijst en actielijst, deze zijn hiermee vastgesteld.

Naar aanleiding van de actielijst wordt meegedeeld dat de verkenning van de harmonisatie uittredingsregeling van de 4 regionale GR'en wordt opgepakt. Het resultaat hiervan wordt in het eerste AB van 2025 verwacht, er is wat meer tijd nodig voor de afstemming.

Inmiddels hebben alle deelnemers de nieuwe GR ODZOB vastgesteld. De volgende stap is de bekendmaking in het Provinciaal blad van de provincie Noord-Brabant, waarna de nieuwe regeling in werking treedt.

Mevrouw Vrijnsen-de Corte doet, als lid van de stuurgroep regionaal Meetnet, een mededeling. De regio hanteert in de samenwerking op het gebied van meten luchtkwaliteit 2025 als overgangsjaar naar nieuwe projecten. Voor 2025 zijn de metingen betaald, de werkzaamheden (bijvoorbeeld databeheer) niet. Er is een voortzetting in de financiering nodig vanuit de ODZOB, provincie Noord-Brabant en de deelnemende gemeenten (7500 euro per deelnemer). Dit is essentieel om de continuïteit van het meetnet te waarborgen. Er zal een belronde langs de gemeenten worden gedaan om na te gaan of en hoe dit in de begroting is meegenomen. In 2025 zullen, via een AB-special (gekoppeld aan een regulier AB), de milieuwethouders worden meegenomen.

2. Ingekomen stukken, mededelingen en actualiteiten

- a. *Brief Valkenswaard d.d. 11 juni 2024 over Samenwerking Dommelse gemeenten ODZOB en antwoordbrief ODZOB*

Het AB neemt hier kennis van.

- b. *Brief Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat d.d. 20 september 2024 over Beoordeling plan van aanpak robuuste omgevingsdienst*

Dit punt komt terug bij punt 5.a.

- c. *Afronding rekenkameronderzoek ODZOB/doorontwikkeling samenwerking*

Het AB neemt kennis van de stand van zaken.

- d. *Standpunt GS stemverhouding GR ODZOB 2024*

De meeste AB-leden vragen zich af wat het nut is om door te gaan met het onderzoek naar de stemverhouding, nu het standpunt van de provincie zo duidelijk is. De uren die hiermee gepaard gaan, kunnen worden bespaard en beter worden ingezet. Dit wordt breed gedeeld door het AB. In dit kader merkt de heer Dijkhoff op dat een andere financiersmethodiek mogelijk wel impact kan hebben op de stemverhouding. Als deze gaat wijzigen, zou opnieuw onderzocht kunnen worden of de stemverhouding dan nog passend is. Aanleiding voor het onderzoek is de zienswijze van de gemeente Eindhoven bij de vaststelling van de nieuwe GR ODZOB. Voor een volgend AB zal een voorstel worden gemaakt waarin de door het AB gemaakte opmerkingen worden meegenomen en waarbij aan de voorkant wordt afgestemd met het AB-lid van de gemeente Eindhoven.

- e. *Robuuste financiering en vereenvoudigde verantwoording*

Op 26 september is hierover in het DB een voorstel besproken. Het betreft de financiering van de ODZOB en de wijze van verantwoording (rekeningen) aan de deelnemers. In dit kader zijn de landelijke ontwikkelingen van het IBP VTH van belang. Het DB vindt het een goed idee om een en ander in kaart te brengen via een businesscase. Er is meer informatie nodig (ist-soll, voor- en nadelen) om de vragen die een andere systematiek oproepen, te kunnen adresseren. In het AB wordt aandacht gevraagd voor het belang om locaties goed in beeld hebben. Via het inrichtingenbestand krijgt dat de aandacht.

3. Hamerstukken

30. *Benoeming lid DB namens de A2-gemeenten*

De voorzitter spreekt dank uit aan mevrouw Van Breugel-Smolders om zitting te nemen in het DB. Het AB stemt in met het voorstel en feliciteert haar. In het DB zal de portefeuillevreiding worden besproken.

a. *Controleprotocol ODZOB 2024*

Het AB gaat akkoord met het voorstel.

4. Besprekstukken (discussie en besluitvorming)

a. *Bestuursrapportage 2024*

De baten en lasten zijn beide lager uitgevallen, maar per saldo ontstaat er een positief resultaat. Een aantal punten is van belang om te melden:

- De oplopende rente zorgt voor hogere baten dan opgenomen in de begroting.
- Door een lager opdrachtvolume dan begroot zijn er minder opbrengsten, maar zijn er ook minder lasten.
- De declarabiliteit is lager dan geraamd, doordat veel nieuwe medewerkers ingestroomd zijn, onderzoeken zijn uitgevoerd en extra bijeenkomsten/gesprekken hebben plaatsgevonden in het kader van organisatieontwikkelingen.
- Het ziekteverzuim vertoonde in de zomer een dalende trend (onder 6%), met de winter loopt dit weer wat op. 60% is langdurig verzuim, dat moeilijk te beïnvloeden is. De verwachting is dat we iets boven 6% uitkomen.
- Enkele vervangingsinvesteringen worden naar voren gehaald, omdat het huurcontract voor het kantoorpand is verlengd. We blijven langer op de huidige locatie aan de Wal.

De hoop is dat het resultaat iets hoger uitkomt dan geprognoseerd.

Gevraagd wordt hoe het kan dat er bij de provincie een grote afwijking te zien is in het batendeel, tussen raming en uitvoering. Bekend is dat in het werkprogramma 2025 de raming naar beneden is bijgesteld. Op deze vraag zal schriftelijk worden teruggekomen.

Verder wordt naar aanleiding van de rapportage de zorg uitgesproken dat de werkprogramma's onvoldoende worden gerealiseerd. Hiervoor wordt aandacht gevraagd.

Over de investeringen in LED-verlichting in het gebouw wordt aangegeven dat dit door de ODZOB gebeurt en niet door de verhuurder. Deze kosten zijn bij de contractonderhandelingen niet meegenomen omdat een gunstige prijs tot stand is gekomen.

Het AB gaat akkoord met het voorstel.

5. Ter informatie

a. *Meerjaren aanpak*

De heer Piepers toont de presentatie “Onderweg naar een meerjarige ontwikkelaanpak”. Hierin wordt stil gestaan bij de rode draad, de robuuste omgevingsdiensten, het visitatietraject, de versterking van het VTH-stelsel, het efficiencyonderzoek van de provincie Noord-Brabant en de meerjarige ontwikkelaanpak die op 19 december 2024 in het AB wordt geagendeerd. In het kader van het medewerkersonderzoek is er een tussentijdse meting over leiderschap en informatievoorziening gedaan. Het DB wordt binnenkort over de uitkomst hiervan geïnformeerd.

Voor wat betreft robuustheid scoort de ODZOB lichtgroen, dat wil zeggen dat de verwachting is dat de dienst in april 2026 robuust is. Er zijn ook verschillende diensten die rood en oranje scores. De eerstgenoemde dienen mogelijk te fuseren. Om hier een wettelijke basis voor te leggen, is een Algemene Maatregel van Bestuur in de maak. In de brief van het ministerie staat een passage dat het onderwerp standaard in de reguliere overleggen van DB, AB, colleges/GS en raden/Staten zal worden geagendeerd. De ODZOB wordt gevraagd een rol te nemen in de informatievoorziening. In dit kader wordt gewezen op het voornemen te gaan rapporteren via een nieuwsbrief.

Gemeente Cranendonck spreekt complimenten uit over de ODZOB, is daar in het verleden kritisch over geweest en is blij met dit verhaal en de ontwikkelingen.

Eersel vindt het een helder verhaal en wijst in het belang van een goede communicatie naar raden en Staten over de score op robuustheid en de kpi's waaraan we voldoen. Er zit al een raadsinformatiebrief in de pijpleiding in het kader van het visitatierapport, hierin zullen ook diverse andere ontwikkelingen, zoals robuustheid, meegenomen worden. De brief wordt voor het eind van het jaar verstuurd.

In het kader van agrarische ontwikkelingen wordt gesproken over knelpunten in de uitvoering van de vergunningverlening. Oirschot stelt hierbij de vraag hoe de ODZOB wil omgaan met de afhandeling van een grote lijst van meer dan 300 aanvragen. De transitie in de veehouderij komt nu niet op gang. De heer Piepers merkt op dat betrokken gemeenten worden benaderd voor een inventarisatie van urgente dossiers (indicatief 3 tot 5), op basis waarvan wordt gekeken hoe de aanpak kan zijn om zaken sneller op te pakken. Daarnaast gaan de clustermanager en accountmanager van de ODZOB individueel in gesprek met de bestuurder over de dossiers. De ODZOB heeft inmiddels ook gesprekken met de provincie gevoerd over de rol in Wnb-vergunningen en de communicatie hieromtrent met gemeenten.

Helmond is blij met de enthousiaste aanpak. Binnenkort komt ODZOB on tour bij deze gemeente. De tour wordt warm aanbevolen aan andere deelnemers, om het vertrouwen in de ODZOB te verstevigen.

Waalre vraagt of gedacht is over het risicoprofiel bij de verbeteraanpak. Dat is zeker het geval.



De gedetailleerde sturing op financieel vlak werkt beperkend, omdat medewerkers weinig ruimte voelen voor ontwikkeling. Streven is om de inhoudelijk sturing te versterken, zodat deelnemers het vertrouwen krijgen dat we met de goede dingen bezig zijn. Het risico van het volledig inzetten van de ruimte in de begroting op ontwikkeling wordt in het voorstel uitgewerkt. Ook zal worden aangegeven welke randvoorwaarden nodig zijn om de ontwikkeling goed te kunnen doen en wat daarvoor nodig is van de deelnemers.

De heer Van Bree complimenteert de ODZOB met de in gang gezette ontwikkelingen. Er is veel werk verzet de afgelopen tijd. We koersen nu aan op besluitvorming over de meerjarige ontwikkelaanpak in het AB van 19 december.

b. Terugkoppeling visitatie 24 en 25 september

Dit is aan de orde gekomen in de presentatie onder 5.a.

6. Rondvraag

Er wordt geen gebruik gemaakt van de rondvraag.

7. Sluiting

De heer Van Bree dankt de aanwezigen voor hun inzet en betrokkenheid en wenst een ieder een prettige bestuurlijke week.

Volgende vergadering

De volgende AB-vergadering is op 19 december van 10.00-12.00 uur bij de gemeente Geldrop-Mierlo.

Concept 30 oktober 2024

Besluitenlijst AB-vergadering

28 oktober 2024, 10.00 – 12.00 uur, gemeente Veldhoven, raadzaal

Agendapunt	Onderwerp	Voorstel	Besluit
3.a	Benoeming DB-lid ODZOB	1. In te stemmen met de benoeming van de door de A2-gemeenten voorgedragen functionaris mevrouw M. (Maaïke) van Breugel-Smolters tot lid van het dagelijks bestuur (DB) Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant per 28 oktober 2024.	Het AB besluit conform voorstel.
3.b	Controleprotocol ODZOB 2024	1. Het Controleprotocol Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2024 vast te stellen.	Het AB besluit conform voorstel.
3.c	Berap 2024	1. Vaststellen van de Bestuursrapportage 2024 Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant. 2. Instemmen met het verschuiven van een deel van het voor 2025 gereserveerde investeringskrediet naar 2024, ten bedrage van €84.000 voor het onderdeel bedrijfsgebouwen.	Het AB besluit conform voorstel.

Concept 4 november 2024

Actiepuntenlijst AB-vergadering

28 oktober 2024, 10.00-12.00 uur,
Gemeente Veldhoven, raadzaal

Nr.	Datum overleg	Onderwerp / Afspraken	Wie	Wanneer
111	7-3-2024	Verkenning harmonisatie uittredingsregeling	De heer Piepers	AB 10-04-2025
112	7-3-2024	Integraal ODZOB meerjarenverbeterplan/besluitvorming innovatiebudget	De heer Piepers	AB 19-12-2024
113	28-10-2024	Voorstel hoe om te gaan met onderzoek stemverhoudingen	De heer Van der Ven	AB 10-04-2025
114	28-10-2024	Schriftelijke terugkoppeling afwijking raming en realisatie opdrachtevolumen provincie	De heer Piepers	1-12-2024
115	28-10-2024	Beknopte raadsinformatiebrief met laatste ontwikkelingen zoals het resultaat van de robuustheidscriteria.	De heer Piepers	15-12-2024



Versie 7 oktober 2024

Verslag DB-vergadering

26 september 2024, 10:00 – 12:00, ODZOB, Wal 28, Eindhoven, 0.6

Aanwezig J.C.J. (Jos) van Bree, voorzitter DB
R.A.G. (Ron) van den Berkmortel
A. (Arno) Bonte
M. (Marc) Oudenhoven
F. (Frank) Piepers, interim-directeur
R. (Ron) Cremers, concernmanager VTH
M. (Mark) van der Ven, directiesecretaris
K. (Kees) van Daal, controller
J. (Judith) le Pair-Sommers, bestuursondersteuning (verslag)

Afwezig P.J.M. (Peter) van de Noort

1. Opening en vaststelling agenda

De heer Van Bree heet alle aanwezigen welkom. Er zijn geen opmerkingen over verslag, besluiten- en actiepuntenlijst, deze zijn hiermee vastgesteld.

1a. Terugkoppeling n.a.v. overleg mevrouw V.d. Loo op 23 september over stand van zaken doorontwikkeling samenwerking n.a.v. rekenkameronderzoek (RKO)

Er heeft een gesprek plaatsgevonden met mevrouw Van de Loo, ambassadeur van het traject vanuit het bestuur, waarin de stand van zaken doorontwikkeling van de samenwerking ODZOB, bestuur-GPO naar aanleiding van het RKO is besproken. Alle acties zijn uitgevoerd en geconcludeerd is dat hiermee het traject afgerond is. Het overzicht dat ter informatie is meegestuurd met de DB-agenda, zal ook ter informatie gekoppeld worden aan de AB-agenda. Dit in combinatie met een oplegger, waarin de suggestie wordt gedaan dat AB-leden de informatie desgewenst ter beschikking kunnen stellen aan hun raden/Staten. Het onderzoek is uitgevoerd in opdracht van negen raden van de gemeentelijke deelnemers.

1b. Stand van zaken DB-lid A-2 gemeenten

Er is nog steeds geen witte rook voor een kandidaatstelling vanuit de A2-gemeenten. Een en ander moet worden gezien in samenhang met de werving van een nieuwe wethouder voor de gemeente Valkenswaard. In het cluster A-2 gemeenten zal nog nader afstemming plaatsvinden over de voordracht van een DB-lid. Naar verwachting zal de benoeming in het AB van 19 december plaatsvinden. De heer Van den Berkmortel is bereid tot die tijd de taken van de portefeuillehouder (met name financiën) waar te nemen, waarvoor de DB-leden hun waardering uitspreken.

1c. Standpunt GS stemverhouding GR ODZOB 2024

Naar aanleiding van het onderzoek naar de stemverhouding van de GR ODZOB (startende met

een inventarisatie van de context/historie) is in Gedeputeerde Staten (GS) gesproken over het standpunt van de provincie hieromtrent. GS herbevestigen de huidige stemverhouding in de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2024 (GR-ODZOB). Zij vinden dat de gewogen stemverhouding voor financiële stukken (begroting en jaarrekening) recht doet aan het eigenaarsrisico dat een mede-eigenaar qua omzet draagt als deelnemer in de GR-ODZOB. Dit besluit is voor kennisgeving naar Provinciale Staten toegezonden. Het standpunt van GS doet niets af aan het traject om met fase 1 te beginnen (evaluatie). In deze evaluatie wordt het standpunt van GS meegenomen en de randvoorwaarden die nodig zijn voor een aanpassing van de stemverhouding (wat alleen mogelijk is wanneer alle deelnemers hiermee instemmen). De provincie zal het standpunt van GS als mededeling inbrengen in het AB van 28 oktober.

2. Ingekomen stukken, mededelingen en actualiteiten

3. Besprekstukken (discussie en besluitvorming)

3a. Brief Valkenswaard: samenwerking Dommelgemeenten ODZOB

De provincie heeft de brief ook ontvangen en is bereid kennis te delen en samen te werken, met respect voor elkaars positie. Het DB gaat akkoord met het voorstel en het versturen van de brief naar de gemeente Valkenswaard.

3b. Bestuursrapportage 2024

De heer Van den Berkmortel geeft een toelichting op enkele aspecten van de bestuursrapportage (berap). Naar verwachting komt het ziekteverzuim iets boven de 6%, streven is om dat (verder) omlaag te brengen, maar dat is lastig omdat er een grote component is van langdurig ziekteverzuim. In verband met het besluit tot het verlengen van het huurcontract voor het kantoor van de ODZOB zijn nu enkele vervangingsinvesteringen nodig. Het benodigde krediet schuift van 2025 naar 2024, in 2025 wordt met afschrijven gestart. De hogere afschrijvingskosten in 2025 zullen saldo-neutraal (binnen de begroting 2025) worden opgelost. Het vervangen van de toegangscontrole- en camera installatie (zie agendapunt 3.e) is al verwerkt in de berap.

De lagere declarabiliteit (dan geraamd) wordt met name veroorzaakt door meer inwerkuren (lagere productiviteit nieuwe, onervaren medewerkers en begeleidingsuren) en het grote aantal opgaves/onderzoeken die in de dienst lopen (invoeren moderne werkplek, implementatie financiële systeem, diverse bijeenkomsten om de verbinding te bevorderen). Naar verwachting dus een tijdelijke ophoging van indirecte uren. De omvang van het opdrachtvolume is goed. Het is van belang voorgaande toe te lichten in het AB.

De financiële werkgroep kon zich vinden in de in de berap uitgezette lijn. Op verzoek van de werkgroep zal in het AB-voorstel de toelichtende tekst over kosten en baten duidelijker worden geformuleerd.

Aangegeven wordt dat de doorkijk naar de resultaten tot en met augustus een vergelijkbaar beeld laat zien als die over de eerste 6 maanden. Acties zijn ingezet om de geprognosticeerde cijfers te optimaliseren.

3c. Controleprotocol ODZOB 2024

Het DB gaat akkoord met het voorstel.

3d. Robuuste financiering en vereenvoudigde verantwoording

Er spelen 2 zaken: de eerdere opdracht van het DB om te onderzoeken of de administratieve last (urenverantwoording) kan verminderen, met efficiency tot gevolg. Daarnaast zijn er landelijke ontwikkelingen vanuit het IBP om in het kader van het traject robuuste omgevingsdiensten ook te kijken naar een robuuste financiering. Dit laatste wil de staatssecretaris meenemen in landelijke wetgeving. De ODZOB wil deze zaken in een businesscase door een externe laten onderzoeken, om na te gaan hoe genoemde zaken zijn beslag zouden kunnen krijgen binnen de ODZOB, wat de effecten hiervan zijn en wat hiervoor een realistisch tijdspad is. Ook dient aandacht uit te gaan naar ontstane verrekening verschillen tussen de deelnemers. Oftewel: Hoe komen we van de ist naar soll situatie?

Vanuit het IBP wordt naar verwachting een subsidie verstrekt, de voorwaarden hiervoor zullen eind 2024 bekend zijn. Indien mogelijk zal de businesscase door een extern bureau hieruit bekostigd worden. Anders zou (een deel van) het ontwikkelbudget hiervoor aangewend dienen te worden.

Na het doorlopen van het onderzoek zal het onderwerp terugkomen in het DB, waarbij op basis van de resultaten zal worden besloten tot een go/no go. Het AB zal op 28 oktober worden geïnformeerd over het traject.

Het DB vraagt er aandacht voor dat dit traject (dat bij een go omvangrijk zal zijn), niet het meerjarig verbeterplan traject van de ODZOB dient te doorkruisen. Omdat de inzet in eerste instantie vooral uren van de externe partij vraagt, zal dit niet het geval zijn.

Toegelicht wordt verder dat het onderzoek zich richt op basistaken en milieugerelateerde plustaken, en ook op niet milieugerelateerde plustaken.

Het derde beslispoint zal beperkt blijven tot het eerste deel (Het algemeen bestuur hierover te informeren in de AB-vergadering van 28/10/2024). Vooralsnog is het met name een onderwerp voor op de DB-tafel. Inclusief de wijziging in het derde beslispoint, gaat het DB akkoord met het voorstel.

3e. Vervangen toegangscontrole- en camera installatie kantoor

Er is een noodzaak om de installatie op korte termijn te vervangen, omdat deze niet meer betrouwbaar is. Het DB stemt in met het voorstel om af te wijken van het inkoopbeleid van de ODZOB en de aanschaf te doen bij de huidige leverancier.

Naar aanleiding van het onderwerp wordt toegelicht dat de hoofdingang aan de voorkant van het gebouw alleen voor bezoekers is (toegang via aanmeldzuil/telefoon) en de zijingang voor personeel/bestuur, waar toegang via een batch is geregeld. Dit omdat het niet wenselijk is dat het (beperkte) bezoek dat de ODZOB krijgt eenvoudig zonder toezicht kan rondlopen in het gebouw. De bezetting van dienst is niet toegerust op het laten uitvoeren van deze taak door een aparte medewerker.

4. Meningsvormend/informerend

4a. Verbeterplan ODZOB

De heer Piepers meldt dat het traject van opstellen van een meerjarig verbeterplan op schema ligt. Het grote aantal opgaves (circa 150) dient nog gecomprimeerd te worden. Ook wordt

gekeken naar hoe ze gedekt worden (er is niet 1 innovatiebudget, er zijn verschillende posten in de begroting). Er worden 3 scenario's uitgewerkt. Er is een GPO-werkgroep die meedenkt en er staat een GPO-special op het programma. Richting eind oktober is het plan in concept gereed.

4b. Terugkoppeling visitatiecommissie 24 en 25 september 2024

Zowel interne medewerkers, bestuursleden, GPO-leden en ketenpartners zijn geïnterviewd. Aan de hand van 2 cases (innovatie stalsysteem en strafrechtelijke zaak in Asten) is de praktijk besproken.

De leden van de visitatiecommissie (7 personen) waren onder de indruk van de professionaliteit, gedrevenheid en openheid van de medewerkers. Andere zaken die genoemd werden als positief waren het accountmanagement en de doelen- en activiteitenboom in het kader van het ROK VTH. Ook de zelfevaluatie en de aanwezige dashboards gooien hoge ogen. Deze laatste hebben betrekking op het eindresultaat van de informatiestroom.

Wat nog wel aandacht vraagt is de informatiehuishouding (bijvoorbeeld de data in Powerbrowser, het locatiedossier en het inrichtingenbestand). Ook werd het belang van laten meedenken van het GPO benadrukt.

Over 4 tot 6 weken ontvangt de ODZOB het visitatierapport. Dit zal samen met de zelfevaluatie gepubliceerd worden op de website van de dienst en worden toegezonden aan onze deelnemers. Langzaam komen de verschillende lijnen van zaken die spelen in de dienst samen en komt er een integraal beeld.

5. Rondvraag

Er wordt geen gebruik gemaakt van de rondvraag.

6. Sluiting

De heer Van Bree sluit de vergadering om 12.00 uur.

Volgende vergadering

De volgende DB-vergadering is donderdag 21 november van 13.30-15.30 uur bij de ODZOB, Wal 28, Eindhoven. Aansluitend is er een informeel moment voor het DB (ook in Eindhoven).



Versie 1 oktober 2024

Besluitenlijst DB-vergadering

26 september 2024, 10:00 – 12:00 uur, ODZOB

Agendapunt	Onderwerp	Voorstel	Besluit
3.a	Brief gemeente Valkenswaard samenwerking Dommelgemeenten ODZOB	1. Bijgaande antwoordbrief met een reactie op de samenwerking van de Dommelgemeenten ODZOB door het DB te laten verzenden naar het college van B&W van Valkenswaard.	Het DB besluit conform voorstel.
3.b	Bestuursrapportage 2024	1. Instemmen met de bestuursrapportage 2024; 2. Instemmen met het voorstel tot vaststellen van de Bestuursrapportage ODZOB 2024 door het algemeen bestuur.	Inclusief wijziging in de toelichting van het AB-voorstel, besluit het DB conform voorstel.
3.c	Controleprotocol ODZOB 2024	1. Instemmen met de agendering van bijgevoegd AB-voorstel over het Controleprotocol 2024 voor de AB-vergadering van 28 oktober 2024. 2. Vaststellen van het Intern Controle Plan 2024.	Het DB besluit conform voorstel.
3.d	Robuuste financiering en vereenvoudigde verantwoording	1. Kennis te nemen van de IBP-VTH stukken over de financieringssystematiek. 2. In te stemmen met het laten opstellen van een businesscase waarbij voor de ODZOB in beeld wordt gebracht wat de mogelijkheden en gevolgen zijn van: a. Het begroten van basistaken en milieugerelateerde plustaken met locaties als kostendrager b. Het afrekenen van de basistaken en milieugerelateerde plustaken op begrotingsbasis in plaats van op realisatiebasis	Beslispunt 3 wordt gewijzigd naar 3. Het algemeen bestuur hierover te informeren in de AB-vergadering van 28/10/2024. Inclusief deze wijziging (ook in de toelichtende tekst die hierover gaat), gaat het DB akkoord met het voorstel.



		c. Het begroten van de bedrijfsvoeringskosten op basis van een vaste bijdrage in plaats van via een opslag in het gemiddeld uurtarief d. Het afrekenen van de bedrijfsvoeringskosten op begrotingsbasis in plaats van op realisatiebasis e. Het verantwoorden van uren op productniveau in plaats van op zaakniveau. 3. Het algemeen bestuur hierover te informeren in de AB-vergadering van 28/10/2024 en de inzichten van de uitgewerkte businesscase te betrekken in de meerjarige samenhangende verbeteraanpak die op 19/12/2024 aan het algemeen bestuur wordt voorgelegd.	
3.e	Vervangen toegangscontrole- en camera installatie kantoor ODZOB	1. Vervangen toegangscontrole- en camera installatie kantoor ODZOB	Het DB besluit conform voorstel.

Versie 30 september 2024

Actielijst DB-vergadering

26 september juli 2024, 10:00 – 12:00 uur, ODZOB, Wal 28, Eindhoven

Nr.	Datum overleg	Onderwerp / Afspraken	Wie	Wanneer
~~210~~	~~21-07-2023~~	~~Afronding rekenkameronderzoek, rol en opdracht ambassadeur-samenwerking deelnemers, mevrouw V.d. Loo uitnodigen voor DB/afrondend verslag AB~~	~~De heer Van der Ven~~	~~DB 26-9-2024/ AB 28-10-2024~~
~~213~~	~~21-07-2023~~	~~Opdrachtformulering onderzoek externe partij vereenvoudiging verantwoording in DB~~ ~~AB informeren resultaat/uitkomst~~	~~De heer van Daat~~	~~DB 26-9-2024~~ ~~AB 28-10-2024~~
218	8-2-2024	Resultaten onderzoek provincie naar bedrijfsvoeringsaspecten Brabantse omgevingsdiensten agenderen voor het DB	De heer Van der Ven	DB 21-11-2024/ AB 19-12-2024
227	6-6-2024	Doorkijk na afloop nieuwe huurovereenkomst van 5 jaar meenemen in meerjarenprogramma ODZOB	De heer Piepers	13-12-2024
~~228~~	~~3-7-2024~~	~~Afstemmen gemeente Valkenswaard verhelderen vraagstelling casus Nyrstar~~	~~De heren Cremers/ Van der Ven~~	~~15-9-2024~~

Vergadering algemeen bestuur Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant d.d. 19 december 2024

Vertrouwelijk : Nee

Onderwerp : Wijziging rechtsvorm vereniging Omgevingsdienst NL

Kennisnemen van

De voorgenomen wijziging van de rechtsvorm van de vereniging Omgevingsdienst NL en het verdere proces.

Aanleiding

Op dit moment zijn alle directeurs van de omgevingsdiensten in Nederland, op persoonlijke titel, lid van de vereniging Omgevingsdienst NL. In de algemene ledenvergadering van Omgevingsdienst NL is besproken dat de leden de juridische status van de vereniging willen veranderen. Namelijk naar een vereniging waarvan niet de directeurs maar de omgevingsdiensten lid zijn. Hieronder wordt dit (en in het bijgevoegde rapport) toegelicht.

Toelichting

In het kader van het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH (IBP VTH) is onderzocht of Omgevingsdienst NL landelijke taken kan uitvoeren voor de omgevingsdiensten, met de focus op een centrale landelijke kennis-organisatie in plaats van een netwerkstructuur. Tijdens de looptijd van het IBP VTH is daarom de vraag gekomen of de huidige rechtsvorm van Omgevingsdienst NL nog volstaat of dat moet worden gekeken naar een andere rechtsvorm. Omgevingsdienst NL heeft bureau Cooperación de opdracht gegeven om dit te onderzoeken.

In het onderzoek is specifiek gekeken naar de rol van de voorzitters van de besturen van de omgevingsdiensten. Via hen kan immers invulling worden gegeven aan de democratische borging. Ook de positie van de directeurs van de omgevingsdiensten is cruciaal. Daarnaast is het van belang dat er rechtstreekse financiering vanuit het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat kan plaatsvinden naar een organisatie met voldoende borging in het veld.

Het rapport 'Toekomstige vorming van Omgevingsdienst NL' van bureau Cooperación is als bijlage toegevoegd.

Conclusie Cooperación

Het gaat bij de taken die Omgevingsdienst NL nu, en op termijn heeft, vooral over zogenoemde doetaken. Voor dit soort taken is geen overdracht van publiekrechtelijke bevoegdheden noodzakelijk. Dat betekent dat zowel een vereniging (of een andere privaatrechtelijke rechtspersoon), als een

gemeenschappelijk openbaar lichaam (of evt. een bedrijfsvoeringsorganisatie), als een zelfstandig bestuursorgaan (zbo) een geschikte rechtsvorm zou kunnen zijn. In het rapport van Cooperación worden deze rechtsvormen besproken.

Publiekrechtelijke rechtsvormen vereisen wetswijzigingen en instellingsbesluiten, met overdracht van bevoegdheden. Dat is op dit moment niet haalbaar. Met betrekking tot het model van de vereniging van omgevingsdiensten is de conclusie dat deze rechtsvorm uitermate goed past. Deze rechtsvorm heeft de voorkeur op andere privaatrechtelijke rechtsvormen vanwege het democratische karakter van de vereniging. Voorwaarde is dat in de statuten de democratische controle goed geborgd moet worden. Anders zijn er maar weinig controle- en sturingsinstrumenten voor de besturen van de omgevingsdiensten (en de achterliggende provincie- en gemeentebesturen).

De Algemene Ledenvergadering van Omgevingsdienst NL heeft er dan ook voor gekozen om in te zetten op een wijziging van de vereniging, met de omgevingsdiensten als leden van de vereniging.

Vervolg / Communicatie

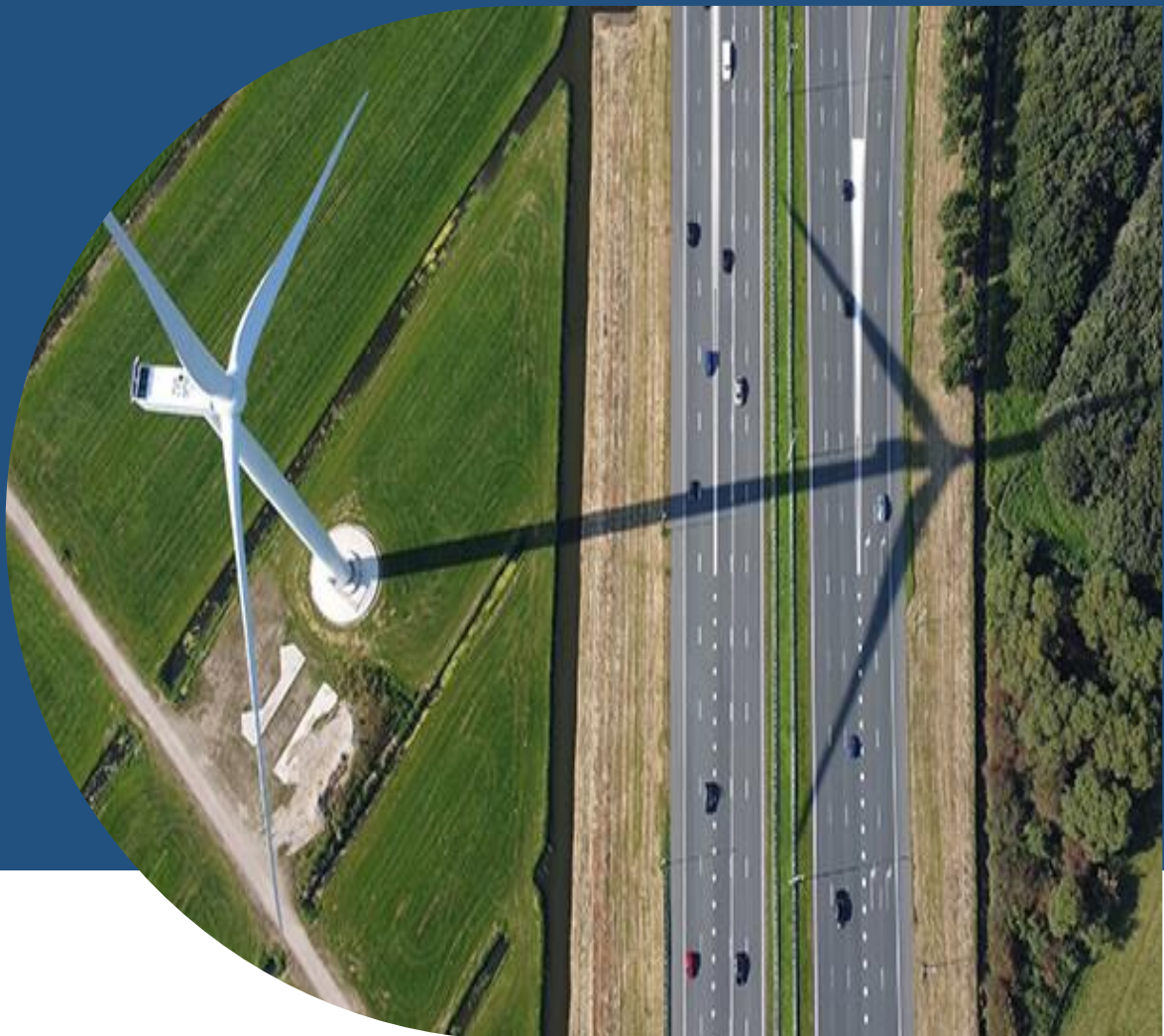
De bijgevoegde planning geeft de stappen weer die genomen moeten worden, waaronder het verkrijgen van toestemming van de raden en Staten van de partners. Deze toestemming is cruciaal in het proces om als omgevingsdienst lid te mogen worden van Omgevingsdienst NL. Bij twee omgevingsdiensten (Groningen en RUD Utrecht) moet de GR worden gewijzigd. De verwachting is dat het hele traject een jaar in beslag neemt.

De planning ziet er op hoofdlijnen als volgt uit:

- 4^e kwartaal 2024:
 - Principebesluit ALV ODNL
- 1^e kwartaal 2025:
 - Opdracht vanuit DB
 - Memo over vormgeving/opstellen concept-statutenwijziging
 - Principebesluit DB tot deelneming in ODNL
- 2^e kwartaal 2025:
 - Wensen en bedenkingen PS en gemeenteraden
- 3^e kwartaal 2025:
 - Besluit tot statutenwijziging ALV ODNL
 - Besluit AB
- 4^e kwartaal 2025:
 - Passeren akte bij notaris
 - Aanvragen lidmaatschap door voorzitter AB

Bijlagen

- Rapport Cooperación
- Schema en planning



Toekomstige vormgeving Omgevingsdienst NL

Naar een vereniging van omgevingsdiensten

mr. R.J.M.H. de Greef

22 augustus 2024

Inhoud

1.	Inleiding.....	5
1.1	Aanleiding en vraagstelling	5
1.2	Democratische borging	5
2.	Modellen	8
2.1	Inleiding	8
2.2	Keuze van een model	8
2.3	Huidige vereniging	10
3.	Privaatrechtelijke rechtsvormen.....	13
3.1	Bevoegdheid tot oprichting.....	13
3.2	Vormen.....	15
3.3	Conclusie	19
4.	Vereniging van omgevingsdiensten	21
4.1	Politieke verantwoordelijkheid	21
4.2	Bevoegdheidstoekenning	22
4.3	Samenstelling	22
4.4	Financiering.....	23
4.5	Conclusie en aandachtspunten	23
5.	Gemeenschappelijk openbaar lichaam.....	26
5.1	Aandachtspunt treffen gemeenschappelijke regeling	26
5.2	Politieke verantwoordelijkheid	27
5.3	Bevoegdheidstoekenning	28
5.4	Samenstelling	28
5.5	Financiering.....	29
5.6	Conclusie en aandachtspunten	29
6.	Zelfstandig bestuursorgaan	32
6.1	Gemeentelijke en provinciale zelfstandige bestuursorganen.....	32
6.2	Politieke verantwoordelijkheid minister	32
6.3	Bevoegdheidstoekenning	32
6.4	Samenstelling	32

6.5	Financiering.....	33
6.6	Conclusie	33
7.	Conclusie	35
	Bijlage 1: Overzicht gemeenschappelijke regelingen	37

Inleiding

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en vraagstelling

Omgevingsdienst NL is op dit moment vormgegeven als een vereniging, waarvan niet de omgevingsdiensten, maar de directeuren van de omgevingsdiensten lid zijn. Het is dus een vereniging van de directeuren en niet van de omgevingsdienst zelf. Anders gezegd: het is meer de Vereniging van Gemeentesecretarissen dan de Vereniging van Nederlandse Gemeenten.

In het kader van het interbestuurlijk programma wordt gekeken of via Omgevingsdienst NL niet enkele taken landelijk kunnen worden opgepakt ten behoeve van de omgevingsdiensten. Dat zou kunnen door taakopdrachten vanuit de omgevingsdiensten zelf, of mogelijk zelfs via een taakopdracht bij of krachtens wet. Nadrukkelijk wordt gekeken naar één landelijke organisatie, niet naar vormen van netwerksamenwerking. Een centrumregeling, waarbij een van de omgevingsdiensten de landelijke taken oppakt,

Om die reden is de vraag opgekomen of de huidige rechtsvorm van een vereniging nog wel volstaat of dat niet gekeken moet worden naar een andere rechtsvorm, bijvoorbeeld in de vorm van een gemeenschappelijke regeling. Dat leidt tot de volgende vraag:

Kom tot een uiteenzetting van verschillende rechtsvormen die passend zijn bij de toekomstige wensen, behoeften, verantwoordelijkheden en opgaven van omgevingsdiensten. Adviseer over de best passende organisatievorm en kijk naar de mogelijkheden om de democratische borging in de samenwerking te versterken.

Daarbij moet nadrukkelijk gekeken worden naar de positie van de voorzitters van de omgevingsdiensten. Via hen kan immers invulling worden gegeven aan de democratische borging. Ook de positie van de directeuren van de omgevingsdiensten is cruciaal. Tot slot is de wens dat er rechtstreekse financiering vanuit het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat kan plaatsvinden. Dat kan bijvoorbeeld in de vorm van een subsidie of een specifieke uitkering.

1.2 Democratische borging

Een van de aspecten die bij uw vraagstelling moet worden betrokken is de democratische borging van Omgevingsdienst NL. Voor de invulling van die term sluit ik aan bij de definitie die de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid hanteert, en die de Raad voor het openbaar bestuur in 2015 overnam. De WRR onderscheidt ten minste drie onderdelen van democratische legitimatie: (1) de eis van algemeen (actief en passief) kiesrecht, (2) de eis van democratische sturing en (3) de eis democratische controle.¹ Voor de democratische controle is de politieke verantwoordelijkheid het belangrijkste instrument, aldus de WRR. Anders gezegd: burgers kiezen vertegenwoordigende lichamen, welke sturing geven aan de uitoefening van publieke bevoegdheden of de besteding van publieke middelen en aan wie het bestuur verantwoording verschuldigd is. De WRR concludeert:

¹ Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, *Het borgen van publiek belang*, Den Haag WRR 2000, p. 27.

“ ‘Democratie’ vereist vooral dat de besluitvorming democratisch gelegitimeerd plaatsvindt. De democratisch gekozen organen moeten de aard van het publieke belang bepalen, alsmede de wijze van behartiging. Indien het om besluiten gaat die de gehele natie betreffen, is besluitvorming door het parlement aangewezen, indien het om besluiten gaat die een kleinere territoriale of functionele gemeenschap betreffen, moet besluitvorming binnen die gemeenschap democratisch gelegitimeerd plaatsvinden.”²

De WRR plaatst dit in het kader dat de besluitvorming democratisch gelegitimeerd moet zijn, wat nog niet wil zeggen dat het publieke belang als zodanig ook binnen het publieke domein moet worden behartigd. De Raad voor het openbaar bestuur heeft zich bij de driedeling van de WRR aangesloten.³

Dat betekent kort door de bocht gezegd dat de inwoners direct of indirect invloed moeten kunnen uitoefenen op het reilen en zeilen van Omgevingsdienst NL. Directe sturing is niet mogelijk, bij geen van de drie vormen. Indirecte sturing is er wel degelijk: de gekozen gemeenteraden en provinciale staten sturen op hun college van burgemeester en wethouders resp. gedeputeerde staten. Dat betreffende college stuurt via het algemeen bestuur van de omgevingsdienst dan weer op het dagelijks bestuur en dat dagelijks bestuur stuurt op zijn beurt op het algemeen bestuur of algemene vergadering van Omgevingsdienst NL. Omgekeerd wordt op dezelfde wijze verantwoording afgelegd.

² Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, *Het borgen van publiek belang*, Den Haag WRR 2000, p. 38.

³ Raad voor het openbaar bestuur, *Wisselwerking: Naar een betere wisselwerking tussen gemeenteraden en de bovengemeentelijke samenwerking*, WRR: Den Haag 2015, p. 11 en 88-89.

Modellen

2. Modellen

2.1 Inleiding

Wie kijkt naar rechtsvormen om een decentrale taak landelijk op te pakken, kan grofweg naar drie modellen kijken:

- (1) een privaatrechtelijke rechtsvorm
- (2) een bij gemeenschappelijke regeling ingestelde rechtsvorm
- (3) een zelfstandig bestuursorgaan

Theoretisch is ook een agentschap mogelijk, een financieel afgescheiden dienstonderdeel van een ministerie. Daarbij geldt echter wel dat de uitvoering dan volledig onder de ministeriële verantwoordelijkheid valt. De democratische controle is dan geborgd via de Tweede Kamer en de Eerste Kamer. Gemeenteraden en provinciale staten hebben geen (indirecte) democratische sturing en controle meer in dit model. Gelet op het decentrale karakter van de omgevingsdiensten en de Omgevingswet, past een landelijke organisatie onder volledige ministeriële verantwoordelijkheid daar niet echt bij. Op het moment dat de landelijke organisatie daadwerkelijk taken krijgt opgedragen vanuit de minister, dan verandert dat uitgangspunt vanzelfsprekend.

2.2 Keuze van een model

De keuze voor één van deze modellen is sterk afhankelijk van welke taken de landelijke organisatie gaat uitvoeren, de mate van democratische controle en zeggenschap en de wijze van financiering. Zoals uit het citaat van de WRR in hoofdstuk 1 al bleek, moeten besluiten die het hele land raken genomen worden door of onder controle van het parlement. Hebben besluiten een beperkte(re) territoriale reikwijdte, dan kunnen zij door provinciale staten of gemeenteraden worden genomen.

Dat uitgangspunt is anders wanneer een 'landelijke' organisatie alleen ten doel heeft decentrale overheden te ondersteunen bij de uitoefening van hun decentrale taken. De besluitvorming is dan immers niet landelijk, maar de landelijke organisatie ondersteunt iedere omgevingsdienst, waarbij iedere omgevingsdienst (dan wel de bevoegde gezagen achter die omgevingsdiensten) zijn eigen besluiten blijft nemen.

Van belang is dus de vraag of publieke taken of bevoegdheden worden uitgeoefend. Zodra publieke taken en bevoegdheden worden uitgeoefend, dan kennen de Gemeentewet⁴, de Provinciewet⁵ en de Wet gemeenschappelijke regelingen⁶ een voorkeur voor publiekrechtelijke vormgeving. Op die manier zijn

⁴ Artikel 160 lid 2 Gemeentewet.

⁵ Artikel 158 lid 2 Provinciewet.

⁶ O.a. artikel 31a Wgr. Zie hierna hoofdstuk 5.

democratische controle (verantwoordingsrelaties)⁷, openbaarheid en transparantie⁸, klachtrecht⁹ e.d. ook automatisch geborgd. Bij een privaatrechtelijke rechtspersoon is dat niet zo. Dat moet dan aanvullend worden geregeld. Maar niet alles kan aanvullend worden geregeld.

Wanneer het niet om publiekrechtelijke bevoegdheden gaat, of uitsluitend over de ondersteuning daarbij, dan is er minder bezwaar tegen privaatrechtelijke vormgeving. Sterker nog: de privaatrechtelijke vormgeving kan dan meer voor de hand liggen, omdat de aanvullende waarborgen van de Wet gemeenschappelijke regelingen misschien wel als té zwaar moeten worden gezien. De politieke afweging of daarvan sprake is, is in dit geval aan de algemene besturen van de omgevingsdiensten, die daarvoor zienswijzen moeten vragen aan provinciale staten en de gemeenteraden (zie volgende hoofdstuk).

Het gesloten stelsel van bevoegdheden, zoals de Gemeentewet, de Provinciewet en ook de Wet gemeenschappelijke regelingen dat kennen, maakt het onmogelijk om bevoegdheden over te dragen (te delegeren) aan een privaatrechtelijke rechtsvorm.¹⁰ Een delegatiegrondslag daartoe kan uitsluitend in een wet in formele zin worden gegeven.¹¹ Wanneer een dergelijke bevoegdheidsgrondslag zou worden gecreëerd in de wet, dan zou het delegeren van publiekrechtelijke bevoegdheden er wel toe leiden dat het orgaan dat de bevoegdheden krijgt overgedragen alsnog een bestuursorgaan wordt, waarmee bijvoorbeeld de Wet open overheid en het klachtrecht wél (zij het beperkt) van toepassing zijn.

Bij het eventueel creëren van een delegatiegrondslag, nu of in de toekomst, is het natuurlijk wel van belang te bekijken wie het overdragende orgaan is. Is dat de Rijksoverheid (bijvoorbeeld wanneer in het kader van het interbestuurlijk programma wordt besloten bepaalde taken te centraliseren), dan is het logisch dat (al dan niet beperkte) politieke verantwoordelijkheid bij de minister komt te liggen. Dan is een zelfstandig bestuursorgaan (of evt. een agentschap) meer aangewezen. Gaat het om de overdracht van decentrale verantwoordelijkheden (gemeente- of provinciebesturen dragen bevoegdheden over), dan ligt delegatie via een gemeenschappelijke regeling meer voor de hand. In beide situaties kan ook gekozen worden voor een privaatrechtelijke rechtspersoon, al stuit dat bij een zelfstandig bestuursorgaan wel op artikel 3 Kaderwet zelfstandige bestuursorganen en bijvoorbeeld het Stichtingenkader van het Rijk. Dat laatste kader is immers ook van toepassing wanneer het Rijk een ander verplicht een stichting op te richten. Beide kennen, net als de Gemeentewet, de Provinciewet en de Wet gemeenschappelijke regelingen, een voorkeur voor publiekrechtelijke vormgeving.

⁷ Deze relaties worden hieronder in de verschillende hoofdstukken uitgewerkt.

⁸ De Wet open overheid is van toepassing op bestuursorganen en daarmee dus automatisch altijd op organen van rechtspersonen ingesteld krachtens publiekrecht. Op privaatrechtelijke rechtspersonen is de Wet open overheid in beginsel niet van toepassing, tenzij een orgaan van die privaatrechtelijke rechtspersoon openbaar gezag uitoefent (lees: publiekrechtelijke bevoegdheden heeft). Dan is immers ook sprake van een bestuursorgaan en is de Wet open overheid wél van toepassing voor zover het het openbaar gezag betreft.

⁹ Voor klachtrecht geldt iets vergelijkbaars met de Wet open overheid. Het klachtrecht van hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht is uitsluitend en alleen van toepassing op bestuursorganen. Bij een publiekrechtelijke rechtspersoon is het dus automatisch van toepassing, bij een privaatrechtelijke rechtspersoon in beginsel niet.

¹⁰ Vgl. *Kamerstukken I* 2001/02, 27426, 276c, p. 20. Zie ook ABRvS 27 januari 2021, ECLI:NL:RVS:2021:176 (*Stichting Cultuur Eindhoven nr. 2*).

¹¹ *Kamerstukken II* 2000/01, 27426, nr. 5, p. 47.

Hieronder is het bovenstaande schematisch weergegeven, waarbij moet worden opgemerkt dat dit stappenschema zeker niet geheel hoeft te worden doorlopen. Anders gezegd: het zelfstandig bestuursorgaan is zeker geen einddoel. Ook een privaatrechtelijke organisatie kan gewoon het einddoel zijn. Daarnaast komen in de praktijk ook veel gemeenschappelijke regelingen voor die uitsluitend doe-taken hebben. Dat kan dus ook.



2.3 Huidige vereniging

Op dit moment is Omgevingsdienst NL een vereniging. De leden van deze vereniging zijn de directeurs publieke gezondheid, en dus niet de Omgevingsdiensten (als rechtspersoon). De daartoe wettelijk vereiste stappen (zie hoofdstuk 4) zijn bij de oprichting immers nooit gezet en ook later heeft geen nieuw besluit tot deelneming plaatsgevonden. Tijdens de algemene ledenvergadering werd door een van de leden nadrukkelijk opgemerkt dat dit indertijd een bewuste keuze is geweest om te voorkomen dat er goedkeuring van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties nodig zou zijn geweest voor de oprichting. Tot 2015 gold immers dat het algemeen bestuur van een omgevingsdienst goedkeuring nodig had om te kunnen beslissen tot oprichting van of deelneming in een privaatrechtelijke rechtspersoon (zie wederom hoofdstuk 4).

Nu het privaatrecht maar twee soorten personen kent (natuurlijke personen en rechtspersonen), en de rechtspersonen géén lid zijn, kan dus alleen maar aangenomen worden dat de directeurs als natuurlijk persoon lid zijn van de vereniging. Zij zitten daar dus op persoonlijke titel. Dat betekent ook dat de algemene ledenvergadering geen verplichtingen kan opleggen aan de omgevingsdiensten. Verplichtingen, zoals contributie, kunnen alleen opgelegd worden aan leden. Dat bij meerdere omgevingsdiensten een mandaat is geregeld voor de directeur, doet hieraan niets af. Dat maakt alleen dat de algemene ledenvergadering een soort hybride status heeft gekregen. De algemene ledenvergadering heeft eerst de formele status van orgaan van de vereniging met daarbij behorende bevoegdheden en verantwoordelijkheden zoals die uit het Burgerlijk Wetboek en de statuten voortvloeien, en daarnaast is de vergadering ook een soort afstemmingsorgaan van de directeurs van de omgevingsdiensten waarbij zij in mandaat van de besturen van de omgevingsdienst alsnog beslissingen kunnen nemen. Wanneer zij handelen als natuurlijk persoon binnen de algemene ledenvergadering als orgaan van de vereniging, valt dit formeel niet onder de ambtelijk-hiërarchische verantwoordelijkheden, wanneer zij in mandaat handelen binnen het afstemmingsorgaan is dat natuurlijk wel zo. In dat laatste geval kan

het bestuur van de omgevingsdienst ook instructies geven aan de directeur. Maar dat kan niet wanneer de directeur als natuurlijk persoon op eigen titel optreedt.

De huidige constructie leent zich dan ook niet voor het verder uitbreiden van het takenpakket van Omgevingsdienst NL. Er moet gekozen worden voor een structuur die ook maakt dat beter recht kan worden gedaan aan de democratische verantwoordelijkheden van de besturen van de omgevingsdiensten, en van de achterliggende provincie- en gemeentebesturen.

Privaatrechtelijke rechtsvormen

3. Privaatrechtelijke rechtsvormen

Onder de privaatrechtelijke rechtsvormen worden in dit rapport verstaan de privaatrechtelijke rechtspersonen zoals het Burgerlijk Wetboek die kent, te weten: de vereniging, de coöperatie, een vennootschap of de stichting.

3.1 Bevoegdheid tot oprichting

Een privaatrechtelijke rechtspersoon kan in beginsel altijd worden opgericht. De omgevingsdienst is immers zelf een rechtspersoon (art. 2:1 lid 2 BW jo. art. 8 lid 1 Wgr) en kan zodoende privaatrechtelijke rechtshandelingen verrichten (art. 2:5 jo. art. 3:32 BW).¹² Daaronder valt ook het oprichten van een vereniging, coöperatie, naamloze vennootschap, besloten vennootschap of stichting.¹³

De Wet gemeenschappelijke regelingen legt echter wel beperkingen op ten aanzien van deze bevoegdheid: een omgevingsdienst mag alleen privaatrechtelijke rechtsvormen oprichten wanneer de gemeenschappelijke regeling waarbij die omgevingsdienst is ingesteld in die mogelijkheid voorziet (art. 55a Wgr¹⁴). Die eis is bij de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen van 2015 ingevoerd.¹⁵ Voordien mocht een privaatrechtelijke rechtsvorm worden opgericht, *tenzij* de gemeenschappelijke regeling het expliciet verbood. De eis is opgenomen om te voorkomen dat reeds op afstand gezette taken nog verder op afstand kunnen worden gezet zonder dat de betrokken gemeenten en provincies hier iets van hebben kunnen vinden.¹⁶

Indien een omgevingsdienst op grond van de huidige gemeenschappelijke regeling waarbij deze is ingesteld *niet* bevoegd is tot oprichting van privaatrechtelijke rechtspersonen, moet de betreffende gemeenschappelijke regeling dus eerst gewijzigd worden volgens de daarvoor geldende procedure met zienswijzen van de gemeenteraden en provinciale staten (8 weken) en dan toestemming van de gemeenteraden en provinciale staten (13 weken) (art. 51 Wgr).¹⁷

Is de omgevingsdienst op grond van de gemeenschappelijke regeling bevoegd, dan is het aan het algemeen bestuur van de omgevingsdienst te beslissen tot het oprichten van de rechtspersoon (art. 55a Wgr). Het algemeen bestuur mag pas beslissen, nadat de gemeenteraden en provinciale staten om wensen en bedenkingen zijn gevraagd (art. 55a Wgr). Deze organen moeten daarbij toetsen of de privaatrechtelijke weg bijzonder aangewezen is. Indien het algemeen bestuur besloten heeft tot oprichting, dan is het de voorzitter die namens de omgevingsdienst de rechtshandeling verricht (art. 57d Wgr).

¹² Vgl. *Kamerstukken II* 2012/13, 33597, nr. 3, p. 11.

¹³ De vereniging en coöperatie moeten bij een meerzijdige privaatrechtelijke rechtshandelingen worden opgericht (er zijn dus ten minste twee oprichtende partijen nodig), bij de vennootschappen en de stichting is zowel een eenzijdige als meerzijdige rechtshandeling mogelijk. Tot 1980 gold voor de naamloze vennootschap en de besloten vennootschap ook dat zij bij meerzijdige rechtshandeling moesten worden opgericht, maar dat is als gevolg van Europese regelgeving veranderd. Wat niet veranderd is, is dat de vennootschappen, net als een vereniging, nog een organisatiestructuur hebben die eigenlijk op samenwerking gericht is. De stichting heeft dat nadrukkelijk niet, hetgeen ook versterkt wordt met het ledenverbod voor de stichting.

¹⁴ Voor de Omgevingsdienst Regio Utrecht geldt artikel 31a Wgr (omdat er geen provinciale deelnemer is), en voor de RUD Zeeland geldt artikel 77a Wgr (omdat er ook een waterschapsbestuur deelneemt).

¹⁵ Wet van 9 juli 2014, *Stb.* 2014, nr. 306.

¹⁶ *Kamerstukken II* 2012/13, 33597, nr. 3, p. 11 en *Kamerstukken I* 2013/14, 33597, nr. C, p. 2-3.

¹⁷ En wanneer ook een waterschapsbestuur deelneemt, zoals bij de RUD Zeeland, heeft het algemeen bestuur van dat waterschap dezelfde rechten als de raden en provinciale staten (art. 73 Wgr).

Er is nadrukkelijk geen aparte wet nodig om de oprichting mogelijk te maken. Voor de volledigheid wordt hier opgemerkt dat het algemeen bestuur van de omgevingsdienst géén goedkeuring nodig heeft van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties om tot oprichting over te gaan. Dat was tot 1 januari 2015 wél zo (art. 57 jo. art. 136 Wgr-oud jo. art. 151 Provinciewet-oud). Met het wijzigen van artikel 57 Wgr en het vervallen van (het toenmalige) artikel 136 Wgr per 2015 is die goedkeuringseis komen te vervallen. De wetgever heeft deze eis bewust niet meer overgenomen omdat toen een wetsvoorstel aanhangig was om de goedkeuringseis ook uit de Provinciewet en de Gemeentewet te schrappen. De betreffende wet is per 1 januari 2016 in werking getreden.¹⁸

De bovenstaande procedure geldt voor het oprichten of deelnemen in een vereniging, maar ook voor het oprichten van of deelnemen in vennootschappen of stichtingen. De procedure geldt dus ook wanneer de omgevingsdiensten gaan deelnemen in de reeds bestaande Vereniging Omgevingsdienst NL. Dat betekent dus concreet dat bij een vereniging, vennootschap of stichting van alle omgevingsdiensten ook alle provinciale staten en gemeenteraden betrokken zijn via een wensen- en bedenkingenprocedure. Datzelfde geldt ook voor de algemene besturen van waterschappen die in één of meer van de omgevingsdiensten participeren. Een inventarisatie van de huidige gemeenschappelijke regelingen van de omgevingsdiensten (zie bijlage) laat zien dat nagenoeg alle gemeenschappelijke regelingen het reeds mogelijk maken een privaatrechtelijke rechtspersoon op te richten, dan wel daaraan deel te nemen. Alleen de Omgevingsdienst Groningen en de RUD Utrecht lijken niet te kunnen deelnemen. Dat betekent dat hun gemeenschappelijke regeling eerst gewijzigd moet worden. Bij de Omgevingsdienst Twente moet bekeken worden hoe het betreffende artikel precies uitgelegd moet worden. Er wordt daar namelijk verwezen naar (werkgevers)verenigingen. Door de haakjes in de tekst is niet geheel duidelijk of ook toetreding tot gewone verenigingen mogelijk is. De toelichting op de wijziging uit 2020 biedt hieromtrent geen duidelijkheid.

¹⁸ Wet van 4 november 2015, *Stb.* 2015, nr. 426.

3.2 Vormen

Er zijn verschillende privaatrechtelijke rechtspersonen, zoals de vereniging, de coöperatie, de onderlinge waarborgmaatschappij, de naamloze vennootschap, de besloten vennootschap en de stichting. Hieronder wordt heel kort en op hoofdlijnen het verschil tussen deze vormen geschetst. Daarbij wordt het basiskarakter van de vormen neergezet zoals dat uit Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek voortvloeit. Sinds de inwerkingtreding van de Wet bestuur en toezicht rechtspersonen in 2021 is veel gelijk getrokken voor alle rechtspersonen (denk aan rol bestuur, mogelijkheden raad van commissarissen of raad van toezicht, tegenstrijdig belangenregelingen etc.). In de statuten van de rechtspersoon kunnen allerlei afwijkingen worden opgenomen (zoals bijvoorbeeld uitbreiding of beperking van het stemrecht in de algemene vergadering of het werken met gekwalificeerde meerderheden; instellen van andere organen etc.). Die nuances worden hier nadrukkelijk *niet* meegenomen. Dat vergt een uitwerking in een volgende fase, wanneer een rechtsvorm gekozen is.

4.2.1 Vereniging

Een vereniging is een rechtspersoon met leden die gericht is op een bepaald doel (art. 2:26 lid 1 BW).¹⁹ Het doel van de vereniging mag niet inhouden het verdelen van winst onder leden (art. 2:26 lid 3 BW). De leden van een vereniging zijn niet hoofdelijk aansprakelijk voor schulden e.d. van de vereniging. De vereniging is immers een rechtspersoon met volledige rechtsbevoegdheid, althans voor zover deze bij notariële akte is opgericht. Bestuurders van een bij notariële akte opgerichte vereniging kunnen evenmin hoofdelijk aansprakelijk worden gesteld (art. 2:30 BW). Wel geldt voor hen bestuurdersverantwoordelijk indien sprake is van wanbeleid (zie o.a. art. 2:9 BW).

De vereniging kent een algemene ledenvergadering, waarin alle leden zitting nemen (art. 2:38 lid 1 BW).²⁰ Ieder lid heeft in beginsel één stem, maar meervoudig stemrecht kan statutair worden geregeld (art. 2:38 lid 1 BW).²¹ In het principe van *one member, one vote* komt het democratische karakter van de vereniging tot uiting: alle leden zijn in beginsel immers gelijk. De algemene ledenvergadering heeft alle bevoegdheden die niet wettelijk of statutair aan een ander orgaan zijn opgedragen (art. 2:40 lid 1 BW). De algemene ledenvergadering is voorts bevoegd tot statutenwijziging (art. 2:42 lid 1 en art. 2:43 lid 1 BW). De algemene ledenvergadering wordt door het bestuur bijeengeroepen (art. 2:41 lid 1 BW), op een wijze die bij de statuten geregeld moet worden (art. 2:27 lid 4 onder d BW).

Indien de omgevingsdienst straks lid is van de vereniging, dan heeft de omgevingsdienst (de rechtspersoon) dus stem- en vergaderrechten binnen de algemene ledenvergadering. De omgevingsdienst moet daartoe vertegenwoordigd worden. In beginsel komt deze verantwoordelijkheid toe aan de voorzitter van de

¹⁹ In theorie kan een vereniging ook één lid hebben. Bij oprichting moeten er tenminste twee leden zijn omdat oprichting slechts kan bij meerzijdige rechtshandeling (art. 2:26 lid 2 BW), maar later kan door opzegging van het lidmaatschap door een dezer leden nog slechts één lid overblijven. Dat leidt niet tot ontbinding van de vereniging van rechtswege, dat geschiedt pas als er geheel geen leden meer zijn (art. 2:19 lid 1 onder d BW).

²⁰ Het is ook mogelijk een algemene afgevaardigdenvergadering in te stellen, in plaats van een algemene ledenvergadering (art. 2:39 BW).

²¹ Het is ook mogelijk dat de statuten bepalen dat stemrecht wordt toegekend aan niet-leden die binnen de verenigingsorganisatie functioneren (art. 2:38 lid 3 BW).

omgevingsdienst (art. 57d lid 1 Wgr). Hij moet daarbij handelen conform de besluitvorming in het dagelijks bestuur (art. 57b lid 1 aanhef en onder d Wgr). De voorzitter kan echter een ander machtigen namens hem op te treden als vertegenwoordiger van de omgevingsdienst (art. 57d lid 2 Wgr). Dat kan iedere willekeurige persoon zijn, dus ook een ander lid van het dagelijks bestuur of de directeur van de omgevingsdienst. De voorzitter blijft wel politiek verantwoordelijk voor het handelen van deze persoon, zoals het dagelijks bestuur verantwoordelijk blijft voor de beslissing hoe te stemmen (art. 19a Wgr).

Het bestuur van de vereniging is belast met het besturen en vertegenwoordigen van de vereniging (art. 2:44 lid 1 en 2:45 lid 1 BW). Het bestuur wordt in beginsel uit de leden benoemd (art. 2:37 lid 1 BW) door de algemene ledenvergadering (art. 2:37 lid 2 BW). De statuten mogen bepalen dat bestuursleden worden benoemd door niet-leden, voor zover deze bestuursleden maar geen meerderheid in het bestuur hebben (art. 2:37 lid 3 BW). Het bestuur bestaat ten minste uit een voorzitter, een secretaris en een penningmeester (art. 2:37 lid 7 BW). De statuten moeten nadere regels bevatten met betrekking tot de benoeming en het ontslag van bestuurders (art. 2:27 lid 4 onder e BW). De bestuurders hebben zich altijd te richten naar het belang van de vereniging en de daarmee verbonden onderneming of organisatie (art. 2:44 lid 3 BW). Dat belang wordt primair ingevuld door de statutaire doelstellingen en daarnaast door het voortbestaan van de organisatie. Vanzelfsprekend moeten zij de belangen van de leden en andere bij de vereniging betrokken actoren wel meewegen (art. 2:8 lid 1 BW). Een bestuurder mag niet deelnemen aan de beraadslaging en besluitvorming binnen het bestuur indien hij een belang heeft dat tegenstrijdig is aan het belang van de vereniging en de daarmee verbonden onderneming of organisatie (art. 2:44 lid 6 BW). De bestuurders hebben, voor zover ze geen lid zijn natuurlijk, een raadgevende stem in de algemene ledenvergadering (art. 2:44 lid 8 BW). Het bestuur en de bestuurders zijn collectief verantwoordelijk voor het gevoerde bestuur, tenzij statutair expliciet één bestuurder verantwoordelijk is gemaakt (art. 2:9 lid 2 BW). Bij ernstig verwijtbaar handelen kunnen bestuurders aansprakelijk worden gesteld (de zgn. *bestuurdersaansprakelijkheid*).

Bij de vereniging kan ook een raad van commissarissen of raad van toezicht worden ingesteld (art. 2:47 lid 1 BW). De raad van commissarissen heeft als taken het adviseren van het bestuur en het toezicht houden op het beleid van het bestuur (art. 2:47 lid 2 BW). De raad van commissarissen doet dat vanuit een onafhankelijke positie, dus nadrukkelijk niet vanuit het belang van één of meerdere leden (lees: omgevingsdiensten). Sterker nog de commissarissen moeten zich, net als bestuurders, altijd richten naar het belang van de vereniging en de daarmee verbonden onderneming of organisatie (art. 2:47 lid 2 BW). Vanwege die onafhankelijke positie kunnen alleen natuurlijke personen tot commissaris worden benoemd (art. 2:47 lid 1 BW). Dat betekent dat wanneer bijvoorbeeld een bestuurder van een omgevingsdienst zitting zou nemen in de raad van commissarissen van Omgevingsdienst NL, dat deze bestuurder dan géén verantwoording hoeft af te leggen aan het algemeen bestuur van zijn omgevingsdienst. Het gaat immers niet over het handelen van dat dagelijks bestuur. Een commissaris mag niet deelnemen aan de beraadslaging en besluitvorming binnen de raad van commissarissen indien hij een belang heeft dat tegenstrijdig is aan het belang van de vereniging en de daarmee verbonden onderneming of organisatie (art. 2:47 lid 7 BW). De commissarissen hebben een raadgevende stem in de algemene ledenvergadering, tenzij de statuten hen stemrecht verlenen (art. 2:47 lid 9 BW). Het bestuur legt verantwoording af aan de raad van commissarissen (art. 2:47 lid 10 en 11 BW).

4.2.2 Coöperatie

Een bijzondere vorm van de vereniging is de coöperatie. Deze stelt zich ten doel in bepaalde stoffelijke behoeften van haar leden te voorzien krachtens overeenkomsten met hen gesloten (art. 2:53 lid 1 BW). In het geval van een coöperatie geldt het verbod van winstdeling niet (art. 2:53a BW), er mag dus winst worden uitgekeerd naar de leden. De regels met betrekking tot de vereniging zijn in beginsel ook van toepassing op de coöperatie (art. 2:53a BW). Bij een coöperatie zijn de leden in beginsel wél aansprakelijk voor tekorten, waarbij in de statuten wordt geregeld voor welk deel ieder aansprakelijk is (art. 2:55 BW). Wel kan statutair een aansprakelijkheidsbeperking worden opgenomen voor de leden (art. 2:56 BW). Zij kunnen dan niet hoofdelijk aansprakelijk worden gesteld. De coöperatie is verder hetzelfde vormgegeven als de vereniging (art. 2:53a BW), dus korthedshalve wordt terug verwezen naar de vorige subparagraaf.

4.2.3 Naamloze vennootschap en besloten vennootschap

De besloten vennootschap is een rechtspersoon met een in aandelen verdeeld maatschappelijk kapitaal, waarbij deze aandelen niet vrij overdraagbaar zijn (art. 2:175 lid 1 BW). Hetzelfde geldt voor de naamloze vennootschap, met dien verstande dat de aandelen wel vrij overdraagbaar zijn (art. 2:64 lid 1 BW). De aandeelhouder is niet persoonlijk aansprakelijk voor hetgeen in naam van de vennootschap wordt verricht en is niet gehouden boven het bedrag dat op zijn aandelen behoort te worden gestort te voorzien in de verliezen van de vennootschap (art. 2:175 lid 1 BW resp. art. 2:64 lid 1 BW). Dit wil zeggen dat een aandeelhouder, in geval van faillissement, in beginsel nooit meer kan kwijtraken dan de waarde van zijn aandelen.

De besloten vennootschap heeft in elk geval een algemene vergadering van aandeelhouders, net als de naamloze vennootschap. Aan deze algemene vergadering van aandeelhouders komen alle bevoegdheden toe die niet door de wet en de statuten aan het bestuur of anderen zijn toegekend (art. 2:217 lid 1 BW resp. art. 2:107 lid 1 BW).²² De algemene vergadering van aandeelhouders moet jaarlijks tenminste eenmaal bijeenkomen (art. 2:218 lid 1 BW resp. art. 2:108 lid 1 BW), en voorts zo vaak als het bestuur of de raad van commissarissen, of anderen die hiertoe bij de statuten bevoegd zijn gemaakt, hem bijeenroept (art. 2:219 BW resp. art. 2:109 BW). Iedere aandeelhouder heeft in beginsel stemrecht binnen de algemene vergadering van aandeelhouders (art. 2:228 lid 1 BW resp. art. 2:118 lid 1 BW). In beginsel heeft een aandeelhouder zoveel stemmen als hij aandelen heeft, mits deze aandelen eenzelfde waarde hebben (art. 2:228 lid 2 BW resp. art. 2:118 lid 2 BW). Het stemrecht kan onder voorwaarden worden beperkt (art. 2:228 lid 4 en 5 BW resp. art. 2:118 lid 4 en 5 BW). De algemene vergadering van aandeelhouders besluit bij volstrekte meerderheid van de uitgebrachte stemmen, tenzij de statuten een andere meerderheid voor de besluitvorming voorschrijven (art. 2:230 lid 1 BW resp. art. 2:120 lid 1 BW).

Naast een algemene vergadering van aandeelhouders heeft de vennootschap in elk geval ook een bestuur. Dit bestuur is, behoudens beperkingen volgens de statuten, belast met het besturen van de vennootschap (art. 2:239 lid 1 BW resp. art. 2:129 lid 1 BW). Het bestuur vertegenwoordigt de vennootschap (art. 2:240 lid 1 BW resp. art. 2:130 lid 1 BW). De leden van het bestuur worden in beginsel benoemd door de algemene vergadering van aandeelhouders, tenzij een raad van commissarissen hiertoe bevoegd is gemaakt (art. 2:242 lid 1 BW resp. art.

²² Bij de NV heeft de algemene vergadering van aandeelhouders enkele goedkeuringsbevoegdheden (zie art. 2:107a BW).

2:132 lid 1 BW).²³ Bij de statuten kunnen voorwaarden worden gesteld waaraan de beoogde bestuurder moet voldoen wil hij benoemd kunnen worden (art. 2:242 lid 2 BW resp. art. 2:132 lid 2 BW). Het bestuur moet de algemene vergadering van aandeelhouders alle verlangde inlichtingen verschaffen, tenzij een zwaarwichtig belang der vennootschap zich daartegen verzet (art. 2:217 lid 2 BW resp. art. 2:107 lid 2 BW). Het orgaan dat bevoegd is tot benoeming, is in beginsel ook te allen tijde bevoegd tot ontslag van de bestuurders (art. 2:244 lid 1 BW resp. art. 2:134 lid 1 BW). Hieruit vloeit in beginsel tevens voort dat de arbeidsrechtelijke relatie met de bestuurder wordt beëindigd²⁴, tenzij er sprake is van een arbeidsrechtelijk ontslagverbod.²⁵

Bij de statuten kan tevens worden voorzien in een raad van commissarissen, die bestaat uit één of meer natuurlijke personen (art. 2:250 lid 1 BW resp. art. 2:140 lid 1 BW). Wanneer er een raad van commissarissen is, heeft deze tot taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in de vennootschap. Voorts is de raad van commissarissen adviseur van het bestuur. De commissarissen richten zich bij hun taken naar het belang van de vennootschap en de daarmee verbonden onderneming (art. 2:250 lid 2 BW resp. art. 2:140 lid 2 BW). Besluiten van het bestuur kunnen bij de statuten aan goedkeuring van de raad van commissarissen worden onderworpen (art. 2:239 lid 3 BW resp. art. 2:129 lid 3 BW). Het bestuur moet de raad van commissarissen de gegevens verschaffen die de raad van commissarissen voor de uitoefening van zijn taak nodig heeft (art. 2:251 lid 1 BW resp. art. 2:141 lid 1 BW). De raad van commissarissen moet op zijn beurt de algemene vergadering van aandeelhouders alle verlangde inlichtingen verschaffen, tenzij een zwaarwichtig belang der vennootschap zich daartegen verzet (art. 2:217 lid 2 BW resp. art. 2:107 lid 2 BW). De commissarissen worden in beginsel door de algemene vergadering van aandeelhouders benoemd (art. 2:252 lid 1 BW resp. art. 2:142 lid 1 BW), geschorst en ontslagen (art. 2:254 lid 1 BW resp. art. 2:144 lid 1 BW).

4.2.4 Stichting

Een stichting is een rechtspersoon, welke geen leden kent en beoogt met behulp van een daartoe bestemd vermogen een in de statuten vermeld doel te verwezenlijken (art. 2:285 lid 1 BW). Het doel van de stichting mag niet inhouden het doen van uitkeringen aan oprichters of aan hen die deel uitmaken van haar organen, noch aan anderen, tenzij wat deze laatste betreft de uitkeringen een ideële of sociale strekking hebben (art. 2:285 lid 3 BW).

Omtrent de organen van de stichting schrijft de wet niet veel voor, anders dan dat er een bestuur is dat belast is met het besturen en vertegenwoordigen van de stichting (art. 2:291 lid 1 en 2:292 lid 1 BW). In de statuten moet worden bepaald hoe bestuurders worden benoemd en ontslagen (art. 2:286 lid 4 onder c BW).²⁶

Het bestuur van de stichting is belast met het besturen en vertegenwoordigen van de vereniging (art. 2:291 lid 1 en 2:292 BW). Het bestuur wordt benoemd en ontslagen op een wijze in de statuten voorzien (art. 2:286 lid 4 aanhef en onder c BW). De bestuurders hebben zich altijd te richten naar het belang van de stichting en de

²³ De eerste bestuurders worden bij notariële akte van oprichting aangewezen (art. 2:242 lid 1 BW).

²⁴ HR 15 april 2005, LJV AS2713, NJ 2005, 483; JOR 2005/144; JAR 2005/153 (Unidek) en HR 15 april 2005, LJV AS2030, NJ 2005, 484; JOR 2005/145; JAR 2005/117 (Unidek Volumebouw).

²⁵ HR 13 november 1992, NJ 1993, 265; JAR 1992/133 (Levisson – MAB).

²⁶ Het ontslag van een bestuurder van een stichting heeft, anders dan bij een besloten vennootschap, in beginsel niet tot gevolg dat ook de arbeidsrechtelijke relatie wordt beëindigd. Zie Rb. Roermond (Ktr.) 22 april 2009, LJV BI3032; JOR 2009/156; JAR 2009/138 (Stichting Wel.Kom).

daarmee verbonden onderneming of organisatie (art. 2:291 lid 3 BW). Dat belang wordt primair ingevuld door de statutaire doelstellingen en daarnaast door het voortbestaan van de organisatie. Vanzelfsprekend moeten zij de belangen van andere bij de stichting betrokken actoren wel meewegen (art. 2:8 lid 1 BW). Een bestuurder mag niet deelnemen aan de beraadslaging en besluitvorming binnen het bestuur indien hij een belang heeft dat tegenstrijdig is aan het belang van de stichting en de daarmee verbonden onderneming of organisatie (art. 2:291 lid 6 BW). Het bestuur en de bestuurders zijn collectief verantwoordelijk voor het gevoerde bestuur, tenzij statutair expliciet één bestuurder verantwoordelijk is gemaakt (art. 2:9 lid 2 BW). Bij ernstig verwijtbaar handelen kunnen bestuurders aansprakelijk worden gesteld (de zgn. *bestuurdersaansprakelijkheid*).

Bij de stichting kan ook een raad van commissarissen of raad van toezicht worden ingesteld (art. 2:292a lid 1 BW). De raad van commissarissen heeft als taken het adviseren van het bestuur en het toezicht houden op het beleid van het bestuur (art. 2:292a lid 2 BW). De raad van commissarissen doet dat vanuit een onafhankelijke positie, dus nadrukkelijk niet vanuit het belang van één of meerdere leden (lees: omgevingsdiensten). Sterker nog de commissarissen moeten zich, net als bestuurders, altijd richten naar het belang van de stichting en de daarmee verbonden onderneming of organisatie (art. 2:292a lid 2 BW). Vanwege die onafhankelijke positie kunnen alleen natuurlijke personen tot commissaris worden benoemd (art. 2:292a lid 1 BW). Dat betekent dat wanneer bijvoorbeeld een bestuurder van een omgevingsdienst zitting zou nemen in de raad van commissarissen van Omgevingsdienst NL, dat deze bestuurder dan géén verantwoording hoeft af te leggen aan het algemeen bestuur van zijn omgevingsdienst. Het gaat immers niet over het handelen van dat dagelijks bestuur. Een commissaris mag niet deelnemen aan de beraadslaging en besluitvorming binnen de raad van commissarissen indien hij een belang heeft dat tegenstrijdig is aan het belang van de vereniging en de daarmee verbonden onderneming of organisatie (art. 2:292a lid 7 BW). Het bestuur legt verantwoording af aan de raad van commissarissen (art. 2:292a lid 10 en 11 BW).

3.3 Conclusie

De keuze tussen de verschillende rechtsvormen kan op veel argumenten gebaseerd worden. In uw vraagstelling is echter één criterium doorslaggevend: de democratische controle. Ik voeg daaraan toe dat Omgevingsdienst NL nadrukkelijk een samenwerkingsverband van omgevingsdiensten is (of althans wordt met de nieuwe vormgeving). Dat samenwerkingskarakter komt minder goed naar voren bij een stichting, die beter past bij vormen van verzelfstandiging, dan bij een vereniging, coöperatie of vennootschap. Om die reden wordt niet geadviseerd voor een stichting te kiezen. Er zou dan in de statuten zoveel gerepareerd moeten worden, dat feitelijk alsnog een vereniging wordt gecreëerd. De keuze tussen een vereniging/coöperatie enerzijds en de vennootschap anderzijds (vanuit het perspectief van zeggenschap) heeft vooral te maken met het te kiezen uitgangspunt van gelijkwaardigheid van de deelnemers (*one member, one vote*) of van financiële inbreng (*one share, one vote*; "wie betaalt, bepaalt"). Nu dat laatste in geen van de gevoerde gesprekken met het bestuur of de algemene ledenvergadering naar voren is gekomen, ligt een vereniging/coöperatie het meest voor de hand. Om hoofdelijke aansprakelijkheidsproblemen voor de omgevingsdiensten te voorkomen, en te voorkomen dat teveel op 'winst' wordt gestuurd (er is immers geen sprake van dat Omgevingsdienst NL zich op de markt gaat begeven) wordt geadviseerd voor de vereniging te kiezen mocht er voor een privaatrechtelijke rechtspersoon geopteerd worden. Om die reden wordt met name de vereniging in het volgende hoofdstuk verder uitgewerkt (ter vergelijking met het gemeenschappelijk openbaar lichaam en de zelfstandig bestuursorgaan).

Vereniging van omgevingsdiensten

4. Vereniging van omgevingsdiensten

4.1 Politieke verantwoordelijkheid

De politieke verantwoordelijkheid is bij een vereniging van omgevingsdiensten getrappt. Voor alle privaatrechtelijke rechtspersonen geldt dat zij een bestuur en een algemene vergadering hebben. Daarnaast kan ook een raad van commissarissen of raad van toezicht bestaan. Slechts bij een stichting is dit anders: daar bestaat géén algemene vergadering.

5.1.1 Bestuur vereniging

Het bestuur heeft eigen bevoegdheden binnen de rechtspersoon. Deze kunnen niet door de algemene vergadering overgenomen worden (de zgn. bestuursautonomie²⁷). Wél kan de algemene vergadering instructies geven, indien de statuten in die mogelijkheid voorzien. Het niet voeren van het door de algemene vergadering gewenste beleid kan een reden zijn voor ontslag van een bestuurder.²⁸ De bestuurders zijn ook verantwoording schuldig aan de algemene vergadering. Die verantwoording wordt in beginsel afgelegd via de jaarstukken. Het afleggen van verantwoording gaat volgens de Hoge Raad niet zover dat het bestuur de algemene vergadering in zijn besluitvorming moet betrekken.²⁹ Het bestuur kan dus niet gedwongen worden de algemene vergadering te betrekken, tenzij dat expliciet uit de statuten voortvloeit. Een aandeelhouder kan de vennootschap evenmin verplichten een onderwerp dat een aangelegenheid is van het bestuur te agenderen voor een stemming in de algemene vergadering.³⁰ Niet alleen het formeel betrekken is dus uitgesloten (tenzij de statuten daarin voorzien), maar zelfs het meegeven van aanbevelingen is uitgesloten. De verhouding tussen een algemene vergadering en het bestuur is daarmee dus wezenlijk anders dan die tussen een gemeenteraad en college van burgemeester en wethouders (volksvertegenwoordigers praten immers veelvuldig over de taakuitoefening door het bestuur, en proberen dit via moties en het afdwingen van toezeggingen te beïnvloeden).

5.1.2 Algemene (leden)vergadering

De algemene vergadering als zodanig is aan niemand verantwoording schuldig. De voorzitter van het openbaar lichaam vertegenwoordigt de omgevingsdienst in beginsel in de algemene vergadering (art. 57d Wgr).³¹ De voorzitter handelt daarbij conform hetgeen het dagelijks bestuur heeft besloten (art. 57b Wgr).³² De Wgr kent geen verantwoordingsplicht van de voorzitter aan het algemeen bestuur, soms is die wel geregeld in de gemeenschappelijke regeling. In dat laatste geval is de voorzitter dus verantwoording schuldig over zijn handelen binnen de algemene vergadering van de landelijke organisatie aan het algemeen bestuur van zijn eigen omgevingsdienst. Het dagelijks bestuur van de omgevingsdienst is verantwoording schuldig aan het algemeen bestuur van de omgevingsdienst over de beslissing hoe te stemmen binnen de algemene vergadering (art. 19a Wgr). Hetgeen in de vorige paragraaf is geschreven over verantwoording binnen de omgevingsdienst en van de organen van de omgevingsdienst aan de provincie- en gemeentebesturen geldt hier onverkort.

Er is dus sprake van dubbel verlengd lokaal bestuur om het zomaar te zeggen, maar er is een getrapte verantwoordingslijn vanuit de provincie- en gemeentebesturen.

²⁷ Vgl. HR 21 januari 1955, ECLI:NL:HR:1955:AG2033 (*Forumbank*).

²⁸ Vgl. HR 4 december 1992, NJ 1993/271 (*Mast Holding*).

²⁹ Vgl. HR 9 juli 2010, ECLI:NL:HR:2010:BM0976 (*ASMI*).

³⁰ Vgl. HR 20 april 2018, ECLI:NL:HR:2018:652 (*Boskalis t. Fugro*).

³¹ Vgl. *Kamerstukken II* 1988/89, 19836, nr. 9, p. 106.

³² Vgl. *Kamerstukken II* 1988/89, 19836, nr. 9, p. 106.

4.2 Bevoegdheidstoekenning

De Wet gemeenschappelijke regelingen kent geen mogelijkheid om bevoegdheden te delegeren aan een privaatrechtelijke rechtspersoon, net zo min als de Gemeentewet en de Provinciewet deze mogelijkheid kennen. Dat is het zgn. gesloten stelsel van deze wetten.³³ Het overdragen van bevoegdheden aan een privaatrechtelijke rechtspersoon is dan ook uitgesloten³⁴, tenzij er een aparte wettelijke grondslag zou worden gecreëerd. Maar daarvoor is dus een wetwijziging nodig. Dat laatste geldt ook wanneer de minister bevoegdheden wil toekennen. Maar het toekennen van bevoegdheden aan een privaatrechtelijke rechtspersoon is volgens het rijksbeleid een uitzondering (vgl. art. 4 Kaderwet zelfstandige bestuursorganen).³⁵

4.3 Samenstelling

De algemene vergadering bestaat in beginsel uit de leden resp. de aandeelhouders, i.c. dus de omgevingsdiensten. Deze worden vertegenwoordigd door de voorzitter, of de door hem gemachtigde (art. 57d Wgr).³⁶ Het lid of de aandeelhouder heeft stemrecht in de algemene vergadering en kan aan de beraadslagingen deelnemen. Het lid of de aandeelhouder mag daarbij in eerste instantie opkomen voor zijn eigen belangen³⁷, maar moet er wel rekening mee houden dat hij de belangen van andere betrokken niet teveel schaadt. Dat zou in strijd zijn met de redelijkheid en billijkheid (art. 2:8 BW). Via deze lijn kunnen de omgevingsdienst dus goed hun belangen behartigen.

Het bestuur van de rechtspersoon wordt in beginsel door de algemene vergadering benoemd. Dat kunnen personen uit de algemene vergadering zijn, maar ook externen. Dat laatste wijkt dus nadrukkelijk af van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Die externen zouden evt. ook de directeurs van de omgevingsdiensten kunnen zijn (de omgevingsdienst wordt dan als bestuurder aangewezen, waarbij de directeur gemachtigd wordt door de voorzitter om deze rol op te nemen), al ligt dat ook hier minder voor de hand, omdat zij dan in een belangenconflict kunnen komen. Als bestuurder van de rechtspersoon zijn zij immers verplicht om altijd in het belang van die rechtspersoon en de daarmee verbonden onderneming/organisatie te handelen. Als directeur van de omgevingsdienst zijn zij ondergeschikt aan het dagelijks bestuur van de omgevingsdienst, en hebben zij instructies op te volgen. Daar komt bij dat bij een tegenstrijdig belang, de directeur als bestuurder van de rechtspersoon niet mag stemmen of mag deelnemen aan de beraadslaging.

Er is dus nadrukkelijk een keuze het bestuur te laten bestaan uit externen, dan wel uit vertegenwoordigers van de omgevingsdiensten. Dat laatste leidt in beginsel tot meer politieke grip, maar leidt ook tot potentiële belangenconflicten.

Eventueel kan ook nog een raad van commissarissen of raad van toezicht worden ingesteld. De leden hiervan zijn onafhankelijk van de omgevingsdiensten en houden toezicht op het bestuur en adviseren het bestuur over de

³³ Vgl. *Kamerstukken I 2001/02, 27426, 276c*, p. 20.

³⁴ Vgl. ABRvS 27 januari 2021, ECLI:NL:RVS:2021:176 (*Stichting Cultuur Eindhoven nr. 2*).

³⁵ Zie ook het Stichtingenkader (Bijlage bij *Kamerstukken II 2005/06, 25268, nr. 41*) en het Deelnemingenbeleid (Bijlage bij *Kamerstukken II 2021/22, 28165, nr. 370*) van de regering.

³⁶ Vgl. *Kamerstukken II 1988/89, 19836, nr. 9*, p. 106.

³⁷ Vgl. HR 30 juni 1944, ECLI:NL:HR:1944:BG9449 (*Wennex*).

landelijke organisatie. Ook commissarissen zijn verplicht altijd te handelen in het belang van de rechtspersoon en de daarmee verbonden organisatie/onderneming.

4.4 Financiering

Aan een privaatrechtelijke rechtspersoon kan in beginsel geen specifieke uitkering worden gegeven. Wél kan een subsidie worden verstrekt door de minister, waarbij moet worden opgelet dat de subsidie niet teveel sturend is en daarmee een resultaatverplichting instelt. Dan kan immers sprake zijn van een opdracht onder bezwarende titel in de zin van het aanbestedingsrecht, waarbij de minister de door de landelijke organisatie uit te voeren taken moet aanbesteden. Dat laat onverlet dat er natuurlijk wel algemene voorwaarden aan de subsidie kunnen worden gehangen. Via de subsidieverantwoording moet ook informatie worden gegeven aan de minister, en kan deze mogelijk op punten sturen.

Bij een vereniging/coöperatie kan ook nog via contributie worden gefinancierd. Dat geldt natuurlijk alleen voor leden. Bij vennootschappen kan via het aandelenkapitaal worden gefinancierd. Dat geldt uitsluitend voor aandeelhouders. Leden en aandeelhouders kunnen in beginsel ook opdrachten geven, met een betalingsverplichting. Afhankelijk van de inrichting van de organisatie kan dit ook aanbestedingsvrij (zie art. 2.24b Aanbestedingswet 2012).

4.5 Conclusie en aandachtspunten

Het gaat bij de taken die Omgevingsdienst NL nu heeft en op korte termijn mogelijk zal krijgen vooral om zogenoemde doe-taken. Voor dit soort taken is geen overdracht van publiekrechtelijke bevoegdheden noodzakelijk. Via een opdracht kunnen taken bij de vereniging worden belegd. Een dienstverleningsovereenkomst onder de statuten kan daartoe volstaan. Het model van een vereniging leent zich dus uitstekend voor het uitoefenen van dit soort taken (net als overigens de overige privaatrechtelijke rechtspersonen). Het model voldoet ook aan het aspect van democratische controle, al gelden daarbij nog wel enkele aandachtspunten.

In de statuten moet wel aandacht worden besteed aan de wijze waarop de leden (de omgevingsdiensten) toezicht en grip kunnen houden op de vereniging en aan de transparantie (actieve openbaarmaking van bepaalde stukken). Dat eerste is ook van belang vanuit het aanbestedingsrecht. Op grond van artikel 2.24b Aanbestedingswet 2012 kunnen de omgevingsdiensten immers aanbestedingsvrij gebruik maken van de diensten van Omgevingsdienst NL als zij toezicht kunnen houden als ware Omgevingsdienst NL hun eigen dienst én wanneer Omgevingsdienst NL het meerderheid van zijn werkzaamheden verricht voor zijn deelnemers. Voor dat laatste is relevant dat minimaal 80% van de taken voor de omgevingsdienst (als leden) worden verricht. Voor het toezichtscriterium is van belang dat de omgevingsdienst gezamenlijk toezicht kunnen uitoefenen. Dat doen zij in deze via de algemene ledenvergadering, en voor zover enkele omgevingsdiensten ook in het bestuur deelnemen, ook via het bestuur. Door bepaalde bestuursbesluiten aan goedkeuring van de algemene ledenvergadering te onderwerpen of door de algemene ledenvergadering een instructiebevoegdheid te geven, kan worden geborgd dat men ook voldoende invloed heeft. De algemene ledenvergadering is hét orgaan om de invloed van de omgevingsdiensten te laten gelden. Een lid mag zijn stem namelijk in beginsel gebruiken om zijn eigen belangen te dienen, voor zover dat de belangen van andere leden niet onevenredig raakt (de

redelijkheid en billijkheid) of dat het stemrecht niet misbruikt wordt. Worden dit soort rechten niet geregeld in de statuten, dan bestaan ze ook niet (behoudens wanneer ze bij statutenwijziging alsnog worden geïntroduceerd). Ook de algemene ledenvergadering mag de grenzen van zijn bevoegdheden niet overschrijden door op de stoel van andere organen te gaan zitten. Er kan ook nagedacht worden over inlichtingenrechten van de leden van de algemene besturen van de omgevingsdiensten of misschien zelfs wel van raads- en statenleden om zo de transparantie te vergroten.

Of een raad van commissarissen (die ook raad van toezicht genoemd mag worden) wenselijk is, hangt af van de mate van politieke sturing die gewenst is. Het houden van politiek toezicht namens de omgevingsdiensten is nadrukkelijk aan de vertegenwoordigers in de algemene ledenvergadering. Een *onafhankelijke* raad van commissarissen is daar nadrukkelijk *niet* voor bedoeld. Een raad van commissarissen leidt tot onafhankelijk toezicht, niet tot politiek toezicht (of positiever gezegd: democratische controle). Het wordt dan ook ontraden om een raad van commissarissen te creëren als deze uitsluitend bedoeld is om te proberen namens een of meer omgevingsdiensten (of achterliggende partijen) toezicht te houden. De raad van commissarissen is daarvoor gewoon niet bedoeld.

Gemeenschappelijk openbaar lichaam

5. Gemeenschappelijk openbaar lichaam

De Wet gemeenschappelijke regelingen maakt het mogelijk dat ieder gemeente-, provincie- of waterschapsbestuur een gemeenschappelijke regeling kan treffen. Op grond hiervan zijn bijvoorbeeld ook de omgevingsdiensten zelf ingesteld, ware het niet dat het hier om een verplichte vorm van samenwerking gaat (art. 18.21 Omgevingswet).³⁸ Maar de Wet gemeenschappelijke regelingen is onverkort van toepassing.

5.1 Aandachtspunt treffen gemeenschappelijke regeling

Naast gemeente-, provincie- en waterschapsbesturen kunnen ook andere openbare lichamen deelnemen aan een gemeenschappelijke regeling (art. 93 resp. art. 96 Wgr). Dat kan bijvoorbeeld gaan om het Rijk (art. 94 resp. art. 97 Wgr), maar ook om openbare lichamen ingesteld bij een gemeenschappelijke regeling, zoals de omgevingsdiensten. Dit laatste valt op te maken uit de parlementaire geschiedenis:

"De aandacht zij erop gevestigd, dat een openbaar lichaam als hier bedoeld kan zijn een openbaar lichaam als bedoeld in artikel 5, eerste lid. Alhoewel wij van mening zijn, dat hier ter wille van de doorzichtigheid van het bestuur grote terughoudendheid en waakzaamheid zal moeten worden betracht, hebben wij die mogelijkheid niet willen uitsluiten. Wij denken dan bepaald niet aan een samenwerking op het gebied van de taken, waarvoor ook het openbaar lichaam in het leven is geroepen, maar meer aan deelneming van het openbaar lichaam aan regelingen op het gebied van de personeelszorg of de geautomatiseerde verwerking van gegevens."³⁹

De bevoegdheid voor een omgevingsdienst om deel te nemen aan een gemeenschappelijke regeling moet overigens wel in de gemeenschappelijke regeling waarbij de omgevingsdienst ingesteld is geregeld zijn. Dat volgt uit de woorden "indien zij daartoe overigens bevoegd zijn", zoals opgenomen in de artikelen 93 en 96 Wgr. In de bijlage is te zien welke gemeenschappelijke regelingen nu al in deze bevoegdheid voorzien en welke niet. Indien een omgevingsdienst op grond van de huidige gemeenschappelijke regeling waarbij deze is ingesteld *niet* mag deelnemen, moet dus eerst de betreffende gemeenschappelijke regeling gewijzigd worden volgens de daarvoor geldende procedure met zienswijzen van de gemeenteraden en provinciale staten (8 weken) en dan toestemming van de gemeenteraden en provinciale staten (13 weken) (art. 51 Wgr).⁴⁰ Dat is natuurlijk niet zo wanneer in de Omgevingswet een aparte bevoegdheidsgrondslag wordt gecreëerd voor de omgevingsdiensten om een gemeenschappelijke regeling te treffen. Ten aanzien van het instellen van de gemeenschappelijke regeling geldt geen verplichte zienswijzen- of wensen en bedenkingenprocedure. Dat is natuurlijk wel zo wanneer de gemeenschappelijke regeling van de betreffende omgevingsdiensten hiertoe verplicht (vgl. art. 10 lid 5 Wgr).

Het Rijk en de omgevingsdiensten kunnen echter niet onderling een gemeenschappelijke regeling treffen, en dat kan ook niet uitsluitend tussen de omgevingsdiensten. De Wet gemeenschappelijke regelingen voorziet niet in die mogelijkheid. Er moet altijd ten minste één gemeente-, provincie- of waterschapsbestuur deelnemen (art. 96 Wgr), meerdere gemeente-, provincie- of waterschapsbesturen mag natuurlijk ook (art. 93 Wgr). Uit artikel 135 Grondwet

³⁸ Vanaf de inwerkingtreding van de zgn. Wet VTH (Wet van 9 december 2015, *Stb.* 2015, nr. 521) in 2016 tot de inwerkingtreding van de Omgevingswet in 2024 regelden art. 5.3 e.v. Wabo nagenoeg hetzelfde als wat nu is geregeld in de Omgevingswet.

³⁹ *Kamerstukken II* 1980/81, 16538, nr. 3, p. 48.

⁴⁰ En wanneer ook een waterschapsbestuur deelneemt, heeft het algemeen bestuur van dat waterschap dezelfde rechten als de raden en provinciale staten (art. 73 Wgr).

vloeit voort dat publiekrechtelijke samenwerking, zoals de gemeenschappelijke regeling is, alleen kan plaatsvinden met een wettelijke grondslag. Dit valt op te maken uit de parlementaire geschiedenis:

"De onderhavige bepaling dient niet in die zin imperatief te worden opgevat, dat de wetgever voor alle denkbare combinaties voorzieningen zou moeten treffen. Beoogd is aan de wetgever op te dragen ten aanzien van de publiekrechtelijke samenwerking tussen openbare lichamen regelend op te treden. Dit laat de wetgever vrij alleen tussen bepaalde soorten openbare lichamen publiekrechtelijke samenwerking toe te laten."

Om samenwerking tussen uitsluitend omgevingsdiensten (al dan niet met het Rijk) mogelijk te maken, is dus een wetwijziging nodig. In de Omgevingswet zou hiervoor een grondslag kunnen worden gecreëerd. Daarbij kan zelfs de plicht worden opgelegd om tot de gemeenschappelijke regeling te komen. Verder kan volledig worden aangesloten bij de Wet gemeenschappelijke regelingen. Hieronder wordt er van uit gegaan dat de Wgr van toepassing is, anders moet een eigen wettelijke regeling worden getroffen.

5.2 Politieke verantwoordelijkheid

De politieke verantwoordelijkheid is getrapd. Indien bij de gemeenschappelijke regeling een openbaar lichaam wordt ingesteld is het zo dat het dagelijks bestuur van de landelijke gemeenschappelijke regeling uitsluitend en alleen verantwoording aflegt aan het algemeen bestuur van die regeling (vgl. art. 19a Wgr). Wel moet het dagelijks bestuur inlichtingen verschaffen aan de algemene besturen van de omgevingsdiensten, indien deze hierom verzoeken (vgl. art. 17 Wgr). Het algemeen bestuur staat aan het hoofd van het openbaar lichaam (art. 12 lid 2 Wgr) en legt als zodanig aan niemand verantwoording af. De leden van het algemeen bestuur leggen wel verantwoording af aan het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur van de omgevingsdienst die zij vertegenwoordigen (vgl. art. 16, 18 en 19 Wgr).

Mocht gekozen worden voor een bedrijfsvoeringsorganisatie, dan geldt ten aanzien van het bestuur van deze bedrijfsvoeringsorganisatie met betrekking tot de verantwoordingsrelaties hetzelfde als voor een algemeen bestuur van het openbaar lichaam.

Via het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur van de omgevingsdiensten wordt dan weer verantwoording afgelegd aan de provincie- en gemeentebesturen. Het dagelijks bestuur van de omgevingsdienst is verantwoording schuldig aan het algemeen bestuur (art. 19a Wgr).⁴¹ Het algemeen bestuur staat aan het hoofd van de omgevingsdienst (art. 12 lid 2 Wgr) en is zodoende géén verantwoording schuldig.⁴² De leden van het algemeen bestuur zijn verantwoording schuldig aan het college dat hen heeft aangewezen (art. 18 jo. art. 16 Wgr) én aan hun eigen raad resp. provinciale staten (art. 19 lid 1 jo. art. 16 Wgr). Gedeputeerde staten leggen op hun beurt weer verantwoording af aan provinciale staten (art. 167 Provinciewet), zoals het college van burgemeester en wethouders verantwoording aflegt aan zijn gemeenteraad (art. 169 Gemeentewet).

Er is dus sprake van dubbel verlengd lokaal bestuur om het zomaar te zeggen, maar er is een getrapte verantwoordingslijn vanuit de provincie- en gemeentebesturen.

⁴¹ De leden van het dagelijks bestuur leggen nadrukkelijk géén verantwoording af aan de colleges van burgemeester en wethouders of gemeenteraden resp. aan gedeputeerde staten en provinciale staten. Zie *Kamerstukken II 2012/13, 33597, nr. 3, p. 16*.

⁴² *Handelingen II 1983/84, p. 4925*.

5.3 Bevoegdheidstoekenning

Op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen kunnen deelnemers bevoegdheden overdragen aan het bestuur van het openbaar lichaam (of het bestuur van de bedrijfsvoeringsorganisatie) (vgl. art. 54 Wgr). De omgevingsdiensten kunnen dus bevoegdheden overdragen aan het bestuur van de landelijke gemeenschappelijke regeling, mocht dat nodig zijn. Mandatering kan ook altijd (art. 10:3 Awb).⁴³

De minister kan in beginsel alleen bevoegdheden toekennen, wanneer hij ook deelnemer is. Anders ontbreekt de wettelijke grondslag voor delegatie (art. 10:15 Awb). Natuurlijk kan deze grondslag wel gecreëerd worden. Dit gaat bijvoorbeeld gebeuren bij de nieuwe Archiefwet 202X, waarbij de minister eigen bevoegdheden en bevoegdheden van de rijksarchivaris kan overdragen aan het bestuur van een regionale archiefdienst.⁴⁴

De minister kan natuurlijk ook bij wet rechtstreeks taken en bevoegdheden toekennen (attribueren) aan het bestuur van het landelijke openbaar lichaam. Dat geschiedde tot 2016 bijvoorbeeld bij de plusregio's en thans nog bij de twee Vervoersautoriteiten die Nederland kent. Dit staat overigens wel haaks op de uitgangspunten van de Wet gemeenschappelijke regelingen, maar daarvan mag natuurlijk gemotiveerd afgeweken worden. De Wet gemeenschappelijke regelingen gaat uit van taaktoebedeling via deelnemers, zo valt op te maken uit de parlementaire geschiedenis:

"De aangescherpte Wgr bevat geen basis voor rechtstreekse toedeling van taken aan een samenwerkingsverband. Decentralisatie van taken naar samenwerkingsverbanden op basis van de Wgr is met andere woorden niet mogelijk. Uiteraard is het op basis van de Wgr wel mogelijk en denkbaar, dat voor bepaalde, naar afzonderlijke gemeenten gedecentraliseerde taken de noodzaak van samenwerking zich doet gevoelen, gemeenten deze samenwerkingsnoodzaak negeren en samenwerking door middel van het opleggingsinstrumentarium wordt afgedwongen. Denkbaar is ook dat aan decentralisatie naar afzonderlijke gemeenten bij bijzondere wet de voorwaarde van samenwerking wordt verbonden."⁴⁵

De Wet gemeenschappelijke regelingen gaat er dus vanuit dat bevoegdheden in beginsel aan gemeente- of provinciebesturen worden geattribueerd, waarna deze gedwongen kunnen worden tot samenwerking op die taken. Deze systematiek wordt bijvoorbeeld gevolgd voor de veiligheidsregio's en de GGD-en (en indirect ook voor de omgevingsdiensten).

5.4 Samenstelling

Uitgaande van het feit dat de dagelijkse besturen van de omgevingsdiensten de gemeenschappelijke regeling zullen treffen, worden de leden van het algemeen bestuur van de landelijke gemeenschappelijke regeling door en uit deze dagelijkse besturen van de omgevingsdiensten aangewezen (vgl. art. 13 lid 6 Wgr). Dat betekent dus dat bijvoorbeeld de voorzitters van de omgevingsdiensten kunnen worden aangewezen in het algemeen bestuur van de landelijke organisatie (of in het geval van een bedrijfsvoeringsorganisatie in het bestuur). Het lid van het algemeen bestuur van de landelijke organisatie vertegenwoordigt dus nadrukkelijk de belangen van zijn eigen

⁴³ Vgl. *Kamerstukken II* 2012/13, 33597, nr. 3, p. 20.

⁴⁴ *Kamerstukken II* 2021/22, 35968, nr. 2. Zie nader *Kamerstukken II* 2021/22, 35869, nr. 3, p. 75-76.

⁴⁵ *Kamerstukken II* 1993/94, 23139, nr. 6, p. 9.

omgevingsdienst in het algemeen bestuur van de landelijke organisatie.⁴⁶ Hiermee kan dus een sterke positie voor de voorzitters van de omgevingsdiensten binnen de landelijke organisatie worden geborgd.

Uit het algemeen bestuur wordt dan vervolgens de voorzitter van de landelijke organisatie gekozen (vgl. art. 13 lid 9 Wgr), net als de overige leden van het dagelijks bestuur van de landelijke organisatie (vgl. art. 14 lid 1 Wgr).

Het is niet mogelijk om de directeuren van de omgevingsdiensten formeel een plek te geven in het bestuur van een landelijk openbaar lichaam. Dat zou wel kunnen in de vorm van een adviserend directeurenoverleg (vgl. art. 24 Wgr). Ook kunnen zij gezamenlijk de directie vormen van de landelijke organisatie, al lijkt dat met meer dan 25 directeuren niet echt efficiënt. Er zou dan met een getrapte vertegenwoordiging gewerkt moeten worden. Wil men dat de directeuren ook bepaalde bevoegdheden kunnen uitvoeren, dan zou aan een bestuurscommissie kunnen worden gedacht.⁴⁷ Mandaatverlening is ook altijd mogelijk.

5.5 Financiering

Een openbaar lichaam stelt jaarlijks zijn eigen begroting vast (vgl. art. 58 Wgr). In veruit de meeste gevallen wordt het openbaar lichaam gefinancierd door zijn deelnemers. In de begroting moet dan ook een raming zijn opgenomen van de kosten voor de deelnemers. Het betreft hier zgn. verplichte uitgaven voor de omgevingsdiensten als deelnemers.

Dat laat onverlet dat in bijzondere gevallen ook rechtstreeks een specifieke uitkering kan worden toegekend aan het openbaar lichaam (vgl. art. 58a Wgr). De minister kan een openbaar lichaam dan dus rechtstreeks financieren. Het gemeenschappelijk openbaar lichaam moet wel aan de verantwoordingsverplichtingen voldoen die aan een specifieke uitkering verbonden zijn (vgl. art. 58a Wgr). De wijze van financiering sluit dus aan bij het gekozen uitgangspunt van financiering door de minister van Infrastructuur en Waterstaat.

Subsidieverlening van een minister aan het openbaar lichaam is in beginsel *niet* mogelijk (vgl. art. 4:21 lid 3 Awb).

5.6 Conclusie en aandachtspunten

Het gaat bij de taken die Omgevingsdienst NL nu heeft en op korte termijn mogelijk zal krijgen vooral om zogenoemde doe-taken. Voor dit soort taken is geen overdracht van publiekrechtelijke bevoegdheden noodzakelijk. Via een opdracht of via de gemeenschappelijke regeling kunnen taken bij het gemeenschappelijk openbaar lichaam worden belegd. Het model van een gemeenschappelijk openbaar lichaam leent zich dus uitstekend voor het uitvoeren van dit soort taken. Dat geldt ook wanneer in de toekomst eventueel wel publieke taken moeten worden toegekend. Voor de deelnemende omgevingsdiensten kan dat sowieso. Het model voldoet ook aan het aspect van democratische controle. Het model heeft echter één groot nadeel: er is een wetwijziging nodig. Dat geldt niet voor het eerder besproken verenigingsmodel. Dat maakt dat hulp van de wetgever nodig is. Om die reden ligt een vereniging op dit moment meer voor de hand dan een gemeenschappelijk openbaar lichaam: die laatste is immers onder de huidige wetgeving géén optie. Daarmee is

⁴⁶ Vgl. *Kamerstukken I* 2004/05, 27008 en 29532, nr. E, p. 9.

⁴⁷ Al is de vraag opportuun of een bestuurscommissie bestaande uit alleen ambtenaren toegestaan is, vgl. Rb. Arnhem 27 april 1999, ECLI:NL:RBARN:1999:AA3646 (*Marktcommissie Culemborg*).

een vereniging thans bijzonder aangewezen, waarmee voldaan wordt aan de eisen die de Wet gemeenschappelijke regelingen stelt in het kader van de voorkeur voor publiekrecht.

In de gemeenschappelijke regeling moet wel aandacht worden besteed aan de wijze waarop de deelnemers (de dagelijkse besturen van de omgevingsdiensten) toezicht en grip kunnen houden op het openbaar lichaam. Dat eerste is ook van belang vanuit het aanbestedingsrecht. Op grond van artikel 2.24b Aanbestedingswet 2012 kunnen de omgevingsdiensten immers aanbestedingsvrij gebruik maken van de diensten van Omgevingsdienst NL als zij toezicht kunnen houden als ware Omgevingsdienst NL hun eigen dienst én wanneer Omgevingsdienst NL het meerderheid van zijn werkzaamheden verricht voor zijn deelnemers. Voor dat laatste is relevant dat minimaal 80% van de taken voor de omgevingsdienst (als leden) worden verricht. Voor het toezichtscriterium is van belang dat de omgevingsdienst gezamenlijk toezicht kunnen uitoefenen. Dat doen zij in deze via het algemeen bestuur, en voor zover enkele omgevingsdiensten ook in het bestuur deelnemen, ook via het dagelijks bestuur. Daarmee is aanbestedingsrechtelijk geborgd dat de opdracht bij het gemeenschappelijk openbaar lichaam kan worden neergelegd.

Zelfstandig bestuursorgaan

6. Zelfstandig bestuursorgaan

Een zelfstandig bestuursorgaan functioneert in beginsel op het niveau van de centrale overheid, althans voor zover het een zelfstandig bestuursorgaan in de zin van de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen betreft (art. 1 Kaderwet). Het zelfstandig bestuursorgaan moet met openbaar gezag bekleed zijn, om onder de Kaderwet te vallen. Anders is (slechts) sprake van een rechtspersoon met een wettelijke taak (RWT), althans voor zover een aparte rechtspersoon is ingesteld (art. 1.1 Comptabiliteitswet 2016).

6.1 Gemeentelijke en provinciale zelfstandige bestuursorganen

Dat laat onverlet dat ook op lokaal en provinciaal niveau zelfstandige bestuursorganen kunnen voorkomen, denk daarbij aan de bestuurscommissies zoals de Gemeentewet, de Provinciewet en de Wet gemeenschappelijke regelingen die kennen. Nadeel van de bestuurscommissie in de zin van de Provinciewet en de Gemeentewet is dat deze slechts beperkte territoriale werking hebben, en dus niet landelijk kunnen werken. Dat zou wel kunnen bij een bestuurscommissie, ingesteld bij een openbaar lichaam, dat zelf weer is ingesteld bij gemeenschappelijke regeling (art. 25 Wgr). Maar dat valt onder het 2^e model: het instellen van een gemeenschappelijke regeling.

6.2 Politieke verantwoordelijkheid minister

Blijft over een zelfstandig bestuursorgaan in de zin van de Kaderwet. Dat betekent dat dit zelfstandig bestuursorgaan onder de (beperkte) verantwoordelijkheid van een minister valt. Het zelfstandig bestuursorgaan moet de minister daartoe inlichtingen verschaffen (art. 20 Kaderwet). De minister kan ook ingrijpen via bestuurlijk toezicht, bijvoorbeeld bij taakverwaarlozing of door vernietiging (art. 23 resp. art. 22 Kaderwet). De minister kan voorts beleidsregels stellen, waaraan het zelfstandig bestuursorgaan in beginsel gebonden is (art. 21 Kaderwet). De gemeente- en provinciebesturen dragen in beginsel géén politieke verantwoordelijkheid voor het zelfstandig bestuursorgaan en beschikken evenmin over dezelfde sturingsmogelijkheden als de minister.

6.3 Bevoegdheidstoekenning

De minister kan bij of krachtens wet bevoegdheden attribueren of delegeren aan het zelfstandig bestuursorgaan ("openbaar gezag toekennen"). Voor delegatie door provincie- en gemeentebesturen ontbreekt de wettelijke grondslag (art. 10:15 Awb), waardoor de delegatie op grond van het gesloten stelsel van bevoegdheden in deze wetten is uitgesloten. Indien men dat mogelijk zou willen maken, moet er dus een specifieke wettelijke grondslag worden gecreëerd, bij voorkeur in de wet waarbij het zelfstandig bestuursorgaan wordt ingesteld. De Wet gemeenschappelijke regelingen maakt het evenmin mogelijk dat besturen van omgevingsdiensten bevoegdheden delegeren aan een zelfstandig bestuursorgaan.

6.4 Samenstelling

De leden van een zelfstandig bestuursorgaan worden benoemd, geschorst en ontslagen door de minister (art. 12 Kaderwet). De minister kan daarbij natuurlijk wel bijvoorbeeld de voorzitters of de directeurs van de omgevingsdiensten in het bestuur van het zelfstandig bestuursorgaan benoemen, maar dat maakt nog niet dat zij daar ook de betreffende omgevingsdienst(en) vertegenwoordigen.

De bestuurssamenstelling lijkt daarmee dus niet te voldoen aan de gestelde uitgangspunten, waarbij vanuit de provincie- en gemeentebesturen (indirect) democratisch gestuurd én gecontroleerd moet kunnen worden.

6.5 Financiering

Een zelfstandig bestuursorgaan (met eigen rechtspersoonlijkheid) stelt jaarlijks zijn eigen begroting vast, onder goedkeuring van de minister (art. 26 jo. art. 29 Kaderwet). In veruit de meeste gevallen wordt het zelfstandig bestuursorgaan gefinancierd door de minister. In de begroting moet dan ook een raming zijn opgenomen van de kosten voor de minister (art. 28 Kaderwet). De wijze van financiering sluit dus aan bij het gekozen uitgangspunt van financiering door de minister van Infrastructuur en Waterstaat.

6.6 Conclusie

Gelet op de instellingsgronden van de Kaderwet ligt een zelfstandig bestuursorgaan niet voor de hand. Er is geen sprake van onafhankelijke oordeelsvorming (vgl. bijv. de Kiesraad), van strikt regelgebonden uitvoering in een groot aantal geval (vgl. bijv. het CAK) en evenmin van participatie van maatschappelijke partijen.

Een zelfstandig bestuursorgaan ligt evenmin voor de hand omdat uitgangspunt nu juist uitgangspunt is dat de politieke verantwoordelijkheid bij de gemeente- en provinciebesturen blijft. Die verantwoordelijkheid sluit immers naadloos aan op de verantwoordelijkheden zoals die nu al voor de omgevingsdiensten gelden. Bij een zelfstandig bestuursorgaan is daarvan geen sprake.

Tot slot moet de taaktoekenning haast wel bij of krachtens wet geschieden. Op zich is dat niet onmogelijk natuurlijk, maar toekenning van provincie- en gemeentebesturen is uitgesloten. Dat benadrukt nog verder dat zij geen politieke verantwoordelijkheid dragen (zelfs niet beperkt).

Conclusie

7. Conclusie

Het gaat bij de taken die Omgevingsdienst NL nu heeft en op korte termijn mogelijk zal krijgen vooral om zogenoemde doe-taken. Voor dit soort taken is geen overdracht van publiekrechtelijke bevoegdheden noodzakelijk. Dat betekent dat zowel een vereniging (of een andere privaatrechtelijke rechtspersoon), het gemeenschappelijk openbaar lichaam (of evt. een bedrijfsvoeringsorganisatie) als het zelfstandig bestuursorgaan gebruikt kunnen worden. Mochten alsnog publiekrechtelijke bevoegdheden moeten worden toegekend, dan vallen de privaatrechtelijke rechtspersonen in beginsel af. Dat is alleen anders wanneer bij wet in formele zin alsnog in een grondslag voor de overdracht van die bevoegdheden wordt gecreëerd. Dat zou echter wel een expliciet afwijking zijn van de kaders van de Wet gemeenschappelijke regelingen (die voor omgevingsdiensten onverkort geldt), de Gemeentewet, de Provinciewet en (voorzover het om de eventuele toekenning van ministeriële bevoegdheden gaat) de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen en het regeringsbeleid. Deze voorkeur voor publiekrecht maakt ook dat gemotiveerd moet worden waarom de oprichting van of deelneming in een vereniging door de omgevingsdienst bijzonder is aangewezen. De publiekrechtelijke weg heeft immers de voorkeur. Nu er echter geen publiekrechtelijk alternatief is (voor een gemeenschappelijke regeling van omgevingsdiensten is immers wetswijziging nodig, net als voor de instelling van een zelfstandig bestuursorgaan), is die motivatie snel geschreven. Het is onder het huidige recht simpelweg de enige oplossing. Een gemeenschappelijk openbaar lichaam lijkt daarop vooralsnog stuk te lopen, tenzij er dus een wetswijziging zou komen (zie hoofdstuk 5). Zou die wetswijziging er komen, dan is het gemeenschappelijk openbaar lichaam een uitermate geschikt model om de samenwerking vorm te geven. Het gemeenschappelijk openbaar lichaam voldoet dan ook beter dan de vereniging aan de eisen van democratische controle en transparantie.

Het eventuele oprichten door de minister van een zelfstandig bestuursorgaan is vanuit juridisch perspectief dus niet logisch omdat er een instellingswet nodig is. Gelet op de instellingsgronden van de Kaderwet ligt een zelfstandig bestuursorgaan evenmin voor de hand. Er is geen sprake van onafhankelijke oordeelsvorming (vgl. bijv. de Kiesraad), van strikt regelgebonden uitvoering in een groot aantal geval (vgl. bijv. het CAK) en evenmin van participatie van maatschappelijke partijen. Waarbij nog opgemerkt moet worden dat de laatste twee gronden door de regering eigenlijk zijn af gereserveerd. Een zelfstandig bestuursorgaan ligt evenmin voor de hand omdat uitgangspunt nu juist uitgangspunt is dat de politieke verantwoordelijkheid bij de gemeente- en provinciebesturen blijft. Die verantwoordelijkheid sluit immers naadloos aan op de verantwoordelijkheden zoals die nu al voor de omgevingsdiensten gelden. Bij een zelfstandig bestuursorgaan is daarvan geen sprake (zie nader hoofdstuk 6).

Blijft over het model van de vereniging. Dat model past uitermate goed en heeft de voorkeur op andere privaatrechtelijke rechtsvormen vanwege het democratische karakter van de vereniging (zie hoofdstuk 3). In de statuten moet de democratische controle goed geborgd worden (zie hoofdstuk 4), anders zijn er maar weinig controle- en sturingsinstrumenten voor de besturen van de omgevingsdienst, laat staan voor de achterliggende provincie- en gemeentebesturen.

Bijlagen

Bijlage 1: Overzicht gemeenschappelijke regelingen

Het gaat bij de taken die Omgevingsdienst NL nu heeft en op korte termijn mogelijk zal krijgen vooral om zogenoemde doe-taken. Voor dit soort taken is geen overdracht van publiekrechtelijke bevoegdheden noodzakelijk. Dat betekent dat zowel een vereniging (of een andere privaatrechtelijke rechtspersoon), het gemeenschappelijk openbaar lichaam (of evt. een bedrijfsvoeringsorganisatie) als het zelfstandig bestuursorgaan gebruikt kunnen worden. Mochten alsnog publiekrechtelijke bevoegdheden moeten worden toegekend, dan vallen de privaatrechtelijke rechtspersonen in beginsel af. Dat is alleen anders wanneer bij wet in formele zin alsnog in een grondslag voor de overdracht van die bevoegdheden wordt gecreëerd. Dat zou echter wel een expliciet afwijking zijn van de kaders van de Wet gemeenschappelijke regelingen (die voor omgevingsdiensten onverkort geldt), de Gemeentewet, de Provinciewet en (voorzover het om de eventuele toekenning van ministeriële bevoegdheden gaat) de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen en het regeringsbeleid.

Naam	Oprichting privaatrechtelijke rechtspersonen	Deelneming gemeenschappelijke regeling	Laatst gevonden versie
DCMR Milieudienst Rijnmond	✓ artikel 15 lid 2 onder f	✗	Stcrt. 2015, 48769
Fryske Uffieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO)	✓ artikel 19 lid 2	✗	Prb. 2021, 8929
Omgevingsdienst Achterhoek	✓ artikel 14 lid 2	✗	Prb. 2024, 9433
Omgevingsdienst Brabant-Noord	✓ artikel 15 lid 2	✗	Prb. 2022, 6452
Omgevingsdienst De Vallei	✓ artikel 14 lid 3	✗	Prb. 2018, 71466
Omgevingsdienst Flevoland, Gooi en Vechtstreek	✓ artikel 10 lid 2	✗	Prb. 2024, 10351
Omgevingsdienst Groningen	✗	✗	Prb. 2023, 15973
Omgevingsdienst Haaglanden	✓ artikel 10 lid 2	✗	Stcrt. 2019, 71784
Omgevingsdienst IJmond	✓ artikel 20 lid 2 onder d	✗	Prb. 2024, 10659
Omgevingsdienst IJsselland	✓ artikel 15 lid 1 onder h	✗	Stcrt. 2020, 42900
Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant	✓ artikel 3.6 lid 1 onder c	✓ artikel 3.6 lid 1 onder d	Gmb. 2024, 330373
Omgevingsdienst Midden-Holland	✓ artikel 9 lid 2 onder b	✗	Prb. 2024, 9888

Naam	Oprichting privaatrechtelijke rechtspersonen	Deelneming gemeenschappelijke regeling	Laatst gevonden versie
Omgevingsdienst Noord-Holland Noord	✓ artikel 22 lid 4	✗	Prb. 2024, 12142
Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	✓ artikel 33 lid 2	✓ artikel 34	Stcrt. 2016, 5111
Omgevingsdienst Regio Arnhem	✓ artikel 14 lid 2	✗	Stcrt. 2018, 71472
Omgevingsdienst Regio Nijmegen	✓ artikel 14 lid 2	✗	Prb. 2024, 10785
Omgevingsdienst Regio Utrecht	✓ artikel 24 lid 2	✗	Gmb. 2024, 262960
Omgevingsdienst Rivierenland	✓ artikel 13 lid 2	✗	Prb. 2024, 11003
Omgevingsdienst Twente	✓ artikel 15 sub f*	✗	Stcrt. 2020, 40694
Omgevingsdienst Veluwe	✓ artikel 13 lid 2	✗	Prb. 2023, 15202
Omgevingsdienst West-Holland	✓ artikel 9 lid 2 onder b	✗	Prb. 2024, 9954
Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid	✓ artikel 19 lid 4	✓ artikel 18	Stcrt. 2019, 64110
Omgevingsdienst Zuid-Limburg	✓ artikel 13 lid 4	✓ artikel 13 lid 6	Prb. 2024, 9814
Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant	✓ artikel 3 lid 4	✓ artikel 3 lid 2	Stcrt. 2017, 7499
RUD Drenthe	✓ artikel 21 lid 1 onder e	✗	Stcrt. 2016, 61
RUD Limburg-Noord	✓ artikel 24 lid 2	✗	Prb. 2024, 10185
RUD Utrecht	✗	✗	Stcrt. 2017, 26823
RUD Zeeland	✓ artikel 32 lid 2	✗	Stcrt. 2019, 56238

* In de gemeenschappelijke regeling van de Omgevingsdienst Twente wordt de mogelijkheid geboden om een (werkgevers)vereniging op te richten of daaraan deel te nemen. Door het gebruik van de haakjes in de tekst is niet geheel duidelijk of een ander soort vereniging ook mag.



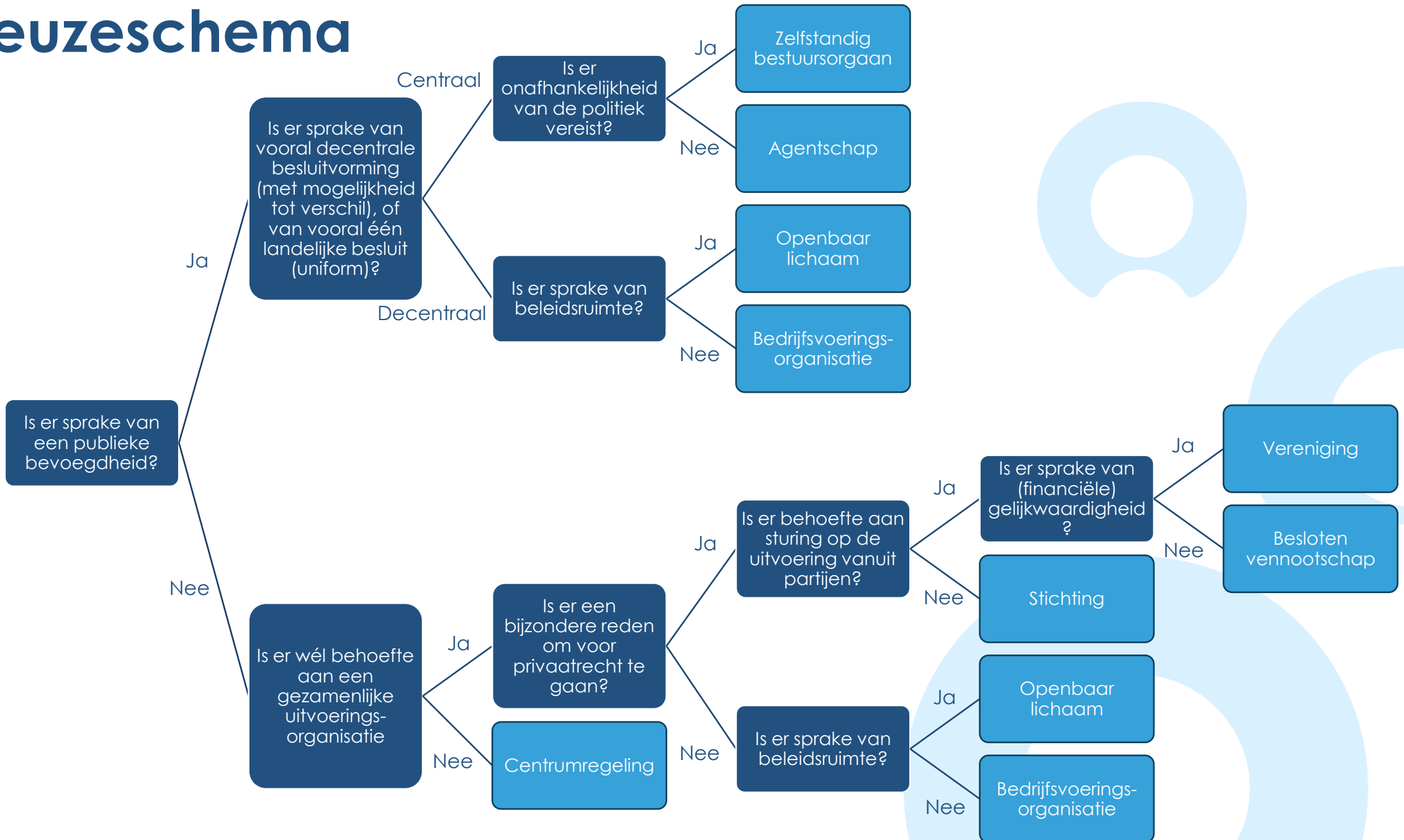
Cooperación
Statenlaan 221
5708 ZX Helmond
tel 085-076 1717
secretariaat@cooperacion.nl
www.cooperacion.nl

Schema voor de keuzes voor vormgeving Omgevingsdienst NL

Planning traject



Keuzeschema



Grof tijdspad voor implementatie

